

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Characteres Epidictici. Liber Vndecimvs. Varias Hypotyposes Complectens,
Ex antiquis authoribus Græcis, & Latinis Descriptiones Hominis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

CHARACTERES EPIDICTICI.

LIBER VNDECIMVS.

VARIAS HYPOTYPOSES COMPLECTENS,
Ex antiquis authoribus Græcis, & Latinis.

DESCRIPTIONES HOMINIS.

H O M O.

Descriptio 1.

ad Marcii.
Ex Seneca.

VID est homo? quodlibet
quassum vas, & quodlibet fra-
gile. Iactatu non tempestate
magna, vt dissiparis opus est,
vbicumque arietaueris solue-
ris. Quid est homo? imbecil-
lum corpus, & fragile, nudum, suapte natu-
ra inerme, alienæ opis indigens, ad omnem
fortuna contumeliam proiectum, cum bene
lacertos exereuit cuiuslibet feræ pabulum,
cuiuslibet victima: ex infirmis, fluidisque
contextum, & lineamentis exterioribus niti-
dum, frigoris, æstus, laboris impatiens, ipso
rursus sicu, & otioiturum in tabem. Ali-
menta metuens sua, quorum modo copia,
modo inopia rumpitur, anxia sollicitaque
tutela, precarij spiritus, & male coherentis.
Soli semper nutrimentum vitiosum, & inu-
tile. Miramur in hoc mortem vnus, qua
singulis opus est? nunquid enim, vt concidat,
res est magni molimenti? Odor illi, sapor-
que, & lassitudo, & vigilia, & humor, & ci-
bus, & sine quibus viuere non potest, morti-

fera sunt, quocumque se mouet, statim infir-
mitatis suæ conscium, non omne cælum fe-
rens, aquarum nouitatibus, statusque non fa-
miliaris auræ, & tenuissimis caussis, atque
offensionibus morbidum, putre, cassum: à fle-
tu vitam auspicatum. Cum interim quantos
tumultus hoc tam contemptum animal mo-
uet? in quantas cogitationes oblitum suæ
conditionis venit? immortalia, æterna vo-
lutar animo, & in nepotes, pronepotesque
disponit: cum interim longa conanti eum
mors opprimit, & hoc, quod senectus voca-
tur: pauci sunt circuitus annorum.

Nota.

Vide quæ habet Plinius in præm. l. 7. pla-
ne eximia, & Plato in Axiocho, vbi ait hanc
inferiorem naturam, ad omnem vim mali ex-
cipiendam, esse coagmentatam, ἡς τὰ ἤθη ὀντα
ἀμυχιάνα, καὶ πῆγνα, καὶ εἰς πλείους ὀδύνας
ἐνακεραμμένα, τὰ δ' ἄλγενα ἀγραφήν, καὶ βίη
πολυχρόνια, καὶ τῶν ἡδοντῶν ἀμύσια, &c. Id

Cornel. in
Genes. p. 11.
varias des-
criptiones ho-
minis ha-

Id est, cuius voluptates vlcerosæ, & volatiles, multisque permixtæ doloribus: dolores vero mæri, diuturni, & voluptatum expectes.

melius, inter quos, & nostro saculo Laurentius in eolibro, quem de hac humani corporis structura scripsit, non modo est accuratus in rebus, sed in stylo etiam plurimum habet dignitatis. Ex eo igitur descriptiones aliquot nobiliorum partium afferemus.

CORPVS HVMANVM in genere.

Descriptio II.

DEus igitur solidamenta corporis, quæ ossa dicuntur, nodata, & adiuncta inuicem nervis alligauit, atque constrinxit: quibus mens si excurrere, aut resistere velit, tanquam retinaculis vteretur, & quidem nullo labore, nulloque conatu, sed vel minimo nutu, totius corporis molem temperaret, ac flecteret, hæc aut visceribus operuit, ut quemque locum decebat, utque ossa solida tegerentur. Item visceribus ipsis venas admiscuit, quasi riuos per corpus omne diuisos, per quas discurrens humor, & sanguis vniuersa membra, succis vitalibus irrigaret: & ea viscera formata in eum modum, quid vnicuique generi aptum fuerit, superiectâ pelle contexit: quam, vel sola pulchritudine decorauit, vel fetis adoperuit, vel squamis muniuit, vel plumis insignibus adornauit. Illud verò commentum Dei mirabile, quod vna dispositio, & vnus habitus innumerabiles animantium præferat varietates.

Nam in omnibus ferè, quæ spirant, eadem series, & ordo membrorum est. Primum enim caput, & huic annexa ceruix. Item collo pectus adiunctum, & ex eo prominentes armi, adhaerens pectori venter. Item huic subnexa genitalia. Vltimo loco femora, pedesque. Nec solum membra suum tenorem, ac situm in omnibus seruant, sed etiam partes membrorum. Nam in vno capite ipso certam sedem possident aures, certam oculi, nares item, os quoque, & in ore dentes, & lingua.

Nota.

Hæc Lactantius libro de opificio Dei cap. 7. Suavis est, & ingeniosus in eodem argumento Ambrosius, Hexameri libro sexto, capite nono, D. Gregor. Nazianzen. orat. 34. & alij innumerari, qui eandem materiam attigerunt. Sed inuicem in istis, etiam Medicos audire, qui hæc sanè accuratius describunt, quantum norunt

CAPVT.

Descriptio III.

Hominem ob naturæ maiestatem miraculum miraculorum, animal adorandum, & venerandum à sapientissimis Aegyptiorum Sacerdotibus appellatum fuisse constat. Maiestatis porro imaginem licet vbiq; habeat expressam; lucent tamen in capite plures diuinitatis illius, & principatus animæ radij. Quod sine capite est homo, acutem hercule, iacet sine honore; sine nomine, quasi truncus iners, & ignobilis: sola Principum capita, auro, ære, marmore sculpta in prætorio sunt, per caput iurabant veteres, capitis nutu pacta confirmabant, caput vbiq; plenissimum maiestatis: at illud ipsum solius cerebri gratia constructum est, cuius domicilium, & propugnaculum à Principe Medicorum appellatur.

Ex Laurentio. Item.

CEREBRVM.

Est hoc viscerum excelssimum, proximumque celo, hanc habent sensus arcem, munitissimam, hic culmen, hic vigor, hic mentis est regimen, est cerebrum non modo sensuum sedes, & motuum προαιρητικῶν artifex, membrorum vastissimas moles, & musculorum prætumida corpora neruorum fibris, quasi funiculis, non sine admiratione trahens, sed & sapientiæ est domicilium, memoriæ, iudicij, cogitationum, quibus opifici Deo humanum genus redditur simillimum.

Plato diuinissimum hoc appellat membrum, nec solum præcipuum, sed etiam totum in corpore. Homerus οὐρανὸν nominat, quod ad instar primi orbis eius vi, ac illustratione inferiora moueantur, ac sentiant: hic sacram Palladis arcem Poetæ locant, dum eam Iouis cerebro natam fingunt, propterea à cerebri esu, tanquam à re sacra abstinabant veteres, & stentantibus benè precabantur.

SSS

Quod

Quod denique in mundo est cœlum, in homine est cerebrum: Illud intelligentiarum, hoc rationis est domicilium. Sunt sanè hæc omnia diuinitatis cerebri certissima argumenta, sed hoc vnum inter cætera præstantiam ludenter demonstrat, quod cerebro omnia famulentur, eiusque solius gratia totum corpus constructum sit, homo nempe ad intelligendum totus est natus, at intelligentis facultatis sedes est cerebrum. Situm est in editissimo loco, tanquam arce, ac domicilio omnium tutissimo, & vt irruentibus extrinsecus iniurijs minus foret obnoxium, ossibus vndequaque, quasi proprijs sepimentis hoc natura obuallauit, orbiculari figura tornatum est, tum vt capacius, tum vt nocuentis minus occurreret: adde quod diuinitissimo membro perfecta debetur figura, est tamen quoddam tenuis oblongum geminis verticibus extumescens. Et, vt eius magnitudo ingens est, & homini, quam cæteris animalibus capacius, & amplior moles, vt vnicum hominis cerebrum, duobus bouum cerebris grandius sit, & capacious, quid eius fabricæ concinnitatem loquar, quid solertem naturæ in eius structura solertiam? quid huius regis domus columnas? & concamerata inuolucra, quæ superba molitionis ingentem molem suffulciunt, quid atria: quid thalamos? quid sinus quatuor, quid speculum lucidum? quid arteriolarum inexplicabiles Mæandros, & quasi labyrinthicos flexus, miror profecto, & cum vetustissimo Zoroastre exclamare cogor; o homo audacis naturæ miraculum!

O C V L I.

Descriptio IV.

Ambros. Hieron. l. 6. c. 9. **O**culi quædam sunt in carne sidera, vt ait D. Ambrosius, & ἀγάλματα ψυχῆς ἀρετῆς secundum Damascium in vita Iosodori, accurata mentis simulachra, quorum structuram cum multi stylo fuerint profecti, non dubium est, quin Marcus Tullius orationis lumine, cæteros superarit. Sic igitur ille.

Ex Cir. 2. de natura Deorum. Sensus autem interpretes, ac nuncij rerum in capite, tanquam in arce, mirificè ad vsus necessarios, & facti, & collocati sunt, tanquam speculatores locum altissimum obtinent, ex

quo plurimæ cōspicientes suo fungantur munere: quis verò opifex præter naturam, qua nihil potest esse callidius, tantam solertiam persequi potuisset, in sensibus; quæ primum oculos membranis tenuissimis vestiuit, & sepsit, quas primum perlucidas fecit, vt per eas cerni posset, firmas autem, vt continerentur, sed lubricos oculos fecit, & mobiles, vt declinarent si quid noceret, & aspectum, quo velent facile conuerterent, aciesque ipsa, quæ cernimus, quæ pupilla vocatur, ita parua est, vt ea, quæ nocere possunt facile videret, palpebræque, quæ sunt tegumenta oculorum mollissimæ tactu, ne læderent aciem, aprillimæ factæ, ad claudendas pupillas, ne quid incidere, & aperiendas, idque prouidit, vt identidè fieri posset cum maxima celeritate. Munitæque sunt palpebræ, tanquam vallo pilorum, quibus, & apertis oculis, si quid incidere, repelleretur, & somno, conuiuentibus cum oculis, ad decernendum non egeremus, vt qui tanquam inuoluti quiescerent.

Latent præterea vtiliter, & excessis partibus vndique sepiuntur, primum enim superiora supercilijs obducta sudorem à capite, & fronte defluentem repellunt, genæ deinde ab inferiore parte tutantur subiectæ, leniterque eminentes, nasus ita locatus est, vt quasi murus oculis interiectus esse videatur. Tam verò, quam sunt in cernendo subtiles, in his artibus, quarum est iudicium oculorum, in pictis, fictis, cæclatis, formis, in corporum etiam motione, atque gestu, colorum etiam, & figurarum, tum venustatem, atque ordinem, & vt ita dicam, decentiam oculi iudicant, atque etiam alia maiora, nam & virtutes, & vitia cognoscunt, iratum, propitium, lætantem, dolentem, fortem, ignauium, audacem, timidum, cognoscunt.

Laurentius minus dictione religiosus, accuratam tamen habet descriptionem his verbis.

Naturæ speculum est oculus, microcosmi lumen, pars ætherea, solis ianua, fenestra animi, magnæ mentis imago. Figura est inprimis rotunda, & aliquantulum oblonga, quoad capacitatem, robur, agilitatem promptior sit, atque expeditior. Et gemini quidem sunt ocelli, in loco editissimo capitis collocati; vt noctu, atque interdum non secus ac vigiles excubent, & nocitura quæque agili declinatione, atque flexu deuiant: nec satis in antum quoddam, ac veluti sinuosam vallem, retrusum

cernuntur, quo & eorum securitati provideatur, & minori naturæ dispendio spiritus dissipentur: quin vt extrinsecus irruentibus iniurijs minus sint obnoxij, ossibus vndequaque, & palpebris, quasi proprijs sepimentis sunt obuallati: magnitudo eorum tanta est, quanta ad rerum imagines sufficiat: natura tota est aquea, mollis, lubrica, splensens, pellucida, vt celerius rerum omnium spectra, colores, imaginem excipiant. Totum præterea oculorum corpus, sex musculis, totidem tunicis, tribus humoribus, duobus neruis, venis, & arteriis quamplurimis, adipeque copioso constituitur. Musculi vndequaque munita volubilitate perniciter versant, tunica fluentem naturam, veluti solidiori vallo muniunt, quarum vna est venalis, & arteriis quamplurimis distincta, funde similitudinem reddit, altera cornea duritie, & pelluciditate cornu prætenue, & accuratè politum refert. Tertia imæ acinum, & folliculum, à quo pedunculus auulsus est, figura, colore, tenuitate, læuitate externa spectantibus exhibet. Quarta tenuitate telas aranearum æmulatur. Quintam reticularis à retis similitudine medici dixerunt. Postrema veteribus incognita, vitrea, & ipsa vitreum humorem, omni ex parte ambit. Detectis tunicis effluunt statim, & in apertum prodeunt partes oculorum nobilissimæ: humores quippe, aqueus, crystallinus, & vitreus, sed crystallino summus debetur honor, qui anima oculi, speculum internis, & centrum ideo dici solet.

Quid neruos loquar, quorum vnus visioni, alter motioni deseruit, quid adipem? quid venas? quid arteriolas? quid musculos? portenti profecto simile est, quod vno corpufculo, tam varij generis particulas natura concluserit. Quid de oculorum effectis dicam? vident, mirantur, adamant, concupiscunt, amoris, iræ, furoris, misericordie, vltionis indices sunt, in audacia profiliunt, in reuerentia subsident, in amore blandiuntur, in odio effertur, gaudente animo hilares subridunt, eodem moerente languescunt, in ira exasperantur, in cogitatione, ac cura quiescunt, cum mente semper intenti: vnde tot vsus, tot nomina, torui, truces, flagrantes, graues, transuersi, limi, submissi, blandi, ad lummum ad animi motus ita sunt compositi, vt alter animus esse videatur.

Vide Plin.
l. 7.
p. 233.

A V R E S.

Descriptio V.

AVres animi lances, suam quoque merentur commendationem, quam Cicero li. 2. de natura Deorum paucis perrexit.

Auditus semper pater, cuius etiam sensu dormientes egemus, a quo cum sonus est acceptus, etiam e somno excitamur. Flexuosum iter habet, ne quid intrare possit, si simplex, & directum pateret, prouisum etiã, vt si qua minima bestiola conaretur irrumperere, in foribus aurium, tanquam in visco inhaeresceret: Extra autem eminent, quæ appellantur aures, & tegendi causa factæ, tutandique sensus, & ne adiectæ voces laberentur, atque errarent priusquam sensus ab his pulsus esset. Sed duros, & quasi corneolos habent introitus, multisque cum flexibus, quod his naturis relaxatus amplificatur sonus. Quocirca, & in fidibus, testudine resonatur, aut cornu, & ex tortuosis locis, & inclusis redduntur ampliores. Aurium item est artificiosum quoddam, & admirabile iudicium, quo iudicatur, & in vocis, & in tiliarum, ac neruorum cantibus varietas sonorum, interualla, distinctio, & vocis genera permulta, canorum, fuscum, leue, asperum, graue, acutum, flexibile, durum, quæ hominum solummodo auribus iudicantur.

C O R.

Descriptio VI.

SED nihil corde admirabilius hoc vasculo, quo tanta rerum continetur immensitas, de quo præclare Laurentius.

Hoc præstantioris animæ sedes, vitæ domicilium, fons sanguinis, & quasi perpetuus caloris focus, quo vigente omnia vigent, intereunte marcescunt, atque dilabuntur. Primum pyramidis est figura sensim gracilifcente, ex basi enim ampliore in turbinatum mucronem definit, quo longitudo ad tractum, rotunditas ad robur, amplitudinemque conferat. Situm est in medio thorace, vt vitalem spiritum, & viuificum nectar salutaris instar syderis, in omnia extrema diffundat. Quantitas eius exigua, vt cæterorum vite principio.

cipiorum, quorum vis maxima in parua mole spectabilis emicat, carne durâ est, & solida, quo, & illa inditi à Deo caloris flamma contineatur facilius. & necessaria perpetui motus agitatio, atque diuturnior, atque expeditior, sic in suos actus prorumpat: caro hæc triplici villorum genere intertexta est, quorum recti à basi ad mucronem extremum producti, in cordis diastole sanguinem per venam cauam in dextrum sinum, aërem per arteriam venosam in sinistram trahunt, obliquorum ministerio attractis perfruitur, qui verò transuersi orbiculatim, cor, eiusque ventriculos ambiunt, sanguinem in pulmones, vitalem spiritum in aortam, & fumidos vapores in arteriam venosam egerunt. Adfunt venæ nutritivæ, & ingenium calorem, fouentes arteriæ, totam basin cordis instar coronæ cingunt, & ramulos hinc inde explant. Totum deinde corpus peculiari tunica cingitur, & adipe copioso, tota fere cordis superficies obliuitur, ne ob perennes motus incendio cõflagret, & fatifcat. Quid eius motum loquat? quem non minus mirari liceat, quam celi habitantis conuersionem, aut Euripi septies interdiu, & noctu reciprocantis æstus: hæc agitatione fit spirituum generatio, & nihil omnino in perfecto animali ferax est, nisi vis illa præpotens cordis fecunditatem largiatur.

MANVS, ET DIGITI,

Descriptio VII.

Quàm verò aptas, & quàm multarum artium ministras manus natura homini dedit: digitorum enim contractio, facilis, facilisque porrectio, propter molles commissuras, & artus, nullo in motu laborant: Itaque ad pingendum, ad sculpendum, ad neruorum eliciendos sonos, ac tiliarum apta manus est admotione digitorum. Atque hæc oblectationis, illa necessitatis, cultus dico agrorum, extractionesque tectorum, tegumenta corporum, vel, texta, vel suta, omnemque fabricam artis, & feris; ex quo intelligitur, adiuuenta animo, percepta sensibus, adhibitis opificum manibus, omnia nos consequutos, vt tecti, vt vestiti, vt salui esse possimus, vrbes, muros, domicilia, delubra habeamus. Iam verò operibus hominum, manibus cibi varietas inue-

nitur, & copia, nam & agri multa ferunt, que vel statim consumantur, vel mandentur condita vetustati, & præterea vescimur bestiis, & terrenis, & aquatilibus, & volatilibus, partim capiendo, partim alendo, efficitur etiam domitu nostro quadrupedum vectores, quorum celeritas, atque vis nobis ipsis adfert vim, & celeritatem: nos onera, quibusdam bestiis, nos iuga imponimus, nos elephantorum acutissimis sensibus, nos sagacitatem canum, ad vtilitatem nostram abutimur, nos è terræ cauernis ferrum eliciuimus, rem ad colendos agros valde necessariam. Nos aris, auri, argenti venas penitus abditas inuenimus, & ad vsum aptas, & ad ornatum decoras: arborum autem consecutione, omnique materia, & culta, & syluestri, partim ad calefaciendum corpus igni adhibita, & ad mitigandum cibum vtimur, partim ad ædificandum, vt tecti, septi, frigora, caloresque pelamus, magnos vsus autem affert ad nauigia facienda, quorum cursibus suppeditantur, omnes vndique ad vitam copiam, quasque res violentissimas natura genuit, earum moderationem nos soli habemus, maris, atque ventorum, propter nauticarum rerum scientiam, plurimisque maritimis rebus fruimur, atque vtimur.

C O M A.

Descriptio VIII.

Coma reuerenda in scribis, veneranda in sacerdotibus, terribilis in bellatoribus, decora in adolescentibus, compra in mulieribus, dulcis in pueris, inquit Ambrosius Hexam. lib. 6. cap. 9.

Huius descriptionem in muliere persequutus est Apuleius, suo, vt solet stylo intemperantius velificatus.

Quid cum capilli color gratus, & nitor splendidus illicet? & contra solis aciem vegetus fulgurat? vel placidus renidet? aut in contrariam gratiam variat aspectum, & nunc aurum coruscans, in mellis lenem deprimitur umbram, nunc coruina nigredine carulus, columbarum colli flosculos æmulatur: vel cum guttis Arabicis obunctus, & pectinis arguti dente tenui discriminatur: & pone versum coarctus oculis occurrens, instar speculi reddit imaginem gratiorem.

Quid

Quid cum frequenti sobole spissus cumulat verticem? vel prolixa serie porrectus dorfa permanat: tanta denique capillamenti dignitas, ut quamuis auro, veste, gemmis, omnique cætero mundo exornata mulier incedat, tamen nisi capillum distinxerit, ornata non possit videri. At in Photide non operosus, sed inornatus, ornatus addebat gratiam. Vberes enim crines leniter emissos, & ceruice dependulos, ac deinde per colla dispositos, sensimque sinuato patagio residentes, paulisper ad finem conglobatos, in summum verticem nodus astrinxerat.

Apul. lib. 2. Met.

Nota.

Contra solis aciem vegetus fulgurat. Callistratus de coma Narcissi; νόμισις ἐπιχρῶσις ὑσραστῆ, capillis aureis fulgurabat non facis ἑμφατῆ ἰκῶσι; reddidit fulgebatur. Idem ἡλιώσαν comam Meleagri dixit.

At in contrarium lege. Aut in contrarium. *Aurum coru. car. s. in mellis lenem deprimitur umbram.* Significat aurū radiantis fulgura mellei coloris minus vegeti, velut quibusdā umbris temperari. Διὰ φαινομένης, καὶ ὑποφαινομένης κόμας, dixit Nazianzenus, oratione vndecima.

Coruina nigredine carulus. Hunc capillorū colorem probat Anacreon;

Ἔσπερ μοι τῆς ἐχέας τὸ πρῶτον

Ἀπαλάσε, καὶ μελαίνας.

Columbarum collis. Quæ Lucretius describit lib. 2. Nero Cæsar in suis Leoninis.

Colla Tyberiacæ splendent agitata columba. *Guttis arabicis.* vnguento nardino, vel lachryma myrrhæ, quæ laudatissima est in Arabia. De vnguentis, & tinctura capillorum notius, quàm hic debeat inculcari.

Pectinis arguti dente enui discrimatur,
— aut morsu numerosi dentis eburno.

Multifidum discrim. narat. Claud. in nuptijs Honorij. v. 103.

Pone versus coarctus: pone verticem nodus religatus.

Crines nodantur in aurum. Maro.

Patagio. Beroaldus exponit ornamentū genus, quod summa in camisia circa ceruices assunt mulieres, crifissimum, & sinuatum.

CORPVS HVMANVM IN specie.

SEV.

Variæ descriptiones hominum.

A P O L L O.

Descriptio IX.

Ex Apuleio, lib. 1.

Descriptiones Apuleij si quæ occurrent, cū summo delectu erunt imitandæ: nam hic author, quod præmonui, sæpe durus est, insolens, & supra modum paridus: habet tamen multum ingenij, & si meliori Ciceroniani styli censura castigatus esset, plus in istis obtineret venustatis.

Contra Apollinem (ridiculum dictu) aduersis virtutibus culpabat: quod Apollo esset, & coma intonsus, & genis gratus, & corpore glabellus, & arte multiscius, & fortuna opulentus. Iam primum, inquit, crines eius præmulsis antijs, promulsis caproneis, anteuentuli, & propenduli, corpus totum grauissimum, membra nitida, lingua faridica, seu tute oratione, siue versibus malis virobique facundia æquiparari. Quid? quod vestis textu tenuis, tactu mollis, purpura radians? quid? quod & lyra eius auro fulgurat, ebore candicat, gemmis variegat? quid quod & doctissime, & gratissime cantillat? hæc omnia, inquit, blandimenta, nequaquam virtuti decora, sed luxurie accommodata, circa corporis sui qualitate in speciem maximam ostentare.

Nota.

Apollinis characterem similiter habet Apollonius, Argon auticón lib. 11. v. 675.

Quintus Calaber, lib. 9.

Antipater, εἰς ἀγαλλμα Ἀπόλλωνος.

Anthog. 4. Philost. Iun. p. 837. in Marsya.

Coma intonsus. Nonn. Dionys. lib. 10.

555 3 Φοῖβος

Φοῖβος ἀκερτεκόμης κεχαλασμένα βό-
σφυχα σείειμ.

Phœbus coma intonsus, solutos cincinnos
quatiens.

Genis gratius, ἠλείης παρείδης, dixit Calli-
machus in Apolline, v. 37.

Præmulsis antijs.

Antiæ muliebres, capilli demissi in fron-
tem appellari ex Græco videntur, quod enim
nos contra, illi ἀντὶ dicunt.

Festus Adhelmus de laudibus virginitatis,
cap. 28. Antiæ frontis, & temporum cincinni
calamistro crispantur.

Caprona equorum iuba in frontem deuer-
sa, dictæ quasi à capite pronæ.

Comas fluitare Capronas dixit Lucilius.

Nec mirum, si de hominibus dixerit, nam &
iubam virilem capillum nominat Senec. de
breuitate vitæ, tit. 12. Quomodo excandescit,
si quid ex iuba sua decisum est.

Vestitu tenui. Citharædi vbique mag-
no vestis cultu, atque choragio depinguntur.
Talis, qui describitur à Cicerone, 4. Ad He-
renn. Talis, qui à Luciano, & Apuleio Flor.
1. 2.

IN HOC GENERE DESCRIPTIONVM PICTI, ET FLO-
rentes sunt Græci sophistæ, vt Philostratus, & Callistratus, ex quibus descriptiones
aliquot subiiciam, quas ego verti, non quidem ad verbum, vt interpres, sed paulo li-
berius, vt Orator.

Ex Callistrato.

CVPIDO PRAXITELIS.

Descriptio X.

Ex Calli-
strato.

Εἶπες ἦν πραξιτέλης τέχνημα, ὁ ἔρωος αὐ-
τὸς, παῖς ἀνδρὸς, καὶ νέος, πτέρυγας
ἔχωρ, καὶ τόξα, χαλκὸς δ' αὐτὸν ἔτυπας,
καὶ ὡς ἀνθρώπου τυτῶν τύρανον διόμ, καὶ μέ-
γαλ, καὶ αὐτὸς ἔδωκε σέβειο. οὐ γὰρ ἠνείχετο
χαλκὸς εἶναι τὰ πάντα, ἀλλ' ὅθ' ἦν, ἔρωος
ἔγινετο. εἶδες ἀντὸν χαλκὸν θρυπτόμενον, καὶ
εἰς εὐσαρκίαν ἀμηνάνας χλιδῶντα, καὶ ὡς
βραχέως εἰσέειμ, τὰ ἀναγκαῖα πληρῶμ. εἰ αὐτῆ
τὸν ὑλὴν ἀρκέσαν; ὑγρὸς μὲν ἦν ἀμοιβῶν
μεγαλειότητι. χαλκῶ δ' ἔχων σιωπῶν τ'
χροίαν ἐναλδῆς ἐκέραιτο. τῶν δ' κινήσεως ἐρ-
γῶν ἐπερμένει, ἔτοιμ' ἦν δ' εἴς αὐ κίνησιμ.
εἰς μὲν γὰρ ἔβραν εἰσέμιμον ἴδρυτο. ἠπάτα
δ' ὡς, καὶ τ' μετέωρος κυριεύει φορέας. ἐχαυρῆτο
δὲ εἰς γέλωτα, ἔμπαυρόν τε, καὶ μέλιχον δ' ὁμ-
μάτων διαυγάζειμ, καὶ ἦν εἰδὲν ὑπακόντα
τῶ παθεῖ τὸν χαλκὸν, καὶ δεχόμενον εὐκόλως
εἰς γέλωτα μίμησιμ. ἴδρυτο δὲ, εἰς μὲν τῆμ
ποροφῆμ τὸν δεξιὸν ὀπτικάμπτων καρπῶν, τῆ
δὲ ἐτέρῃ μετωρίζων τὸ τόξαμ, καὶ τὴν τ' βρά-

Cupido erat Praxitelis artificium ipsemet
Cupido, puer floridus, tener, pinnatus,
arcu, & sagittis ferax, ex ære mollissi-
mè conformatus: atque, vt Cupidinem
magnum, & dominatorem Deum effin-
gens, ipsum etiam metallum imperiosius
dominari videbatur: non enim iam fere-
bat omnino æris speciem, sed quantum na-
turæ ratio patiebatur, totum cedebat, in
Cupidinem. Videres, quippe æs delicijs
affluens, & mirum in modum carnis molli-
tia, teneritateque luxurians, atque, vt sum-
matim dicam, ad necessarias quasque partes
explendas materiam seipsa plane contentam:
Siquidem molliculus erat puer, à maiestate
alienus, qui & ipsi quoque æri congruentem
colorem nactus, fœliciter adolescere cerneba-
tur. Iam, licet motionis expertus emicanti simi-
lis erat, & in firma basi collocatus, spectan-
tium fallebat oculos, quasi iam pinnis æterem
eueiberaret. Quinetiam iactabat sese profu-
sior in risum, igneo quodam, & mellito as-
pectu fulgurans, & videre quidem fas erat,
ææs affectui obtemperans, & ad risus imitatio-
nem bellissimè compositum. Erectus insuper
fuit, brachio ad verticem dextrum inflexo,
alte-

σεως Ἰερρόπταν ἐπικλίνας ἐπὶ τὰ λαοῖα. τὴν γὰρ τῆς ἀριστερῆς λαγόνος ἐκτασιν ἀνίστη πρὸς τὴν εὐμαρότητα, τὴν χαλκῆν τὸ σεχρόμα ἐκλάττας; πλόκαμοι δ' αὐτῆ τὴν κεφαλὴν ἐσοκιάζουσι, ἀνδρῶν, καὶ ἑνῶλοι, νεότητιαν ὑπολάμπωντες ἀντιθετοῦ, καὶ ἦν θαυμαστὸς οἷος ὁ χαλκός. Ἰδόντες μὲν γὰρ, ἐρευνῶν ἀπέσιλθευ, καὶ ἄκρων βοσρύχων ἀρόκμον ἀφ' αὐτῶν δ' ἠδρῆς ὑπεξάνισατο, μαλτακίζομένη πρὸς τὴν ἀσπίδα, ἐμὴ δ' ἠδεασα μὲν τὴν τέχνην, ἐπὶ πειθεύειν ὅτι, καὶ χορὸν ἠσκητε κινεῖμεν Δαίδαλα, καὶ χροῖα παρῆχεν ἀδῶν δ' ὅπως πρᾶξιτέλης, εἰς τὴν εἰκόνα ἔρωτος οὐδ' ἴδκε μικρῶν, καὶ νοήματα, καὶ πῆρυγι τ' ἄερα τέμνειν ἐμμηχανήσατο.

altera manu arcum attollens, & in hac incessus æqualibritate paulò ad lævam proiectior, etenim sinistri lumbi deflexio propendebat, ad ætis facilem tractationem soliditate mollior infracta: Cincinnuli verò florigeri, & crispantes caput eius inumbrabant, iuuenili sublucentes flore, qui plurimum gratiæ metallo asperiserat: sed enim intuenti rubor quidam affulgebat, à cincinnorum simbrijs euisbratus: & contrectanti capillus furrigebat modica titillatione delusis sensibus blandiente. Mihi ceterè, dum artem accuratius contemplerer, subierat animam credere, Dædalum, etiam choræam versatilem elaborasse, & colorem sensibus animasse, quando Praxiteles in metu Cupidinis imagine, quædam etiam fermè sensa ineluserat, & ipsa alarum remigio ætrem celeritè secantem solentius effinxerat.

Nota ad Cupidinem.

De hoc Cupidine Praxiteles legendus Pausanias in Atticis. Scholiastes Anthologia. Iulianus à præfæctis Ægypti, Tullius Geminus, & Leonides in epigrammatibus de eodem scriptis.

τύραννον δῖον Alcibiadis Cupido erat fulminator, ut habes in iconibus. Vide ornatisimas

descriptions Oppiani, de amoris tyrannide, quam memini in thesauro.

Εργασθεοὶ similiter Iulianus κλίνας ἀσκήτων γάρων.

Μεῖλιχον δὴ τὸ γελᾶ, καὶ μεῖλιχος ἐστὶν, Ἰαλλάδας in Thesio Cupidine.

VOLVIT ET APVLEIVS ISTAS GENTILIVM DEORV M
piculas stylo florido persequi, sed propter sermonis insolentiam, longè gracis detenti-
or est. Sic autem iudicium De arum describit.

Descriptio XI.

ERat mons ligneus ad instar ineluti mon-
tis illius, quam vates Homerus Idæum
cecinit, sublimi instructus fabrica, constitus
viniæ, & vitis arboribus, summo cacumine,
de manibus fabri fonte manante, flumina-
les aquas eliquans. Capellæ pauculæ tunde-
bant herbulas, & in modum Paridis Phrigij
pastoris, in barbaricis amiculis, humeris de-
fluentibus pulchre indusiatus adolescens,
auræ tyarâ contexto capite, pecuarium si-
mulabat ministerium. Adest luculentus puer
nudus, nisi quod ephēbia clamyde sinistrum
tegebat humerū, flauis crinibus vique quaque
cōspicuis, & inter comas eius aureæ pinnulæ

cognatione simili sociatæ prominebant, quæ
caduceum, & virgula Mercurium indicabant.
Is saltatoriè procurrens, malumque bracteis
inauratum dextera gerens, ei qui Paris videba-
tur, potrigit, quæ mandaret Iupiter nutu sig-
nificans, protinus gradus scitule referens &
conspectu facessit. Insequitur puella vultu
honestæ, in Deæ Junonis speciem similis, natu
& caput stringebat diadema candidum, fere-
bat & sceptrum.

Irupit alia, quam putares Mineruam,
caput contexta fulgenti galeâ, & oleagina
corona tegebatur ipsa galea, clypeum attol-
lens, & hastam quatens, & qualis illa, cum
pug-

* Alycandā
da.

pugnat. Super has Venus introcessit alia visendo decore perpollens, gratia coloris ambrosii designans Venerem. Ipse autem color Deæ diuisus in speciem, corpus candidum, quod cælo demeat, amictus cæruleus, quod mari reneat. Iam singulas Virgines, quæ Deæ putabantur, sui obibant comites.

Iunonem quidem Castor & Pollux, sed isti Castores erant scenici pueri. Hæc puella varios modulos lasciuia concinente tibia procedens, quæta, & in affectata gestulatione, nutibus honestis pastoris pollicetur, si sibi præmium decoris addixisset, sese regnum totius Asiæ tribituram. At illam, quam cultus armorum Mineruam fecerat, duo pueri muniebant, præliaris Deæ comites armigeri Terror, & Merus, nudis gladijs insultantes. At pone tergum tibicen. Hornum canebat bellicosum; & permiscens bombis grauibus tinnitas acutos, in modum tubæ saltationis agilis, vigorem suscitabat. Hæc in quieto capite, oculis inspectu minacibus, citato & intorto genere, gestulatione alacri, demonstrabat Paridi si sibi formæ victoriam tradidisset, fortem trophæisque bellorum insignem suis admitticulis futurum. Venus ecce cum magno cauea fauore in ipso meditullio scenæ, circumfuso populo lætissimorum paruulorum, dulce subridens constitit amœne. Illos teretes, & lacteos puellios diceret tu Cupidines de cælo vel mari commodum inuolasse. Nam & pinnulis, & sagittulis, & habitu cætero formæ præclaræ congruebant, & velut nuptiales epulas obitura dominæ coruscis prælucebant facibus, & influunt innuptarum puellarum decora soboles. Hinc gratissimæ gratiæ; illinc horæ pulcherrimæ, quæ iaculis floris, ferti, & soluti, Deam suam propitiantes scitissimum construxerant chorum, dominæ voluptatum veris coma blandientes. Iam tibiæ multiformes cantus lydios dulciter circumsonant, quibus spectatorum pectora suaue mulcentibus longè suauior Venus placidè commoneri, cunctanti- que lente vestigio, & leuiter perfluctuantes pinnulas, & sensim anquente capite, coepit incedere, mollique tibiæ sono delicatis respondere gestibus, nunc mite conuientibus, nunc acre comminantibus gestire pupulis, & nonnunquam saltare solis oculis. Apul. met. 10.

Hæc nimis affectata, & puerilia.

Item quod habet de pompa Veneris in mari floridum est, nisi stylo insuscaretur.

Ecce iam profundi maris ydo resedit vertice, & ipsum quod incipit velle statim quàm si pridem præcepit, non moratur maximum exequium: adsunt Nerei filia chorum canentes, & Portunus cæruleis barbis hispidus, & grauis piscoso sinu Salacia, auriga paruulus Delphini Palæmon, iam passim maria perculcantes Tritonum cateruæ, hic concha sonaci leniter buccinat, ille serico regmine flagrantia solis obsistit inimica: alius speculum sub oculis dominæ prægenit, currus biges alij supernatant. Talis ad Oceanum pergentem Venerem comitatur exercitus.

Idem Metamorph. 4.

Nota.

Non assentior Beroaldo, qui per verticem profundum, inum maris intelligit, Quin potius vâra Delæos designat, quæ Arnob. l. 1. aduersus gentes Ponti terga dixit. Depingitur enim Venus à valvoni, qualem depinxit Leonides Tarentinus.

Τὰν ἐκφυγοῦσα ματρὸς ἐκ κόλπων, ἐτα Ἀφροδίτη μορμύρουσαν.

Emersam ex sinu matris, adhuc spuma fluitantem.

Bellissimè Anacreon od. 51. ex quo nonnulla decerpit Apuleius.

Et ipsum quod incepit velle.

Morem ostendit delicatissimarum mulierum, quæ, ut ait ille, ad digitum suum mandata impleri volunt, sin autem solæ obisurgere rura.

Cæruleis barbis hispidus, alibi multibarbum dixit, Marsiam non adeo delicate exprimens illud Nonni τριτων ἰσογυῖον, & ἑτα ἄ.

Salacia. D. Augustinus lib. 4. de ciuitate Dei. Quid est, quod mare Neptuno tribuitur, Terra Plutoni? Et ne ipsi quoque sine coniugibus remanerent additur Neptuno Salacia, Plutoni Proserpina.

Auriga paruulus Delphini.

Dixit

Dixit ad imitationem Anacreontis apud quem Desiderium, & Amor circa Venerem & vado. μῆνυν equitant ἰσὶ Δελφῶν χορῶν αἴς.

Maria persulcantes. melius quam praesultantes expressit, & illud Anacreontis, qui κύμα τιμῆν, & ὄλαρα δαλάζων sulcum maris dixit.

Concha sonans buccinat.

Et apud Nonnum. Triton ipse ἰσὶ μὲν ἠδ᾽ ἰσὶ κόχλῳ. Buccinatorem dixit Cicero filius. epist. 1. l. 16. in eo, ut in ceteris audacior, quam pater.

Speculum praeferit.

In quo delicatissimarum puellarum triumphabat luxus. Senec. 1. natur. q. 17.

Specula totis paria corporibus, auro, argentoque celata sunt: denique gemmis adornata: & plures unum ex his foemina constitit, quàm antiquarum dos fuit, illa, qua publicè dabatur Imperatorum pauperum liberia.

Item Apuleius lib. 6. Metamorph.

Iubet construi currum, quem ei Vulcanus subtili fabrica studiosè poliuerat, & ante thalami rudimentum nuptiale munus obrulerat. Lunæ tenuantis detrimento conspicui: & ipsius auri damno pretiosum. De multis quæ circa cubiculum dominæ stabant, procedunt quatuor candidæ columbæ, & hilaris incessibus picta colla torquentes iugum gemmeum subeunt, sulceptaque domina lætæ subuolant, currum Deæ prosequentes, gannitu constrepenti lasciuunt passeret, & ceteræ, quæ dulce canticant aues, melleis modulis suaue resonantes, aduentum Deæ pronuntiant, cedunt nubes, & cœlum filia panditur, & summus æther cum gaudio suscipit Deam: nec obuias aquilas, nec accipitres pertimescit magnæ Veneris canora familia, tum se protinus ad regias Iouis arces dirigit.

Nota.

Ante thalami rudimentum nuptiale munus obrulerat. Similiter Claudianus de nuptijs Honorij & Maria.

Mulciber, ut perhibens, his oscula coniugis emittit

Mœnibus, & tales uxorius obrulit artes.

Luna tenuantis detrimento conspicuum.

Significat currum arcuatum, & ad effigiem Luna corniculata figuratum.

Auri damno pretiosum.

Quod enim ars raris: at ex auro ad arcuatam figuram tenuandam: hoc ipso fuit opus politiu. & nobilius.

Currum Deæ prosequentes, gannitu constrepenti lasciuunt passeret.

Passeret, columbæ, oleres sunt in famulatio Veneris. Sappho in hymno ad Venerem.

Καλαὶ δὲ σε ἀγῶν,

Ὀκτὲς σφιδοὶ πτέρυγας μελαίνας.

Ποικῶ δινέοντες ἀπ' ὠρεῶν ὠβέει. & δία μέσσο.

Pulchri vado te ducebant,

Et veloces passeret, nigras pennas

Vado agitantes, è cœlo aerem

Per medium.

Quod ad columbas, maternas agnoscit aues Aeneas apud Maronem, & Purpureis ales loribus vehitur. Apud Horat. od. 1. l. 1.

Nec obuias aquilas, nec accipitres rapaces pertimescit.

Tales Milui ad rapinas incitatissimi, ut nec Macalli carnibus parcant, Iouis sacra non tangunt.

Τῶν δ' ἐκ τῆ Διὸς ἰσχυρίας οὐκ ἀνπαροσάφαντο: Aelian. de animal. l. 2. c. 97.

Iouis caruleum supercilium. κοιλέχριν ἐπ' ὀφρύσιν νεβσεκρονίαν. ἰλ. α.

DIANA.

Ex Apuleio, 2. Metam.

Descriptio XII.

Contra Farius lapis in Dianam factus, tenet libratam totius loci mediocritatem: signum perfectè luculentum, veste reflatum, procurfū vegetum, introeuntibus obuium, & maiestate venerabile. Canes ytrinque secus Deæ latera muniunt, qui canes & ipsi lapis erant. His oculi minantur, aures rigent, nares hiant, ora læuiunt, & sic vnde iatratus de proximo ingruerit, cum putabis de faucibus lapidis exire, & in quo summum specimen operæ fabrilis egregius ille signifex prodidit, sublati canibus in pectus arduis, pedes imi resistunt, currunt priores: Ponè tergum, Deæ saxum infurgit in speluncæ modum, muscis, & herbis, & folijs, & yrgultis,

T t t

& pan.

& pampinis, & arbusculis alibi de lapide florentibus: sub extrema saxi margine poma, & yua faberrimè polita dependent, quas ars æmula naturæ, veritati similes explicuit: putres ad cibum inde quædam posse decerpi, & si

fontes, qui Deæ vestigio discurrentes in leuē vibrantur vndam, pronus aspectus, credes illos, vt rupe pendentes iacemos, nec agitationis officio carere.

DIONYSII STATVA.

Callistratus in signum Dionysij.

Descriptio XIII.

Δαδάλω μὲν ἔην ἰδὲν τῶ περι κρητῶν
πιστεύειν θαύματα, κινέμεν μὲν μηχανῶν
τὰ ποιήματα, καὶ πρὸς ἀνθρώπων
νῦν ἀφ' ἧσιν ἐκβιάζεται τὸ χρυσόμ. αἱ δὲ δὴ
πραξιτέλειοι χεῖρες ζωτικὰ διόλθη κατεσκευά-
ζον τὰ τεχνήματα. ἄλλος ἦν, καὶ διὸ ὕψος εἰσ-
κει, ἠδὲ σχῆμα μιμνήσκου. οὕτω μὲν ἀ-
πύθ, ὡς πρὸς σάρκα μεταρρῦθμίζου τὸν
χαλκόν. οὕτω καὶ ὑγρόμ, καὶ κεχάλασμένον ἐ-
χων τὸ σῶμα, ὡς δὲ ἐτέρας ὕλης, ἀλλὰ μὴ
χαλκῶ πεφυκός. ὅς χαλκός μὲν ἦν, ἠρῶν ἄνε-
το. ζωὴς δὲ μετασίαν ὄσχευον, ἐβόλετο τὴν
ἰδέαν δεικνύσαι. ἀφαιμένω δέ σι, πρὸς τὴν
ἀκίην ὑπερίστατο. καὶ ὄντως μὲν ὁ χαλκός ἦν
σεργανός. ὑπὸ δὲ τὴν τέχνης μαλατόμ
εἰς σάρκα, ἀπέδιδρασκε τὸ χεῖρὸς τὸν ἀφ' ἧ-
σιμ. ἦν δὲ ἀνδρὸς, ἀερότητ' ἔμειον, ἠμέρω
ρεόμ, ἦν αὐτὸς Ευριπίδης ὁ βαλχαιῶν
εἰσοποιήσας δὲ φῶτε. κισός δὲ αὐτὸν ἔσπε-
περὸν ὅτι κίελο. ὡς κισός ἦν ὁ χαλκός,
εἰς κίελον καὶ πτόμ, καὶ τῶν βοσφύων
πρὸς ἐλικτήσας ἐκ μεταώσ. κεχυμένους ἀνα-
τέλλω. γέλωτ' ἔμπετ', ὁ δὲ καὶ παν-
τός ἦν ἐπέλενα θαύματ' ἠδὲ ὄντως ἀφίνοι
τὴν ὕλην τεκμήρια, καὶ τὴν παλῶν δὴ λωσιμ
ὑποκρίεσθαι τὸ χαλκῶν. νεβρός δὲ αὐτὸν ἔσκε-
πεν ὄσχευον εἰωθὸν διονυσῶν. μοάπτεσθαι,
ἀλλ' εἰς τὴν τὸ ὄρας μίμησιν ὁ χαλκός μετε-
βάλετο. εἰσκει δὲ τὴν λῶραν ἐπερῶν τῶ
δύρω. ὁ δὲ δύρω ἦσάτα τὴν ἀφ' ἧσιμ, ἐκ
χάλλω πεποιημέν', χλερόν τε, καὶ τεθγλός
ἀποσίλβειν ἰδοῦσθαι πρὸς αὐτὴν ἀμειβόμε-
ν' τὴν ὕλην. ὄμμα δὲ ἦν περιδανγές, μα-

DAEdalo sine integro fuit videre in
Creta, incredibilia quædam, ac miranda
opera, que fabricis occultis agitarentur, vique
aurum ad humanos sensus effingendos præ-
ter naturam cesserit: verum, Praxitelis manus
spirantia profus molitæ sunt artis simula-
chra. Nemo fuit, in quo Dionysius constite-
rat, adolescentis habitum imitatus, ita certè
molliter, vt æs cum carne, summa concinnitate
congrueret: adeò verò tenerum, ac deli-
catum corpus inerat, vt ex alia quavis mate-
ria, potius quam ex ære conflatum videretur.
Siquidem æs cum esset, erubescibat: & cum
vitæ communionem haberet nullam, eius ta-
men speciem gestiebat præ se ferre: nam si
contractiles, ad tactus aciem cedebat: ac reip-
sa quidem solidum, & contumax metallum,
sed artificio mollium in carnem pulpofam,
manus contactum subiret fugiebat: cæterum
floridus, teneritate refertus, ac cupidine dif-
fluens cernebatur, qualem Euripides ipse in
Bacchis accurata simulachri fictione expres-
sit. Hedera certè ipsum circumuestiebat erra-
tico corymbozum flexu in orbem diffusa: æs
quippe instar hæderæ in ramos inflexum, cin-
cinnorum nodos à fronte diffusos colligebat:
totus porò in risum effusus viscebat, quod
certè omne miraculum excedebat, cum vo-
luptatis notas exprimeret materia, & metal-
lum nature æmulum, per motiones, affectusque
fingeret. Hiannuli membrana ipsum velabat,
non qualem Dionysius solebat appensam ha-
bere, sed ad pellis imitationem æs conforma-
tum erat. Porò stabat, lyram thyrsò fulciens:
ac thyrsus etiam sensum fallebat, quippe qui
ex ære fabricatus, viens quiddam ac flori-
dum cum ipsa certans materia, iaculari pu-
tabatur. Prætercæ oculus igne rutilans, furi-
osum intuebatur, sed enim metallum vim bac-
chantis

νικόν ιδεῖν. καὶ γὰρ τὸ βακχεῖσιμον ὁ χαλκός
εισδέκνυτο, καὶ ἐπιθεάζειν ἐδόκει. ὡς περ οἰ-
μαί τε πραξίτιελος, καὶ τὸ βάκχειον ἐγκατα-
μίξαι διωθέντι.

chantis indicabat, & furore accendi
videbatur:perinde opinor, ac
si Praxitelis baccheium ce-
strum inferere
valuisset.

Nata.

Ἄφαιμινά ἐστι: Similiter dixit in Cupidine,
ἀφαιμὶνὰ δὲ ἡδρὶς ὑπεφανίσαιτο, quanquam alia
ratio verbi ὑπεφανίσαιτο, καὶ ὑπεξίσαιμι. Itaque
non possum assentiri viro eruditissimo sic inter-
pretanti, vigore quodam excitabatur, mallem.

ad tactus aciem cedebat. Ita, inquit, molle, &
delisat um as erat, ut tangenti cedere videretur.
πρὸς ἀφαιμὶν ὄνυχον, D. Basilus. & Plutar chus,
Ἐστὶν ἡμεῖς ἴσως ἄλλο τι εἰς τὸν αἰῶνα ἀποφασίζοντες
Ἐστὶν ἡμεῖς ἴσως ἄλλο τι εἰς τὸν αἰῶνα ἀποφασίζοντες
Ἐστὶν ἡμεῖς ἴσως ἄλλο τι εἰς τὸν αἰῶνα ἀποφασίζοντες

CAERVS , SIVE OCCASIO.

Callistratus in Occasionis imag.

Descriptio XIV.

Παῖς ὃν ὁ Καίρως ἠθεῶν ἐκ κεφαλῆς ἐς
πόδας ἐπ' ἀνδρῶν τὸ τὸ ἦθος ἀνθ' : ἦν ὃν
τὴν μὲν ὄψιν ὠραῖ, σείων ἴδλον, καὶ ζε-
φυρῶ ἀνάσσειν, πρὸς ὃ βέλοιο καταλιπῶν
τὴν κομὴν ἀνετομ. τὴν καὶ χροῶν εἶχεν ἀνθη-
ραν τῆ λαμπρότητι τῶ σώματι. τὰ ἀνθη δη-
λῶν ἦν ὃ Διονύσω, κατὰ τὸ πλείστον ἐμπερῆς.
τὰ μὲν γὰρ μέτωπα χάρισιν ἐσίλησε, αἰ πα-
ρειὰ ἡ αὐτῶ, εἰς ἀνθ' ἔρεθόμηναι νεοησι-
ον ὠραῖζοντο, ἐπιβόλῃσιν αἰσιν ἀ-
παλὸν ἐρύθημα εἰσῆκει ὃ ἐπὶ τῶ σφαιρα,
ἀπ' ἀκρῶν τῶ τασῶν βεβηκῶς, ἐπιερωμένῳ
τό πόδε ἐπεφύκει ὃ οὐ νενομισμένως ἡ δριεῖς
ἀλλ' ἡ μὲν κόμη κατὰ τὸ ὄφρυον ἐφέρεσσαν,
ταῖς παρειαῖς ἐπέεσσε τὸ βόσρυχα. τὰ δὲ
ὀπίσθεν ἦν τὸ κεφαλῆ πλοκάμιον ἐλεύθερα μό-
νῳ τὴν ἐκ γενέσεως βλάστῳ ἐπιτραίνοντα τὸ
περὶ.

CAERUS autem puer erat pubescens, & ipso
pubertatis flore, qui se vernantibus mem-
bris affuderat, gratissimus. Magna erat impri-
mis vultus dignitate, lanuginem quatiens, &
cincinnos, quos Fatonio, quocunque vellet a-
gitandos permiserat. Adhuc florido nitēbat
colore, veluti quibusdam corporis fulgetris
vernantes rolas explicaret, eratque Dionysio
maxima ex parte persimilis: at enim frons
gratius emicabat, genæ regij floris instar tu-
bentes, iuuenili decore fulgebant, ipsis oculis
gratissima quadam face ruboris accensis: stabat
autem in globo, summa pedum planta infi-
stens, qua & pinnis volucer exilire propè vi-
debat: capillus non more solito creuerat, ve-
xum coma contra supercilia repens, ad genas
cincinum effuderat, occiput verò ca-
pillorum nexibus liberum, rarissi-
mos tantum pilos a pri-
mo ortu infitos
ostende-
bat.

N I L V S.

Philostratus in Nilo.

Descriptio XV.

Περὶ τῶ Νείλων οἱ πῆχτες ἀθύρσι παι-
δια ζυμύεσθαι ὀνόματι. καὶ ὁ Νείλος

Ubi circa Nilum ludunt pueri corpo-
ris modulo cognomines: quibus Nilus sū-
Ttt 2 mo-

αὐτοῖς ὑπεργαίνονται, τὰ τε ἄλλα, καὶ ὅτι κη-
 ρύπτιον αὐτὸν ὅσθ' ἀγοπίας προεχέδῃ.
 προσάγεται οὐρ, καὶ οἷον ἐρχεται αὐτῶ ἐκ τῆ
 ὑδατῶ, βρέφῃ ἀπαλά, καὶ μειδιώντα μετέ-
 χων δὲ σήμαι αὐτὰ, καὶ τὸ λάλῃ, καὶ οἱ μὲν τοῖς
 ὤμοις αὐτῶ ἐφίρῳσιν, οἱ δὲ τῶν πλοκάμων
 ἐκρέμανται οἱ δὲ ἀγκάλῃ ὡς κρηθῆδον οἱ δὲ
 κωμάζουσιν ἐπὶ τῆ σέρνῃ ἢ ἀναδιώσιν αὐ-
 ρίς ἀνθῆ, τὰ μὲν ἀπὸ ἑ κολῶν τὰ δὲ ἀπὸ τ' ἀγ-
 κάλης ὡς σφάνης τὴ ἀπ' αὐτ' διαπέκοιεν, καὶ
 καθεύδοιεν ἐπὶ τ' ἀνθέων ἱεροῖ, καὶ ἐνωδεῖς:
 ἐπιβαίνουσιν ἄλλος ἄλλῳ τὰ παῖδια, σείτρης
 ἕμα ταυτὶ γὰρ ἑναυλα ἐκείνῳ ὡ ὑδατῆ κρο-
 κόδελοι μὲ οὐρ, καὶ οἱ ποτάμοι τ' ἵπταν, οὗς τῶ
 Νείλῳ τίνες προσχερῶσιν ἀποκείνται, νῦν ὅν
 βαθεία τῆ δόγῃ μὴ δέσθ' τοῖς παῖδιαις ἐμπετῆ.

mopere oblectatur, cum ob alia, tum vel ma-
 xime, quod ipsum, quantum Aegyptijs pro-
 fusus sit, enuntient; procedunt igitur, & velut
 ex ipsa aqua molles, ac ridentes progrediun-
 tur infantes: participes autem esse, & sermo-
 nis existimo. Hi quidem ipsius humeris insi-
 dent, hi à cincinnis eius suspenduntur, non
 nulli in vlnis dormiunt, alij in pectore petu-
 lanter saluunt, ipse verò tam ex sinu, quam
 ex vlnis, flores offert pusionibus, vt ex ipsis
 corollas contexant, & sacris odoribus per-
 fusi; & ex pueris alius aliò cum fistris ascen-
 dit, hac enim illi aquæ consona sunt instru-
 menta: Cæterum, crocodili, & qui à nonnul-
 lis Nilo adscribuntur, hippopotami, nunc in
 imo iacent vortice, ne pueris terrorem iacu-
 tiant.

ORPHEVS.

Philostratus in Orpheo.

Descriptio XVI.

Ορφέα τ' ἡ μῦθος, Νέλεα τῆ μῦθικῆ,
 καὶ τὰ μὴ μετέχοντα λόγῳ, λογο-
 ποιῶσι φασὶ πάντες. λέγει δὲ, καὶ ὁ ζω-
 γραφῶ. λέων τὸ οὐρ, καὶ οὗς αὐτῶ πησίον
 ἀκροατῆ τῆ Ορφέως, καὶ ἑλωφῶ, καὶ λα-
 γυῖος ὅσθ' ἀποσπῶν τ' ὀρμῆς τῆ λέοντῶ,
 καὶ ὅσθ' ὅν δῆρα δεινὸς ὁ δῆρ ξυμωγελάζονται
 αὐτῶ ραδύμῳ, νόμ' ῥάβομοι. σὺ ἢ μὴ δὲ τῶς
 θενίνας ἀργῶς ἴδης, μὴ τοὺς μυστικοὺς, μόνον
 οἱς σκευσομῆν τοῖς ἀλσειν ἐσθ', ἀλλ' ὄρα
 μοι, καὶ τὸν κραγῆτιον κόλοϊον, τὸν λακέρων
 αὐτῆρ, καὶ τὸ τῆ δίδος ἀετῶρ. ὁ μὲν ὅσθ' ἄμ-
 φρω τῶ πῆρυγε ταλαντεύσας, ἢ ἑαυτῶ ἀπενῆς
 ἐς τ' ὄρφα βλέπει, οὐδ' ὅσθ' ἐπὶ σφρόμῳ τῆ
 πηλίως, πησίον ὄντῶ. οἱ ἢ ζυγλείσαντες
 τὰς γένῃς, ἢ ἐστὶ τῶ δέλγοντῶ, λύκοι ἢ οὐρεῖ,
 καὶ ἄρῃς ἀναμῆς, ἢ τῆ δῆσῶτες. νεανιεύεται
 δέ τι, καὶ μῆλον ὁ ζωγράφῶ. δένδρα γὰρ ἀ-
 νοσάσας τῶν ῥίζῶν ἀκροατῆς ἄγει ταῦτα
 ὡ ὄρφῆ, καὶ περιμῆσιν αὐτῶ. πεύκη τὸ οὐρ

Orpheum Musæ filium mollissimis fidibus,
 rationis etiam expertes feras de-
 mulsisse, omnes fabulosi testantur scripto-
 res, omnium ferme pictorum colores lo-
 quuntur. Quare leo, & asper propè adsunt,
 Orpheum auscultant, & ceruus quidem, ac
 lepus minimè ab impetu leonis resiliunt, &
 quibuscunque in venatione terribilis hæc
 fera visa est, congregantur segnes, ac remissi,
 cum ipso, vt apparet, feriente. Cæterum, ne
 aues quidem inertes videris, non canoras tan-
 eum, quibus suaves modulòs conuiderè
 saltibus mos est: quin etiam vide cla-
 molium graceulum, & stridulam cornicem,
 & Iouis aquilam: hæc quidem qualis est, ala-
 rum librata remigijs, vt sponte sua defi-
 xis oculis Orpheum spectat, ne se ad proxi-
 mum lepasculum præda scilicet oblita con-
 uertit. Hic porro constrictis maxillis (quæ
 ars est Orphei mulcentis) & lupi, & agni pro-
 miscuè attoniti, saltatorium orbem ver-
 sant. Maius porro quiddam animosus pictor
 comminiscitur: nam arbores à radicibus auul-
 sas, ad auscultandum Orpheum ducit, atque
 ipsi

καὶ κυπάρισσι, καὶ κληῖδρι, καὶ ἄγειρι
 αὐτῆ, καὶ ὅσα ἀλλὰ δένδρα ξυμβάλλοντα
 τοὺς πύργους, οἷον χεῖρας, περὶ τὸ ὄφρα ἔσκηκε
 καὶ τὸ θεῖον οὐν αὐτῶ συγλείεσι, οὐ δεη-
 θέρι τὴ τέχνης. ἴν' οἶτε θριδεις ἐπ' αὐτῶν χα-
 θεῖνοιτο, καὶ ἐκείνῃ ἐπὶ σκίε μισθρογίη,
 ὅτ' ἀδύται, ἀρτίχουμ ἐκβάλλων ἔσκηκε, ἐπὶ
 ῥέοντα τῆ παρεια, τιάραν δὲ χρυσαυγί ἐπὶ
 κεφαλῆς ἀφῶν. τὸ δὲ ὄμμα αὐτῶ ξυμὸν ἀ-
 ἐρότητι σφεργῶμ, καὶ ἔνθεομ, ἀεὶ τὴ γνώμης ἐς
 θεολογίαν τεινέσσης. τάχα δέ τι, καὶ νῦν ἄδει,
 καὶ ἡσφύς, οἷον ἀποσημαίνεσθα τὴ νῆρ ἀσμά-
 τωμ, εὐδύς τε αὐτῶ μεταθέσθα, πρὸς τὰς ἴ-
 κνήσεων Ἰσοπίας, καὶ τοῖν ποδῶμ, ὁ δὲ λαός,
 ἔπερὶ δῶν ἐς τὴν γῆμ, ἀνεχεὶ τὴν κινάραμ.
 ἔπερ μῆροσυ κειμένυ. ὁ δεξιός δὲ ἀναβάλλ-
 λεται, τὴ ῥοθμόμ, ἐπικροτῶν τὰ δαφῶ τῶ
 πεδίλω. αἱ χεῖρες δὲ ἢ πρὸ δεξιά ξυμέχουσα ἀ-
 πρὶξ τὸ πῆλκρον ἐπὶ ἑταίαι φθόγοις ἐγκειμέ-
 να ἔσκηκεν, καὶ καρπῶ εἰσω νεύοντι. ἢ λαοὶ δὲ
 ἔρβοις πῆλθαι τοῖς δακτύλοις τοὺς μίτῶς.

ipfi in orbem sistit. pinus igitur, & cupressus,
 & alnus, & populus: hæc & alia quævis ar-
 bores confusus ramis, tanquam confertis ma-
 nibus Orpheum circumdant, ac certè thea-
 trum ipsius gratia, non sine exquisito quo-
 dam artificio circumcludunt. Cerne iam, ut
 aues in ramis confideant, & Orpheus in vit-
 bra moduletur: ipse quidem sedet, erumpens
 lanuginem genis, molliter inferpentem: tia-
 ram auro fulgentem in capite rectam gestat,
 & oculus ipsi mollitie simul, atque ignea so-
 lertia temperatus, Deoque plenus apparet,
 mente ad considerationem, de natura Deo-
 rum semper intenta: fortè etiamnum aliquid
 canit ac supercilium quasi designaret, car-
 minum sensum, repente cum ipso mutatur,
 ad motionum conversiones. At pedum qui-
 dem lævus terræ nixus citharam sustinet in-
 cumbentem femori, dexter verò orditur mo-
 dulos, pulsans solea pavimentum: manuum
 autem dextra plectrum firmiter tenens, ex-
 tenditur supra fides incumbente cubito,
 & palma intorsum nutante, ac re-
 flexa: sinistra rectis fe-
 rit digitis fi-
 des.

Nota ad Orphei statuan.

Hoc argumentum diserèd prosequitur est
 Claudianus in præfatione libri secundi, de rapto
 Proserpine: quod hic habes tam delicatè descri-
 ptum, ut nihil in Græcis veteribus opulentius,
 aut elegantius esse possit.
 Καὶ λαγῶδες ἐκ ἀπωπηδῶν.
 Secunum blandi teporem fouere molossi,
 Vicinutiq; lupro præbuit agna latius.
 Ὁ δῆρ, ita appellatur leo κατὰ Ἰσοχῆν,
 quod, ut ait sapientissimus Philo, habeat
 τὴν φύσεως μοναρχίαν.
 Καὶ τὴν λακερύζαν αὐτῶμ, ἔ hoc γλώ-
 σσης πινδαριέσσης, quod ad iunonem vulgatis-
 simum dixit pro iudicæto.
 Ita Hesiodus, & Diuus Gregorius appellans
 λακερύζαν μελάγχρομ.
 Ὅτ' ἐπὶ τὸ ἐλγοντῶ, nihil immutandum
 video, ἔ ex interpretatione nostræ præcipuum est
 huius loci sensus.
 Νεανίτευται: iuueniliter iuuentis exultat.
 Sic Plutarchus dixit, ἐν τῇ βουλῇ γυμνά-

ευεδοῖα: ἔ Horatius, Iuuenavi versibus.
 Aut nimium teneris iuuenentur versibus
 unquam.
 πύκκη τε οὐν. Et comitem Quercum Pinus
 amica trahit.
 Δεξδέντα τὴ τέχνης, locum, ut video corruptum
 suspicatur est interpres: sed nihil expeditius,
 nam δεξδέντα refertur ad τὰ δένδρα, non ad
 δεξιόν.
 Ἀρτίχουμ, uellicipem designat, qualis il-
 le.
 Ἀρτιχάραχτον ἔχων ἐπὶ κύκλόν ὑπήνης.
 Non. Dio.
 Ora puer primâ signans intonsa iuuentæ,
 Maro.
 Μετανδούσα ὄφρυς, Μεταδέουσαν conij-
 cit interpres: ego nihil mutandum censeo, ut
 eodē verbo Philostratus in Amphione, γέρεται,
 καὶ πρὸς τὴν Ἰρίν μετανδύει, et proprie in flo-
 ribus, ad ceteras tamen mutationes exprimen-
 das traducitur σοφιστικῶς.

Confer cum ista descriptionem Luciani, quæ habatur aduersus indoctum.

CITHAROEDVS.

Apuleius, lib. 2. florid.

Descriptio XVII.

Adolefcens est visenda pulchritudine, crinibus, fronte parili, separata, per malas reuulsus: ponè autem, coma prolixior interlucentem ceruicem scapularum finibus obumbrat: Ceruix succi plena, malæ vberes, genæ teretes, ac modico mento iaculantur, eique profusus citharædicus status, deam contpiciens, canenti similis, tunicam picturis variegatam deorsus ad pedes deiectus, ipsos Græcanico cingulo, chlamyde velat vtrumque brachium, adusque articulos palmarum. Cætera decoris instrumentis dependent, cithara balthæo calata, apta stricim sustinetur: manus eius tenera procerculè læua distantibus digitis nervos molitus, dextra psallente gestu, pulsabulum citharæ admouet, seu paratâ percutere, cum nox in cantico interquieuit: interim canticum videtur ore tereti, & semihiantibus in conatu labellis eliquare.

MARSYAS.

Ex eodem Apuleio.

Descriptio XVIII.

EO genitus Marsyas, cum in artificio patrisaret tibiçini, Phryx cætera, & barbarus, vultu ferino trux, hispidus, illutibus, spinis, & pilis obsitus: fertur (proh nefas) cum Apolline certauisse, turpis cum decoro, agrestis cum erudito, bellua cum Deo; Musæ cum Minerua, dissimulamenti gratia, ludices astitere, ad deridendam scilicet monstri illius barbariem, nec minus, ad stoliditatem illius puniendam: sed Marsyas, quod stultitiæ maximum specimen est, non intelligens se deridiculo haberi, priusquam tibias occiperet inflare, prius de se, & Apolline quædam deliramenta barbarè effutiuit, laudans se, quod erat, & coma relicinus, & barba squalidus, & pectore hirsutus, & arte tibicen, & fortuna e-genus.

M E M N O N.

Philostratus, in Memnone.

Descriptio XIX.

Σκόπει γάρ ὄβρις μὲν κείτου καὶ τῆ γῆς. ὄβρις ἦ δὲ τῆ βοσρύχων ἀσαχυσ, οὐδὲ οἰμοῦ νεῖλω ἔξερει. νεῖλω γάρ Αἰγύπτιοι μὲν, ἔχουσι τὰς ἐκβολὰς, ἀβίσιπες, τὰς πηγὰς, ὅρα τὸ εἶδος ὡς ἔρρωται, καὶ τῆ ὀφθαλμῶν ἀπολεότων, ὅρα τῆ ἰσθμὸν ὡς καὶ ἡλικίαν τῶ κτείναντι. αὐδὲ ἂν μέλανα φαίης τῆ μέμνονα, τὸ γάρ ἀκράτως ἐκ αὐτῶ μέλαν ὑποφαίνει τῆ ἀνθοῖς.

ETenim aduerte, quantum humi iaceat, quantaque cinnorum spica, quos, puto, Nilo nutrebat, Nili enim ostia Aegyptij, fontes Aethiopes habent: aspice quantum species ipsa roboris, oculis etiam extinctis praeferat: aspice praeterea lanuginem, quam intersectoris atari congruat, ne nigrum quidem diceres, Memnona: nam quæ ipsi inest sincera nigredo, floris nescio quid prae se fert.

MELEAGER VENATOR.

Philostratus in Meleagro.

Descriptio XX.

Φερε δὲ καὶ τὰ περὶ αὐτὸν εἰπωμένω. συφνὸς μὲν ὁ νεανίας, καὶ πάντη σφρηγῶμεν

AGedum, etiam quæ ad ipsum spectant, commemoremus: Callosus est, ac rigidus

κνήμη δ' αὐτῷ εὐπαγεῖς, καὶ ὀρθαί, σέ-
 βοντες ὅν τε τοῖς ἀγκύραις ἰκαναί, καὶ ὑψιστάμε-
 νοι τ' ἐκ χειρὸς ἀγκύρα, φύλακες ἀγαθαί. μη-
 ρὸς τε ξυμῶν ὀπιπνίδι ὁμολογῶν τις κάτω,
 καὶ ἰσχίον, οἷον διδόναι θυροῦ, ὡς ὄκλα-
 ναζατῆρα θυμένεσ' ὑπὸ τ' τῆσ' οὐδ' ἐμβολῆς τῆ
 νεανίας; πλευρὰ δ' βαθεῖα, καὶ γαστήρ ἀπέρρι-
 τος, καὶ τέρνα τὸ μέτερον προσκείμενα,
 καὶ βραχίων διηθρομένον, καὶ ὤμοι πρὸς
 αὐχένα ἔρριωμένον ξυμπτόντες, καὶ βάσιν
 αὐτῷ δίδοντες, κόμη τὴν ἡλιώσα, καὶ ἀνεσηκῶα
 νόρ ὑπὸ τῆσ' ἰρμῆς, ἔνεργον καὶ χαροπὸν
 ἔλα ὡς δεδορκὸς τὸ ὄμμα. ἦτε ὄφρυς, ὄκλα-
 νεμένη, ἀλλ' ἐν τῷ θυμῷ πᾶσα, καὶ ἡ ἔπρο-
 σάσας κατάσασίς, οὐδὲ ξυγχαρῶσα περὶ
 κάλλος τί λέγειν, διὰ τὸ βλατταῖα. ἐδῆς
 ἡ λευκὴ ὑπεργόνου, καὶ κρητὴς, ὑπερ σφυρῶν,
 ἔρεσμα ἀσφαλῆς τῆ βάσει. χαμῶδα τε
 κροκοῦα φῆ, ὑπερ αὐχένου καλωῦσας, τὸ θη-
 ρίον ὑφίσταται.

adus adolescens, & corpore toto vegetus,
 suræ bene compactæ, rectæ, non minus in
 stadijs ad currendum apræ, quam ad luctæ
 certamen cominus sustinendum firmæ: fe-
 mur iunctum totis. genu inferiori tibia re-
 spondet, & talis coxendix, vt polliceri au-
 deat, adolescentem apri impetu minime sub-
 uersum iri: tum latera plena, & venter mi-
 nimè obesus, & pectora moderatè extube-
 rantia, & brachium articulis nexum, & hu-
 meri ad ceruicem validam cohærentes, ba-
 sim ipsi exhibent, coma verò soli concolor,
 & nunc præ impetu, & alacritate erecta, &
 torum intuens, cæsus oculus, & superci-
 lium haudquaquam remissum, sed in animi
 aestu torum, vt & ipsa vultus constitutio,
 quæ non concedit de forma, propter commo-
 tionem adolescentis quicquam dicere: Ac-
 cedit vestis candida super genu, & solea su-
 per malleolo, fulcrum quidem tutum in-
 cessui. Denique chlamyde croco tincta,
 ceruici innoluta, indutus
 belluam expe-
 ctat.

NARCISVS.

Callistratus, in Narcisso.

Descriptio XXI.

Ἐπίκει δ' ἐπ' αὐτῷ Νάρκισος, ἐκ λίθου
 λευκοῦ πεποιημένη. πῶς ἦν μάλλον
 δέηθε, ἡλικιώτης ἐράτωρ, ἀτραπὴν
 οἷον δὲ αὐτῶν τῶν σῆματος ἀποσκαμπίων κάλ-
 λος, ἦν ἡ τοῖον δὲ τὸ σῆμα. κόμης ὀπιπνί-
 σσις ἦν ἡ ἀπλε, κατὰ τὸ μέτερον τ' τευχὸς
 ἔλισσομένης εἰς κύκλον, κατὰ τ' αὐχένα, κε-
 χυμένης εἰς γῶνα. ἔβλεπε δὲ ὄκλα ἀκράτως
 γὰθρον, οὐδὲ ἰλαρὸν κρητῶς. ὀπιπνίκει
 γὰρ ἐν τοῖς ὀμμασίν, ἐκ τ' τέχνης, καὶ λήθη,
 ἵνα μετὰ τῷ Νάρκισῳ, καὶ τῆν τυχεύη ἡ ἐ-
 κίων μιμηταί.

NARCISVS stabat è marmore can-
 dido confectus: puer erat, vel potius
 adolescens coæuus cupidinum, quæ
 veluti quædam faces, è corporis formosi-
 tate inculabatur, eiusmodi verò confor-
 matione extitit: aurea cæsarie fulgurabat,
 capillo ad frontem, in orbem reuoluto, sedi-
 per ceruicem diffuso in terga: obtutus eius,
 non purè, ac planè superbus, neque hila-
 ris omninò, instus quippe fuerat in ocu-
 lis mæror, ex arte, vt cum Narcis-
 so, imago etiam fortunam e-
 ius imitare-
 tur.

CALVM-

CALVMNIA LVCIANI

Descriptio XXII.

ΕΝ δεξιᾷ τις ἀνὴρ κἀθηται, τὰ ὦτα παμ-
 μεγέθη ἔχει, μικρὴ δὲν τοῖς τῷ Μιδῶ
 προσεικότα, τὴν χεῖρα προτένων πορ-
 ρώδων ἐπιπροσίστη τῇ διαβολῇ. Περὶ δὲ αὐ-
 τὸν ἔσσι δύο γυναικὲς ἀγνοῖα μοιδοκεῖ, καὶ
 ὑπόλιχες. ἑτέρωθεν δὲ προσέρχεται ἡ διαβολῆ,
 γύναιον ἐς ὑπερβολὴν πάγκαλον, ὑπόθερμον
 δὲ καὶ παρακεκνημένον, οἷον δὲ τὴν λύγαν καὶ
 τὴν ὄργην δεικνύσασα, τῇ δὲ ἀριστερᾷ δὴ αὐτῆ
 οὐμένω ἔχουσα, τῇ ἑτέρᾳ δὲ νεανίαν τινὰ τῶν
 περὶ αὐτὴν σὺρρασα, τὰς χεῖρας ὄρεγοντα εἰς τὸν
 οὐρανόν, καὶ μαρτυροῦντων τοὺς θεούς. ἡγεῖται
 δὲ ἀνὴρ ὠχρὸς καὶ ἄμορρος, ὁ δὲ δεδορκὼς, καὶ ἐ-
 οικὼς τοῖς ἐκ νόστου μακρῶς κατεσκληρόσι. τῷ
 τὸν γούν εἶναι τὸ φρόνον ἀντὶ τὴν εἰκάσει. καὶ μὴν
 καὶ ἄλλαι τινὲς δύο παρομαρτῆσι, προσέ-
 πασαι, καὶ περιέλλασαι, καὶ κατακοσμεῖσαι
 τὴν διαβολῆν. ὡς δὲ μοικὰ ταύτας ἐμνήσεν
 ὁ περιηγητὴς τῆς εἰκόντος, ἡ μὲν ἡπίεβλή τις
 ἔμ, ἡ δὲ ἀπάτη. Κατώτιν δὲ ἡκολοῦσαι πάντο
 πενθικῶς τις εὐκλειασμένη, μελανεῖμων καὶ κα-
 τεσπαρραγμένη, Μετάνοια δὲ καὶ αὐτὴ ἐλέγετο, ἐπιστρέφετο γὰρ ἐς τῷ πίσω δακρυῖσα, καὶ μὴν
 εἰδὼς, πάντο τὴν ἀλήθειαν προσίσταν ὑπέβλεπτο.

MELANCHOLIA.

Descriptio XXIII.

Albertus Durerus artificiosissimus pi-
 ator, cuius diuinæ manus multa immor-
 talia opera extant, profundi atque cogi-
 tantis animi motus, qui Melancholici dicun-
 tur (putantur enim eorum esse, in quibus a-
 trabilis, ut vocant medici, abundat) eos igitur
 ita expressit. Mulier sedet demisso capite,
 manuque cubito nixa, quem genu fulcit. il-
 lud sustinet, & vultu seuro, quasi in magna
 consideratione nusquam aspicit, sed palpe-
 bris deiectis humum intuetur, omnia autem
 sunt circum illam obscura. Ipsa claves ap-
 pensas habet lateri. Capillo est neglectiore,

& diffuso. Propter eam visuntur artium in-
 strumenta, libri, regulæ, circini, normæ, et-
 iam ferramenta, & lignea quædam opera. Ut
 autem indicaret, nihil non talibus ab inge-
 nijs comprehendi solere, & quam eadem te-
 penumerò in absurda deferrentur, ante illam
 scalas in nubes eduxit, per quarum gradus
 quadratum saxum veluti ascensionem moli-
 ri fecit. Iacet autem propè hanc ad pedes ip-
 sus, contracta corporis parte, parte etiam
 porrecta, canis, cuiusmodi illa solet bestia in
 fastidio esse, languida & somniculosa, & per-
 turbari in quiete. Cernere etiam est quasi
 ad fenestram à pictore araneorum tela, & ve-
 nationem harum, inter alia huius natu-
 ræ indicia, tenuissimis lineis
 expressa.

TRI.

TRITONES EX
Pausania.

Descriptio XXIV.

Tritones in capite habent veluti palustris
ranae comam, similem & calore & capillo,
cuius crines discernere nequeas; Reliquum

corpus squama horret, quæ Lunæ asperitatem
referat. Branchias habent subter aures, nasum
hominis: os verò amplum, & dentes serinos,
oculos, vt videntur, glaucos. Suntque ipsi &
manus, & digitj, & ungues operculis cochlia-
rum similes. Infra pectus & ventrem cauda
porrigitur pedum loco quemadmodum Del-
phinis.

DIGNITAS VIRILIS, SEV THEAGENES.

Heliod. in AEthiop. lib. 3.

Descriptio XXV.

Αλλά τῆς ὠκνήμων, τριῖς δὲ δὲνας,
οὐτως ὑπερεῖδε καὶ παρέδραμῶν ἢ
τῶν παρόντων ὄφεις, καὶ πρὸς τὴν
παρχον (ἦν δὲ τὸ μέλημα τὸ ἐμὸν Θεαγένης)
ἄπας ἐπέστρεψεν. ὡς ἔδοξεν ἂν ὑπὲρ ἀσρατώης
τὸ φανόχαιμον πρότερον ἄπαν ἡμευρῶσθαι
τοσοῦτον ἡμᾶς ὀφθείς κατέλαμψεν. ἵππεὺς
μὲν καὶ αὐτὸς, καὶ ὀπίτης τυγχάνωμ, καὶ δό-
φου μελίαν χαλκόσομον ἔπιπέστωμ. τὸ δὲ κρά-
νῳ οὐχ ὑπέλωμ, ἀλλ' ἀπὸ γυμνῆς τὴν κεφα-
λῆς ποιπέτων, φοινικοῦσθι χλαμύδα κα-
θεμένῳ, ἥς τὰ μὲν ἄλλα χροπὸς ἐποίκιλλε,
τοὺς λαπίθας ἐπὶ τοὺς κενταύρους ὀπίζωμ. ἢ
περόνη δὲ ἀθήναι ἠλεκξίνω ἐστρεπὴν γοργῆς
κεφαλῆν εἰς δώρακα προασπίζουσαν προσέ-
βαλε δὲ τὴν χάριτῳ τοῖς γιγνομένοις, καὶ
ἀνέμει λιγεία ριπῆ, μείλιχον γὰρ ἐπέστανι,
τὴν μὲν κόμην ἠρέμα κατὰ τὴν μετώπῳ τοῦς
βοσρύχους παρατέμνωσθαι καὶ χλαμύδῳ τὰς
ἄκρας τοῖς νώτοις τὴν ἵππῳ, καὶ μηροῖς ἑπιόλ-
λωσθαι ἔσπευ ἂν καὶ τὴν ἵππον αὐτὸν σιμῶναι τὴν
ἑρασιότητῳ τὴν δεσπότης, καὶ ὡς καλὸν κάλ-
λισον φέρειν τὴν ἠνιόχον ἀμῳάνεσθαι. οὕτω τῶν
αὐχένα κυμαίνων, καὶ εἰς ὄρθον οὖς τὴν κεφαλῆν
ἐγείρων, καὶ ἔβαρὰν τὴν ὄφρῳ κατὰ τὸ ὄφθαλ-
μῶν ἑπιπέστωμ, ἔφερε καὶ ἐφέρετο γαυρῶ-
μῳ εὐηνιάτε προασπίζων, καὶ ἑφ' ἑκάτε-
ρον ὤμων ἑαυτὸν ὡς μέρει ταλαντεύων ἄκραν
τὴν ὄφρῳ τῆ γῆ λεπτόν ἑπιπρότων, εἰς γαλιῶν κίνημα τὸ βῆμα κατέφρῳ μίξωμ.

Sed hos Cnemon, sic ornatos despiciebant
oculi eorum, qui aderant, & in perfectum
equitem (erat autem mea cura Theagenes)
conspiciebantur, vt videretur tanquam a ful-
gure totum id, quod prius lucebat, obscuratū
esse. Tantam lucem vnus nobis conspectus
attulerat, cum eques quoque ipse esset, & ar-
matus, & hastam staxineam area cuspide vi-
braret, non reclusa galea, sed aperto capite sese
ostentans, purpurea chlamyde indutus, in qua
Lapitharum, & Centaurorum pugnam inter-
textæ ex auro figuræ expresserant, sibula vero
Palladem ex electro scintillimè factam repre-
sentabat: Gorgonis caput in scuto pectori pre-
ferentem, addebant autem aliquid gratiæ, &
commendationis, venti placidiores aura.
Blandè enim aspirabat, & modò comam cer-
uicibus molliter affusam diuiciberabat, modò
capillos in fronte discernēbat, modò chlamy-
dis fimbrias tergo equi, & femoribus inster-
nebat. Dixisset, & equum ipsum intelligere
formam Domini, & quod pulcher ipse, &
pulcherrimum gestaret, sentire rectorem. Ita
collum commouens, & arrectis auribus ca-
put artollens, & trux supercilium supra o-
culos versans, ferebat, & ferebatur exultans, ac
superbiens: & laxato freno alacriter progre-
diens: ac in vtrumq; latus alternis sese librans,
extremaque unguia leniter terram pul-
sans, agitationis contentionem
incessu modico
tempera-
bat.

Vuu ITEM

ITEM THEODORICVS.

Sidonius Apollin. epist. II. lib. I.

Descriptio XXVI.

SI forma queratur, corpore exacto, longif-
simis breuior, procerior, eminentiorq; me-
diocribus. capitis apex rotundus, in quo
paululum à planicie frontis, in verticem ex-
saries refuga crispatur, ceruix non se-
det neruis, geminos orbes hispidus super-
ciliorum coronat arcus. Si verò cilia flectan-
tur, ad malas medias palpebrarum margo pro-
pè peruenit. Aurium legulae (sicut mos
gentis est) crinium superiacentium flagellis
operiuntur. Nasus venustissimè incuruus, la-
bra subtilia, nec dilatatis oris angulis, amplia-
ta, si casu dentium series ordinata promi-
neat, niueum protinus representat ipsa colo-
rem. Pilis infra narium intra fruticantibus
quotidiana succisio. Barba concanis hirta
temporibus, quam in subdita vultus parte
furgentem, stupitus tonfor assiduas genas,
adusque forecipibus euellit. Menti, gutturis,
colli, non obese, sed succulenti, lactea cutis,
quæ propius inspecta, iuuenili robore suf-
funditur. Namque hunc illi crebro colo-
rem, non ira, sed verecundia facit: teretes hu-
meri, validi lacerti, dura brachia, patulae
manus recedente alio pectus accedens. Arc-
am dorsi humilior inter excrementa costarum
spina discriminat. Tuberosum est vtrumque
musculis prominentibus latus, in succinctis

regnat vigor ilibus. Carneum femur, intemo-
dia politum bene mascula: maximus in mini-
mè rugosis genibus honor. Cura furis fulta
turgentibus: & qui magna sustentat membra
pes modicus.

Vide eruditum in hanc epistolam R. P. Sim-
mondi commentarium.

In picturis, & imaginibus mulierum nihil-
opus est immorari pluribus. Plena sunt his argu-
mentis leuium Poëtarum nugæ, qui, ut ait D.
Augustinus.

Pulchritudinem corporis, quæ est infimum
bonum à Deo factum, temporale, & carnale,
male amant, postposito, intimo, æterno, & sé-
piterno Deo.

Puleherrimus mundus, & omnia, quæ in
eo sunt, clamant se facta à pulcherrimo Deo,
quod surdæ aures non audiunt.

Subijciam unam, aut alteram picturam, ut
habeant adolecentes, quod caste in istis imiten-
tur. Verùm ut libere moneam à graui oratione,
multo magis concione ista descriptionis alienissi-
ma sunt. Itaque poterunt magis oetis ad Deum
propopositis esse adiumento, quam ab ora-
tionibus in serijs rebus afferri. Quis enim ferret
in graui, hanc styli molitiem, quam habet Ari-
stoteles, cum unam suam vanissimus sophista
describit his verbis.

VENUSTAS MULIEBRIS.

Ex Aristaneto epist. I.

Descriptio XXVI.

Ὁ φύσεως τὸ κάλλιστον φιλοτέχνημα,
τὸ γυναικῶν εὐλεα, καὶ διὰ πάν-
των ἐφοῦται τῆ ἀφροδίτης εἰκῆ. ἐ-
κείνη γὰρ, ἵνα κάλλει ἀφροδίτην εἰς δύνα-
μιν ἀποχέσῃ τοῖς λόγοις, λευκαὶ τὰ ὄπλα,
καὶ ὑπερβραχίονα, καὶ ταύτην τὸ φαῦδρον
ἐκμιμῆται τῷ ῥόδω. χεῖλη δὲ λεπτά, καὶ ἡ-

O Naturæ eximium operæ præcium! O
mulierum decus! o vitam, spirantem per
omnia Venere imaginem! Nam illi ut ve-
neriam formam quantum pote verbis depin-
gam. Mixtæ candidiore, ac tenui rubore
genæ, natiuum rosarum splendorem referunt,
subtilia labra, tenuique interstitio distincta
genarum purpuram vincunt, supercilia fusca
purissima nigredine, disparataque inter

φύμα δ' ἴσχυρμένα, καὶ τ' παρειῶν ἐρυθρότερα.
 ὄφρυς τε μέλαινα, τὸ μέλαν ἀκρατον, τὸ δ' ἰ-
 μεσθέρρον ἐμμέδως τὰς ὄφρυς διορίζει. ρίς
 εὐθεῖα, καὶ παρὶσθῆμῃ τῇ λεπτῷτι τῶν
 χειλῶν, ὀφθαλμοὶ μεγάλοι τε, καὶ διαυγῆς,
 καὶ χαδάρω φωτὶ διαλάμπωντες. τὸ δὲ μέ-
 λαν αὐτῶν, αἱ κόραι μελάντατοι, καὶ τῶν κύ-
 κλων λευκὴν ἀγγίλλω λευκότεται, καὶ ἐκάτε-
 ρον ὑπερβολὴ πρὸς τὸ ἕτερον ἐπιδείκνυται.
 καὶ τὸ λιαν ἀνομοιον εὐδοκίμῃ παρακεί-
 μῃον. ἔνθα δὲ τὰς χάριτας ἐγκυδιδρυμέ-
 νας πόρσι προσηκῶν. ἢ ἰχόμη φυσικῶς
 αὐθλίσιμη σακινθῆν ἀνδρὶ χρῶδ' Ὀμηρον
 ἐμφερῆς, καὶ ταύτην αἱ χεῖρες τιμειδῶσι τῆς
 ἀφροδίτης. Ἰάχην ὅλευκός τε, καὶ σύμμε-
 τῶν προσώπων, καὶ ἀκόσμητ' ἢ, δι' ἀ-
 ἀβρότητα τε δαρήκεν ἑαυτῶν. περιεκαται μέρ-
 ληδοκόλη τὸν περιδέρραον, ὅτι ἔτ' ἔνομα γέ-
 γραπῆται ὅτι καλῆς, γραμμάτα δὲ ἔστ' ἰδι-
 διαν ἠδύσις. ἔστι δ' ἐοικῆς ἠλικία. σχῆμα
 καλὸν τε καὶ περιμέτρον, καὶ τῶν ὄψεω σω-
 διατῆ μῆδρον τ' μελῶν. ὀδεδυμένη ἢ εὐπρο-
 σωποτάτη. ἐκδοσα δ' ἔλη προσώπων φαίνε-
 ται. βάδισμα τεταγμένον, βραχὺ δ' ἴσασερ
 κυπαρίτ' ὅτι, ἢ φαίνεται σπειόμενον ἠσυχῆ.
 ἔπει φύσι τὸ κάλλ' ἔστιν ὑπερφανορ. ἀλλ'
 ἐκείνης μέρ, οἷα φυτὰ, κινεῖ ζεφύρον πνοή, αὐ-
 τὴν δ' πῶς ὑποσάλευσσι τῶν ἐρέτων αἰ αὐρα.
 ταύτην ἑαυτοῖς ὡς οἶον τε ἦν, οἱ κορυφαῖοι
 γεγραφοσι τῶν ζωγράφων ἠνίχα. οὐμ δέοι
 γεραφειν Ἐλένῃ ἢ χάριτας, ἢ καὶ αὐτὴν γετῆρ
 ἀρχῆσαν τ' χαρίτων, οἷον εἰς ὑπερφύες πα-
 ράδειγμα κάλλ' ἀφορῶντες ἀνασκοπῶσι
 τὴν εἰκόνα λατῶν καντεδθεν ἀποτοτυῶνται
 δεοπρεπῶς τὸ φιλοτεχνῆ μῆδρον εἶδ' ἢ. ἠνίχα
 δ' φθέγγεται, βαβαί, ὅσαι τὸ ὀμιλίας αὐτῆς αἰ
 σείρνες, ὅτι ἢ γλῶττα σωμαλόδρο. τῶν
 χαρίτων πῶσων ἢ λαῖς τ' κερὸν ὑπεξῶσα-
 το, καὶ μειδῶ πάνυ ἀπαγαγόν. οὕτως οὐμ
 τὴν ἐμὴν ἀραῖζομένῃ, καὶ ζυφῶσαν ὑπὸ πλῆ-
 τῆ τ' εὐπρεπείας, οὐδ' ἂν ὁ μῶμ' ὅτι ἐλα-
 χίστη μμῆσατο.

se aequabili medullio: nasus rectus, & ad-
 quatus tenuitati labiorum, oculi magni, fla-
 grantes, & puro lumine suffecti, in quibus ni-
 grum pupulae lactei circuli vicino candore
 circumfulum, ex ipsa colorum pugna temp-
 riam pulchritudinis facit excitatius gratam,
 in qua gratias insidentes, cuius adorare
 promptum est. At coma suo ingenio fusa
 similis est crispitudine (vt Homerus ait) hy-
 acintino flori, & hanc opinor manus Vene-
 ris difterminauerit. Ceruix alba, vultus
 nitore haud dissimilis, & inornata licet,
 satis esset suis delicijs ferox: sed tamen eam
 monile praecingit exquisitis lapillis illumina-
 tum, & formosae nomen praefrens, cui gem-
 marum ordo pro litteris. Statura procerā,
 vestis elegans, conueniensque, & membro-
 rum conformationi adaequata, si vestem in-
 duit formosa est, si exiuit, tota forma est.
 Incessus compositus, sed breuis, Cupressi,
 aut palmae in modum agitatae modico fau-
 nio (tanta est praecellentis formae dignitas.)
 Sed illas opinor plantas aura zephyri com-
 mouet, hanc leues aurae Cupidinum quodam-
 modo subleuant; Pinxere ipsam sibi, quam
 potuere optime pictorum eximij, tum si
 quando ipsi Helena, gratiaeue, aut ipsa gra-
 tiarum praeses, effingenda, velut ad eximijam
 pulchritudinis exemplar respiciunt ad ima-
 ginem Laedis, atque inde formam, quam accu-
 ratē fingendam sibi propofuere diuine expri-
 munt.

At cum loquitur, quanta (ὁ Δις) sermonis
 eius suauitates, quam facunda lingua est, vt
 gratiarum zona praecincta, dulcissimē pella-
 cem risum fundit, ad hunc modum floren-
 tem, opibusque, & forma spectabilem, ne mi-
 nimum quidem mordere potest Momus.

*Haece si sint ab omni objectione ex-
 purgata, nimis tamen sunt
 mollia, nec vtilia
 stylum de-
 sent.*

Vuu 2 ITEM

I T E M.
Ex Petron. Arbitro. in Saty.

Nulla vox est, quae formam eius possit comprehendere, nam quicquid dixerit minus erit. Crines ingenio suo flexi, per totos se humeros effuderant: frons minima, & quae radices capillorum retro flexerat, supercilia usque ad malarum scripturarum currentia, & auribus confinio luminum penè permixta: oculi

clariore stellis extra lunam fulgentibus: nares paululum inflexae: & osculum quale Praxiteles habere Dianam credidit. Iam mentum, iam cervix, iam manus, iam pedum candor, intra auri gracile vinculum positus. Parium marmor extinxerat. Itaque tunc primū Dorida vetus amator contempsit.

A L I V D.
Heliod. in Aethiop. lib 3.

HΓετο, ἢ γὰρ ἐφ' ἅμα μίσησ' ἀπὸ συννάριδ' ἔσ'· λευκὴσ' βοῶν ὀχρόμενη· χιτῶνα δ' ἀλκρυγὸν ποδῶν· χρυσῆσ' ἀκτίσιν· χιτῶνασ' ἠμφίετο· ζώνην δ' ἐπέβλητο· τρεῖσ' ἐτέροισ' ἦν ὁ τεχνιστάδην ἔσ', εἰς ἐκείνῳ τὸ πᾶν τ' εἶναι τ' τέχνης κατέκλεισεν, οὔτε πρότερον τι· τρεῖσ' ἄλλοι τεχνιστάδην ἔσ', οὔτε αὐδὲ δὴλυσομόδην ἔσ'· οὐδ' οὐδ' ἄρα κόντοιν τὰ μέμ' οὐρά· κατὰ τ' μεταφρεῶν ἐδ' ἔσ'· τὸσ' δ' αὐχένας, ὑπὸ τὰσ' μαζούσ' παραμείβας, καὶ εἰς βρόχον σκόλιον διαπέβας, καὶ τὰσ' κεφαλὰσ' διολιθίσας· τῶ βρόχῳ συσχωρήσας ὡσ' περὶ πτωματὸν δ' ἐσομὸν κατὰ πλευρὸν ἐκατέραν ἀπαγόρησεν· ἔτασ' ἂν τὸσ' θρεῖσ' οὐ δοκεῖν ἔρωειν, ἀλλ' ἔρωειν, οὐχ' ὑπὸ βλοσυρῶν καὶ ἀπῆϊτῶν βλέμματι φοβερούσ', ἀλλ' ὑγρῶν καμάτι διαρρέομένῳσ' ὡσπερ ἀπὸ τῶ κατὰ τὰ στέρνα τ' κόρης ἠμέρῃ κατευναζομένων· ἢ δ' ἦσαν τὴν μὲν ἑλένην χρυσεῖν, τὴν δ' ἠροῖαν κυάνεον· ὁ γὰρ χρυσὸσ' ὑπὸ τ' τέχνης ἐμελάνετο, ἵνα τὸ χρυσοῦ καὶ μεταβάλλον τ' σολιδῶν, τῶ ξανθῶν τὸ μέλαν εἰσχροῶν ἐπέδ' ἐξήγαγε· τριαύτη μὲν δ' ἐξ ὧν τ' κόρης, ἢ κόμη δ' οὔτε πᾶντι διάπλοκῶσ', οὔτε ἀσύνδετῶσ', ἀλλ' ἢ τῶ πολλῆ καὶ ὑπαυχέτῶσ', ἅμοισ' τὲ καὶ νώτοισ' ὑπεκόμενε· τὴν δ' ἀπὸ κορυφῆσ', καὶ ἀπὸ μετώπῳσ' δάφνης ἀπαλοὶ κλώνεσ' ἔσπερ μ', ῥοδοειδῆ τε καὶ ἠλῶταν δαΐοντεσ', καὶ σοβῆν τὰσ' αὐρασ' ἐξ ὧ τ' ἐπρόποντεσ' οὐκ ἐφρίντεσ'· ἔφερε δ' τὴν λαῖα τὸ τόξον ἐπ' ἄκρῳσ' ὑπὸ τῶσ' ὄμων τὸν δεξιὸν τῆσ' φαρῆσ' ἐπ' ἀκρῶσ' τῆσ' θάτερῃ λαμπρόιον ἠμμένον, καὶ οὕτωσ' ἐχέσασ' πλεόν ἀπὸ τ' ὀφθαλμοῦσ' σέπασ' ἢ δάδων ἀπὸ ἠγασ'.

VEhebatur insigni rheda, candido boum iugo: vestis eius purpurea ad pedes usque demissa, & aureis radijs interflincta: zona porro pectus percinxerat, in quam artifex quicquid habuit industriae conclusisse videbatur, cum neque antea quicquam eiusmodi fabricasset, neque iterum pari arte conficere potuisset. Geminos enim dracones caudis, primum inter scapulas aptè connexis: Deinde productis cervicibus in mamillas defluentes, & tortili nodo ita implexos, ut capita, & sinuoso flexu subducta, tanquam ipsius nodi appendices exstarent, ab utroque latere suspenderat. Dixisses angues re ipsa serpente, non iam rigido, & terribili aspectu formidabiles: sed humido sopore diffuentes, puella perdoce, veluti illicio confopitos. Ac illi quidem erant (quod ad materiam attinet) aurei, ceterum colore caerulei. Aurum enim arte enigrescebat, ut asperitatem, ac veritatem squammæ, fulvoque persusum nigrorem repræsentaret. Talis quidem erat zona puellæ. Coma verò, neque omnino collecta, neque dissoluta, sed pars à collo sensim producta super humeros effluebat, pars à vertice, & fronte deducta, lauri tenellis coronata ramis, rosas, & soli persimilis, modicè stringebatur, ne præter decorum blandientibus illusa fauonij erraret. Ercebat autem sinistra arcum deauratum, à dextro humero pharetra dependente, altera vero facem accensam. Cumque cohabitū esset, maius tamen ab ipsius oculis lumen, quam à facie exstebat.

OR.

ORNATUS MULIEBRIS.

D. Gregor. Nazianz oratio II.

Descriptio XXVIII.

ΟΥ χρυσός ἐκείνῳ ἐκόσμησεν τέχνη
 πονηθεὶς εἰς κάλλος περιστάμ, εὐξυν-
 δαί πλοκαμίδες διαφανόμεναι τε καὶ
 ὑποφανόμεναι, καὶ εὐσφύραν ἑλικες, καὶ ὀ-
 φίσματα συγκροτούντων τὴν τιμίαν κεφα-
 λὴν ἀτιμώτατα, ὅδε ἐδῶκε περιεργείας,
 καὶ διαφανῆς ὡλοτέλετα, εὐλίθων ἀνγῶν καὶ
 χάριτες χρυσοῦσσι τὴν πηλοῦ ἀέρα, καὶ τὰς
 μορφὰς περιλάμπασσαι, οὐ ζωγράφων τέχνας,
 καὶ γοητεύματα, καὶ τὸ εὐώνιον κάλλος, καὶ
 ἡ κάτῳθεν πλάσῃ ἀντιδημιουργίᾳ, καὶ ἡ
 ταχρότητι τὰ τῷ θεῷ πλάσμα. ἑπιβέλαις
 χρώμασι, καὶ διὰ τῆς τιμῆς ἀσχόνωρι, καὶ
 προτιθεὶς τὴν θεῖαν μορφοῦν ἐπιπλοῦν πορνικῶν
 λήχνης ὀμωσιμ, ἵνα κλέψῃ τὸ νόθον κάλλος.
 τὴν φυσικὴν εἰκόνα τῆς μετέλλου δέσ, καὶ ὁ μὲλ-
 λουτι.

NON illam aurum arte ad eximiam pul-
 chritudinem elaboratum ornauit, non
 flauæ comæ, tum apparentes, tum sub-
 lucentes, non crinium nodi, & imposture
 pretiosum caput, summa cum infamia sce-
 nam efficientium, non circumfluentis, & pel-
 lucidæ vestis magnificentia, non lapidum
 splendores, & gratiæ propinquum aerem co-
 lorantes, ac formam lumine circumfunden-
 tes, non pictorum artes, & præstigiæ, ac &
 vilis, & paruo constans pulchritudo, terre-
 nusque fictor, in contrarium fabricans, insi-
 diosisque coloribus Dei figmentum obdu-
 cens, & per honorem infamiam inurens, ac
 diuinam formam meretricium procacibus o-
 culis idolum proponens, vt adulterina pul-
 chritudo naturalem imaginem,
 quæ Deo, ac futuro æuo
 seruetur, surri-
 piat.

DEFORMIS.

Ex Sidonio Apollinari epist. 13. lib. 3.

Hic author sensibus ingeniosus, stylo præfractor.

Descriptio XXIX.

ENimicro ille sordidior est, atque defor-
 mior cadauere rogati, quod si eibus ad-
 motis, semicom bustum, moxque sidente
 strue roturium deuolutum, reddere pyra-
 iam fastidiosus pollinctor exhorret. Præ-
 ter hæc, lumina gerit idem lumine ca-
 rentia, quæ stygiæ vice paludis voluunt la-
 chrymas pertenebras. Gerit & aures imma-
 nitate barrinas, quarum fistulam biforem pel-
 lis vlcerosâ circumuenit saxeis nodis, & to-
 fosis humore verrucis. Portat & nasum, qui-
 cum sit amplus in foraminibus, & strictus in
 spina, sic patet horrore, quod angustatur ol-
 factui. Præterdit os etiam labris plumbeum,

ristu ferinum, gingiuis purulentum, denti-
 bus buxeum, quod spurcat frequenter exha-
 latus è concauo molarium computrescenti-
 um mephiticus odor, quem supercumulat ef-
 culenta ructatio, de dapibus hesternis, & re-
 dundantium sentina cænarum. Promit &
 frontem, quæ foedissimo gestu cutem plicat,
 supercilia verò distendit.

Nutrit & barbam, quæ iam senecture ca-
 nescens, sit tamen morbo nigra Syllano. To-
 ta denique est misero facies ita pallida, ve-
 luti per horas vmbis mœrificata laruali-
 bus.

Tacco relictam sui molem vinctam poda-
 gra,

Vuu 3

gra,

grā, pinguedine solutam. Taceo cerebrum crebra vibice peraratum, quod parum amplius tegi constat capillis, quam cicatricibus. Taceo pro breuitate ceruicis occipiti supinato scapularum adherere confinia. Taceo quia decidit honor humeris, decor brachijs, robur lacertis.

Taceo manus chiragricas, vinctis caraplastatum pannis, tanquam caestibus inuolutas: taceo, quod alaxum specubus hircosis, atque accescentibus latera captiua vallatus, nares

circumfidentium ventilata duplicis, An sancti peste funestat.

HA etenus de corporum imaginibus, nunc animorum simulachra videamus, quae maximè apparent in motibus, & affectibus. Extant in eo genere characteres Theophrasti, prudenter, & ingeniosè conscripti, è cuius, & ceterorum antiquorum sensibus, multos χαρακτήρας expressi, & latinitate, non vt interpres, sed vt orator donauit.

VIRTUS, ET VOLUPTAS.

Philostratus, in Apollonio.

Descriptio XXX:

Hἢ χρυσῶ τε κατεσκευασμένη, καὶ ὀφθαλμοῖς, ἐδῆτι τε ἀλιπορφύρω, καὶ παρρησίας, καὶ χαίτης ἀναπλοκάμης, καὶ χρυσαῖς ὀμμάτων ἐστὶ δὲ αὐτῆ, καὶ χρυσοῦν πέδιλοισι, γέγραπται γὰρ, καὶ τέττω εὐθέσσα: ἢ δὲ αὐτὴ πεπονηκία ἢ προσφερέης, ἄρα καὶ ἰδρώσα, καὶ ἰδρῶσιν ἀποκρινόμενῃ κόσμημα, καὶ ἀνυπόδητον ἢ ἀρετῆ, καὶ λιγὴ τὴν ἐοδίτα, καὶ γυμνῆ δὲ ἀνὲρ φράγεται, εἰ μὴ ἐγίνωσκα τὸ ἐν δηλείας εὐσχημοῦ.

ERA T autem hæc quidem auro, monilibusque ornata, veste insuper purpurea, & oris pulchritudine nitens, comas præterea discriminatas, & varijs nodis alligata, & pictis supercilijs fulgens; aureos quoque calceos gestans, tumido incessu huic insultabat. Altera verò labore fessæ similis, aspectu horrida, macie quoque, & squalore confecta, nudis etiam pedibus, & simplici veste amicta, vt nuda etiam proditura, nisi quod in feminis decorum est, agnouisset.

ADVLATOR.

Expressus ex Athen. lib. 6. & alijs historicorum sensibus, nostro verò stylo donatus.

Descriptio XXXI.

Ascipite, iam quid ille turpiter, & luxuriosè fecerit in Malthinum (melius Malthinam dixerò) vitum diuitem, sed improbum, quem suum Alexandrum, imò Tozem solet appellare. Iacebat adolescens vino marcidus, in lectulo, qui (vt fert delicatorum ingenium) tumebat pluma, collucebat auro, flagrabat purpura. Duo cum isto aduatores hominem circumstant, in eum plusquàm deceret, officiosi, nequissimo genere leuitatis: vnus pedes lydio, hoc est, delicatiss-

fimo panniculo impositos mollissimè titillabat, & identidem demissa ceruice suaviter osculabatur, dignos exclamans pedes, qui suis vestigijs rosas funderent, lactis, & mellis fontes aperirent. Alter manum propendentem è lectulo, & languidè, vt fit ab ebrijs demissam lenissimè demulcebat; δειὺ χάρη, Græcula assentatione frequenter appellans. Tertius, qui nemini in hac nequitia cedere volebat, diffusos per lacteam ceruicem citines, sinistrâ lenibat manu, dextrâ stibellum tenens, ex mirifico caudæ pauoninæ choriagio constatum abigebat muscas, ne quæ in domini caput inuolarent: sed tam bonus custos esse non potuit, quin vna, vt est bestiolarū importunissimum genus, ad corpus vsque iacentis penetraret: tum indignè factum clamant omnes, & queruntur impudentissimas esse

esse belluas, quibus non satis sit, homines pungeri: nisi Deorum sanguinem lambant. Hic tamen, qui cæteris, ut nequior, ita ingeniosior volebat videri, nonnihil animalculo condonandum esse censebat; rem audaculam fecisse, ceruicem illam roseam appetisse, quis non appeteret: inuolasse, non ut pungeret, sed ut oscularetur. Præclara oratio, sed nulla apud iratos, edictum sit in muscas, totis ædibus exterminantur: creatur inauditus antea magistratus, muscarum præfectus, cui ex officio incumbat, totis ædibus muscas expellere. Quid, cum noster hypobolymæus Alexander nuper se laborare fingeret ophthalmia, bonus ille parasitus hallucinabatur ad fercula, Alexandrinum puerum sibi poculum porrigentem non videbat.

Benè actum eum genere humano, sic turpissimus asætator fame, & siti periisset. Quoties ructantem, aut mingentem Dominum laudauit, quoties agròti saluam linxit, quoties febriculosi vomitum frustis esculentis vinum redolentibus, abundè profusum purcissimo ore excepit. Paruane ista parua sunt, si quod iter facienti accidit, commemoremus. Ad regis larus equitabat comes indiuiduus, cum cælo intendere se nubes, consecuta repente tonitrua, & conuulsiones: tum ille, venerationis, ut videbatur plenus, conuersus ad Regem: & tu (inquit) proh magne Iupiter, sic tonas? Ad summum constans rumor est, eum aream destinasse, in qua templum ex manubijs adulatorijs est consecraturus: *Domino Deo; nostro*, & si quid amplius voluerit, Iphigeniam habet domi, filiam vnicam, & nubilem, cui virtas imposturus est, & ad noui Dei aram immolaturus.

AMBITIOSVS.

Ex D. Cypriano, epist. 2. l. 1.

Descriptio XXXII.

Quos honores putas esse, quos fasces, quam affluentiam in diuitijs? quam potentiam in castris: in magistratu purpureæ speciem? in Principatu licentiæ potestatem? malorum blandientium virus occultum est, & aridètis nequitiæ facies quidem læta, sed calami aris abstrusa illicebrosa fallacia; inquit quoddam veneni, vbi in lethales succos

dulcedine aspersa callidate fallendi, sapore medicato poculum videtur esse, quod sumitur: vbi eporaueris, pernicietas haustra graffatur: quippe illum vides, qui amictu clariore conspicuus fulgere sibi videtur in purpura, quibus hoc sordibus emit, ut fulgeat? quos arrogantium fastus prius pertulit? quas superbas fores matutinus saluator obsedit? quotiennium contumeliosa vestigia, in clientum cuneis antè præcessit, ut ipsum etiam salutarum comes postmodum pompa pro ederet, obnoxia non homini, sed potestati: neque enim coli moribus meruit ille, sed fastibus: horum denique videas exitus turpes, cum anceps temporum palpator abcessit, cum priuati larus nudum desertor affecla fœdauit, tunc lacerata domus plagæ conscientiam feriunt, tunc rei familiaris exhaustæ damna noscuntur; quibus, redemptus fauor vulgi, & caducis, atq; inanibus votis, popularis aura questita est.

SVPERBVS.

Expressus ex Suetonij Caligulæ,
& cæteris.

Descriptio XXXIII.

Videte, si placet hominem, moriar, ni totus ex fastu, atque arrogantia, & iniquissimo genere superbiæ conflatus est. Hic est, qui Imperium orbis terrarum, suo supercilio, ut Atlante cœlum niti putat: nec iam meminuit, quod homo sit ex argilla, & luto fictus: quinimò, se ex astris lapsum putat, & qui incertos habet parentes in terris, originis suæ principium in petis & cælo. Cernite, quo se iactat incesu: quibus nos intuetur oculis? qua voce, si modo loquitur omnes præ se contemnit. Anima quertitilis, ut modò depictas, gemmatasq; indutus penulas, manuleatus, & armillatus, in publicum procedat: modò sericatus, & cycladatus obabilet: modò in crepidis, vel cothurnis, modò in specularia caliga, nã nunquã loco muliebri prodeat, plerumq; verò aurea barba fulmen tenens, ac fusciam, aut caduceu, Deorũ insignia, sese insolentius ostendet: hic ceteros homines præ se mures, aut mulcas, aut culices esse arbitratur: si quis eũ leuissimè populerit, si tetigerit, si minimo verbo se

luspã-

suspiciatus fuerit offensam, non est exorabilis. Si aquam calidam tardius attulerit puer Alexandrinus, iubetur continuo trecentis affligi verberibus. Si crystallum fregerit, ad mirenas exclamat. Homines per diem quingentos occidere, idem est apud Bursidem, ac tesseris ludere. Deinde ille ebrius, non tam vino, quam cruore miserorum, exclamat, *Aut Caesarem oportet esse, aut fatuum*. Parum est, cauire in homines, ni compedes oceano iniiciat; iacula immittat in solem; fluuijs plagas inurat; Iouis quotquot sunt simulachra, eadem capite truncari, & suam ceruicem imponi mander? Quoties cum ipso Ioue iurgatur, quoties illi succenset; quoties exilia, & vltimos Gedrosorum tractus minatur: nisi pluat, aut tonet, aut serenum faciat, quando ipse voluerit. Quid quod nuptiarum pompam adornat, & Mineruam, aut Lunam de caelo lapsum iri, in suos amplexus autumat; stultus, qui non videat, se eandem in capite gerere. Quid quod ipse deses, & inbellis, & effeminatus, cum conchis, & margaritis bellum gerit, dein spolia vocat, capitolio, palatioque debita & apparatusissimos triumphos instruit, quasi Phraatem, aut aruiragum ad genua supplices admiserit.

Ad summum, cum se omnium hominum, qui sunt, fuerunt, aut futuri sunt, sapientissimum dicitur, vnum ferme versiculum tenet, quem sapientissime habet in ore;

Sic volo, sic iubeo, sit pro ratione voluntas.

Aut si quos alios nouit, Megabyfia sunt ex tragœdijs dicta, quibus vehementer delectatur, vt, Calcare caelum restat, &c.

A V A R V S D I V E S.

Ex D. Cypriano, epist. 2.
lib. 1.

Descriptio XXXIV.

SED & quos diuites opinaris continuantes saltibus saltus, & de consilio pauperibus exclusis, infinita, ac sine terminis rura latius porrigentes, quibus argenti & auri maximum pondus, & pecuniarum ingentium vel extructi aggeres, vel defossæ strues; hos etiam inter diuitias suas trepidos, cogitationis incertæ sollicitudo discruciat, ne præ-

do vastet, ne percussor infestet, ne inimica cuiusque locupletioris inuidia, calumniarum libris inquietet. Non cibus securò, somnusve contingit; suspirat ille in conuiuio, bibit licet gemmâ: & cum epulis marcidum corpus: thorus mollior alto sinu condiderit, vigilat in pluma, nec intelligit miser, speciosa sibi esse supplicia, auro se teneri alligatum, possideri magis, quam possidere diuitias, atque opes. O detestabilis cœcitas mentium, & cupiditatis insana profunda caligo, cum exonerare se possit, & leuare ponderibus, pergit magis fortunis augentibus incubare, pergit pœnalibus cumulis pertinaciter adhærere: nulla in clientes inde largitio est, cum indigentibus nulla partitio, & pecuniam suam dicunt, quam velut alienam domi clausam sollicito labore custodiunt; ex qua, non amicis, non liberis quicquam, non sibi denique impertunt. Possident ad hoc tantum, ne possidere liceat alteri. O nominum quanta diuersitas: bona appellant, ex quibus nullus illis, nisi ad res malas usus est.

A V A R V S, E T T E N A X.

Expresus ex Theophrasto, Plauto,
& cæteris.

Descriptio XXXV.

SORDIDUM hominem, vel potius portentum hominis, si lubet, intueie; vt vestes habet strictas, casque attritas, & tot interpolatas versicoloribus panniculis; quot sunt in cribro foramina. Cerne, vt loculos habet situ-obfitos, claues ferrugine illitas, oppletas araneis aedes, vt ipse capite est, vtque ad cutem raso, ne sæpius tonsoris opera indigeat: vt domi nudis pedibus obambulat, ne quid interim calcos dererat; citius ex pumice aquam, quam ex eo elicueris beneficium. Agrum quotidie inspicit, an limites eodem loco maneant immoti, ficum de suo horto neminem gustare sinit, neminem per suum fundum transire, aut vllum cadium pomum tollere; ignem in ædibus extingui iubet, ne quis corroget testula: & si quis fortè vicinorum (vt sæpè fit) cultrum, securim, pistillum, mortarium, aut aliquid simile vtendum rogitet, fures venisse dicet, atque

que abstulisse. Porro autem debitum, si quis die præstituta non soluerit, vt est importunus exactor, pœnam pro mora, atque adco vsuræ vsuram solet exigere. Quid, quod seruos alit siliquis, & si quis coruæ patinâ, aut ollam fregerit, de eius demenso tantum detrâhi iubet, quanti erat, quod fractum est. Quid, quod vxor, si tricaleham amiserit, domum euertit, omnè supellectilem, lectos etiam, atque capsas loco mouet, & ancillis equuleum, ni inueniant, minatur. Iam domi, cum bruma est, riget frigore, & ne candelam accendat, selem circumfert, cuius oculis, tanquam facibus illustretur: at cum populares cõuiuius est excepturus, nec aliter fieri potest, diu ante pertentat macellum, pisces, agniam, vitulinam, cetum, porciam, cara inuenit omnia. Tum vacuus rediens, secum inter eundem musitat, festo die, si quid prodegero, profesto egero licebit, satius est nihil emere: re demum cum vxore diu deliberata, decennem gallum gallinæcum ingulat ad geniale cõuiuium; & pueris vncinatos pedes, cristamque de capite refectam largiens, capite hoc, inquit, & genium curate, quando semel prodigere oportet: mox conuocatis conuiuiis, atque ijs epulantibus reticum quidpiam renidet summis labris ridens, ac interim, quot quisque calices educit, in conuiuius numerat, penè ad singulos ingemiscens.

ELEGANS, ET BLANDVS.

Expressus ex Theophrasto, Iuuenale, & cæteris.

Descriptio XXXVI.

Inueniui, si placet, hominem, vt ab imis vnguiculis, ad verticem vsque totus est pulchellus, quæ frontis exporrectæ serenitas: quæ suauitas oculorum, quæ vnuitas oris, quæ renitendis ad singulas vultus amœnitas: quot in facie veneres? quot volitant cupidines? quot roseis labellis insident sirenuæ? cernite, vt dentes habet nitidos, indico ebore, vel prima niue candidiores: vt longos, ac graciles digitos magnæ, lucentesque gemmæ incendunt, quarum pondera æstiuo tempore ferre vix potest, sed identidem annulos

ventilat, nequid sub tantillo onere sudoris manus contrahant.

Quid quod comam habet scitissimè à tonfore magistro rotundatam, madentes cincinnorum fimbrias, molles, ceruissatasque buccas, vestes sericas, subsericas, holosericas, quarum quotidie mutat colores, siue ostentationis causa facit, siue hominis delicias etiam, quod ait ille, *pannus bombyc nus vrit*: quacumque pergit, hic pullulare rosas, fluere balsama, nasci seplasiâ diceres: tam bene olet vnguenta, vt malè quid olere suspicer: atque cum talis ipse sit, quid mirum, si vt pato conchatis cauda voluminibus, & versicolore plumarum amictu superbiens, se frequenter intuetur, ceruicem rotat, gradum frangit, & sic in vicis ambulat, vt personatus rex in tragoedia spectans frequenter an ipse spectetur. Si quando venit in forum, eam partem maximè frequentat, in qua sunt argentariorum mensæ, vt se multitudini, quasi venustissimam imaginem à pictore nuper expressam, spectandum præbeat, per ea se loca ventilat, in quibus frequentes ephëborum, & virginum chori, à quibus maximè vult videri, & laudari: in theatro autem, & spectaculis iuxta ipsos Prætores sedet, quò facilius omnium oculos in se conuertat. Domus illi est elegans, & amœna, atrium picturis refertum, horti voluptuarij, cœnationes laqueatæ, in quibus aurci lacunaris fulgori pavimentorum respondet nitore: lauta, & munda suppellex, splendida torcumæ, tapetes aurci, mirabilium rerum figuris intexti, libros, quos ipse nunquam legit, lucentes autem Sytybi vestiunt, cauda vulpina tergit puer quotidie, ne minimus puluisculus adhærescat, ad summum passim in eius ædibus videas cantilantes auiculas, garrientes picas, loquentes psittacos, ludentes simias, & si libeat interius cimelium penetrare, ostentabit mathematicum choragium, speciosarum ferarum exuuias, peregrinarum ossa belluarum, canadienses arcus, sagittas indicas, versicolores lapillos, marinas conchas, mannos textiles, mera puerorum crepundia: in congressu totus est melleus, salutat blandè, comiter amplectitur, prehendit manus, tractat auriculas, mulect capillos, suum filiolum, suum mel, suum corculum identidem appellans. Ad cœnam inuitatus hospitem rogat, vt filios euocet, quibus ingredientibus, negat ficum ficui tam esse similem, quam illi

X x x sint

sint parentibus. Mox eos sibi assidere iubet, osculatur, colludit, tragematis referit. Quid si quando inter disceptantes electus fuerit arbiter, lites primum audiet magna facilitate, tum dicet, videtur vterque recte ratiocinari: amicis curiosa munuscula sæpe mittit, & rogatus, ut aulam spectaculis commodet, libenter facit: dein inter spectatores, ut solet conspicuus, assidentibus crebro dicitur, hanc suam aulam esse.

Item Seneca, 7. nat. 1.

Nondum satis robur omne proiecimus, adhuc quicquid est boni moris extinguiimus, leuitate, & politura corporum, muliebres munditias antecessimus, colores meretricios matronis quidem non induendos viri sumimus: tenero, & molli incessu suspendimus gradum, non ambulamus, sed repimus; exornamus annulis digitos, in omni articulo gemma disponitur; quotidie comminiscimur, per qua virilitati fiet iniuria, ut erudicatur, quia non potest exui.

Idem, de breuitate vite, 12.

Quid illos otiosos vocas, quibus apud totosorem multæ horæ transmittuntur, dum decerpitur, si quid proxima nocte succreuit, dum de singulis capillis in consilium itur: dum aut dissecta coma restituitur, aut hinc, atque illinc deficiens, in frontem compellitur: quomodo irascuntur, si tonsor paulo fuit negligentior, tanquam virum tonderet: quomodo excandescunt, si quid ex iuba sua decilum est? si quid extra ordinem iacuit, nisi omnia sua in annulos suos reciderunt: quis est istorum, qui non malit remp. tubari, quam comam? quis non sollicitior sit de capitis sui decore, quam salutem? quis non compitior esse malit, quam honestior.

Item Tertull. de cultu feminae.

Proprias præstigias formæ, & hic virilis sexus sibi agnoscit: barbam acrius cedere, interuallere, circumdare capillum, disponere, etiam colorare canitiam, primam

quamque subducere totius corporis lanuginem, pigmento quoque muliebri distinguere, cætera pulueris cuiusdam asperitudine laeuigare, tum speculum omni occasione consultare, anxie inspicere.

Alia, ex Arbitro.

CVM has miraremur lautitias, Trimalcio lautissimus homo digitos conerepuit: ad quod signum matellam spado ludenti supposuit: exonerata ille vesica aquam poposcit, ad manus, digitosque paululum asperfos, in capite pueri terisit.

Longum erat singula excipere, itaque intrauimus balneum, & sudore calefacti momento temporis ad frigidam eximus; iam Trimalcio unguento perfusus tergebatur, non linteis, sed pallijs ex lana mollissima confectis.

Tres interim iatraliptæ, in conspectu eius falemum bibebant, hinc inuolutus cocco, gausapa, lectica impositus est, præcedentibus phaleratis euforibus quatuor, & Chiramaxio, in quo delicia eius ferebantur, puer vetulus, lippus, domino Trimalcione deformior.

Cum ergo afferretur ad caput eius cum minimis symphoniacis tibijs accessit, & tanquam in aurem aliquid secrete diceret, toto itinere cantauit.

Sequimur nos iam admiratione saturi, & cum Agamemnone ad ianuam peruenimus: in aditu ipso stabat ostiarius prafinatus, cerasino succinctus cingulo, atque in lance argentea pisum purgabat.

Super limen autem cauea pendebat aurea, in qua pica variis intrantes salutabat.

Cæterum, dum ego omnia stupeo, pendere resupinatus cura mea fregi, ad sinistram enim instantibus, non longè ab ostiarij cella, canis ingens catena vinculus, in pariete erat pictus, superque quadrata litera scriptum, *Cæne canem*: & collega quidem mei misere, ego autem collecto spiritu, non destiti totum parietem persequi: erat autem venalitium titulus pictum, & ipse Trimalcio, capillatus, eaduceum tenebat, Mineruaque ducente tenia intrabat: hinc quem admodum ratiocinari didicisset, deinde dispensator factus est, omnia diligenter curiosus scriptor, cum inscriptione reddiderat: in deficiente verò iam

iam porticu leuatam merito in tribunal excellum Mercurius excipiebat ; praesto erat fortuna cornu abundantu copiosa, & tres Parca aurea pensa torquentes.

Notauit etiam in porticu gregem cursoru, cum magistro se exercentem: praeterea grande armarium in angulo vidi; in cuius aedacula erant lares argentei positi: Venerisque signu marmoreum, & pixis aurea non pusilla, in qua barbam ipsius candidam esse dicebant.

Ego interrogare athensem caepi, quas in medica picturas haberent, Iliada, & Odyssea, inquit.

Iam ad trichnium veneramus, in cuius parte prima procurator rationes accipiebat, & quod praecipue miratus sum, in postibus trichnii fascies erant: cum securibus fixi, quorum vnam embolum nauis aeneum finiebat, in quo erat scriptum; *G. Pompeij Trimalcioni, viro augustali, Cinnamoni dispensator.*

Sub eodem titulo etiam lucerna bilychnis de camera pendeat, & duae tabulae in vitroque poste defixae: quarum altera, si bene meminimus, hoc habebat inscriptum. *III. prid. Kalend. Ianuar. G. noster foras coenat:* altera Lunae cursum, stellarumque imagines pictas, & qui dies boni, qui incommodi essent, distinguente bulla notabatur.

De huius descriptionis interpretatione alibi dixi.

R V S T I C V S.

Expressus ex Theophrasto, Cicerone, & caeteris.

Descriptio XXXVII.

A Nimaduertite quales, hominis, vel potius pecudis stuporem, & rusticitatem: ut est hirta barba, neglecto capillo, colore fusco, nigris dentibus, ab imis vnguibus ad verticem vsque stipes Aethiops.

Par corpori vestis, horrida scilicet, & inculta, quae strictè ad eod plerumque artus tegit, ut nudet inuerecunde. Calceos habet pede ampliores, quibus ipse non tam ambulat, quam natat: eosdem interdum clavis suffigit, & ingenti strepitu quatit pavementum. Loquitur interim contenta voce, quasi surdis canat, aut caecum nauticum vrgeat amicis,

necessariisque parum fidit, de rebus maximis ad famulos refert: & si comitijs interfuerit, quaecumque ibi gesta fuerint, rusticis operis narrat: illis ad singula, ut faciunt cicones acclamantibus, ipse nihil eorum, quae caeteri digna admiratione iudicant: quin imò vnguenta non suauius fragare thymo, & barbaram fistulam cythara praestare dicitur.

Si bos, aut asinus, aut hircus occurrerit, homo gradum sistere, admirari, contemplari, quasi in alium orbem raptus.

Quid quod domi, etiam si ipse sit locuples, *Cicer. in Pis. nihil lautum, nihil elegans, nihil exquisitum, Seneca.*

ne magnoperè quidem praeter praeposteram gulae voracitatem, sumptuosum: toreuma nullum, maximi calices, & hi placentini; extracta mensa, non conchylijs, aut piscibus, sed multà carne subtrancida, serui sordidati ministrant, & ij plerumque Aethiopes, quibus nolles per mediam noctem in bustuarijs occurrere: ille interim infertit se cibo, & in laxiora pocula ingurgitat, dein potentius, vel iacet in Graeci vini fetore stertens, vel si quando concinnior fuerit, saltat, & canit in tempestiuè molestus omnibus: mox canem ad se vocat, & apprehenso blandientis rostro, fidam, inquit belluam, dominum, & domum, & inquilinos omnes custodit.

Vbi cubitum discesserit, si de aratro, aut falce, aut cophino, quem forte vicinis utendum dederat, somnariit, in tempesta nocte mentionem eorum faciet, nec vllam partem capiet quietis. Tum si visum fuerit, molam versabit cum ancilla, cum eadem quicquid in buccam garriens, & si quid è promptuaria cella deprompserit, decerptum inde frustum vorabit, cauens ne pistrix hoc resciscat. Ad summum, est omnis vitae ciuilib, & humanitatis ignarus.

R V M O R V M C O N F I C T O R.

Expressus ex Theophrasto, & alijs.

Descriptio XXXVIII.

Chamæleontes vento pasci miramini? quin potius rumigerulum suspicite, ut totus ex ventis constatus est. Hic patulis auribus rumusculos omnes excipit, & ad ser-

mones colligendos, fingendos, confarcinandos, totus excubat, non curat, an vxor, an liberi domegeant, an in balneis vestes amittat, an dum in porticu pedestres, naualesque pugnas narrat, vadimonio citatus non respondeat, aut dum munitissimas vrbes verbis capit, cœna illi interim excidat, præ insana fingendi, & garricendi dulcedine negligit omnia. Quæ porticus? quæ officina, quæ foripars? quam non centies quotidie suis passibus terat? atque hic obuiam amicis factus, statim mutato vultu sua uita renidet; & quid noui (inquit) bellissimum caput?

Antequam rogatus alter respondeat, pergit; nihilne noui dicitur, nihilne audiisti? veni igitur, veni, & affer sitientes aures, ego te sicut video, nouarum rerum epulis hodie sum excepturus. Tum incipit narrare, rediisse naues ex India recentes, admirabile profluxu esse regionis ingenium: illic spargi saccharum, vt apud nos, niues: placentas in summis arboribus crescere; lepores esse magnitudinis luporum; Regis Mogoris mortuam simiam, cuius vel solum dentem centenis aureorum millibus æstimaret: Turcarum copias à Persis esse delatas; magnum Sophi Christianæ religionis institutum suscipisse: super ea re legatos misisse ad summum Pontificem: fore, vt Roma, vel Parisijs intra paucos dies salutari lauacro tingatur.

Quod si quis dicat: Tu autem his credis? imò rem bonis authoribus differri assuevit, rumorem crebescere, omnium sensus mirifice congruere: si pergas authores huius rumoris inquirere, aut Asterij tibi puerum, aut Lyconem è prælio nuper reuersum, aut Polypercontem, ad summum nominabit eos, quos nosse minime possis. Postquam narrauerit omnia, si hominem incœnatum valere iubeas, nihil illo tristius, sin tu inuitaris comiter ad cœnam, quoties inter pocula exclamabit: O miserum Turcam! ô lætos nuntios! Numquid meritò sua uissimas epulas auribus tuis me parare dixeram? tu verò tacitus hoc tecum habeto: mox egrediens

ad ciuium vnumquemque accurrat,
vt ei narret omnia.

SIMULATOR.

Expressus ex Theophrasto, Cornelio Tacito, & Poetis comicis.

Descriptio XXXIX.

Simulator talis est, qualem difficillimè capias, nisi fueris idem. Hominem dices vulpeculam habere sub pectore, ita solers, varium, versatile, multiplex ad omnia fingit ingenium: sæuè blanditur, blandè sæuit, dominatur superbè, seruit humiliter, facie tamen est nonnunquam liberali, lætis, & illustribus oculis, ore sacundo, sermone ciuili, veste speciosa, ad omnem rationem humanitatis, vt videtur, compositus. Hic si tecum congregiatur, subridens, semioculos franger, verba cœcidet, siue natura, siue assuetudine suspensa semper, & obteura: quod si ad ingenium ars accedat, & sensus suos de industria tegere nitatur, non iam sensa, sed mera loquetur ænigmata. Non credo, non puto, obstupefco, non ita intellexi, alius eram ab illo: Porro, si quid agit, id vehemeter occultat, & cum transactum fuerit, se adhuc deliberare dicit. Quicquid audiuerit, videri vult animum non aduertisse, quicquid flagrantissimè cupierit, specie recusantis dissimulabit se velle: si fortè magistratus, aut dignitas, aut honor aliquis à popularibus, & socijs deferatur, modestissimè discret solam Heroum mentem tantæ molis capacem: se in partem oneris publici aliquando vocatum, experiendo didicisse quàm arduum, quàm laboriosum esset, tempus gerere. Proin in cœtu, tot illustribus viris subnixo, ad alium deferant, qui sit authoritate grauior, & vsu peritior. Hic dictum benè exclamat aliquis? alium igitur quæramus: Vulpes vehementi dolore æstuat, & in ipso doloris æflu fingit hilaritatem. Quid cum tuis opibus inhiat, & prædam quærir? superbas fores matutinus saluator obsidebit, arrogantium mediastinum fastus perferet, famem, moram, & bilem impotentissimas dominas deuorabit, vt tantisper alloquatur quem cupit fallere, nec centesimam passus repulsam desisset, aut de præda desperabit. Cum insinuatus fuerit, nullum sibi ministerium nõ honestum putabit: dicerijs non plus commouebitur,

Quam

Quam si dura flex, aut sit Marpesia cau-
165.

Frontem sibi salua inspergi patietur, & ea tolerabit, quæ nec Sarmentus, nec vilis Galba, Sanniones Cæsaris ad imperatoriam mensam pertulissent: iam cum insidias struit, si te alienatum à se senserit, vtrò veniet salutatum, in os palata laudabit, merentem lenissimorum verborum lenocinio consolabitur, tuis miseris ingemiscet, etiam lachrymulas funder amoris sui testes. Ad summum, omnem penitus exui simulatam oportere, se tuum esse ex asse, ad omnia paratissimum, in quoscunque terrarum tractus miseris, & si in caelum iusseris, ibit. Quod si ab alio contumelia affectus fuerit, illum vel verbo satisfacientem benevolè amplectetur, ignoscet, securo animo esse iubebit, interim per alios, iudicum, supplicia, & arcanam pestem machinabitur. At verò pactus aliquid negabit se meminisse, & si iustissimi aris debitor conuictus fuerit, primum rem trahet, quantum poterit, deinde palam iubebit quæstorem suum, alienum æs dissolvere, clam, monebit, ne quid erogat, etiamsi ipse imperare, & vehementer virgere videatur. Postremò, quoridianis vexatus creditorum quiritationi-

bus, Ignauum, inquit, quæstorem ærario meo præfeci, & accersito ad se homine, heus tu, inquit, cessator, itane pecuniam, quam iniunxeram, reddidisti? quid me, vel punctum temporis in ære alieno versari pateris? na tu? sed mitte hominem, tecum postea rationem iungam seuerius. Hæc palam, vt omnes audiant, clam in aurem insulurrat, perstat fortiter, eaque quidpiam dederis; Nec satis, cum in hospitium venit, primum hospitam nonnulla liberalitate ad se illecat, & illi minutias quædam pecuniarum soluit, Attica (quod aiunt) fide: Mox conciliata sibi gratia, splendidos, inquit, viros, hospita, hodie sum accepturus, fac vt omni apparatu extractum sit conuiuium, & si quid illi, vt fieri solet, in cœnam erogare voluerint, dic me tibi satisfecisse: facit imperata simplex mulier, mensam genialiter instruit, veniant qui fuerant iniurati, discumbunt, salialem in modum epulantur, in discessu, conuiuiis pecunias offerentibus, satisfecit, inquit illa, hospes meus: hic vocem arripit, & litem postea intentantem hospitam proprio iugulat gladio. Ad summum tale est hominis ingenium, vt satius sit cum vipera, quam cum illo, sub eodem tecto degere.

I M P O S T O R.

Expressus ex Luciano, in Pseudomanth.

Descriptio XL.

Πρότερον γάρ σε αὐτὸ ὑπόγραψα τῷ λόγῳ πρὸς τὸ ὁμοίωτατον εἰάσαι τὴν μορφήν, ὡς ἀνδράμονα, καὶ τοὶ μὴ γραφικὸς ἴσως ἴσῃ, να σε καὶ τὸ το δέξαι. τὸ δὲ σῶμα αὐτὸς τε ἦν καὶ καλὸς ἰσῆρ, καὶ δεοπραγῆς ὡς ἀληθῆς: λευκὸς τὴν χροῖαν, τὸ γένειον οὐ πᾶν λεῖπον, κόμην μὲν ἰδίαν, τὴν δὲ καὶ πρόθετον ἐπιπέδου. εὐ μάλα εἰχατμένω, καὶ τὸς πολλῶς. ὅτι ἦν ἀμοῖβη, κληθῆναι. ἀφθαλμοὶ πολλοὶ τὸ γοργῆν, καὶ ἔνθεον διεμφάνοντες. φάνημα ἦδιστὸν τε ἄμα, καὶ λαμπρότατον. καὶ ὄλως οὐδὲ κινῶν μεμπτὸς ἦν ταῦτά γε. τρι-

AC primum tibi de pingam hominem, effigiem eius, quo ad poterò proximè verbis adumbrans: tametsi non sum admodum pingendi peritus. Corpore igitur, vt interim & hoc tibi representem, procerus erat, & aspectu decorus, planeque specie diuina quadam, & maiestatis plena, colore candido, barba admodum hirsuta, coma partim natia tectus, partim appositia: sed hæc adeò sciè, & eleganter, vt plerique imitatam, adscititiamque non agnoscerent: oculi vehementer acres, ac versatiles, tum diuinum quiddam relucentes: vox dulcissima, pariterque clarissima, in summa, quoad has res, nulla ex parte poterat improbari: ac figura quidem hominis erat huiusmodi. Proius enim singe mihi, & cogi-

Xxxj tati-

ὅσδε μὲν τὴν μορφὴν. Ὀλιγὸς γὰρ ἔπι νόησόν
 ποι, καὶ τῷ λογισμῷ διατύπων ποικιλο-
 τὰ λωτὰ ψυχῆς κέρασι, ἐκ ψεύδους, καὶ
 δόλου, καὶ ἔπιτορμῶν, καὶ χαροτεχνῶν συγ-
 κειμένων, ῥαδίαν, τολμηράν, παράβολον,
 φιλόφωνον ἔργασασθαι τὰ νοθήντα, καὶ
 πιδανήν, καὶ ἀξιοπίστον, καὶ ὑποκριτικὴν τὴν
 βελτίον, καὶ τῷ ὀκνηλώτατον τὴν βελήσεως
 εὐκρίαν. οὐδέ τις γένεσι τῶν πρώτων ἐπιτυχῶν, οὐ
 ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων χροτότατον, καὶ ἔπι πεικρά-
 τῶν, καὶ προσέτι ἀπὸ κωκυτάτος τε, καὶ ἀφελέ-
 τῶν.

tatione efforma quam maximè variam inge-
 nij temperaturam, indolemque ex mendacio,
 dolis, periurijs, maleficijs confusam, promp-
 tam, audacem, versatilem, & ad efficiendum,
 quæ cogitasset nullum refugientem laborem,
 appositam ad persuadendum, cuique facile
 fides habenda videretur: tum quæ nūrè simi-
 laret, optima quæque ea, quæ à mente essent
 diuersissima præ se ferret: primum igitur ne-
 mo cum illo congressus est, qui non hac cum
 opinione discesserit: vt cum mortalium om-
 nium optimum, æquissimumque, præ-
 terea simplicissimum, minime-
 que fallacem existi-
 maret.

GARRVLVS.

Expressus ex Horatio, & Theophrasto.

Descriptio XLI.

DEambulabam nuper in via sacra, vt mos
 est meus, nescio quid poëticarum nugarum
 meditans; certè totus in ijs hærebam
 acerrima mentis cogitatione defixus; oc-
 currit aliquis, quem vix ego de facie
 noueram, & apprehensam manu, heus, inquit,
 dulcissimum caput, vt vales bene, inquam, ac-
 suauiter, & te vicissim saluere iubeo: ego viam
 inire, & ille me callidè insectari, quasi subti-
 muisset, ne euaderem: Tandem occupo, & vt
 nauiter videbam impudentem, nūquid vellet?
 rogo. Tum ille, Videris, inquit, amicos non
 nosse, at ego, si nescis, eruditus homo sum:
 Non mora cœpit, postquam incaluit,
 de poësi garrere, quicquid in buccam, supe-
 rioris ætatis heroes commemorare, de
 prauitate temporum queri, ingenia detere-
 re. Ego interim expectans donec finiret,
 modò currebam ocyus, modò consistebam,
 modò seruo, nescio quid in aurem insu-
 rrabam, vt me negotium habere conijec-
 ret, & iam præ tædio totus sudore persutus,
 mecum tacitè fœlices Bolanos prædicabam,
 quos ferreo cerebro natura finxisset; at fatuus
 nihil de garrulitate remittens, mihi narrabat,
 quod superiori nocte somniauerat, & tum
 quæcumque in cœna sibi fuerant apposita,

omnia sigillatim recensēbat, tum frumenta
 in foro vili venisse pretio, peregrinos esse
 in hac vrbē quamplurimos, se agrum in se-
 quentem annum esse culturum, & cum adhuc
 nihil responderem, imò, ne reniderem qui-
 dem; video, inquit, te defatigatum, & de dif-
 cessu cogitantem, sed nihil agis, te enim vs-
 que detinebo, & quocumque ieris, sequar: agge,
 quo te pedes? hic ego, nihil opus est te
 vexari; ægrotum inuito, via transfiberina ad
 hortos vsque Cæsaris, hominem tibi ignotū.
 Esto, inquit, non sum valdè occupatus, & mi-
 nimè piger, libet te, quando semel cœpi-
 mus, comitari. Adhuc auriculas demisi, vt
 solent *iniqua mentis aelli*, quoties vector gra-
 uius dorso pondus ingerit. Incipit denuò gar-
 rulus, quasi nihil antea dixisset. Si bene me
 noui, inquit, non viscos, aut Varios pluris
 facies. Quis me versus, aut plures, aut citius
 scribit? quis palæstram æam lubricus expedit?
 quis perniciosus currit? quis suauiter cantil-
 lat? Interpellandi hic locus oportunus vide-
 batur, habes, inquam, parentes, aut cognatos,
 qui te saluum velint? neminem, inquit,
 omnes extuli, & sepeliui: ô fortunatos, in-
 quam, perfee quando cœpisti, solus, vt vides,
 resto, quæ te hodie tua garrulitate inactabis.

Etcum

Ereniam si Sabella anus vera prædixit, neque mihi gladius hostilis, neque dolor lateris, neque tussis, aut podagra, sed lingua garruli est peritimescenda, idcirco bene monebat prudens saga, vt cum primum ab ephæbis excessissem, garrulos quam diligenter declinarem. Veneramus ad Vestæ, sub horam nonam, sensim extrabescere iam Sole: & hic forte citatus vadimonio; aut respondere debebat, aut causa cadere. Tum me hilariter inuens, comoda, inquit, operam litiganti, & tantisper ades, dum citatus respondeo: Moriar ego, respondi, si iam præ lassitudine stare valco, aut si vllam iuris ciuiliis partem noui: deinde ægrotus amicus quando à me conuenietur? at vir bonus; hæreo, inquit, & inter sacrum, saxumque (quod aiunt) sto, tunc, an rem meam relinquere debeam: sed quicquid est, sequeris. Miserum me (mecum aiebam) ad quam aurium lanienam veni: cum ille protrahit me frustra reluctantem.

INEPTVS.

Descriptio XLII.

Expressus
ex Theophr.
& stylo
pictori.

Homo est, si quisquam alius, ineptus, qui rempus, quod postulet, nunquam videt: aut plura loquitur, aut se ostentat, aut eorum quibuscum est: vel dignitatis, vel commodi rationem non habet: in omni denique genere inconcinuus est, & multus. Amicum licet videat occupatissimum, de nugis interpellare non veretur, æstu, febrilique iactatum inuisens, futili garrulitate perstreptit, omnibus inuisus: Eos qui è longinquo itinere recentes adueniunt, & languent de via; ad deambulandum secum inuitat, & cum iam præ tædio, & lassitudine stare non possit: querit numquid iucunda sit deambulatio, mox inter suos familiares, de sua vxore, aut seruis intempestiue loquitur, & rem aliquam orsus à capite exponit, veterem putà cantilenam, quam omnes ceteris audierunt, ab ovo tamen, vsque ad mala citare non desinit, ceteris ad hæc naufragantibus solus ineptissime ridet, & sibi plaudit, quasi inuenierit, quod pueri in faba. Idem in officiorum minutis semper multus, quæ maioris momenti sunt negligit: arreptas de triuijs sæcietas omnino frigidas ludibundus in amicos intorquet, & gratificari putans in-

terim lædit, atque in eo sibi magnopere commis esse videtur, & viuanus. Modo saltare iubet sobrios, modo mercibus iam venditis adducit emptorem, qui pluris emat: modo venit ad testimonium dicendum, cum iam litis dirempta est, modo etiam amico mortuo festinans, & anhelans accersit medicum. Quid quod facilis in omnibus, ea in se recipit, quibus prestandis minimè par sit, & si forte queratur de via, præibo, inquit, præibo: mox dux sit itineris, cuius exitum cum inuenire non possit, merito præbet se deridendum. Ad hæc curiosè de exercitu, vectigalibus, iudicijs, sciscitatur à magistratu: & poetis querit, quonominè Cyclopi canes appellarentur: miraturque ab Homero prætermisum. Quid si vxor obierit, intempestiuos eiufatus edit, & in cippo sepulchri auos, abauos, tritauos, totamque genealogiam curat inferibi, addens insuper. *Uixi.*

STVPIDVS.

Descriptio XLIII.

Stupidus eiusmodi est, qui cum ad quatuor *Ex Theophr.* vsque numerauit, incipit mente confundi, *Ecce.* & cum diu calculos in omnem partem versauit, rationesque perauit, rogat ab eo, qui sibi affidet, de ea re minimè cogitans, dic obsecro, summa quanta est: ac si fortè litem intentauit aliquis, vbi ad eum diem ventum, quo disceptari causa debet, eius oblitus in agrum proficiscitur. Vxore nuper mortua rogat, cur *Horatior* non veniat ad prandium, & eam per seruum *tu. caseratris* bet accersiri, at illo dicente dominam vixisse: *buius* non inquit memineram: idem pileum, quem *Claudij* habet in capite, zonam, qua cinctus est sæpè *Imperat.* querit, & non inueniens, furto sibi surrepta *metropolit.* fuisse querit. *de alii.*

Quid cum aliquis ex familiaribus diem obiisse nuntiatur: non credo inquit, de obitu ad me scripisset, qui mihi semper fuit de intimis: si tamen mortuus sit, bene illi verat. Nec satis, debitas sibi pecunias recipiens, testes adhibet, ad cautionem: cum puero iurgatur: quod cucumeros hyeme non emerit: pratum si à talpis infestetur, pauimento sterni iubet: Canum, si rixerint,

Uixi.

vnum ad exemplum aliorum damnat suspē-
dio, testes, & lapides fœno mollire assidue fri-
tando conatur, & cum à pulicibus pungitur,
iam vos, inquit, pessima animalcula, belle de-
cipiam: nam cādelam exinguam, ac me mor-
sionentis appetere possitis.

CALVMNIATOR.

Descriptio XLIV.

*Ex Ammia-
nio Cr.* **C**ALumniator iste, quem videtis, non est
homo, sed lamia omni dicitate terri-
ma: sine fronte, sine oculis, sine conscientia;
monstrum planè horribile, cui soli prominēt
dentes turpi rubigine infecti, cui feralis pal-
lor, cui deformis macies, cui nudata carnibus
ossium compages restat. Draconis ahucius pe-
stilentem sceleton, aut exsiccatum cadaver di-
ceres. Quid tum dignam hanc ferali effigie
vocem, aut potius sibilum emittit, per forum
medium serpit, dentibus aduncis, aspectu ra-
bido huc, & illuc circumspēctans, si quem re-
periat, cui aliquid mali faucibus efflare, quē
ore attingere: dentibus infecare: lingua con-
spargere possit, hinc licentius supergressus
fluminis modo fortunis sese complurium
repentinus infundit, fertur per strages multi-
plices, ac ruinas, vineulis corpora ingenuorū
affligens: & quosdam obtrens manibus, cri-
mina scilicet multa consarcinando, à veritate
longè disereta, vt est in complicandis negotijs
artifex dirus, inde & Catena inditum est co-
gnomen.

OSTENTATOR.

Descriptio XLV.

*Ex Cicero-
ne 4. ad
Herenniu.* **I**STE, inquires, iudices, qui se dici diuitem, pu-
tat esse præclarum, primum nunc videre,
quo vultu vos intueatur: nonne vobis vide-
tur dicere; Darem si mihi molesti non es-
setis: cum verò sinistra mentum subleuat, e-
xistimat se gemmæ nitore, & auri splendore
aspectus omnium perstringere. Cum puerum
respicit, hunc vnum, quem ego noui (vos non
arbitror nouisse) alio nomine appellat, deinde

alio, atque alio; heus tu, inquit, veni Sannio,
ne quid isti barbari perturbent: vt ignoti, qui
audiunt, vnum putent eligi vnum de multis.
Ei dicitur in aurem, aut vt domi lectuli sternā-
tur, aut ab auunculo rogetur Aethiops, qui ad
balneas veniat, aut Asturconi locus ante osti-
um suum detur, aut aliquod fragile falsè cho-
ragium gloriae comparatur: Deinde exclamat,
vt omnes audiant, videto vt diligenter nume-
retur, si potest ante noctem: Puer qui iam be-
nè hominis naturam nouit, tu illo plures mit-
tas oportet, inquit, si vis hodie transnumera-
ri. Age, inquit, duc tecum Libanium, & Sofi-
am, sanè deinde casu veniunt hospites homi-
ni, qui istum splendide dum peregrinaretur,
repperant, ex ea re homo hecule sanè con-
turbatur: sed tamen à vitio naturæ non reced-
it: bene inquit, facitis, cum venitis, sed recte
us fecissetis, si ad me domum rectè abiisset-
tis. Id verò fecissemus, inquiunt illi, si domū
nouissemus. At istud, quidem, inquit, facile
fuit, vnde libet, inuenire. Verum, te mecum.
Sequuntur illi: sermo interea huius confun-
ditur omnis in ostentatione. Quærit in agris,
cuiusmodi frumenta sint: negat se, quia villa
incensæ sunt, accedere posse: nec ædificare et-
iam nunc audere: tamen in Tusculano qui-
dem cœpi insanire, & in iisdem fundamentis
ædificare. Dum hæc loquitur. Venit in ædes
quasdam, in quibus sodalium erat eodem
die futurum, quod iste pro notitia Domini æ-
dium, ingreditur cum hospitibus: hic, inquit,
habito: perspicit argentum, quod erat exposi-
tum, visit tucliniū, stratum probat: accedit
seruulus, dicit hominī clare dominum iam
venturum, si velit exire: Itane inquit? eamus
hospites, frater venit ex Salerno, ego illi ob-
uiam procedo: huc vos decimā venitote. Illi
decima quod iusserat, veniunt, quærunt hunc,
reperiunt domus cuius sit: in diuersorium
derisi sese conferunt. Vident hominem poste-
ra die: narrant, expostulant, accusant: Ait iste
eos similitudine loci esse deceptos, Angipor-
to toto deerrasse: contra valetudinem suam se
ad multam noctem expectasse.

Sannioni puero negotium dederat, vt vasa,
vestimenta, pueros, corrogaret, Seruulus non
inurbanus satis stremē, & concinnè compa-
rat, iste hospites domum deducit. Ait se ædes
maximas cuidam amico ad nuptias commo-
dasse: Nuntiat interea puer argentum repeti-
tum (pertinuerat enim, qui commodarat) Apage
te, inquit, ædes commodauī: familiam dedi-
argen-

argentum quoque aut tamen si hospites habeo, tamen utatur licet, nos Samijs delectabimur. Quid ego, quæ deinde gesta sunt narræ? cuiusmodi est hominis natura, ut quæ singulis diebus efficiat, gloria, atque ostentatione; ca vix annuo sermone enarrare possim.

I D E M.

Descriptio XLVI.

Petronius
in Satyri.

Secundum hanc formulam imperamus Eumolpo, ut plurimum tussiat, ut sit modo solutioris stomachi, cibosque omnes palam damnet; loquatur aurum, & argentum, fundosque mendaces, & perpetuam terrarum fertilitatem. Sedeat præterea quotidie ad rationes, tabulasque testamenti omnibus fidem renouet, & ne quid scenæ deesset, quotiescunq; aliquem nostrum vocare tentasset, alium pro alio vocare, ut facile appareret dominum etiam eorum meminisse, qui præsentem non essent.

Nota.

Ut plurimum tussiat. Festinus quidem ista descriptio, sed plenior, quam habet Cicero 4. ad Herennium de qua superius.

Loquatur aurum & argentum.

Ad eloquentiam sape refertur, ut apud D. Greg. Nazianzenium in samoicis χρυσου & λαδου τω απαι & περ τοσδε λογος.

Hic pecuniosi hominis nummatarum ostentationem designat.

Ne quid scenæ deesset. Erat enim verè Dicus Scenicus in tuis komædiis.

Alium pro alio, Hac ostentatoris ars bene exprimitur à Cornificio, vel potius Cicerone.

D I V E S.

Descriptio XLVII.

Ex Cicero
no pro Rosc.

Habet enim relaxandi causa rus amcenū, & suburbanum, plura præterea prædia, neq; tamen vllum nisi præclarum, & propinquum: Domus referta vasis Corinthijs, & Deliacis, in quibus est Authepa illa, quam tanto pretio nuper mercatus est: ut qui prætereuntes pretium annumerari audiebant, fundū venire arbitrarentur. Quid præterea gelati argenti? Quid stragulae vestis? quid pictarum tabularum? quid signorum? quid marmoris a-

putid illum putatis esse tantum scilicet, quantum è multis, splendidisq; familijs in turba, & rapinis coaceruari, vna in domo potuit, familiam vero quantam, & quam varijs cum artificijs habeat, quid ego dicam? mitto hæc artes vulgares, coquos, pictores, lecticarios, animi, & aurium causa tot homines habet, ut quotidiano cantu vocum, & neruorum, & tibiarum, nocturnisq; conuiujs, tota vicinitas personet.

MOLLIS, ET DELICATVS.

Descriptio XLVIII.

Ex Cicero. 1.
5. in Verr.

Hic ita viuere iste bonus Imperator, ut ne cum facile hibernis mensibus non modo extra lectum, sed ne extra lectum quidem quisquam videret. Ita dici breuitas conuiujs, noctisq; longitudo stupris, & flagitijs contrebatur. Cum autem ver esse cõperat, cuius in nomen iste non à Fauonio, neque ab aliquo astro notabat, sed cum rosmi viderat: tunc incipere ver arbitrabatur, dabat se labori, atque itineribus, in quibus usque eo se præbebat patientem, atque in pigritum, ut eum nemo vnquam in equo sedentem videret. Nã ut mos fuit Bithyniæ regibus, lectica hexaphora ferrebat, in qua puluinus erat perfucidus, melitensi rosa fartus ipse autem coronâ habebat vnâ in capite, alteram in collo, reticulumque ad nares sibi admouebat, tenuissimo lino minutisque maculis, plenum rosæ: sic confecto itinere, cum ad aliquod oppidum venerat, eadem lectica usque in cubiculum deferrebat, eò veniebant Siculorum magistratus, veniebant equites Romani, id quod ex multis iuratis audistis: Controuersia: iudicia deferrebat: paulo post palam decreta auferebantur: Deinde vbi paulisper in cubiculo pretio, non æquitate, iura descriperat: Veneri iam, & Libero reliquum tempus debere arbitratur: quo loco mihi non prætermittenda videtur præclari Imperatoris egregia, ac singularis diligentia: nam scitote esse oppidum in Sicilia nullum ex ijs oppidis, in quibus prætores consistere, & conuentum agere solent: quo in oppido non isti ex aliqua familia non ignobili delecta mulier esset. Itaque nonnullæ ex eo numero in conuiuio adhibebantur palam, si quæ erant castiores, ad tempus veniebant, lucem & conuentum vitabant.

Yyy

Nota.

Nota.

Ex Favonio. Hoc iudicium Hor. tij od. 4. l. 1.
Solutur acris hyems grata vice veris. Favonio.

Letica Hexaphora. Qua scilicet à sex feruis succollantibus portaretur. Mart. l. 2. ep. 81. & Juvenal. Satyr. 1. v. 66. Plerumque octo adhibebantur. Et fiebat oct. phorum, de quo intelligendus Catullus.

Non inquam mihi fuit tam maligne,
Vt Prouina quod mala incidisset,
Non possem, octo homines parare rectos.
Sed cum rosam. Et certe dixit Pancrates.

Καὶ ῥόδον εἰαρινόισιν ὑνοῖ γόμμου ρεφύροισιν.

Vnam in capite. Frequens in conuiujs ad coronatum vnum rosa, unde eam regnare dixit Martialis. ep. 19. l. 1.

Dum regnat rosa, dum madent capilli.

Hanc lasciuia Christiani in honorem spiritus corona Domini postea detestati sunt, quod testatur Clemens Alexandrinus Pedag. l. 2. c. 8.

Αλόγιστον ἀκηκοῦτας ἡμᾶς τὴν κύριον ἀκάνθαις ἐσεμμένον αὐτοῦς ἐν τρυφῶτας τῷ σέμνῳ κυρίῳ πάθει ἀναδέσσει τοῖς ἀνδρασι.

In animum est, nos cum audierimus Dominum spiritus coronatum, quasi venerandis Christi cruciatibus insultarimus, redimiri floribus. Aurificem damnatum à senatu, quod inter bella punica coronatus visus esset, dixit in Iliadibus.

Alterum in collo. Hanc hypochymiadem nominatam memorat Theophrastus Deiprosopt. l. 1. c. 15. Ἐκάλει δὲ ἢ οἷς περὶ τοῦ τοῦ τράχλου σσημῶν ὑποδομιάδας, Quod habitum, Et tanquam suffitum ex inferiori parte exhalarent.

Controuersia secretò deferebantur.

Hoc in Seronato grauius reprehendit Sidorius Apollinarius lib. 2. ep. 1.

In cubiculo damnat, in quaestione dormitat.

MOLLES.

Item.

Hos quos video volitare in foro, quos stare ad curiam, quos etiam in Senatum venire: qui nitent vnguentis, qui fulgent purpurâ, mallec secum suos milites eduxisset. Id. Ca. tit. 2.

MOLLIVM HABITVS.

Descriptio XLIX.

Ἀκωνικόν δὲ οὐδὲν περὶ αὐτοῦ ἐφάνητο, ἀλλ' ἀβρότερον αὐτ' εἶον, καὶ σφοδρῶς μεσοῖσιν, ἀνδρες λῆοιτὰ σκέλη, λιπαροὶ τοῖς κόμῃς, καὶ μήτε γένοις χρωμάτων, ἀλλ' ἐτὴν ἐδῆτα μαλακοί.
Philost. in Apol.

Item.

Ὅ γὰρ ἴδων τὸ πορνότετα σεβῆτα διὰ τὴν ἀγορᾶς, εἰ σεφάνω καὶ μύροις μεθύοντα, καὶ κωμάζοντα, καὶ πάσης ἀκρολασίας ἐμωπιλάμμου, καὶ ἑδῆς ἀδοντα πρῶτους τῶ βίῳ.

Synesius ad fratrem.

Item.

Idcirco animas misit, vt diuini ponderis, & grauitatis obliuæ gemmas, lapillos, margaritas, castitatis dispendio compararent? con-

ERant autem habitu haudquaquam Laconico, sed molli atque lasciuo, atque ipsis delicijs omnibus affluebant, expolitis curibus, comis autem vnguento stillantibus, abrasis barbis, vestitu in superfluxo, ac molli.

Hic enim videns scortatorem per forum volitantem, coronatum, & vnguentis ebrium, perulenter lasciuientem, omnique turpitudine oppletum, & cantus canentem vitæ accommodatos.

spiciendis quærent corporibus fucos, innecterent his colla, lammas pertunderent aurium, immittuerent frontes limbis, fuligine oculos obumbrarent, nec in formas erubescerent.

erent masculorum calamistris vibrare cæsa-
riem, cutem corporis leuigare, incedere pop-
litibus nudis, omnique alio cultu vigorem
virilitatis, & exponere in habitum fœmina-
rum, deliciasq; mollire.

Arnob. cons. gent. l. b. 2. De luxu regis Indico
vide Q. Curtium l. 8.

IMPROBUS, ET
potens.

Descriptio L.

Ex Am-
miano l. 27.
c. 10.
In hoc nu-
thore stylus
quidem ple-
rumque a-
cerbus est.
& praesra-
tus magni
tamen &
vberis sen-
su.

PER hæc tempora Vulcatio Ruffino absol-
to vita dum administrat. ad regendam
præfecturam prætorianam, ab vrbe Probus
accitus, claritudine generis, & potentia, & o-
pum amplitudine cognitus orbi Romano,
per quem viuersum penè patrimonia sparsa
poscedit, iuste, an secus non iudicium est no-
stri Hunc quasi gemina quædam, vt poetæ
fingunt, fortuna præpetibus pennis vehens:
nunc beneficium ostendebat, & amicos altius
erigentem, aliquoties in fidiatorem dirum, &
per cruentas noxium simultates, & licet po-
tuit quoad vixit, ingentia largiendo, & inter-
pellando potestates assiduas, erat tamē inter-
dum timidus, ad audaces, contra timidos cel-
sor: vt videretur, cum sibi fideret, de cothur-
no strepere tragico, & vbi paucet, omni hu-
milior focco.

Atque vt natantium genus elemento suo
expulsum haud ita diu spirat in terris, ita ille
marcebat absque præfecturis, quas obiurgia
familiarum ingentium capessere cogebatur,
nunquam innocentium per cupiditates im-
mensas, vtque multa perpetrarent impune
dominum suum mergentium in temp. Neque
fatendum est, numquam illa magnanimitate
coalitus clienti, vel seruo agere quicquam
iussit illicitum, si vero eorum quemquam cri-
men vllum compererat admisisse, vel ipsa re-
pugnante iustitia, non explorato negotio sine
respectu boni, honestique defendebat. Quod
vitium reprehendens pronuntiat Cicero.
Quid enim interest inter suasorē facti, & pro-
batorem? aut quid refert vtrū voluerim fieri,
an gaudeam factum? Suspiciosus tamen, &
minutus suo pte ingenio fuit, & subamarum
aridens, bladiensque, interdum vt noceret.
Si autem perspicuum est, in eiusmodi mori-
bus malum, tum maximè cum celari posse e-

xistimatur. Ita implacabilis, & diruptus, nisi
lædere quemquam instituisset, nec exorari
posset, nec ad ignoscendum erroribus incli-
nari.

Ideoque aures eius non erant, sed pluri-
bus videbantur obstructæ: in summis diuitia-
rum, & dignitatum culminibus anxius, & fol-
licitus, ideoque semper leuibis morbis affli-
ctus.

Nota.

Gemina quædam, vt poeta fingunt fortuna,
&c.

Respicie forte illud Orphei.

Οἷς ἦ γὰρ τεύχεϊς κτεάνων πλῆθος πό-
λυόλογοι.

Οἷς ἦ κακὴν κενίλευ, θυμῷ χόλον δρυμῶν
ἕστα.

Illis enim præbes diuitiarum vim opulan-
tam.

Illis vero malam paupertatem, animo iras
concilians.

Talis inquit in amicos Probus.

De Cothurno strepere tragico.

Insolentis efferni Megabyxiaque dicta, & e-
dicta proponere, vt rex in Tragœdia solet.

Norunt omnes Cothurnum calceamentum
esse Tragicorum, vt foccum comædorum.

Martial. l. 8. epist. 3.

Aui iuuat ad tragicos foccum transferre co-
thurnos.

Vt natantium genus.

τὴν νυκτὴν φῶσιν dixit Greg. Nazianz. orat. 3. 4.

Sozomenus l. 1. histor. Eccl. c. 13. Simili parabola
usum refert magnum Antonium, cum diceret.

Monachos extra solitudinē pisces esse extra aquā

τὸς ἦ γὰρ ἰχθύας ἐλεγε τὴν ὑγρὸν αὐσίαν ἕ-
φειμ, μοναχοῖς ἢ κόσμον φέρειν τὴν ἐρημίαν.

Clientem, vel seruum iussit. Clientem, vel ser-
uum latinus dixisset. Ne inde coalitus magnani-
mitate redolet Ammianum.

R A B U L A E.

Ammianus sui temporis Rabulas, &c. ita de-
scribit.

Descriptio LI.

AT nunc videre est per eos omnes tractus, Ammianus
violenta, & rapacissima genera ho-
30.

Yyy 2 mi-

Confer. cū
istis, quā
habet Si-
donius ep.
7. lib. 5.

minum, per forā omnia volitantium, & sub-
sistentium diuites domos, vt Spartanos canes,
aut Cretas, vestigia sagacius colligendo, ad
ipsa cubilia peruenire caussarum. In his pri-
mus est catus eorum, qui seminando diuersa
iurgia per vadimonia mille iactantur, vidua-
rum postes, & orborum limina deterentes,
& auidi inter discordantes amicos, aut pro-
pinquos, vel affines, simularum, ob leuis feri-
nij receptacula, odia struentes, infesta:
in quibus atatis progressu, non vt aliorum
vita tepefcunt, sed magis, magisque robo-
rantur. Inter rapinas insatiabiles, inopes,
ad capiendam verius orationibus iudicum
fidem; quorum nomen ex iustitia natum
est, sicam ingenij distinguentes. Horum ob-
stinatōne libertatem temeritas, constantiam
audacia, præceps, eloquentiam inanis qua-
dam imitatur fluentia loquendi, quarum ar-
tium scruitate, vt Tullius asseuerat, nefas est
religionem decipi iudicantis, at enim,

Cumque nihil tam incorruptum esse de-
beat in repub. quam suffragium, quam sentē-
tia: non intelligo eum, qui ea pecunia corrumpe-
rit, poena dignus sit, qui eloquentia, laudem
etiam ferat. Mihi quidem hoc plus mali fa-
cere videtur, qui oratione, quam, qui pretio
Iudicem corrumpit: quod pecunie corrupere
prudentem nemo potest, dicendo, po-
test.

Secundus est genus eorum, qui iuris pro-
fessi scientiam, quam repugnantium sibi
legum absoluere dissidia, velut vinculis ori-
impositis, reticente iugi silentio, vmbra-
rum suat similes propriarum. Hi velut fata nata-
liria præmonstrantes, aut Sibyllæ oraculorū
interpretes, vultus grauitate ad habitum com-
posita tristisorem, ipsum quoque vendi-
tant, quod oscitantur. Hi vt altius videan-
tur iura callere, Trebatium loquuntur, &
Cæsellinum, & Alfenum, & Auruncorum,
Sicanorumque iamdiu leges ignotas; cum E-
uandri matre abhinc sæculis obrutas multis;
& si ex voluntate matrem tuam finxeris oc-
cidisse, multas tibi suffragantes absolutionum
lectiones reconditas pollicentur, si te num-
marum fenserint.

Tertius eorum est ordo, qui vt in profes-
sione turbulenta clarescant ad expugnandam
veritatem: ora mercenaria procudentes, per
prostitutas frontes, vilescque iatratas, quod ve-
lint, aditus sibi patefaciunt crebros, qui inter
solicitudines iudicum, per multa distatas,

inresolubili nexu vincientes negotia, labo-
rant, vt omnis quies litibus implicetur: &
nodosis quaestionibus de industria iudicia
circumferibunt, quæ cum rectè procedant,
delubra sunt æquitatis; cum deprauantur,
fouea fallaces, & cœcæ, in quas si captus
cœciderit quisquam, non nisi per multa exi-
lis lustra, ad usque ipsas medullas exustus.

Quartum, & postremum est genus, im-
pudens, perueicax, & indocum, eorum, qui
cum à literarijs eruperint ludis, per angulos
ciuitatum discurrunt, mimiambos, non
caussarum remedijs congrua commentan-
tes, fores diuitum deterendo, cœnarum, cibo-
rumque aucupantes delicias exquisitas: qui
cum semel vmbriaticis lucris, & inhianda
pecuniæ undique se dediderint, litigare fru-
stra, quoslibet innocentes hortantur: & ad de-
fendendam causam admissi (quod raro con-
tingit) suscepti nomen, & vim negotij sub
ore disceptatoris inter ipsos conflictuum ar-
ticulos instruuntur circumlocutionibus in-
digestis, ita scæntes, vt colluionis teterimæ
audire existimes vtblabili clamore Theri-
sten.

Quum autem ad inopiam muniendam
venerint allegationum, ad effrenatam desce-
stunt conuiciandi licentiā, quos nomine ob-
assidua in personas honorabiles probra, die-
bus dictis aliquoties sunt damnati: è quibus
ita sunt rudes nonnulli, vt nunquam se codi-
ces habuisse meminissent, & si in circulo
doctorum authorum incederint, no-
men piscis, aut edulij, peregrinum esse
vocabulū arbitrantur: si verò aduena quisquā
inuitatum sibi antea Marrianum verbo tenuis
quæserit, Oratores omnes confessim se Mar-
cianos appellari fingunt, nec iam fas vllum
præ oculis habent, sed tanquam auaritiæ ve-
nundati, & vsu capti, nihil præter infemina-
tam perendi licentiā norunt, & si quem se-
mel intra retia cœperunt, callibus mille impe-
diunt, & vinciunt, per morborum simulatio-
nem vicissim consulto cessantes: vtque per-
uulgati iuris proferatur lectio vna, septè ven-
dibiles introitus præparant: dilationum exa-
mina longissima contextas: & cum nudatis
litigatoribus dies cesserint, & menses, & anni,
tandem obruta vetustate controuersia, in-
tromissa ipsa capita splendoris, ingressa
alia secum aduocatorum simulacra indu-
cunt. Cumque intra cancellorum venerint
septa, & agi cœperint, alicuius fortunæ, vel
salus,

salus, atque laborari debeat, ut ab infonte gladius, vel calamitofa detrimenda pellantur, corrugatis hinc inde frontibus. brachijque hiftrionico more formatis, vt concionaria Gracchi fistula post occipitium desit, constitit altrinfecus diu, tandemque ex prameditato concludio per eum, qui est in verba fidentior, sive quoddam principium dicendi exeritur, pro Cluentio, vel pro Ctesiphonte orationum amula ornamenta pronittens, & in eam conelusionem cunctis faciem cupientibus desinit: vt nondum se patroni post speciem litis triennium editam cauentur instructos, spatioque prorogati temporis impetrato: quasi cum Antheo vetere colluctati, perseueranter flagitant, pulueris periculosi mercedes.

Veruntamen hæc cum ita sint, non desunt Aduocatis incommoda plurima parum sustinenda rectè victuro: namque sellularijs quæstibus inelcati inter se hostiliter dissident, & rupta maledicendi ferocia, vt dictum est, multos offendunt: quam tunc effutiunt, cum commissarum sibi causarum infirmitatem orationibus validis conuelare non possunt, & Iudices patiuntur interdum, doctos ex Philistionis, aut AEsopi cauillationibus, quam ex Aristidis illius iusti, vel Cætonis disciplina productos, qui are graui, mercari publicas potestates, vt creditores molesti ope eiusque modi fortuna rimantes alienis gremijs excutiunt prædas. Ad extremum id habet caussidicna cum cæteris metuendum, & graue, quod hoc ingenitum est penè litigantibus cunctis, vt cum iurgia mille casibus cadant, accidentia secus in potestate esse existiment patronorum, & omnem certaminum exitum, iisdem soleant assignare: & non vitijs rerum, aut iniquitati aliquoties disceptantium, sed solis descendentibus irascantur.

Note.

Spartanos Canes, & Cretas: Horum meminist Philostratus in venatione suam, idque ἡγεῖται ἔφορον, quod sint sagacissima naris.

Et Horat. epod. ode 6.

Fulius Lacon.

Amica vix pastoribus.

Ad ipsa cubilia. Voluit imitari illud Cicero nis in Visonem. Scelera tua non vestigis odorantes ingressus tuos, sed totis volutationibus corporis, atque cubilibus persequi sumus.

Viduarum Postes. Postis pro domo, vt pila, sive columna apud Catullum, quod iam notauimus.

Sicamringenij distringentes. Similiter Caligula peroraturus firisturum se lucubrationis sua telum minatur.

Libertatem temeritas. Disertè Seneca epist. 45. Virtus nobis sub virtutis nomine obrepunt: Temeritas sub titulo fortitudinis latet: Moderatio vocatur ignavia: pro cauto timidus accipitur.

Vmbrarum sunt similes propriarum. Carpit Silentes Iurisperitos, quos νεκρόν vocat εἰδωλα καὶ μόντων. Vide Ausonium de Statua Rusi.

Hi velut fata natalicia præmonstrantes. Allusit ad illud Ciceronis pro Murana. Erant in magna potentia, quæ consulabantur, à quibus etiam dies, tanquam à Chaldais petebantur. Fata natalicia autem dixit Genealogorum dementissimas prædictiones: τὴν περί τὴν γένεσιν κοροὺδωδὸν nominauit D. Chrysofost. in epist. ad Galatas. Fata ipso Tertull. de anima cap. 39. Dum in partu Lucina, & Diane eiulatur, dum per totam hebdomadam Iunoni mensa proponitur: dum vltimo die fata scribunda aduocantur.

Cæsellius, Alfenuus vet. Iurifcons. Alfenuus Varus libros 40. scripsit.

Per prostituta frontes. Frons prostituta est: peraita audacia, & meretricia simillima.

Delubra æquitatis. Μύσα δῖος τεμένεω magna iustitia templà dicuntur Anthol. epigr. 4. & olim iudicium confessus in templis, ut notauit in Icoribus.

Vlulabili clamore Therfiten. Vidit illud Homeri.

Θερσίτης δὲ ἐτι μῆνος, ἀμείψεται ἐκαλέα.

Ὁ δὲ πᾶσα φρεσὶν ἦσεν ἀκοσμοῖ τε πολλῶν τε ἤδη.

Therfiten autem solus adhuc loquacissimus tumultuabatur.

Qui verba in animo suo immoderata, multaque sciebat.

Per morborum simulationem. Præclarè ampliationes licum malitiosas, & cessationes exagitat.

Septem vendibiles introitus. Notus in eosmos Rhetorum, qui certa exordia sibi fabricant.

bant, quibus in omni argumento, quasi Delphico gladio vterentur.

Aduocatorum simulachra. Silentes patronos, quos prius dixit umbris suis similes.

Et agi cœperint alicuius fortunæ, vel salus. *Quis non videt Perſianum illud. Fures, ait Pedito.*

Peditus quid? crimina raris

Librat in antisthetis &c.

Concionaria Gracchi fistula. *Notus Caij Phonnascus, qui à tergo concionantis domini fistulam tenens, concitatum, & ira tonantem molli tenore molliebat. Plutarch. in Caio.*

Pulveris periculosi. *Pulus hic forensis acies, ut apud Tullium 1. de Orat. Educere dictionem, ex umbratili exercitatione in puluerem.*

Philistionis. *Philistio poeta comicus, qui scripsit inter ceteras Comœdias βαρολογίας ac φιλόγελων Nugas, & Ridiculum, & visu ipse mortuus est. Suidas Sidon. epist. 1. lib. 11.*

SENATVS, POPVLIQVE Romani sui temporis flagitiosos mores describit Ammianus his ver- bis.

Descriptio LII.

*Ammianus
Marcell.
1. 28.*

ITA autem pauci sunt inter eos seueri vindices delictorum, ut si aquam calidam tardius seruus attulerit, trecentis adſigi verberibus iubeatur. Si hominem sponte occiderit propria, instantibus plurimis, ut damnetur vnus dominus, hætenus exclamat. Quid faciat maniosus, & nequam? Ciuitatis autem hoc apud eos est nunc, quod expedit peregrinos iure interficere, quibus liber, quanquam rogatis ad conuiuium excusare. Defectum enim patrimonij se perpeti Senator existimat, si ijs defuerit, quem aliquoties libratu sententijs inuitauerit semel. Pars eorum, si agros vsuri processerunt longius, aut alienis laboribus venaturi: Alexandri magni itinera se putant æquiparasse, vel Cæsaris, vel si à laeu Auerni lembis inuecti sunt pietis: Puteolos, vel Caietam maximè, cum id vaporato audeant tempore: vbi si inter aurata stabella lacinijs sericis inciderint muscæ, vel per toramea umbraculi pensilis radiolus iruperit solis; queruntur, quod non sunt apud Cimærios nati: Deim cum à Siluani lauachro, vel

Mameæ aquis ventitant hospitalibus, ut quifquam eorum egressus tenuissimis se terferit linteis; solitis pressorij vestes luce nitentes, arbitra diligenter explorat, quæ vna portantur sufficientes ad iuuandos homines vndecim: tandemque electis aliquot inuolutus, receptis annulis, quos ne violentur humoribus, famulo tradiderat, digitis vt metatis abire: quidam ex his licet rari aleatorum vocabulum declinantes, ideoque se cupientes appellari tesserarios, inter quos tatum differt, quantum inter fures, & latrones; hoc tamen fatendum est, quod cum omnes amicitia Romæ tepeſcant, aleatoria solæ quasi gloriosis questæ sudoribus sociales sint, & affectu nimio firmitate plena connexæ, vnde quidam ex his gregibus inueniuntur, ita concordēs, vt quis illos esse existimet fratres. Ideoque videre licet ignobilem artis tesseraria callentem arcana, vt Catonem Porcium ob repulsam Præturæ, nec suspectam antea, nec speratam incedere grauitate composita mœstiorum, quod ei in maiore conuiuio, vel confessu proconſularis quidam est antelatus.

Subsident aliqui, curiosos homines, senes, aut iuuenes, orbos, vel cœlibes, aut etiam vxores habentes aut liberos, nec enim in hoc titulo diferimen aliquod obseruatur, ad voluntates condendas, allicientes eos technis miris; qui cum supremis iudicijs ordinatis, quæ habebant reliquerunt his, quibus morem gerendo testati sunt, illico percunt.

Alius cum dignitate licet ceruice tumida gradieus, notos antea obliquato conuictus aspectu, vt post captas Syracusas existimes reuerti M. Marcellum. Multi apud eos negant esse superas potestates in cælo: nec in publico prodeunt, nec prandent, nec lauari arbitrantur, se cautius posse, antequam ephemeride scrupulosè sciscitata didicerint. Vbi sit, vebigratia, signum Mercurij, vel quotam Cancræ syderis partem polum discurrrens obtineat Luna.

Alius si creditorem suum flagitare molestius aduerterit debitum, ad aurigam cõfugit audentem omnia præſcienter, cumque vt veneficum curat vgeri. Vnde non nisi reddita cautione, dispendioque afflictus graui discedit, & additur huic, debitorem voluntarium includit vt proprium, nec ante eius profectiõnem peraboluit. Parte alia vxor (vt pro uerbium loquitur vetus) eandem incudem diu, noctuque tundendo, maritum testari impellit

pellit: hocque idem vt faciat vxor, vrget maritus instanter: & periti iuris alitricus adfiscuntur, vnus in cubiculo, alter eius amulus in triclinio, repugnata tractaturi: istidemque subferuntur genitalium exoritur interpres controuersi: hinc praefecturas profusus largientes, & sepulturas ditium matronarum: inde ad executas virorum foeminas inuitantes: & necessaria parari oportere innucentes, nec in rebus humanis quicquam bonu norunt, nisi quod fructuosum. Sic amicos, tanquam pecudes, eos potissimum diligunt, ex quibus sperant se maximum fructum esse capturos, quumque mutuum illi quid petunt, Soccus, vt Mitriones videbis, & Lachetas: cum adiguntur vt reddant, ita cothurnatos, & turgidos, vt Heraclidas illos Ctesiphontem, & Temenum putes.

Nota ad descriptionem Senatus Romani.

Alienis laboribus venaturi. Neque enim laborant in venando, sed conclusus ferorum industria in septa feras, cum omni facilitate capiunt. Quod Plinius ostendit in Traiano. Vsurpabant istam quoque gloriam illi Principes, qui obire non poterant, vsurpabant autem vt domitas, fracta sive clausura feras, ac denique in ipsorum ludibrium emissas mentis sagacitate colligebant. Quod inuentum Persicorum Regum videtur. Currua Rufus lib. 8. Barbara opulenta in illis locis, haud vlla sunt maiora indicia quidam magnis nemoribus, saltibusque nobilium ferarum clausi greges. Spatiosus ad hoc eligunt lyluas, perennium aquarum fontibus amoenas.

A lacu Auerni lembis inuecti sunt pictis. Auernus lacus est Campania prope Baias, Baiis quoque proximi puteoli. Et Caserta oppida omni deliciarum genere referta qua delicatissimi, velis lautitia sua receptacula frequenter abant. Et na quid ad voluptatem deesse, pictis nauigio per leuissimos annuum fluxus ferebantur. Talis Cleopatrae nauis describitur a Floro lib. 4. aurea puppe veloque purpureo.

Quam Pintarcbius fisisus prosequitur in Antonio, ubi Reginam nauigantem inducit. εν πορθμιο χρυσοεις ούλωο τ μιν ιστων αδερων ειωπετασ μενων, τ ελεσλασ γυραϊσ κεπαισ αναφερομενησ προς αδελον δμασ οργυτ, κ κιδαιραισ στυνημοσ μεναισ. Vide descriptionem. Talis Neronis inter Copas nauigatio apud Tranguill. in Ner. 27.

Inter aurata flabella. De usu flabellorum ad abigendas muscas, & ventulum excitandum habes Propert. lib. 2. el. 24. Mart. l. ep. 80. Ter. in Eanuch. ac. 3. v. 47

Silvani laudatium. Prop. lib. 4. Silvani ramosa domus, penè in ipsius urbis faucibus. A qua verò mammae dicuntur thërma ab Alexandro Seuerò instaurata, de quibus Aelius Lampridius. In his thërmas nominis sui iuxta eas, qua Neroniana fuerunt aqua inducta, qua Alexandrina nunc dicitur, Nerua thërmas suas, de priuatis aedibus suis, quas emerat diruptis adificijs fecit.

Solis pressorij vestis. Vestes significat in pralo compositas, qui mos veterum fuit. Mart. l. 2 v. 45.

Sic tua compositis perlucet prala lacernis, Sic micat innumeris arcula Synchisibus,

Digitis vt metatis abit. Fortè hic aliquid corruptum, nisi metatos digitos intelligit, insertis annulis distinctos, vt horum digestus in quincuncem arboribus compositum: hoc enim est metari apud Columellam lib. 9. Quod autem annulos ita componerent, restitit Seneca 7. de natur. 31. Exornamus annulis digitos, in omni articulo gemma disponitur.

Aleatorum vocabulum declinantes. Nam aleatores legibus Romanis damnati, vt licet colligere ex Cicero Philipp. 2. Et aleatoris nomen infame. Vide Iuuenal. satyr. 1. Martial. Horat. 24. l. 2. Clementem Alexand. in 1. adagog. D Cypr. contra aleatores: ad summum leges, qua extant in Codice Theodos. multa de alea diximus alibi.

Tesserarios, Tesserarij quid aliud sunt, quàm Tesserarij vocantur. Et hi quid sunt nisi aleatores? idcirco quis dixit differre, vt fures, & latrones, qui parum differunt, nisi hi sine obfessores viarum, illi non-Eurni grassatores.

Alcaerice amicitia. Has rabiosas tamen amicitias dixit Cypr. contra aleatores.

Subsident aliqui. Perstringit testamentorum captatores, quorum tam frequens mentio apud Satyricos, vt nulli domus notior, quam illi sint.

Multi apud eos negant esse superas potestates.

Ulinem prima mali labi labes mortalibus agris,

Naturam nescire Dei.

Nec in publico prodeunt. Misera tyrannus

Astrologia iudiciaria, qua superstitionem dicitur tyrannus.

Annulorū vsus.

Astrologia iudiciaria, qua superstitionem dicitur tyrannus.

Perfarum Reges quomodo venantur?

Auernus lacus.

Nauis elegant.

de co. sicut D. August. lib. 5. de Civitate Dei. c. 7. Chryso. in epist. ad Galat. Tertul. de Idolatria Iphodorus Pelusiorum episcopus. 228. Hellaesus, Theodorus, Mar. Ficinus, &c. in iheri.

Parte alia vxor. Persida in ex coniuges desolanda, qui cum se mutuo heredes fecerunt, insidijs quique mutuis vicissim vitæ insidiantur.

Mitrones videbis. & lachetas. Mitrones, & lachetes persona comica viles, & humiles.

Cresiphon, & Temenus. Heraclida tragicici Reges: quod ad iocum attinet. Probum παροιδιανός: dicitur humiliorem sacco lib. 27. capit. 10.

Ad describe. Populi Romani.

*Iani Roma
templi 3.*
Per Ianos. Iani Roma templi tria. Primum Bifronis à Romulo, seu Numa conditum, Alterum Quadrifrons ab Augusto, ut testatur Seruius, instauratum. Tertium à Diuillio, de quo Tacit. l. 2. Annal.

Circumflexerit metam. Nō sunt omnes auras in ludis Cereis, ita circumflexisse metam, ut eam non tangerent, unde Claud. Meta timetur equis. & Horat. Metas seruidis euitata rotis.

Per Sibilos exploduntur. Quos Cicero ad Atticum pastoritias fistulas appellat, ut supra notauimus.

Speſtaculo Exodiario. Exodium carmen ridiculum, quod in exitu chori fabula Attellana cantabatur. Iuuenal. satyr. 6.

Verbicus exodo risum mouet Attellana.

Per te ille discat. Prouerbiū apparet suis in ridiculis tempore Ammiani, sed unde, aut qua occasione natum, nemo, quo d. sciam, meminit.

H V N N I.

Descriptio LIII.

*Ex Ammia
no li. 31.*
HVnnorum gens monumentis veteribus leuiter nota, ultra paludes macoticas glaciale Oceanum accolens, omnem modum feritatis excedit, ubi quoniam ab ipsis nascendi primitijs infantium ferro sulcantur altius, genæ, ut pilorum vigor tempestius emergens, corrugatis cicatricibus hebetetur; senescunt imberbes absque vlla venustate spadonibus similes. Compactis omnes, firmisque membris, & opimis ceruici-

bus prodigiōse deformes: & pandi, ut bipedes existimes bestias, vel quales commigrandis pontibus effigiatistipites, dolantur incompre in hominum figuras: sic & in sua vita vili sunt aspecti, ut nec igni, neque faporatis indigeant cibis, sed radicibus herbarum agrestium, & semicruda cuiusuis pecoris carne vescantur, quam inter femora sua, & equorum terga subfertam, foru calefaciunt breui. A Edificijs nullis vnquam tecti, sed hęc velut ab vsu commuai discreta sepulchra declinant. Nec enim apud eos, vel arundine fastigiatum reperiri tugurium potest: sed vagi montes peragrantes, & syluas, pruinās, famem, sitimque perferre ab incunabulis assueti, peregrę tecta, nisi adigente maxima necessitate non subeunt, nec enim apud eos seculos existimant esse sub tectis. Indumentis operiuntur linteis, vel ex pellibus siluestrium murium confareinatis. Nec alia illis domestica vestis est, alia foxensis. Sed semel obsoleti coloris tunica collo inserta, non antę deponitur, aut mutatur, quam diuurna carie in pannulo defluxit destrustrata. Galeris incuruis capitategunt, hirsuta crura corijs munientes hœdiis, eorumque calcei formulis nullis aprati vetant incedere gressibus liberis.

Qua causa ad pedestres parum accommodati sunt pugnas; verum equis propę affixi duris quidem, sed deformibus & muliebriter isdem nonnunquam insidentes, funguntur muneribus consuetis: in ipsis quiuis in hac natione perniox, & perditus emit, & vedit, cibumque sumit, & potum, & inclinatus ceruici angustæ iumentis, in alium soporem ad usque varietatem suffunditur somniorum, & deliberatione super rebus proposita ferijs, hoc habitu omnes in communi consultant. Aguntur autem nulla seueritate regali, sed tumultuario primatum ductu contenti perumpunt, quicquid inciderit, & pugnant nonnunquam laceſſiti, sed inuentes prælia cuneatim varijs vocibus sonantibus toruum, utque ad pernicitatem sunt leues, & repentini, ita subito de industria dispersi languescunt, & imposita acie cum cæde vasta discurrunt, nec inuadentes vallum, nec castra inimica pilantes, præ nimia parte decernuntur: eosque omnium acerrimos facile dixeris bellatores, quod procul missilibus telis, acutis offibus, pro spiculorum acumine arte mira coagmentatis, sed distinctis cominus ferro sine

sine vi respectu, hostesque dum mucronum noxias obseruant, contortis lacinijs illigant, vt laqueatis resistentium membris equitandi, vel gradiendi adimant facultatem.

Nemo apud eos arat, nec stiuam aliquando contingit, omnes enim suis sedibus fixis, atque laris, vel lege, aut ritu stabili dispalantur semper fugientium similes, cum carpentis, in quibus habitant, vbi coniuges ex villis vestimenta contextunt, & coeunt cum maritis, & pariunt, & adusque nutriunt pueros, nullusque apud eos interrogatus, vnde oriatur respondere potest alibi conceptus, natusque procul, & longius educatus. Per inducias infidi, inconstantes, ad omnem auram incidetes, spei nouae, perquam mobiles totum futuri incitatissimo tribuentes.

Inconsultorum animalium ritu, quod honestum, inhonestumque sit penitus ignorantes. Flexiloqui, & obsecrari, nullius religionis, vel superstitionis reuerentia aliquando districti, auti cupidine immensa flagrantes, adeo permutabiles, & irasci faciles, vt eodem aliquoties die a socijs nulla irritante desciscant, itidemque propitientur nemine tenente.

Hoc expeditum, indomitumque hominum genus externa praedandi auuiditate flagrans immmani, per rapinas finitimorum grassatum, & caedes adusque Achaiam peruenit.

Nota.

Effigiati stipites, si vocantur Telamones, & Atlantes; Virruuius lib. 6. c. 10. Item, si qua virili figura signa mutulos, aut coronas sustinent nostri Telamones appellant. Cuius rationes, quid ita, aut quare non inueniuntur? Graeci vero eos $\alpha\tau\lambda\alpha\nu\tau\alpha\varsigma$ vocitant. Atlas enim historicè formatur sustinens mundum.

HELLVO.

Ex Cicerone in Verrem.

Descriptio LIV.

ERant autem conuiuia non illo silentio Praetorum, atque Imperatorum, neque eo pudore, qui in magistratum conuiujs versari solet: sed cum maximo clamore, atque conuiuio: etiam nonnunquam res ad manus,

atque ad pugnam veniebat: Ille enim praetor severus, ac diligens, qui populi Romani legibus, quae in poculis ponebantur obtemperabat: itaque erant exitus eiusmodi, vt alius inter manus e conuiuio, tanquam e praelio auferretur: alius tanquam occisus relinqueretur: plerique fusi, sine mente, ac sine villo sensu iacerent, quibus vt cum aspexisset non se praetoris conuiuium, sed vt Canatensem pugnam nequitiae videre arbitraretur.

AFFECTVS.

A M O R.

Ex Graeco Oppiano.

Ὁβριμ' ἔρας πῶς ἐτόρῃ.

Descriptio LV.

A Mor, vt aiunt Poetae, ephebus est, glabellus corpore, vultu speciosus, alis volucer, manu promptus, arcu, sagittis, & facibus armatus. Quin potius affectus est animi in rem amatam, praecipue, vehemens, incensus. Qui, Deus bone! quantus est, quanta machinatur? quantum imperat? & quantum ludit: stat quidem terra firmisimis defixa radicibus, & tamen ab eo commouetur: fluunt inquieta maria continuis lapsibus, & ab eo constringuntur. Altum est caelum, & ab eo superatur, profundi sunt inferi, idē ipsi ab eo penetrantur: in aethere, in aqua, in igne, in terris, infra terras, vbi que sui dominatus impressi vestigia: ipsi inuenerunt mortui eius potentiam reuerentur, sceptrum adorant, formidant imperium. Ad eius ignem Vulcanus fumus est, debilia sunt solis tela, fictilia Iouis fulmina. Crudeles enim habet sagittas, accibas, ardentes, igneas, prudentiae corruptices, furiosas, quae vbi prius cor attigerunt, immedicabilem quandam tabem instillant; qua non modo homines, sed & brutae animantes totae liquecunt. Quid cum ipse improuisus instat procellae labitur in pectus, & per oculorum fenestras in cor hominum penetrat, velox, acer, acutus, facibus vndique collucens: lenem flammam medullis, atque ossibus inspirat; quae dolorum aestus, & furores longius inserpens, secum trahit. Hac flos corporis, & venustas coloris,

Lzz

deper.

vide Oppianum de venatu. l. 7. & de piscaria lib. 4.

deperditur, pallor vultus obsidet, in maciem liquantur genæ. Hæc cauantur oculi, tabescunt lumina, mens tota de sede conuulsa percellitur.

ταχὺς γὰρ τὴν ἑσφὴν παραπέμπει, & cætera, quæ Latine sic reddunt.

I R A.

Descriptio LVI.

Ambr. l. i.

Quid est enim aliud irasci, quam insanire, quam furere, quam inultionis libidinem ferri, & in alterius doloris crucem effecti pectoris alienatione debacchari? Hoc ergo Dij magni norunt, percipiuntur, & sentiunt, quod fera, quod bellua, quod mortifera continent venenato in dente natrices; quod lenitatis in homine, quod terreno in animante culpabile est, præstans illa natura, & in perpetua virtutis firmitate consistens, seire asseueratur a volis. Et, quid ergo sequitur necessitati: ut ex eorum luminibus scintilla emicent, flammæ æstuent, anhelum pectus spirituum iaciat ex ore, & ex verbis ardentibus labiorum siccitas inalbescat.

A V A R I T I A.

Extat Chrysostomi præclarissima descriptio Homil. 29. in Matthæum, & homil. 9. in 1. ad Corinthios, ubi depingit mulierem quandam, formâ belluina, barbaram, ignem spirantem, rufficam, nigram, quales Ethnici Poëte depingunt Scyllas, quod fuisse Isidorus Pelusiora hac imagine est prosequutus.

Descriptio LVII.

Τὸν μὲν Ἰσσωμάτων ἔρωτα, ἅτε δριμύνη δυνάμει, ταχέως ἢ σθενέως δριμύνη τὸ οὐρανὸν ἀνὰ λαμπρότητα, καὶ πρὸς τὴν γῆν, ὅτι ποτὲ μὴ ὑπεκκλίσει τὰ πάντα καπιζῶν, ποτὲ δὲ ἀπὸ κέρων ἀφίπταται. Τὸν δὲ Ἰσσωμάτων οὐδεὶς οὐτε πλάσσει, οὐτε γράφει ἐτόλμησε, τάχα μὲν ἔπειθ' ἢ οὐδ' ἔρωτος ἐστίν, ἀλλὰ μανία ἀνήκεσθαι. τάχα ἢ ἔπειθ' ἢ οὐτε πλάσσει, ἀλλὰ οὐτε γράφει αὐτὸν οἷόν τε, οὐτε γὰρ πεντήκοντα μόνον ἔχει κεφαλὰς κατὰ τὴν μυθολογίαν ὑδραν, δι' ἣν τῆ ἀπληρώ-

Corporum amorem ut qui acer quidem sit, verum piceciter extinguatur, ob eam causam piciores cum facibus, & pennis depingunt, quoniam nunc libidinem inflamat, nunc rursus ob saturitatem euolat. At pecuniarum amorem nemo vquam fingere, aut scribere ausus est. Cuius rei hæc fortasse causa est, quia ne amor quidem est, sed insaniabilis furor: aut hæc fortasse, quia nec fingi, nec describi potest. Neque enim quinquaginta duntaxat capita habet, ut fabulosa illa Hydra, per quæ ad inexplebilem ventrem cibos transmiserat, nec insaturabilis illius portenti instar afficitur: nec denique Bæiarei in modum, centum duntaxat manibus armatus est, quin ne pennas quidem habet. Satiari enim, atque expleri nequit. Quoniam itaque modo quispiam tale monstrum effingere, aut pingere queat, cum quo Scylla comparata fidem inuenisset, & si alioqui incredibilis? Verum quoniam oratio quouis colore expressior est, ac quavis cera ad effingendum mollior, quantum libebit cum delimitare conabor. Non quod id perfectè, atque absolue consequi possit, sed ut belluinam ipsius, & inamœnam effigiem ijs, qui eo capti sunt, inuenticia oratione proscindat. Mihi enim puero nusquam similis esse videtur, non enim amor, sed furor, verum fœminæ cuidam, nam hæc quoque amentia ipsius, atque improbitatis indicium sit, belluina forma prædita: ignemque spiranti, ac sexcentas viperas crinium loco in capite habenti perpetuò sibilantes, ac mortiferum venenum euomentes: sexcentas item manus unguibus abundantes, quorum opera alios lacerat, alios sagittis impetit, ab alijs pecunias exorquet: ac denique sexcenta ora, neque enim minatur duntaxat, aut calumnias sicut, verum etiam adulatur: ac seruilem in modum alloquitur, & peierat, turpisque questus causa innumeras excogitat occasiones. Quin oculos habet non ut naturæ consentaneum est, cernentes, aut quenquam verentes, non amicum, non fratrem, non cognatum, non benefactorem: verum asperum quoddam, & acre, atque crudele, & inhumanum, ignemque obtuentes. Neque enim rerum naturam perspicit, nec illud animaduertit, quod per se cum permulta mouerit, ad hostium manus pecu-

pecunias transfuderit, unde etiam innumeras ei, qui captus est, notas infulsit. Porro autem auresque adeo septas, & obturatas habet, ut nec supplices preces, nec gemitus, nec fletus, nec vituperationes audiat: tantum vero ab eo abest, ut pennas habeat, quae saturitatem designant, ut ne pedes quidem ipsi, vir vllus cordatus tribuere queat. Neque enim egredi, atque ab eo, qui captus est, secedere potest: verum munus in omnes immittentes ferro quouis, ac plumbo grauior, insidet, atque ita comparata est, ut omnia quidem accipiat, verum eorum, quae accipit multitudinem, somitis, atque incitamenti materiam habeat, rerumque acceptarum finem, capiendarum initium faciat: equis igitur accerrimo, & inexplebili furore, atque innumera peccata, & maledicta, & dedecora, & intemperantias, ac petulantias nobis constantem capiatur? equis animum inducat, tum in hac vita, tam miserè viuere: ut dies noctesque velut flagris quibusdam laceatur: nec requiem vllam, aut somnum sentiat, & hic suppliciorum, atque cruciatuum initium capiat? Quid autem initium dico? Hic enim eos, quos ceperit tyranno quouis acerbis torquet, & excruciat, in eos insultans, ac praecipuas partes attingens, ac ne tantillum interquiescere sinens, verum grauiorem ipsis poenam inferens, quam ijluant, qui ad metallam damnati sunt. Nam illis confecto opere, somno, ac quiete frui licet, his autem ea somni quoque portum, velut aggesta terra obstruens, noctu quoque saeva illa, & inhumana edicta proponit. Hos enim ad latrocinia mittit, illos ad caedes perpetrandas: ac ne debitum quidem mortuis munus veretur, quod etiam barbari, ac Dæmones honore prosequuntur: verum aduersus mortua corpora nefarias eorum, quos obstrictos tenet, manus armat. Noxium & sceleratum latrocinij genus excogitans, quamobrem omnia ipsius vitia mente volentes, nempe, quod belluina forma praedita est, atque tetra, & inamœna, quod impietas, inexplebilis, & oculis, auribusque capita, & crudelis, & execranda, & Deo iniusta, & implacabili, atque crudelis, neque enim blanditijs, atque obsequijs delimita aliquid remittit, verum tum potius effertur, cum maxime colitur: Nullum non lapidem moueamus, quo ab ea minime capiamur, facilius enim exit non capi, quam cum captus sis, effugere, si autem nos capi conigerit, omnes aetuos contententes, diuinam operam implo-

remus, hac enim sublata, nemo à tali captiuitate abstrahi potest. Multis enim talis est hæc captiuitas, ut ab ea emergere, ac reuocari nequeant, questus quidem faciendi cupiditatem comprimamus, quæ autem collecta sunt, aut conferim, aut paulatim egentibus distribuamus, nam hæc demum sola ratio est, qua ab eiusmodi captiuitate reuocemur.

Nota.

Hæc luculenta pictura Auaritia ab adiunctis partium grauissimi viri penicillo expressa, in qua hæc obiter noto.

Ἐπιμὴν μὲν ὄντα. Et de eodem dixit Oppianus. Ἄσπιδος δὲ πυγὸς ὁ γρηναῖος ὀμολογῶν.

Inspirasque ignis acutam vim.

Ἐν λαμπρῶν δὲ πύργοι. Hæc est eius pictura a pupa Græcos Satyrum, Alcaum, Antipatrum, Marcium, Crinagoram, Moschum, Marcianum, &c. quorum testimonia nihil hic attineat inferere.

μαρία ἀνήμερος. χρυσομαρία dixit D. Basil. φιλοκρίτης δὲ λέγει Nonius in Ioannem.

Πεντήκοντα κεφαλῆς. Hoc commentum Pisandri Camerensis, inquit Scholiastes, Anihol. ad l. 4. qui Hydra multas ceruices finxit ad horrorem.

Ἐπιπέτω δὲ α. 403.

Ὁ δὲ δὲ Σαύδης. Similiter M. Tullius Antonij insatiabilem avaritiam confert cum Charybdi. Quæ Charybdis tam vorax. Aristophanem sequutus, qui in equitibus dixit φάραγγα δὲ χάρυβιν ὀσπυγῆς, quamquam hic per metaphoram exiulit, quod ille veiat de orat. l. 2.

Σταλιτώων μαρτύρων. Σταλιτώων est diuulgare, & quasi in pilis, & columnis incisum omnibus proponere, qui mos Athenis fuit, ut testatur Demosthenes Philipp. 3. in columnis videlicet arcu eorum nomina inscribere, qui publica infamia notati essent. ἡγοῦντο εἰς σάλιν χαλκῶν γράφοντι εἰς ἀκρόπολιν.

ΑΡΘΜΙΟΣ.

Ὁ πονόκακτος ὁ Ζελεῖτης ἄτιμος ἔστω. Ex quo σταλιτώων δημοσίωσιν vi interpretatur Suidas, & confirmat D. Greg. οἱ ἕκαστος σταλιτώωνται τὰν λόγων τὸ σῶματος. Quam, nam in bonam etiam partem usurpauit Philo de vita Moisis.

L. 2. 2. 1. 3.

... τὸ ἰσχυρὸν ἀναγίρει, ἢ ἀναγράφον σπι-
δριτωτοὶ παρὰ τῷ θεῷ. Cuius gratus animus
immortali memoria celebratur, & velut scri-
ptis in columna literis, manet apud Deum.

Quo respexit Anonius, cum dixit in adhi-
one gratiarum, apud Gratianum Imperatorem.
Has ego literas tuas, si in omnibus pilis, atque
porticibus, vnde de plano legi possint instar
edicti pendere mandauero, nonne tot statuis
honorabor, quot fuerint paginae libellorum.

Μυρίας μιν ἔχουσ. Hac furiarum ἀνασκυθῶ,
quibus

Anguinea redimita caterua.

Frons expirans exproportat pectoris iras. Ca-
tullus.

Μυρίας δὲ χεῖρας διυξινόμεσας. Præclare ista
impacientem bellum exprimit, cui fœdissimi ven-

tris ingluuias, vnaque manus.

Οὐδ' ἀδύμεικος τίνα. Prosper lib. 2. de vita con-
tēplatiua. Vastat in nobis quicquid verccun-
diæ, & pudoris inuenerit.

Αὐτὸς δὲ τὸ αὐτὸν ὡς πρὸς γυνίνας. Nihil omnino
audit. auarus, dum ab eo aliquid petitur, aut si
audit, hanc unam vocem respondet, ut ait D.
Basilius. οὐκ ἔχω οὐδὲ τίνα.

Ανάουιν οὐκ ἔδωκε. Cyprianus nobil' epistola
Jussirat ille in conuiuio, bibit licet gemma: Et
cum epulis maicidum corpus tortus mollior, alio
sinu condiderit, vigilat in pluma.

Παντὸς τυραννῶν ἀμφοτέρων. Rectè ferreum e-
ius imperium Prosper nominat. O facinus inau-
ditum! Suauis Christi iugo contempto ferreū
cupiditaris imperium voluntaria mentium
inclinatione suscipimus.

RABIES, ET PHRENESIS.

Ex Philostr. in Hercule furente.

Descriptio LVIII.

Τὸ δὲ, ἀδελφίς μὲ αὐτῶν οὐδὲμία, ἀ-
ναβρίπτει ἢ τοὺς προσιόντας, καὶ συμπα-
θεῖ, πολὺ μὲν τῆ ἀφραδ διαπύων, μείδι-
ων ἢ βλοσυρῶν, καὶ ἔνον, καὶ τῆς ὀφθαλμοῖς ἀ-
τενίζων ἐς αὐτὰ ἀδρά. τὴν δὲ τῶ βλέματι
εὐνοίαν ἀπάγει, ὡς ἀδελφώταται. βροχῶ-
ται δὲ καὶ ἡ φάρυγξ, καὶ ὁ αὐχὴν ἐμπιπταται, καὶ
ἀνοίδουσι αὐτὴν περὶ αὐτὴν φλέβες δι' ἃν ἐς τὸ καμ-
φρα τὴ κεφαλῆς ἀναρρῶ πάσα χορηγία τὴ νόσος.

I Pse verò eorum, nihil omnino sentit, sed a-
deutes reiecit, ac proculcat, multam qui-
dem expuens spumam: truci, atque insolenti
risu cachinnans, defixisque in ea, quæ facit
respicens oculis: tum seuerus aspectu, quasi
delusis sensibus: guttur interius fremit,
cervix inflatur, intumescunt venæ,
per quas ad capitis vita-
liâ tota morbis vis
influit.

I. N. V. I. D. I. A.

Ex D. Basilio:

Descriptio LIX.

Οὐδὲς ἐστὶν δίδαγμα, δαιμόνων εὐρη-
μα, ἐχθρῶ ἐπιποροφῶ, ἀφραδὶν κολά-
σεως ἐπιπόδιον εὐσεβείας, ὁδὸς ἐπιγέ-
εναν, σέργητις βασιλείας, δῆλοι δὲ πῶς καὶ αὐτῶν
πρωτόπων. τογχανόντων οἱ φρονόστες, ὁμο-
μα τῶτοις ἐχθρὸν καὶ ἀλαμπετες, παρὲν κατη-
φῆς, ὀφρὸς συμπεπιπταία.

Serpentis est documentum inuidia, diaboli
inuentum, inimici satio, punishmentis artha-
bo, pietatis impedimentum, via ad gehenam,
regni priuatio, nam & ipso fatentur ore
hoc vitium inuidi, aspectus illis est
aridus, & obseurus, gena
subtristis, supercili-
um demis-
sum.

NUNC DESCRIPTIONES ALIQUOT PRAECIPUORUM ANIMALIUM SUBJCIEMUS EX LAUDATIS AUCTORIBUS, AD QUARUM EXEMPLA CAETERA IN EODEM GENERE CONFORMARI POSSINT.

A V E S.

Ex D. Gregor. Nazianzeno.

Descriptio LX.

Σκέψαι μοι καὶ ὄρνέων ἀγέλας, καὶ ποι-
κίλιας, ἔντε σχήματι, καὶ σχήμασι,
τῆ ἀλλοτρίων, καὶ τῶ ὀδύων. καὶ τίς
τότων μελωδίας ὁ λόγος, καὶ πρὸ τίνος
πῆς ὁ δόους τέλησι τὴν ἐπισηθεὶ μαγὰς, καὶ
τὰ ἐπὶ τῆ κλάδων ἄσματα τε, καὶ τερετίσμα-
τα, ὅταν ἡλιος κινῆται μεσημέρινα μεσημέ-
ρῶντες, καὶ καταφαιῶσι τὰ ἄλλα, καὶ ὀδείω-
σον τὰς φωνὰς παραπέμπασι.

AD haec greges avium considera, quamque varia, & multiplici figura sint, variisque coloribus, qui fiat, ut aliae mutae sint, aliae canorae: quaeque harum suavisissimi cantus sit ratio, & a quo hanc facultatem acceperint: quis lyram cicadis in pectore dedit? & cantus illos, atque garritus, quos cum meridiano solis aestu ad musicam excitantur in arborum ramis fundunt, ac nemora sono implent, & viatorem vocibus prosequuntur.

P H O E N I X.

Descriptio LXI.

AThiopes, atque Indi disciocolores maxime, & inenarrabiles ferunt aves, ante omnes nobilem Arabia Phoenicem; haud scio an fabulosum unum in toto orbe nec visum magnoperè. Aquilae narratur magnitudinae, auri fulgore circa colla, caetera purpureus, roseis caudam pennis distinguentibus, cristis faciem, caputque plumbo apice eadonestante, hic postquam longam saeculorum seriem viuendo expleuit, natura ipsius instinctu rogam concinnat, suavi fragrantium lignorum copia refertum, quem sepulchri simul, & lectuli loco sit habiturus, in eo sepelitur, & quiescit.

Mox etiam ex eo resurgit ad vitam, postquam enim afflantibus solis radijs incensa iam pyra conflagrauit ales nobilissimus, ut suis mox cineribus pubescat, exiguum vermiculum relinquit in fauilla, qui paulatim animam, & speciosi corporis induit effigiem, sic Phoenix pater est, & patri simillimus filius.

Vide Plinium li. 10. cap. 2.

A Q V I L A.

Descriptio LXII.

Aquila enimvero cum se nubium tenuis altissime sublimauit, euecta alis, torum istud spatium qua pluitur, & ningitur, ultra quod cacumen nec fulmini, nec fulguri locus est, in ipso (ut ita dixerim) solo aetheris, & fastigio hyemis: cum igitur eo sese aquila extulit nutu clementi lauorsum, vel dextrosifum tanta mole corporis labitur verificatas alas quo libuit aduertens, modico caudae gubernaculo, inde cuncta despiciens, ibidem pennarum eminus indefessa remigia, ac paulisper cunctabundo volatu penè eodem loco pendula circumuetur, & quatit quorsus potissimum in praedam sese superne ruat, fulminis vice: de caelo improuisa simul campis pecua, simul montibus feras, simul homines vibibus vno obitu sub eodem impetu cernens, vnde rostro transfodiat, vnde inuncet vel agnum incuriosum, vel leporem meticulosum, vel quodcunque esui animatum, vel lanatum fores obtulit.

Apul. lib. 1. Florid.

Zzz 3

PSIT

PSITTACVS.

Descriptio LXIII.

Psittacus avis Indiae est, instar illi minimo minus, quam columbarum, sed nec colorum columbarum. Non enim lacteus ille vel liuidus, vel vtrunque subluteus, aut sparfus est, sed color Psittaco viridis, ex intimis plumulis, & extimis palmulis, nisi quod sola ceruice distinguitur. Enimvero ceruicula eius circulo niueo velut aurea torqui pari fulgoris circumactu cingitur, & decoratur: rostri prima duritia, cum in petram quampiam concitus altissimo volatu, praecipitat, rostro se velut anchora excipit. Sed capiti eadem duritia, quae rostro: cum sermonem no-

strum cogitur amulari, ferrea clauicula caput tunditur, imperium magistri vt persentiat, haec ferula discendi est. Discit autem statim pullus vsque ad duos aetatis suae annos, dum facile os vti conformetur, cum tenera lingua vti conuiberetur. Senex autem captus, & indocilis est, & obliuiosus. Verum ad disciplinam humani sermonis facilius est Psittacus glande qui vescitur, & cuius in pedibus vt hominis quini digituli numerantur: Non enim omnibus Psittacis id insigne, sed omnibus proprium, quo eius lingua latior, quam caeteris auibus, eò facilius verba hominis articulantur pateat: iore plectro, & palato. Id vero quod dicit ita similiter nobis canit, vel potius eloquitur, vt vocem si audias, hominem putes. Nam quidem si videas idem conari non eloqui.

Id. Florid. lib. 1.

PAVO EX LVCIANO.

Descriptio LXIV.

Οδὲ ταύς ἦρθε ἀρχομένως, πρὸς λειμῶνα τινὰ ἐλθὼν ὅσποτε, καὶ τὰ ἀνθη πρόσειν οὐ ποθεινότερα μοῖου, καὶ ὡς ἀνείποι τις ἀνδρότερον καὶ τὰς βαφὰς καὶ δαρφότερα, τότε, καὶ οὗτ' ἐκπετάσας τὰ πτερά, καὶ ἀναείξας τῷ ἡλίῳ, καὶ τὴν οὐρανὸν ἰσάρας, καὶ πάντοθεν αὐτὸν περιήσας ἐπιδείκνυται σὰ ἀνθη τὰ αὐτῶν, καὶ τὸ ἐὰρ τὸ πτερόν, ὡς αὐτὸν προκαλέντ' τὸ λεῖψ' ἐς τὴν ἀμιλλαν, ἐπιτρέφει γέν' αὐτὸν, καὶ περιάγει, καὶ ἐκπομπέει τῷ κάλλει ὅτι δὴ καὶ θαυμασιώτερον φαίνεται πρὸς τὴν αὐγὴν, ἀλλὰ πομέναν αὐτὸν χρωμάτων, καὶ μεταβαρόντων ἡρέμα, καὶ πρὸς ἕτερον εὐμορφίας εἶδος πομένω. πάσχει δὲ αὐτὸ μάλιστα ἐπὶ τὸ κύκλων οὐς ἐπ' ἄκροις ἔχει τοῖς πτεροῖς, ἰριδὸς τινὸς ἑκάστον περιβέσσης. ὁ γὰρ γένος χαλκός ἦν, τὸ τε ἐγκλίαντ' ὀλίγον, χρυσοῦς ὤφθη, καὶ τῷ ὑπὸ τῷ ἡλίῳ κυανὰυγές, εἰ σκιαδὲι χλοαυγές ἐστὶν. αὐτὸ μετακινεῖται πρὸς τὸ φῶς καὶ πτεροῖς.

PAVO autem incipiente vere ad pratum aliquod accedens, quando & flores prodeunt non amabiliores modo, sed & (vt ita dixerit quispiam) floridiores; & quod ad colorem, & tincturam attinet, liquidiores: ipse quoque extentis pennis, iisque ostensis foli, & sublata cauda, eamque vndique circa se pandens, spectandos exhibet, & illius flores; & ver illud pennarum, perinde vt prato, ad huiusmodi contentionem, & certamen ipsum prouocante: conuertit quippe se ipsum, & circumagit, & quasi quamdam pompam agit pulchritudinis suae: quando videlicet, etiam admirabilior apparet ad splendorem solis, variantibus se coloribus, & paulatim in alios, atque alios transeuntibus, aliamque, ac nouam formositatis speciem subinde recipientibus: Accidit autem hoc potissimum in citiculis, quos in summis pennis habet, quorum quemlibet, quasi quaedam irides circundant. Nam qui ante aereus vilis fuit, mox inclinante se paulum illo aureus conspicitur: & rursus, quod ad lucem apparuit, si sub vmbra transferatur, viride videbitur. Adeo ad luminis vicissitudinem pennarum ille ornatus variatur.

Lucian. de domo.

Item

Item ex Tertulliano.

Tertul. l. de
pallio Cata-
clista vestes
de pressorio
splendentes.
Tunica pa-
tagiata an-
teclausura.

Quamquam & Paus pluma vestis, & quidem de cataclistis, in omni conchylio depressior, qua colla florent, & omni patagio auratior, qua terga fulgent, & omni symate solutior, qua caudae iacent, multicolor, & discolor, & versicolor, numquam ipsa, semper alia, etsi semper ipsa, quando alia, toties denique mutanda, quoties mouenda.

L V S C I N I A.

Descriptio L X V.

Lusciniam, auditores, vnam ex auribus maximè solent ij, qui naturas animalium scribunt, admirari, quod in tam paruo corpusculo tam clara, tam suavis, tam magna, tam aeuunda vox inueniatur: quod verno tempore, cum frondescere arbores incipiunt, diel us, ac noctibus perpetuis sine vlla intermissione canere soleat, vnde enim in auicula tam pertinax spiritus: vnde vis illa continenda animæ, in canendo tanta, & vna continuatione cantionis vni contentiones vocis, & remissiones contineantur: vnde tam artificiosa, tamque perfecta musica: scientia, tam ingeniosa modulatio, tam gratus auribus sonus, qui modò in longum, continuo spiritu trahitur, modò summa quadam cum varietate fleatur, nunc concisa voce distingua-

tur, nunc intorta copuletur? Quid cum iterum vocem reuocat, ex integra comprehensione cantum edit? quid cum modulos, nec inopinato, de repenteque commutat? quid cum ipsa secum iucunda, & tacita murmurat? nulla meherculè tam abstrusa, tam difficilis est canio, quam non exprimat lusciniæ, plenam, grauem, acutam, crebram, extentam, summam, mediam, imam: Quid plura? Iam paruulis in faucibus omnia, qua tanto labore, tanta industria, tanto studio, tot inuentis instrumentis genera cantionum ars hominum excogitauit, integra, atque perfecta reperiuntur.

Vide Gesnerum in Lusciniæ.

Adde qua habet Plinius lib. 10. c. 39.

Primum tanta vox, tam paruo corpusculo, tam pertinax spiritus. Deinde in vna perfecta Musica scientia modulatus editur sonus: & nunc continuo spiritu trahitur in longum, nunc variatur inflexo, nunc distinguitur conciso, copulatur intorto, promittitur reuocato, infuscatur inopinato: interdum & secum ipse murmurat: plenus, grauis, acutus, creber, extentus, vbi visum est, vibrans, summus, medius, imus. Breuiterque omnia tam paruulis in faucibus, qua tot exquisitis cibiarum tormentis ars hominum excogitauit.

C O L V M B A E C O L L V M.

Ex Philone, de temulentia.

Descriptio L X V I.

Τὸν ἀρχὴν τῆς περιστερῆς ἐν ἑλιακῆς αὐγῆς, οὐ κατενόησε μορῆς χρωμάτων ἀλλὰ ἴσθηται ἰδίως, ἢ οὐχὶ φοινικῶν καὶ κωνίων, πυραμίδων τε, καὶ ἀνθρακοειδῶν, ἐπὶ τῆς ἀχρῶν, καὶ ἐξ ἄλλων, καὶ ἄλλα παντὰ ἀπὸ τοῦ χειρῶν οὐδὲ τὰς κλήσεις ῥῶδίων ἀπομνημονεύσας.

Vidisti aliquando columbae ceruicem radijs solis expositam, quam multis modis colores variet, puniceum, ceruleum, igneum, & carbunculi speciem referentem, pallidum item, & rubicundum, & alios omnigenos, quorum ne vocabula quidem memorare sit facile.

H I R V N.

H I R V N D O.

Ex D. Ambrosio hexam. lib. 5.
cap. 17.

Descriptio L X V I I.

Hirundo minuscula corpore, sed egregie pio sublimis affectu, quæ indiga rerum omnium, pretiosiores auro nidos struit, quia sapienter ædificat. *Nidus enim sapientie pretiosior est auro, & cætera, de quibus alibi dictum.*

G R V E S.

Idem lib. 5. hexam. cap. 15.

Descriptio L X V I I I.

Manifestum sane est, in Septentrionallem plagam, hycne grues frequentissimas conuolare: nec pigerit meminisse, quatenus expeditiones suas dirigant.

Sub quodam militiæ eunt signo, & ne pregentibus ad destinata vis flauum renitatur, arenas deuorant, sublatisque lapillis ad moderatam grauitatem seburantur; tunc se tollunt in altissima, vt de excelssiore specula metentur, quas petant terras. Fidens meatu præit cateruas: volatus desidiam castigat voce, quæ cogit agmen. Ea vbi fatigata est, succedit alia: Pontum transituræ angustias captant, & quidem eas promptum est oculis deprehendere, quæ inter Taurinam sunt, & Paphlagoniam, id est, inter Caramben, & κριον μέτωπον. Cum trans medium alueum aduentasse se sciunt, scrupulorum sarcina pedes liberant. Ita nauaræ prodiderunt, compluti sapè ex illo casu, imbre saxatili; arenas non prius euomunt, quam securæ sedis suæ fuerint: concors cura omnium pro fatigatis, adeo vt, si quæ defecerint, congruant vniuersæ, & lassas sustollant, vsque dum vires otio recuperentur, nec in terra cura segrior; excubias nocte diuidunt, vt exsomnia sit decima quæque. Vigiles ponduscula digitis amplectuntur, quæ si fortè exciderint, somnum coarguant; quod cauendum erit, clamore indicant: ætatem in illis prodit color, nigrescunt enim senectute.

A P E S.

Ex D. Gregorio Nazianz. orat. 34.

Descriptio L X I X.

Ποδὲν ἢ μελίσσαις τε, καὶ ἀράχλαις τὸ φιλεργόν, καὶ φιλότεχνον, ἵνα ταῖς αὐτὰ κρήναι πλέκται, καὶ συνεχῆται δι' ἄγγων συνίγγων, καὶ ἀντιρρόφων; καὶ τὸ ἑδραῖον αὐταῖς. διὰ τὸ μέσῳ διατειχισματῶ, καὶ ἀλλαγῆς ἐπιπλεκομένων ταῖς εὐθείαις τῶν γωνιῶν πραγμάτων ἡλῆται, καὶ ταῦτα ἐν ζοφῶσις οὐρανῶσι σίμβολοις, καὶ ἀοράτοις τῶν πλάσματος.

Vnde apibus, & araneis tantus laboris, atque industriæ amor, vt & illæ fauos construant, ac sexangularum fistularum, sibi que inuicem ex aduerso respondentium adiumento contineant, & per intermedium parietem, atque angulos, & relictis lateribus alternatim inuexos, domicilium suum fulciant, idque in tam caliginosis aluearibus, obscurisque figmentis.

C V L E X.

Descriptio L X X.

In magnis siquidem corporibus, aut certe

maioribus, facilis officina sequaci materia fuit, in his tam paruis, atque tam nullis, quæ ratio? quanta vis, quam inextricabilis perfectio? & sunt alia dictu minora, sed vbi visum in eo

in eo pratendit: vbi gustatum applicuit? vbi odoratum inferuit; vbi vero truculentam illam, & portione maximam vocemque ingeneravit? qua subtilitate pennas adnexuit? praelongavit pedum crura? disposuit icuinam caueam vti aluum, auidam sanguinis, & potissimum humani sitim accendit: velum verò perfodiendo tergori, quo spiculauit ingenio? atque vt in capaci cum cerni non potest exilitas, ita & reciproca geminavit arte, vt fodiendo acuminatum pariter, forbendoque fistulosum esset; Quos teredini ad perforanda robora cum sono teste dentes affixit, potissimumque è ligno cibatum fecit. Sed turrigeros elephantorum miramur humeros, taurorumque colla, & truces in sublime iactus, tigrum rapinas, & leonum iugas cum rerum natura nunquam magis, quam in minimis tota sit.

Plin. lib. 11. c. 2.

SCORPIO.

Descriptio LXXI.

MAENVM de modico malum Scorpium terra suppurat, tot venena, quot ingenia, tot pernices, quot & species, tot dolores, quot & colores.

Nicanter scribit & pingit, & tamen vnus omnium violentiæ gestus de cauda nocere: quæ cauda erit quodcumque de posthumo corporis propagatur, & verberat perinde vt scorpionis series illa nodorum venenata intrinsecus venula, subtilis, arcuato inpetu insurgens, hamatile spiculum in summo tormenti ratione restringens.

Terrull. in Scorpiaco.

A R A N E A E.

Ex Philostrato.

Descriptio LXXII.

AT aula intus deserta ac destituta videtur, & ne columnæ quidem amplius ipsam firmant ac sustinent, quod & condat ac dissuat, sed solis est habitanda araneis: solet enim animal silentio ac solitudine contexere. Aspice & fila, hoc expuentes

stamen in pauimentum descenderunt, ipsas porrò intueri, per illa descendentes atque reciproco meatu ascendentes, per aerem volantes, iuxta Hesiodum, ac volare mediantes, pictor ostendit: Angulis attextunt domos; has quidem laticas, has vero concavas: in latis ætatem agunt, in cauis hyemant. Pulchra igitur, & hæc pictoris opera: Nam araneum ipsum sic tenuiter elaborasse ac iuxta naturam indicasse ipsiusque filum laboriosum ac difficile pinxisse, artificis est prudentis, atque ad amissimam veram referentis. Hic autem nobis tenuissima quoque contexit, ecce quadrangulatis funis ab ipso est angulis circumiectus, vt mali rudens; tenuis autem funiculo applicita est tela quam plurimos exprimens orbis, quorum à primo ad minimum extensi contextuntur laquei a que atque orbis, inter se distantes, per quos qui in perficiendo adiuuant opere discurrunt, remissa intendunt stamina; verum & texendi mercedem assequuntur muscas, si que telis implicentur, capientes. Vnde ne prædam quidem ipsarum præterijt ac neglexit pictor. Hæc enim iede, illa suprema tenetur penna, ista a capite deuoratur. Palpitant autem a que agitantur, effugere nitentes: ipsam tamen nec confundunt, nec dissoluunt telam.

Phil. fl. in telis.

Item ex Plinio.

OR D I T V R telas, tantique operis materiae vterus ipsius sufficit, siue ita corrupta alui natura stato tempore (vt Democrito placet) siue est intus quaedam lanigera fertilitas, tam moderato vngue, tam tereti filo, & tam æquali deducit stamina, ipso se pondere vsus. Texere à medio incipit, circinato orbe subtegnina adnectens, maculæque paribus semper intervallis, sed subinde crescentibus, ex angusto dilataas indissolubili nodo implicat. Quanta arte celat pedicæ scutulato rete grassantes? quam non ad hoc videtur pertinere cibrata pexitas telæ, & quadam polituræ arte ipse per se tenax ratio trama? quam laxus ad status non ad respicienda quæ veniant sinus, derelicto laxo præterenti summa parte, vt arbitrari liceat illa quæ difficile cernuntur, atque vt in plagis lineæ offensæ præcipitantur in sinum? Specus ipse qua concameratur architectura? & contra frigora quanto villosior? quam remosus

Aaaa rus

us à medio, aliudque agenti similis: inclusus vero sic, ut sit necne intus aliquis, cerni non possit: Age firmitas quanta irumpentibus ventis, qua pulverum mole degrauant? Latitudo telæ sæpè inter duas arbores, cum exercet artem & discit texere: longitudo filii à culmine, ac rursus à terra per illud ipsum veluti reciprocatio, subitque pariter ac fila deducit. Cum verò captura incidit, quàm vigilans & paratus ad cursum? licet extrema hæreat plaga, semper in medium currit, ex quo sic maxime totum concutendo implicet. Scissâ protinus refert ad polituram faciens. Namque & lacertarum catulos venantur. Hos primum tela inuoluentes, & tunc demum labra vtraque morfu apprehēdentes, amphitheatrali spectaculo cum contingit. Sunt & ex eo auguria. Quippe incremento annuum futuro telas suas altius tollunt, ijdem sereno non texunt, nubilo texunt, ideoque multæ aranæ imbrium signa dant.

CVLEX ET PVLEX.

Ex D. Augustino enarr. in
Psalm. 148.

Descriptio LXXIII.

Quis disposuit membra pulicis & culicis, ut habeant ordinem suum, habeant vitam suam, habeant motum suum? Vnam bestiolam breuem minutissimam considera quam volueris. Si consideres ordinem membrorum ipsius, & animationē vitæ, qua moeuetur, pro se fugit mortem, amat vitam, appetit voluptates, deuitat molestias, exierit sensus diuersos, viget in motu congruo sibi. Quis dedit aculeum culici quo sanguinem fugat? Quàm tenuis fistula est qua forber? Quis disposuit ista? quis fecit ista? expauescis, in minimis lauda magnum.

VERMIS INDICVS.

Ex D. Ambrosio Hexam. lib. 3.
cap. 23.

Descriptio LXIV.

Vide Plin.
li. 11. c. 25.

Extur hic corniger vermis, conuerti pri-

mum in speciem Erucae, atque in eam mutari naturam, inde processu quodam fieri Bombylius: nec eam tamen formam, figuramque custodit, sed laxis, & latioribus folijs videtur pennas assumere. Ex huius folijs mollia illa feres depectuat vellera, quæ ad vsus sibi proprios diuites vendicauerunt. Sed ego plenius in pictura ænigmatis eius naturam sum perlecutus.

B O M B Y X I N

A Enigmatē.

Animal vobis in hac tabella depinximus (Principes illustrissimi, ceterique auditores ornatissimi) sine carne, sine sanguine, ossibus, venis, arterijs, nervis, intestinis, oculis, auribus pilis, squammis, spinis, quid hoc monstri est? Ne vos diu morer, Bombyx est, Bombyx, inquam, laboriosus opifex, & nendis regum vestibus natus. O naturæ audacis opus! quis non miretur? quis non obstupescat ex tenui semine primum nasci vermiculum, tam minutum, ut penè oculorum fugiat aciem, hunc in Eruca paulatim grandescere, ex Eruca fieri Bombylium diuinum planè artificem? quem vbi puro elegantique domicilio acceptum, & albæ mori frondibus saginatum, per genistarum scabritiem emiseric, postquam pabuli satietas est, vere incipit, & ex suis visceribus diductos florum tractus effundere, quibus sibi ornata figura domicilium constituit, quo nec Castor & Pollux, nec eorum soror Helena pretiosiore videntur excepti. Itaque nec Porphyrogenitis inuidet, nec ijs regum pulsonibus, quos aiunt collucentes margaritis eunas habuisse, in hac sericea domuncula delitescit Bombylius quasi puellus in utero matris confixus, & artes meditatatur admirandas. Absoluto demum lanificio post 40. diem ex Bombyce subnascitur Papilio cornutus vermis, & quatuor alis pennatus, quem ex eis cateris auter quasi sepius emicare cernimus in acre, ex hoc necydalo vermium progeneratur semen, quibus noua subinde animalculorum soboles affluit. Delineaui paucis (auditores) naturam vermiculi, de quo magna est inter viros doctos controuersia, fueritne sæculis antiquis nostris ignotus regionibus, an à Iustiniani temporibus, ut narrat Procopius, tantum Europæ cœperit hom-

Aristot. ca.
19. l. 5. hist.
animal.

bombycina vestis innotescere. Hanc Alexander Neapolitanus probat sententiam, quam & Alciatus nobilis Iuriscōsultus amplectitur Ieuem, vt arbitror, ob causam: quod enim apud antiquos libram serici auri pensatam libra legit apud Vopiscum, nostro autem saeculo non sit eadem pretij ratio, species putat esse disparatas. Verum quis non videt rerum earundem pro temporum varietate estimationem longè aliam esse, vt nihil inde roboris capiat argumentum. Marsilius Cagnatus ad Aloysium Iuriscōsultum obseruat. lib. 4. c. ii. quod ab istis libatim fuerat, tradit longè copiosius, & acriter defendere conatur. Vermem nostrum antiquis inuisum atque ignotum fuisse. Admonet autem vobis robustas, vt arbitrat, ex Plinio machinas. Nam si hic Bombyx, qui nunc promiscuè notus est omnibus, apud veteres extat scriptores, vel certè Assyrius est, vel Cōus, qui ambo describuntur à Plinio lib. ii. cap. 22. & 23. Assyrius esse nullo modo potest; quid enim nostrum vermiculo cum nidis luteis, quos hic dicitur fingere tanta duritia, vt spiculis perforari vix possint. Quid quod & in ijs ceras largius quam apes facit: hoc à nostro tam alienum est, quam volatus à boue. Cōus fortè erit: at enim nasci tradunt ex cupressi, terebinti, fraxini, quercus florem imbribus decussum terræ halitu animante, feri autem primo Papilionem paruum nudumque mox frigorum impatientia villis inhorrescere, pedū deinde asperitate radere foliorum lanuginem in vellera. Quid habent ista cum nostro vermiculo commune? Hæc omnia pluribus Cagnatus prosequitur non inerudite. Sed tamen quantum voluerint reclamant, non discedimus ab Isidori & Bayfi castris, qui Bombycem nostrum etiam expressum putant à Plinio, quanquam modico verborum temperamento hæc assertio videtur indigere. Qui putant alium esse ab antiquorum bombyce vermem nostrum, non mediocriter errant. Qui à veteribus eundem plane descriptum atque enucleatum existimant, in alium impingunt scopulum. Quomodo conciliantur quaris? mediam semitam arripe. Plinianus Bombyx noster est, si de re quaritur, si de modo, alius est. Quæ ratione id coniciam, attendite. Verba sunt Plinij ipsissima. Vermium Assyriorum origo è grandiore vermiculo gemina protendens sui generis cornua; hi Erucæ sunt. Fit

deinde quod vocatur Bombylius ex eo Necdalys, ex hoc in sex mensibus Bombyx telas araneorum modo texunt ad vestem luxumque foeminarum. Turbat aliquid in ordine, nam primo est *Angpis*, deinde Erucæ, tertio bombyx, postremo Papilio siue Necdalys. Cætera planè conueniunt. Quin ex suis visceribus instar acaneæ telas diducere, non pedum carminatione vellera subigere hoc loco planè recognoscit. Quid mirum autem si multa Plinium, Aristotelem, Diodorum, & cæteros in tanta rerum obscuritate fugerint? Nam licet opera bombycina ab ipsis Augusti temporibus fuerint celebrata, non tamen educati vermes in Græcia ante Iustinianum, vsus eorundem sub Rogerio manauit in Siciliam, è Sicilia in Gallias sub Carolo octauo, quod animaduertit Serræus in theatro Agriculturæ. Hæc mihi ad conciliandas doctorum virorum sententias præmittenda visa sunt. Nunc singulas A Enigmatis partes relego tam claras, vt pene radio solis scriptæ videantur. Pro Bōbyce puerum depinximus, quid mirum? Bombyx vulgo ser vel zir teste Seruio nominatur. At hoc nomen & hominem & Bombycem significat, quin ex Seribus populis factos bombyces musarum filij putant. Alij autem hi pueri sunt minusculi, alij grandiores, alij dormit, alij volat, quid hoc rei est? Quatuor sunt hic seris metamorphoses prius à me significata. Tenelli & nudi pusiones sunt *Angpis*, minusculi vermes, qui primum nascuntur ex papilionis semine. Grandiores & villosi sunt Erucæ. Qui verò molliter quiescit inter delicias & riuulos aureos instar filorum depromit ex ore, bombyx est serici, vt videtis, artifex. Qui pennatus tenet sublime papilio siue Necdalys ex ouato emerit domicilio. Rem tenetis, causas & effecta cognoscite. Nascuntur bombyces varijs modis ex semine, ex arboribus, ex Tauro siue necdali semine hoc, siue benignus solis tepor, siue mulieres fori sicut incubatu Gallinæ pullos excludunt. Res nota est. Oriuntur præterea nonnunquam, sed rarissime ex quercus, cupressi, & aliarum arborum folijs, quas hic depinximus. Ad summum posteriora sæcula inuenere commentum de quo profundum apud veteres silentium; si vermiculorum defecerit semen iuuenem captiunt, includunt stabulo, per viginti dies macerant, quini cibo potuque semoro: tantum mori folia

profuenter obijciunt, quibus faginatam
mactant, ex corrupto deinde cadauere (res
mira) progenerantur bombyces, qui sole in
Tauro existente, & augete luna com-
modius emittuntur ad pensam. Quamobrem
& has notas delineauimus in apice tabulae.
Spectabilis haec foemina, quae nemem ver-
miculum quasi suos amores contemplantur,
& ex eo magnum sperare videtur. emolu-
mentum: Pamphila est Coa mulier nobilis
& delicata, quae prima telas bombycum
reordini, rursusque texere inuenit non fia-
danda gloria excogitata rationis. Aggerit
autem flores & odoramenta affundit suo ver-
miculo, quippe his omnibus delectatur.
Contra ardet mures, & oleum semouet (quod
hic per Palladem designauimus) haec enim
bombycibus sunt infesta. Quid praeterea vir
habitu regio pronus bombycem veneratur,
magnus hic est Chamus ut vulgo appella-
tur, Tartarorum: Tartari autem sunt Seres
apud quos hic vermis abunde nascitur: tanti
hunc faciunt, ut ex bombycinio opere sua
ferme simulacra, suos habeant Deos, unde
appositè pictor Serum principem ad Bomby-
cis cunas prouolutum depinxit. Ridet hanc
ceremoniam rusticus philotophus Anachar-
sidis tegmine contentus, & sericatos omnes
videtur his verbis compellare. O caeci mor-
tales, quid agitis? parum est ex mari vesti-
tum piscari, parum ex plumis auium, ex vel-
leribus, ex florum depexa lanugine sectari
etiam ignobilium vermium viscera per stu-
diosam luxuriam eraditis, ut aduentitio
cultu fulgeatis vestri desertores, animalium
praedones, in hac vitae scena omnium actores
flagitorum, certe vos natura non recipit ni-
si nudos, Deus non nisi vilissimis pellibus
rexit, ut solent qui ad metalla damnantur.
Vos vitae dati, laboribus nat i, metallo &
fodinis mancipari, vestium delicias quaeri-
tis. Parum fuit his vestibus, foeminas in pu-
blico nudari, nisi & viros effoeminassent. Vi-
cit Medicam gentem Alexander, victus est
à Medica veste, tanti est haec cicatrix peccati
probrosa nuditas, ut auro & sericis sit obdu-
cenda. Quae rite quaslibet vestes per terras &
maria, vna tantum, vna est hominum ve-
stis, Virtus Dei color. Haec ille, opinor,
diceret, si vocem pictor finge-
re potuisset.

*Arif. lib. 5.
c. 19. & Plin.
niu.*

L E O.

Expressus è Græco Phile,
Oppiani, &c.

Descriptio LXXV.

Leonem ad timorem animantium vide-
tur produxisse natura. Cernis, ut flam-
meo colore rutilus accenditur: ut super-
bè graditur: ut vasta se corporis mole effert,
pra se despicit omnia? quantum est, & quam
vegetum in hoc pondere robur? quanta in
robore alacritas, quantum in substrictis mem-
bris animosi spiritus dominatur vigor?

Caput illi amplum maiestatem feræ pra
se fert: magni, & lucentes oculi, inter villosa
supercilia scintillant, colla, & armos effuse
vestiunt iuba, magna vis laterum spirat, ma-
ior pectoris firmitas protuberat, maximus
seuit oris terror: qui totus est immani den-
tium rictu septus. Quid genua loquar? quid
tibi arum compagem? quid neruorum densi-
tatem? quid yngues? ex quibus, vel solis, leo-
nem possis agnoscere? quid incessum? quid
saltum, quid cursus celeritatem? quid omnia.
Et cum sit vbique magnus, quanto tamen
se maior est, si quando venatorum senserit im-
petum? nulla tunc mora exilit è spelunca,
& primum taculenta rugit immanitate: ad
huius rugitum pertimescunt, & aues caelo
volantes, & per sylvas vagantes feræ, & im-
mersæ maris voracibus belluæ, ipsæ deni-
que nemorum frondes, ipsi montium vesti-
tus, ipsa saxa contremiscunt, hoc veluti si-
gno dato accingit se ad pugnam, & primum
longam, immanem, villosam caudam ex-
plicans, terram plaudit: mox illa percur-
sans, eadem, veluti voluntario flagello te-
dentidem diuerberans, ad summum oculis e-
iaculatur fulgura, oris profundam voragi-
nem aperit, dentes exerit, in hostes summa
velocitate sinuolat, hos cauda arterit, illos
pedibus conculcat, aliorum trementes
artus cruentis faucibus, foedissi-
ma laceratione popu-
latur.

ELE

ELEPHANTVS.

Ex C. Julio, stylo historico.

Descriptio LXXVI.

Elephanti iuxta sensum humanum intellectum habent, memoria polent, syderum seruant disciplinam, Ama itaque crescente gregatim amares petunt, mox aspersi liquore solis exortum motibus, quibus possunt, salutane. deinde in saltus reuertuntur; duo eorum genera sunt, nobiliores indicat magnitudo, minores nothos dicunt; candore dentium intelligitur iuuenta: quorum alter semper in ministerio est, alteri parcitur, ne hebetatus affiduo repercussu minus vigeat, si fuerit aliquando dimicandum.

Cum venatu premuntur, pariter affligunt utrosque, ut e chore damnato non requirantur, hanc enim sibi causam periculi presentunt, oberant agminatim: natu maxime ducit agmen, etate proximus cogit sequentes. Elumen transitori minimos ante mittunt, ne maiorum ingressus alueum atterant, & profundos depressis vadis gurgites faciant: Venerem ante annos de em sceminae; ante quinque mares nesciunt: biennio eocunt, quinis nec amplius in anno diebus; non prius ad gregarium numerum reuersi, quam viuis aquis abluantur. Propter sceminas nunquam dimicant, nulla enim nouerunt adulteria, inest illis clementiae bonum, quippe si per desera vagabundum hominem viderint, ductus vsque ad nothas vias praebent, vel si confertis pecoribus occurrerint, itinera sibi blanda, & tacita manu faciunt, ne quod obuium animal interimant. At conflictu fortuito si quando pugnant, non mediocrem habent curam sauciorum, nam fessos, vulneratosque in medium receptant, eum captiuitate venerint in manus hominum, mansuescunt sumpto hordeii succo: maria transmeaturi, naues non prius subeunt, quam de reditu illis sacramentum luatur. Indicos elephantos Mauri timent, & quasi paruitatis suae conscij aspernantur ab ijs videri; non annis decem, ut vulgus, sed biennio, ut Aristoteles definiit, vtero grauescunt, nec amplius, quam semel gignunt, nec plures, quam singulos: viuunt in annos trecentos, impati-

entissimi frigoris truncos edunt, lapides hauriunt, gratissimas in cibatu palmas habent, odorem muris, vel maxime fugiunt. Pabula etiam, quae a musculis contracta sunt, recusant; si quis casu chamæleontem deuorauerit, vermem elephatis veneficum, oleastro sumpto pesti suae medetur: durissimum dorso tergus est, ventri mollius: setarum hirsutiae nul-

TIGRIS.

Ex Solino.

Descriptio LXXVII.

Sed magnis deinde spatijs intercedentibus, Ostia Oxii fluminis Hyrcani habent, gens syliis, aspera, copiosa inmanibus feris, foetaque tigribus: quod bestiarum genus insignes maculis notae, & pernicitas nobile reddiderunt: fuluo nitent, hoc fuluum, & nigraeque segmentis internudatum, varietatem apprimè decet, pedum motum nescio pernicitas, an velocitas magis adiuuet, nihil tam longum est, quod non breui penetrant; nihil adeo ante cedit, quod non illico assequantur. At maxime potentia earum probatur, cum matremis curis incitantur: cum catulorum insistant raptoribus; succedant sibi equites, licet, & astu quantumlibet amoliri praedam velint, nisi in praesidio maria fuerint, frustra est ausum omne. Notantur frequentissime, si quando latrones suos asportantes catulos, renauigantes vident, in littore irrita rabie sedare praecipites, velut propriam tarditatem voluntaria castigantes ruina. Pernicitas est celeritatis, velocitas patientissimae fortitudinis.

PANTHERA.

Ex eodem Solino.

Descriptio LXXVIII.

Pantherae quoque numerosae sunt in Hircania; minutis orbiculis superpicatae, ita

Aaaa 3.

vt

vt oculatis ex fuluo circulis, vel cærulea, vel alba distinguatur tergi suppellex. Tradunt odore carum, & contemplatione armata mire affici, atque vbi eas persentiscant, properato conuenite, nec terreti, nisi sola oris toruitate, quam ob causam Pantheræ absconditis capitibus, quæ reliqua sunt spectanda præbent, vt pecuatos greges stupidos, in obrutu populentur secuta vastatione. Sed Hyrcani, vt hominibus intentatum nihil est, frequentius eas veneno, quam ferro necant, Aconito carnes illinunt; atque ita per compita spargunt, semitarum; quæ vbi esæ sunt, fauces earum angina statim obsidentur, ideo gramen *παρδαλιον* illi appellauerunt, sed pantheræ aduersus hoc virus excrementa humana deuorant, & suopte ingenio pesti resistunt. Lenta illis viuacitas, adeo vt eiectis iterancis mortem diu differant.

CHAMAELEON.

Ex eodem Solino.

Descriptio LXXIX.

PER omnem Asiam Chamæleon plurimus, animal quadrupes, facie quæ lacertæ, nisi crura recta, & longiora ventri iungerentur, proluxa cauda, & eadem ad vertiginem torta, hamati vngues, subtili aduncitate, incessus piger, & ferè idem, qui testudinum motus; corpus asperum, cutem, qualem in crocodilis deprehendimus, subducti oculi, & recessu concauo introrsum recepti, quos nunquam nictatione obnubit. Visum denique non circumlatis pupillis, sed obtutu rigidi orbis intentat. Hiatus eius æternus, ac sine vllius vsus ministerio, quippe cum, neque cibum capiat, neque potu alatur, nec alimento alio, quæ haustu aëris viuat: color varius, & in momento mutabilis: ita vt, cuiuscumque rei se coniuxerit, concolor ei fiat: colores duo sunt, quos fingere non valet, ruber, & candidus, cæteros facillè mentitur. Corpus penè sine carne, vitalia sine liene, nec nisi in corculo pauxillum sanguinis est. Latet hyeme, producitur vere: Imperibilis est coraci, à quo cum interfectus est, victorem suum perimit intemptus: nam si vel modicum ales ex eo comederit, illicò moritur.

Idem, ex Tertull. lib. de pallio.

Est & quadrupes tardigrada, agrestis, & humilis, aspera, testudinem Pacuianam putas: non est; capit & alia bestiola versiculum de mediocribus oppido, sed nomen grande: Chamæleonem qui audietis, haud ante gnarus, iam timebis aliquid amplius cū leone. At cum ostenderis apud vineam ferme sub pampino torum; ridebis illicò audaciam, & Græciam nominis: quippe nec succus est corpori, qui munitionibus multò licet. Chamæleon pellicula viuat, capitulum statim à dorso: nam deficit ceruix. Itaque durum reflecti, sed circumspectu emissitij ocelli, imò luminis puncta vertiginant. Hebes, fessus vix se à terra suspendit: molitur incessum stupè, & promouet, gradum magis demonstrat, quam explicat, ieiunus scilicet semper, & indefectus: oscitans vespicit, follicans ruminat, de vento cibus: Tamen & chamæleon mutare totus, nec aliud valet. Nam cum illi coloris proprietates vna sit, quid accessit inde suffunditur. Hoc soli chamæleonti datum, quod vulgo dictum est de corio suo ludere.

CAMELVS.

Expreslus ex Oppiano.

Descriptio LXXX.

PRÆclarum, mite, domesticum est Camelorum genus hominibus ad circummuchenda onera perquam familiare. Corpus illi supra cæterorum animantium speciem procerum, & punctis interstincto terгоре maculosum, caput cæteroqui amplum paulatim ad verticem gracilescit, ex eo geminæ cornuum species emergunt, supra verò tempora secundum aures, duo molliter consurgunt apices, in ore lacteus prominet numerosa serie dentium nitore, oculi iucundissima luminis face scintillant; terga lata, & insigni colliculo protuberantia, crurum non æqualis mensura, postici enim pedes anterioribus minores, ex quo nonnihil claudicare videtur. Cauda talis est, qualis ceruus, aut damis esset, summis à ter-

Oppian. de venat. lib. 2.

ætergo nigrantibus villis hirsuta . Ad sum-
mum tali est ingenio , vt onera quam maxi-
ma dorso ferat , & longam viam continuo
cursu deuoret, quod si quando consistat , non

vult flagris , & verberibus adigi, sed suaui
modulatione demulceri: hac itineris labores
mitigat, & veluti nouis animis, ac viribus re,
uirefcit.

A P E R.

Philoltratus in venat. suum

Descriptio LXXXI:

KΑΙ ὄρω τὰ ἔργα τῶν θηρίων, καὶ τὰς ἐλαίας
θεορέουκε, τὰς ἀμπελὶδας ἐκτέμνει.
καὶ οὐδὲ σὺκκὴν καταλέλοιπεν οὐδὲ μύ-
λον, οὐδὲ μηλάνθιν. πάντα δὲ θέρηκεν ἐκ τῆς
γῆς, τὰ μὲν ἀνορύπτων τοῖς δὲ ἐλπίτων, τοῖς δὲ,
παρὰ κνώδαλον ὄρω δὲ αὐτόν, καὶ τὴν χαί-
την οὐρίπτοντα, καὶ πῶρ ἐμβλέποντα καὶ οἰόδον-
τας αὐτῶν καταγέσιν ἐπὶ ἡμᾶς ὡς γενναῖοι.

FERA opera intueor: nam oleas effodit , vi-
tes abscidit, & neque ficum, neque malum,
neque malifloram reliquit : sed cuncta ra-
dicibus euellit: hæc quidem effodiens, in hæc
verò incidens, alia vero atterens . Video au-
tem ipsum, & setis horrentem, atque igneis
rubentem oculis , & ipsius in
vos strident den-
tes, ó gnero,
fi.

C E R V V S.

Ex Græco Oppiani.

Descriptio LXXXII.

Oppian. de
venat. li. 1.

Cervus est procerâ corporis staturâ , præ-
cellenti formâ, lata facie, magnis , & in-
signibus oculis , tergo varijs macu-
lis interstincto , huic obarsa pectora , & in-
gentes arui decore protuberant , crura ad
pernicitatem cursus aptissima, mollicer gra-
cilescunt , nares patulis foraminibus , velu-
ti quatuor siphonibus conchæ ingentem spi-
ritum hauriunt , & identidem crebris stari-
bus emittunt. Cervix minuta, atque elegans
proeunditur: sed præcipuum in cornibus mi-
raculum: nemo diceret densis, præaltisque ar-
boribus confutum , & longis ramorum flexi-
bus intertextum . Hoc illi natura præsi-
dium aduersus venatores dedit , quo si semel
obuios perculerit, lethaliter vulnerat . Sed in
hac membrorum specie , & decori corporis
quadam maiestate, desidet imbellis animus;

qui non ita sæpè lacescit Martem, aded ornem
salutis , & vitæ spem collocat in fuga;
currit enim quam velocissimè, Parthicam sagittam
crederes, aut fulgur, tam pernici , tanta
violento concitatur impetu.

MARTICHORA.

Expressa è Phile, Aeliano,
& aliis.

Descriptio LXXXIII.

FVnestum Indorum portentum est Marti-
chora, qua nihil ad robur potentius , nihil
ad speciem terribilius, nihil ad strages, rui-
nasque omnes funestius : corpore est instar
leonis valentissimi, cute sanguinea, villis, se-
tisque perhispida , in ferocibus membris
(mirum) humani capitis species assurgit , in
quo & terribiles oculorum faces emicant,
& ad horrorem mortalium composita den-
sissi-

filios pilis, veluti fruticantur supercilia. Aures nec omnino breues, nec adeo longæ, partim hispida, partim etiam ad ligulas glabra subrigent. Os omnino ternâ dentium pectinatim coeuntium serie, seu triplici vallo munitum, in speciem magnæ voraginis expanditur: sed præcipuum in cauda prodigiū, magnitudine quippe non minor cubitali, apertus vndique spinis riget, veluti scorpionis aculeis spiculata, tantum, & tam atrox telum fera bellua flectit in omnes partes, celeritate permagna. Nunc enim à tergo eductum protendit ad caput, nunc in terga reijcit, nunc in dextram, nunc in sinistram vibrat, simulq; emissas, quasi ex pharetra sagittas, ad iugeri spatium terribili fremitu iaculatur, et si succensa rabies ardentius fuerit, ungues ipsos reuulsos de pedibus, in venatores intorquebit. Quid, quod voce est tam canora, vt imitetur fistularum modulos, tubarumque concertum? Quid, quod ea crudelitate est, vt humanis carnibus insaturabiliter expleatur? Quid, quod saltu sic potest, vt morari eam, nec extentissima spacia possint, nec obstacula latissima.

MONOCEROS.

Expressus è Plinio, Aeliano, & alijs.

Descriptio LXXXIV.

Monoceros animal est Indicum, ferox, horribile, truculentum, non vnam feram diceres, sed portentum ex multis belluis in vnum coeuntibus, ad terrorem humani generis fuisse constat. Corpore est instar equi, non modò procerò, sed valenti: capite ceruo, pedibus elephanto, cauda apro, ridu leæna similis.

Eminet in media fronte nigrum cornu duorum ferme cubitorum, quo nihil asperius natura molita est, neque enim vt cætera cornua, aut concinnitatem habet vllam, aut leuitatem, neque pari vndique leuore riget æquabiliter diffusum, sed ferri lima mordacius, multiplicibus in orbem gyris conuoluitur: hoc insolenter profusam capitis iubam quatens, quasi strictum mucronem, longum, minacem, noxium, protendit: currit autem quàm velocissime, & magno sonitu, fremituque fertur, inaccessas montium solitudines, & densissimos saltus peragrans, quod si, aut lasciuia seminis, aut iracundia (vt solet) in suum genus exardeat, furit insaturabiliter, fodiat, vellit, infringit, laniat, quacunque rapitur, huc furorem, huc insaniam, huc strages & funera ruere crederes: at si forte eximiam vitæ processerit obuiam, continuo furiales animalis iræ deseruescunt, mi escit animus, recta ad virginem pergit, demittit sese, blanditur, in eius denique sinu molliter conquelescit.

DRACO INDICVS.

Expressus ex Philostrato.

Descriptio LXXXV.

Eισι δὲ τὰ μὲν ἄλλα ὅμοιοι ταῖς μεγάλαις
συσὼν λεπτότεροι δὲ, καὶ διάφοροι, καὶ τὴν
ἀρχὴν ἀπειλοὶ κεφάλαιος οἱ τὴν μεγάλων
ἰχθύων, οἱ δὲ ὄφιοι δράκοντες τὴν μὲν φιλίδα
χρυσῆ φάινονται, τὸ δὲ μῆκος, ὑπερ-
πύς πεινῶς, γέννηται δὲ αὐτοῖς βίβραχος ἡ,
χρυσῆ κακίνα, καὶ κατωφρύωνται μῆλον,
ἢ οἱ πεδῖνοι. ὄμμα τε ὑποκάθηται τῆ ὄφρῳ
δεινῷ, καὶ ἀναδῶς δεδορκὸς ὑπόχαλκόν τε
ἠχὼ φέρει, ἐπεὶ δὲ τῆ γῆ ὑποκομῶσιν.
ἐπὶ δὲ λόφων πορσῶν ὄντων, πῶρ αὐτοῖς ἀ-
πει, λαμπρὰ δὲ πλεον, οὔτοι καὶ τοὺς ἐπιθρα-
πας αἰρεῖσιν.

Sunt autem ingentibus porcis similes, mēbris, sed corpore graciles, & in quacunque partem versatiles; rostro autem validissimo, tanquam ingentes pisces. Montani vero Dracones squamas habent coloris fului, longitudine autem excedunt campestris, barbaq; illis setosa, & ipsa coloris aurei, supercilia profundiora habent, quam campestris. Oculi supercilijs subsunt, torue, grauitateq; aspicientes: quibus perinde, ac si essent aenci, resonant quando in terra serpunt, è cristis vero, quæ rubra sunt, ignis scintillare videtur, & isti quoque elephantos capiunt.

CA.

CANIS.

Expresus ex sensibus Oppiani de ven.
lib. i. v. 401.

Μηχεδανὸν κραιπερόν δέμας.

Descriptio LXXXVI.

Canis si absolutum modo videre desideras, talis est. Corpus illi procerum, & validum, caput amplum, læve, bene oculatum, lumina mihi fulgore carulea in oculis ardescunt: os oblongum, & pulchra dentium pectinatim cocantium serie bene serratum, aures modica delicata obducuntur cute, ceruix protensa, robusta pectora, amplius, latiusque armi, obliquæ costarum series, craticulæque distinctæ, lumbi modica carne sufferti, nec præpingues sunt, nec macilentus, crurum rectæ, & mollibus internodijs prolixa tibia: Anteriores pedes posticis breviores, cauda gracilis, & promissa ad talos usque desinit.

Item, ex eodem loco.

Ζαργεφές πρῶνεοσιν οὐκ ὀκνῶς.

Alius procerior in speciem collis assurgit, facie quidem depressa, simis naribus, horribilibus intercilij, quæ castius oculorum fulgor violentus irradiat, tota facies hispida veluti sentietis fruticatur, lati porriguntur humeri, corpus valentissimum ad vim inferendam promptius, quam ad currendum, sunt enim eius vires firmæ, acer impetus, terribilis ferocia, atque animus infesta rabie semper armatus.

PRAELIVM INTER CANEM,
Leonem & Elephantum.

Ex Plinio.

Descriptio LXXXVII.

Indiam petenti Alexandro Magno Rex Albania alterum mittens canem addidit mandata, ne in parvis experiri vellet, sed in Leone Elephantoue: duos sibi fuisse, hoc interempto, præterea nullum fore. Nec distulit Alexander, leonemque fractum protinus vidit. Postea elephantum iussit induci, haud alio magis spectaculo latatus. Horrentibus quippe per totum corpus villis, ingenti primus latratu intonuit, mox ingruit assultans, contraque bellum exurgens, hinc & illinc artificio dimicatione, qua maxime opus esset infestans atque evitans, donec assidua rotarum vertigine afflixit, ad casum eius tellure concussa.

TAVRVS.

Ex Plinio.

Descriptio LXXXVIII.

Tauris in aspectu generositas, torua fronte, auribus ferosis, cornibus in prociectu dimicationem poscentibus. Sed tota comminatio prioribus impedibus stat, ira gliscite, alternos replicans, spargensque in alium arenam, & solius animalium eo stimulo ardescens. Vidimus de imperio dimicantes, & ideo demonstratos rotari, cornibus cadentes excipiterumque resurgere, modo iacentes ex humo tolli, bigarumque etiam cursu citato velut aurigas insillere.

EQVVS.

Ex Synesio.

Descriptio LXXXIX.

Ἐπεμψά σοι δῶρον ἵππον ἀεροπύδατον
εἰς ἀπάσων ἀρετῶν ἵππῳ προσήκον.

EQuum tibi dono misi ad omnem virtutem, quæ quidem in equo cernitur, habili.

Bbb

liff.

σ. α. μ. ὅ χρῆσι μὲν ἐν ἀμιλλοῖς δρόμων, χρῆσι
 δὲ ὅταν ἐπὶ θύραν ἔξαρῆς, καὶ ἐν ἀγῶσι πολε-
 μικοῖς, καὶ ὅταν κατάγῃς ἐπὶ πάλιευκα ῥο-
 ποῖα πόμονη βῆνικαμ. οὐ γὰρ οἷα ὅλε
 μάλλον ἐστὶ κωλύτης, ἢ κέλης εὐαγῶνας, ἢ ἡ-
 πομπεύς, ἢ πολεμιστήρι, εἰ καὶ νιοταῖων ἵπ-
 πων ἰδεῖν ἐστὶ ἀνειδέστερον, ὀχθῶδες τε ἂν τὸ
 κρανίον, καὶ λεπτόσασκα τὴν ὀσφρα τῆχα
 μὲν οὐδὲ τοῖς ἵπποις ὅσπερ οὐδὲ τοῖς ἀνθρώποις
 ἅμα πάντα δι' ὡσιν ὁ θεός: μήποτε ἢ τίττο,
 καὶ πρὸς ἐκείνας αὐτὸ τὰς ἀρτίας σιωτελεῖ, εἰ
 τὰ μαλακά τ' σκληρῶν ἐλάττω παρὰ τ' φύ-
 σεως ἐκλήρωτατο, πρὸς μὲν τοὺς πόνας ὁ-
 τεά σαρκῶν οἷα διαρκέστερα, οἱ μὲν οὖν παρ' ἡμῖν ἵπποι ταῖς σαρκὶ πλείους εἰσιμ. οἱ δὲ ἡμέτε-
 ροι τοῖς ὀστέοις.

lissimum natura, & expeditissimum: quo vte-
 ris in curriculum certaminibus: vteris eti-
 am in venando, praeliisque militaribus, & cum
 de Lybicus triumphum egeris, etenim non
 possum satis constituere, magisne sit venator,
 an celes ludorum, an vero triumphator, an
 bellator, quod si Nissenibus equis aspectu de-
 formior est, cranio verucoso, lumboque obe-
 so, cogitabis quemadmodum, neque homini-
 bus, sic nec equis omnia coniunctim à Deo
 dari: ad eas autem virtutes hoc ei nihil con-
 fert, si mollia duris pauciora à natura sortitus
 est, ad labores vero certum est ossa carnis
 plus habere momenti, vestri sunt igitur
 carnis plenioribus, nostri,
 ossibus.

Nota.

Item.

Equus
Celes.

Commendat equum ab usu & utilitate, nõ-
 nihil in eius maciem locatus uelut Equus Celes
 ἵππος ὁ μονάμπευκαὶ ἰσομικός. ὁ γὰρ οἰδιόσιος λε-
 γόμενος, quem Orion ἀπὸ τῆς κίχης, uult dictum
 quod est τρέχων ἢ βαλίστιν. Equus est singularis,
 & celerior, ut nunc sellarius, à currendo sic ap-
 pellatus. Hoc qui uidebatur in ludis, dicebantur
 κελτικόν, & Celeres quoque eisdem nominati.

Equus
Nisaei

Nissenibus equis. Mallem Nisaei. Nisaei
 qui Perjas cõm ἐπιβασίσσι, unde ἔσολις uicti-
 ma Nisaei equus. λευκὸν ἵππον τῶν σφῶδρα Νισαί-
 ων dixit Philostratus in uita Apollonij lib. 1. c.
 20.

Ὁ δὲ τοῖ ἀνθρώποις ἅμα πάντα. Hoc secundũ
 illud Homeri. ἴππον μὲν Ἰωάνη πατὴρ ἴππον δὲ
 ἀνθρώπων.

PRimum pectus, & crura sphaeris carnis
 decenter ornantur, costæ in quandam la-
 titudinem porriguntur, alius in breuitate
 constringitur, caput ceruinam reddit effigie,
 imitatur velocitatem, cuius uidetur habere si-
 militudinem. Hic est sub pinguedine nimia
 mansuctus, magna mole celeritimus, aspectu
 iuuentus, vsu gratus. Incedit moliter, scfo-
 res suos infans festinationibus non fatigat,
 quiescit in ipso, potius quam labora-
 tur, & compositus delectabili mo-
 deratione, agilitate no-
 uit continua per-
 durare. Calho-
 dorus var.

4. 2.

Item ex Philostrato.

Τὸ ἢ μεράκιον, ὃ χεῖται μὲν ἐφ' ἵππῳ
 λευκῷ, μέλανα δὲ ὡς οἶσος ἢ κεφαλὴ τῶ
 ἵππῳ καὶ λευκὸν ἀποτετόρνεται χυκλαμ
 ἐπὶ τῷ μετώπῳ, κατ' αὐτὸ τ' σελήνης τὸ πῆ-
 ρες, καὶ φάλαρα ἔχει χρυσαῖα, καὶ χαλινὸν κόκκη
 μηδὲ καὶ τῶν γὰρ τὸ χροῖμα, πρὸς ἀσράπει
 τῶ χρυσαῖο, χρυσαῖοι πρυφῶδες λίθοι, σολή
 τῶ μερακίῳ, χλαμύς ἔχουσα τι ἀνέμῳ, καὶ

CAeterum adolescentulus equo quidem
 uelitur niueo, nigrum uero, ut uides, est
 equo caput: candidusque fronti impres-
 sus est orbis, Luna plenitudinem referens.
 Habet, & aureas phaleras, & coeci Medici
 frænum. Hic enim color aurum illustrat, ut
 ardentes lapilli, Indumentum adolescentulo
 est chlamys, uenti aliquid, ac sinus habens.
 Color quidem ex Phœnicæ purpura, quam
 lau-

καλαρὸ τὸ ἄχρωμα, ἐκ φοινίκης ἀλεργίαι ἢ
ἐπιανθῆτι φοινίκης ἀγαπᾶσθαι ἢ ἄλλοι
μάλιτα, δοκῶν γὰρ σκυραπάζειν, ἔλκει
ἕνα παρὰ τῆς Ἡλίου ὄψου, ἢ τῆς
τῆς ἰδῆς ἀνδρα-
στοῦ.

laudant Phœnices. Purpurarum autem maxi-
mè dirigatur, cum enim obscurare vi-
deatur, pulchritudinem quandam
à sole trahit, & Ides her-
bæ flore in-
spergi-
tur.

Nota.

Purpura
is ylex

Ex φοινικῇ ἀλεργίαν. Hic observatione dig-
num est apud antiquos triplicem fuisse purpuram.
ἀλεργία, φοινικίδα, ἐπιανθῆτι. ἀλεργίς est caruleus
coloris quæ violacea purpura à Cornelio Nepo-
te, à D. Hieronymo ad Neposianum purpura vs-
que dicitur, ad quam allusio ierat, epist. ad Au-
gustinum.

Lana l'arantino violas imitata veneno.

Altera est φοινικῇ, quæ, ut a G. Linnæo, ex ubi-
tantiam splendorem quæ robore habet, quæ una
potuit altera esse vegetior. Ter tertia est: ormoni-
ca alba, cuius meminit Plin. arch. in Alexandro.
Lucianus in Pseudomane, & Er. Sardus Regem
Lusitaniam alba purpura vestitum inducit.

Ibi quid,

Idus à. du. Idem hic interpres verbum exponit,
verum quis scius ita meminit? Nonne fugit
Plinium obiter Ideam herbam memorasse. c. 11.
lib. 2. sed nihil de eius purpura. Malum cum
Hælycho formam, & plechristidinem interpre-
tari, ut in Palastra φοινικῆ τὴν κόρη μίτριαν τῆ
ιδῆ.

Vide alias descripciones, & cum istis compone
Theagenem Heliod. vi.

& rigua loca expeditus perlabitur: tum verò
sicubi herbæ sint altæ, & frequentes, ex
ijs facile sese explicat, atque elabitur: ac quæ-
admodum leonibus caudæ ad excitandas vi-
res magno adiumento esse dicuntur, sic huic
aures roboris quasi vexilla, & cursus ei inci-
tamenta existunt: fugiens eas ad tergum re-
torquet, sicque ipsis tanquam stimulis torpo-
rem, & ignaviam, ne à currendo retardetur,
concitatur, iam, porro cursum, nec unum, nec
recta tenet, sed & huc, & illuc se versat, &
vero de recto flexu decurrit, ut perturbet, ac
decipiat canes: ad id quidem diuerticulum,
quo vult iter convertere de auribus alteru-
tram intorquet, eaque quasi moderatrice
cursum dirigit: neque vero imprudè vno,
eodemque tempore omnes finarum virium
nervulos prodigit; sed à pectus infrequentis
obseruat, qui si ad insequendum tardus est,
& segnis, non omnem suam celeritatem pro-
fundit, sed duataxat canes antegredi matu-
rans sese integrum servat, & viribus suis
moderatur ne suam omnem currendi facul-
tatem vrgens, ex incitato cursu viribus defi-
ciat: penitus enim cognoscit se ad cursum
longe, multumque antecessere, & videt im-
pensius laborare non esse necesse. Quod si pe-
dum celeritate canis ad proficiendum iter
pollet, tum omnibus revocatis viribus Le-
pus quanto maxime potest cursu fertur.

Cum autem longe, multumque cauem an-
tevertit, & longo sane intervallo venatores,
atque equos reliquerit, tum in aliquem tu-
mulum ascendit, & in posteriores pedes sese
erigens, tanquam ex aliqua specul., & in-
sectantium, quantum equidem existimo eos,
v. debiliores ridet. Et na hoc venuti lucro
confidentior, & iam quietem, tranquillita-
temque adeptus, ex lassitudine, gratè, & li-
benter dormit.

L E P V S.

Ex Aeliani lib. 13. de animalibus
Cap. 14.

Ξυρτῆ τὰ πρώτα ἀπὸ τῆς γῆς ὀλαγῆς.
& cætera.

Descriptio. XC.

PRimum ex terra exiliens saltu fertur Le-
pus, & per dumeta, aliaque celsiora virgulta,

VULPES. PISCANS.

Expressa ex Olao.

Descriptio XCI.

OMnes in vnam vulpem fraudes natura videtur concessisse. Nihil tam varium, solers, subdolum, versatile, fraudulentum: vna est in plagis septentrionalibus, vt in cæteris, sic in piscando, ingenio proflus admirabili. Obambulat igitur in ripa fluminis, & si quando pisciculorum, maxime vero cancerorum subijt desiderium, caudam villis, ferisque obstitam molliet demittit in flumen: hanc summis aquis instar retis innatantem, cancri prædam, credo opportunam rati mordicus appetunt, sed illa summa celebritate caudam retrahit, & inhaerentem cancerum icu affligit ad terram, mox læta pabulatur.

BOS. VNICORNIS.

Ex Cæsaris libro 6. de bello Gallico.

Descriptio XCII.

EST bos cerui figura, cuius à mediâ fronte inter aures vnum cornu existit excelsius, magisque directum his, quæ nobis nota sunt cornibus: ab eius summo sicut palmae ramique late diffunduntur. Eadem est foeminae marisque natura, eadem forma magnitudoque cornuum.

ALCES IBIDEM.

Descriptio XCIII.

Sunt quæ appellantur Alces. Harum est consimilis capris figura, & varietas pellium: sed magnitudine paulo antecedunt, mutilæque sunt cornibus: & crura sine nodis articulisque habent: neque quietis causa procumbunt; neque si quo afflictæ casu considerunt, erigere sese aut subleuare possunt. His sunt arbores pro cubilibus; ad eas se ap-

plicant, atque ita paulum modo acclinatæ quietem capiunt, quarum ex vestigijs cum est animaduersum à venatoribus, quò se recipere consueverunt, omnes eò loco, aut à radicibus subruunt, aut absciunt arbores, tantum vt summa species earum stantium relinquatur. Huc cum se consuetudine acclinauerint, infirmas arbores pondere affligunt, atque vna ipsæ concidunt.

VRI IBIDEM.

Descriptio LXXXIV.

VRi sunt magnitudine paulo infra elephantos, specie & colore & figura tauri: magna vis est eorum, & magna velocitas: neque homini, neque feræ, quam conspexerunt, parcent: hos studiose foucis captos interficiunt. Hoc se labore durant adulescentes, atque hoc genere venationis exercent, & qui iurimos ex his interfecerunt, relatis in publicum cornibus, quæ sint testimonio, magnam ferunt laudem. Sed assuescere ad homines, & mansuescere, ne paruuli quidem excepti possunt. Amplitudo cornuum & figura, & species, multum à nostrorum bouum cornibus differt. Hæc studiose conquesta, ab labris argento circumeludunt, atque in amplissimis epulis pro poculis vtuntur.

PISCES.

GETVS.

Maffæus, Stylo historico.

Descriptio XCIV.

PER eosdem serè menses nouum, & multiplex aliud in mari miraculum exitit. Classis nauium nomen duce Georgio Britto, dum ex Lusitania Indiam perit, rostrata celsior Rhoterici Vastri Pereria in medio cursu repente veluti fræno equus adducto, ita substrit magno cum aqua sonitu, ac motu, qualis, vbi in vada, & syrtis incurritur, edic consuevit: eo ipso terrore percussimante, demissa verique hostes, profundum suæ dubio mare comperiant. Cum in flatis

vento velis haereret nauigium, nihilominus, despiciendi causa, quod esset nox, admotis ad marginem luminibus, implexam alueo ingentem belluam vident carinae centum, & quinque dodrantium longitudine applicuerat corpus, cauda gubernaculum illigat; atalis immanibus latera ad summum vsque cingebat, quas iam in altis per imprudentiam nonnulli manus iniecerant. Ad spectaculum adeo retum, ingenti visibili et horrore nautae, militisque perfusi, ut verò Jolij magnitudine vasto hiatu nouissime caput extulit, metu exanimati pene omnes, infernum profecto monstrum diuinitus immissum credere, ad viuam tot noxiorum corpora gluticada.

Fauci, quibus in tanto dilectimine mens, animusque constiterat, consultandi gratia in unam partem secedunt. Erant, qui contis & iaculis, balistisque depellendum suaderent cetum: alij contra nil magis talitemore vitandum aiebant, ne tanta molis animal vulneribus irritatum concussa ipso, & agitatione violenta nauem euecteret: in summa inopia consilij, cum nihil explicaretur, & maior in singula momenta terror instaret, suppliciter, ne demissile pacem, & veniam Dei, & ecclestium exsolcere, atque ad vota, precesque confugere placitum est. Neque ea irrita fuisse. Sacerdos cum limteo, & stola, & signo crucis, in medium prodijt. Ab eo factis carminibus, & exorcismis delinita bellua (mirum dictu) nulla cuiusquam noxa relicto nauigio, cum e portentosis narium fistulis ingentem refluxisset aquae vim, sese admodum placido lapsu in mare demisit.

B A L E N A.
Tinemuthana.

Expressa ex Olio magno.

Descriptio. XCVI.

Belluam molis ingentis in arenam Tinemuthanam aësus proieci, quam dum ego describo, fabulam te audire putes, rem tamen veram narro.

Balena est longitudinis vlnarum triginta, vel si maioris nonaginta pedum, latera quasi magnitudinis propagacula triginta costarum

ordines obuallant, quarum vnaquaque ad viginti ferme pedes excurrit, sesquipedali pariter ambitu collecta. Duas circumquaque pinas arrigit, quindecim pedum, tanta immunitatis, ut vna decem bubus deportanda satis esse possit. Tres illi ventres hiant, imo vasti specus, & voragine, in quibus edendi inexplabilis cupiditas, & aeterna penè famēs regnar, cauda bifurcata, & ferrata in latitudinem septem vlnarum diffusa panditur.

Monstrosa omnia, sed nihil capite monstruosius, dices in eo tanquam in arce immanis belluae diritatem confedis. Eius longitudo vsque ad rictum septem vlnarum: eadem mensura linguae fuit: oculorum intervalla quindecim cubitos collegerunt. Oculi soli, & nares tanto corpori valde impares, & quales bubus esse solent, rictus instar inferni barathri, sex vlnarum longitudine, ad elades animantium multiplices, & mundi fanera panditur, maiore aliquanto spatio, maxillae horribiles excurrunt, quae ingentium arborum moles adaequant. Non vnum pisci guttur, sed triginta varijs quasi euniculis, & meatibus cœcila, quorum quinque prægrandia ad voracitatem simul, & terrorem composita. Dentium vicem habent laminae corneae, etiam pilis, quod mireris, obsita, quibus ferale palatum ruget veluti plumbo, ferroque cataphractum: ad summum duae in capite cataractae, quibus immensos aquarum vortices eiecit. Tetra omnino bellua, qua nihil immanius, vnquam, aut visum est, aut creditum: ea cum mortua in litus appulisset magna ex parte discepta, centum ferme ingentia plaustra suis reliquijs impleuit.

Addenda hic Balenarum & Orçarum pugnae ex Plin. lib. 9. c. 6.

B A L E N A R V M E T O R C A R V M
pugnae.

Ex Plinij lib. 9. cap. 5.

Descriptio. LXCVII.

Hoc scire Orcas, insectam his belluam, & cuius imago nulla repræsentatione exprimi possit alia que carnis immisce dentibus

B l l b b 3. bus

bus truculentæ. Irrumpunt ergo in secreta, ac vitulos earum, & fœtas, vel etiamnum gravidas lacerant morſu, iacuruſque ceu Libuænicarum toſtris fodiant. Illæ ad flexum immobiles, ad repugnandum inertes, & pondere ſuo onerata, tunc quidem & vtero graues, pariendive pœnis invalidæ ſolum auxilium nouere in altum profugere, & ſe toto defendere Oceano. Contra, orcæ occurrere laborant, ſeſeque opponere, & cautum anguſtijs trucidare, in vada virgere, ſaxis illidere. Spectantur ea prælia ſeu mari ipſo ſibi irato, nullis in ſinu ventis, fluctibus vero ad auſus iſtuſque quantos nulli turbines vo-
luant.

DELPHIN, ET PVER.

Ex Plinio iuniore.

Deſcriptio XC VII.

EST in Africa Hipponenſis colonia mari proxima, adiacet ei nauigabile ſtagnum, ex quo in modum fluminis æſtuarium emergit, quod vice alterna prout æſtus, aut reſpicit, aut impulit, nunc fertur in mari, nunc redditur ſtagnu.

Omnis hic ætas piſcandi, nauigandique, atque etiam natandi deſiderio tenerur: maxime puerorum, quos otium, luduſque ſollicitat. His gloria, & virtus altiffime prouehi, victor ille, qui longiffimè vr littus, ita ſimul auras reliquit. Hoc certamine puer quidam audentior cæteris, in vltiora tendebat: Delphinus occurrit, & nunc præcedere puerum, nunc ſequi, nunc circuire, poſtremo ſubire, deponere, iterum ſubire, trepidatèrque perſerre, primum in altu: mox ſecit ad litus, redditque terra, & æqualibus ſerpiit per coloniam ſama, concurrere omnes, ipſum puerum tanquam miraculum aſpicere, interrogare, audire, narrare: poſtero die obſident litus, proſpectant mare, & ſi quid eſt mari ſimile. Natant pueri, inter hos ille, ſed cauetius.

Delphinus ruruſ ad tempus, ruruſ ad puerum venit. Fugit ille cum cæteris. Delphinus quaſi inuitet, reuocet, exiit, mergitur, varioſque orbes implicat, expeditque. Hoc altero die, hoc tertio, hoc pluribus, do-

nec homines innutritos mari ſubiret timendi pudor, accedunt, & alludunt, & appellant, tangunt etiam & atterunt præbentem. Creſcit audacia experimento: maxime pueri, qui priuſ expertus eſt, adnatat, natanti inſilit tergo: fertur, reſerturque, agnoſci ſe, amari putat, amat ipſe, neuter timet, neuter timetur, huius fiducia, manſuetudo illius augetur, nec non alijs eri dextra, læuaque ſimul eunt hortantes, ac monentes.

Ibat vna, id quoque mirum, Delphinus alius, tantum ſpectator, & conſes. Nihil enim ſimile, aut faciebat, ut pati batur: ſed alterum illum duceb, reduceb, vr puerum cæteri pueri. Incredibile (tam verum tamen, quam priora) Delphinum geſtatore, collutoremque puerorum, in terram quoque extrahi ſolitum, areniſque ſiccærum vbi incaluiſſet in mare reuoluit. Conſtat Octauium Auitum legatum proconſulis in litus educto, religione praua ſuperfuſiſſe vnguentum, cuius illum nouitatem, odoremque reſugiſſe: nec ipſi poſt multos dies viſum languidum, & mœſtum mox redditus viribus priorem lateſcitiam, & ſolita miniſteria reperiſſe. Conſuebant ad ſpectaculum omnes magiſtratus, quorum aduentu, & mora modica, reſpub. nouis ſumptibus atterebatur, poſtremo locus ipſe quietem ſuam, ſecretum perdebat. Pl. euit occiſe interſici, ad quod coibat. Hæc tu qua miſeratione, qua copia deſſebis, ornabis, at tollis: quanquam non eſt oſus aſſingas. Inquit, æſtuas, ſufficit, ne e, quæ ſunt vera, minuantur.

Vide in eodem argumento luculentam Aelianæ deſcriptionem, lib. 6. de animalibus, capite ſexto.

Sic igitur incipit,

Ἐπειτα Δελφῖος ἐν Ἰάσω, id eſt.

Ceterum ille iam olim Delphini in Iſſa amor. quo formoſum adoleſcentem perſequutus eſt, non eſt mihi ſilentio prætereundus. Inſenſum igitur ymnâſium mari imminet: illic ephœbi poſt cutuſ, & palaſtras mare ingreſſi, recepto antiquitus more, lauabant: & cum aliquando narrationi indulgerent, vnum ex illis formâ præſtantem Delphi-

Delphinus quidem acerrimè amare occœpit, ad quem cum adnasset, initio non ei mediocrem metum incussit, sed aucta paulatim familiaritate, ita puerum sibi conciliauit, vt planè amicum, & beneuolum haberet.

Itaque lusitare inter se cœperunt, & natando iuicem certare. Ast quando puer insidens illi, seu fessor equo, superbus uehebatur, atque hoc spectaculum tum lassentes, tū peregrini admirantur. Pergebat enim suos amores uehens Delphinus, & in mare tantum procedebat, quantum libebat puero. Deinde reuertebatur, & propè litus eum restituebat: ubi inuicem digressi hic domum suam, ille in pelagus redibat: solebat autem apparere Delphinus eo ipso tempore, quo dimittebatur gymnasium, eo, quem expectauerat, viso, puer gaudebat, seque & colludendo belluæ maris, & suæ pulchritudinis formæ iucundum præbebat spectaculum: vt qui non hominibus modo: sed etiam feris formosus videretur. Sed nescio quæ inuidia redamantem illum non multo post tempore sustulit, ninium enim exercitatus, & fessus aliquando puer, cum toto ventre in vectorem suum delphinum temere iniicit: non animaduertens aculeatam spinam dorsu erectam esse, atque horrentem: cuius acuminibus eius umbilicus quia exulceratus esset, ex eo factum est, vt & venæ quædam abrumperentur, & permissus sanguis efflueret, ibique puer extremum spiritum effunderet. Id delphinus partim ex pondere sentiens, non enim iam vt consueuerat, tam leuis insidebat, nempe qui spiritibus sese non subleuaret partim sanguine imbutum mare videns, id quod res erat, vt intellexit, Amasio suo superstes esse noluit. Quamobrem multo robore, quemadmodum Rhodia nauis plenis velis propulsa, sic simul cum defuncto in litus se eiecit,amboque sic iam mortuus, ille animi defectione expirans humi strati iacuerunt.

Eliau. de anim.

Addenda mugilum & Delph. pugna. Plin. lib. 9. cap. 8.

DELPHINORVM ET mugilum pugna.

Ex Plin. lib. 9. cap. 8.

Descriptio XC VII I.

EST prouincie Narbonensis & in Nematensibus agro stagnum Laterna appellatum, ubi cum homine delphini societate piscantur innumera vis mugilum stato tempore angustis faucibus stagni in mare erumpit, obseruata æstus reciprocatione. Quia de causa præcendi non queunt retia, quæ molem ponderis vilo modo tolerent, etiam si non tollerit insidietur tempori. Simili ratione in alium protinus tendunt, quod vicino gurgite effecere, locumque solum pandendis retibus habilem effugere festinant. Quod ubi animaduertente piscantes, concurrunt aures multitudo temporis gnara, & magis etiam voluptatis huius auida, totisque populus è litore quanto potest clamore conciet Simonem ad spectaculi euentum: celeriter delphini exaudiunt desideria, Aquilonum flatu vocem prosequente, Austro verò tardius ex adverso referente. Sed tunc quoque improviso in auxilium aduolant. Propere apparet acies, quæ protinus disponitur in loco, ubi coniecta est pugna. Opponunt seire ab alto, trepidosque in vada vrgent. Tunc piscatores circundant retia, furcisque subleuant. Ad mugilum nihilominus velocitas transit. At illos excipiunt delphini, & occisor ad præsens contenti, cibos in victoriam differunt. Opere prælium feruet, includique retibus se fortissimè vrgentes gaudent. Atque ne id ipsum fugam hostium stimulet, inter nauigia & retia, natantesve homines ita sensim relabuntur, vt exitus non appareat. Saltu, quod est alias blandissimum his, nullus conatur euadere, nisi summittantur sibi retia. Egressi protinus ante vallum præstantur. Ira peracta captura, quos inuicem, diripiunt. Sed emixoris operæ quam in vnius diei præmium, vt conseci sibi, opperiantur in posterum, nec piscibus tantum, sed inrita panis & vino satiantur. Quæ de eodem genere piscandi in lalio sinu Mutianus tradit, hoc differunt, quod vltro neque inelamari præsto sint, partesque è manibus accipiant, & suum

quæ

quaeque cynaba è delphinis socium habeat, quamvis noctu & ad faces. Iphis quoque inter se est publica societas.

territam visu forte tristi. Id enim vbi constat rumore, nauigantium humana calamitas in causa est.

C O N C H A.

Ex Plinio.

Descriptio XCIX.

Flrmioris iam testæ murices, & concharum genera, in quibus magna ludentis naturæ varietas, tot colorum differentia, tot figura, planis, concauis, longis, lunatis, in orbem circumactis, dimidio orbe castis, in dorsum elatis, læuibus, rugatis, denticulatis, striatis, vertice muricatum intorto, margine in mucronem emisso, foris effuso, intus replicato.

Tam distinctiōne virgulata, crinita, crispata, cuniculatum, pectinatim, imbricatim undata, cancellatim reticulata, in obliquum, in rectum expansa, densata, porrecta, sinuata, breui nodo ligatis, toto latere connexis, ad plausum apertis, ad buccinam recuruis. Nauigant ex ijs venetiæ præbentes concauam sui partem, & auræ opposites per summa æquorum velificans, sahunt pectines, & extra volitant, seque, & ipsi carinant.

Addenda concha carinata nauigera ex Plin. l. 30. l. 9.

C O N C H A C A R I N A T A
nauigera.

Ex eodem.

Descriptio C.

Nauigeram similitudinem & aliam in Propontide visam sibi prodidit Mariannus, concham esse acatij modo carinatam, inflexa puppe, prora rostrata: in hac condi nauplium animal sepia simile, ludendi societate sola, duobus hoc fieri generibus. Tranquillo enim vectorem demissis palmulis ferre vt remis. Si vero flatus inuident, easdem in vsu gubernaculi porrigi, pandique concharum sinus aura. Huius voluptatem esse vt ferat, illius vt regat. Simulque eandem descendere incluso sinu fluctu hausto,

P O L Y P V S.

Ex D. Ambrosio.

Descriptio CI.

Fraudulentum illud Polypi ingenium non præteribo, qui vadoso in litore petram nactus, affigitur ei, atque eius nebuloso ingenio colorem subit, & simili specie terga obductus, plurimos piscium sine vlla suspicionē fraudis allapsos, dum notam non præcauent, & saxum opinantur, cassibus furtiuæ artis includit, & sinu quodam suæ carnis interceptit.

Ibidem quomodo cancri ostrea dyptycum suum explicantia, in iusto lapide venenit, præclare describit.

Plinij addenda disereta descriptio.

Ex Plinio lib. 9. cap. 30.

NON sunt prætereunda & L. Lucullo proconsule Batiæ comperta de polyphis, quæ Trebius Niger è comitibus eius prodidit audissimos esse concharum. Illas ad tactum comprimi, præcidentes brachia eorum, vltroque escam ex prædante capere. Carent conchæ visu, omnique sensu alio, quam cibi & periculi. Insidiatur ergo Polypi apertis, impostoque lapillo extra corpus, ne palpitatu eiciatur, ita securi grassantur, extrahuntque carnes, illæ se contrahunt, sed frustra disjunctæ. Tanta solertia animalium hebetissimis quoque est. Præterea negat vllum esse atrocius animal ad conficiendum hominem in aqua. Luctatur enim complexu, & sorbet acetabulis, ac numerofo suctu detrahit eum. In naufragos vrinantque impetum caput. Sed si inuertatur, elarguescit vis. Exporrigunt enim se relupinati, muc omnibus marinis experientibus odorem quoque eorum, qua de causa & nassis illinuntur. Cætera quæ idem retulit, monstro propiora possunt videri. Carteriæ in cetarijs assuetus quidam polypus exire & man

*Ambros. l. 4.
hexa. 3.*

ē mari in lacus eorum apertos, atque ibi fallamenta populari, conuertit in se custodi ni indignationem assiduitate furi immo- dicit. Sepes erant his obiecta, sed has tran- scendebat per arborem, nec deprehendi po- tuit nisi canum sagacitate. Hi redeuntem circumuātere noctu, concitique custodes ex- pauere nouitatem. Primum omnium ma- gnitudo inaudita erat, deinde color muria obliuī odore dirī. Quis ibi polypum expectaf- set, aut ita cognosceret? cum monstro dimi- care sibi videbantur. Namque & afflatu ter- ribili canes agebat, nunc extremis crinibus flagellatos, nunc robustioribus brachijs clauarum modo incussos, egregue multis tri- dentibus confici potuit. Ostēdere Lucullo caput eius dolij magnitudine, amphorarum xv. capax, atque (vt ipsius Trebij verbis v- tar) barbas, quas vix utroque brachio com- plecti esset, clauarum modo torosas, longas pedum acetabulis siue caliculis vrnalibus peluuum modo, dentes magnitudini respon- dentes. Reliquiae asseruatæ miraculo, perpen- dere pondo DCC.

ECHINVS.

Ex Ambros. l. 5. Hexam. c. 9.

Descriptio CII.

Echinus animal exiguum, vile, ac despi-

cabile (marinum loquor) plerumque index futurae tempestatis, aut tranquillitatis ad- nuntius esse solet nauigantibus. Denique, cum procellam ventorum fenterit, calcu- lum validum arripit, eumque velut sa- burram vehit, & tanquam anchoram tra- hit, ne excutiat fluctibus. Itaque non su- is se librat viribus, sed alieno stabilit, & regit pondere.

P O M P I L V S
natans.

Ex Plin. lib. 9. cap. 31.

Descriptio CIII.

P O M P I L V S supinus in summa aequo- rum peruenit, ita se paulatim subrigens, vt emissa omni per fistulam aqua, ve- lut exoneratus sentina, facile nauiget. Post duo prima brachia retorquens, membra- nam inter illa mira tenuitatis extendit. Qua vesificante in auras, ceteris subremi- gans brachijs, media cauda vt gubernaculo se regit. Ita vadit alto, liburnicarum gau- dens imagine, & si quid pauoris in- terueniat, hausta se mergens aqua.

D E S C R I P T I O N E S I N
animorum.

INSVLAE FORTVNATAE.

Ex Platone, in Axiocho.

Descriptio CIV.

Οἷος μὲν οὖν ἐν δὴν δαίμων ἀγαθὸς ἐπέπνευσεν, εἰς τὴν εὐσεβῶν χάριν οἰκίζονται, ἐνθα ἄφθονοι μὲν ὄντα παρὰ κάρτερος γόνος βρύβουσι, πηγὰς δὲ ὕδατων κα- δαρῶν ῥέουσι, πανταίῳ δὲ λειμῶνες ἀνθεσι ποι- χίλοις ἐαριζόμενοι. Διατελεῖ δὲ φιλοσό-

Q V I R V S C V M Q V E in vita fors melior aspirauerit, sedes incolunt piorum, v- bi omnes hora sciant omni genera fru- ctuum ybertate, fontes puris labuntur a- quis, varijs prata floribus innumera ver- nant. Conuentus sunt Philolophorum, thea- tra poctarum; exultantium coronæ, musici- que

Cccc

que

φωρ, & δίαζα πειτῖς, & κύκλιοι χοροί, & μουσικά ἀέθματα, συμπόσια τε πολυτελή, καὶ εὐλαπῆναι αὐτοχορήγητοι, & ἀκήρατα ἀλυπία, & ἢ εἰς δάματα, οὔτε γὰρ χεῖμα σφοδρὸν, οὔτε δάλατα ἐγγίνεται, ἀλλ' εὐκρατὸς ἀήρ χεῖται ἀπαλάς ἡλῆς ἀκτίων ἀνακρινόμεθα.

que contentus: ad hæc instructa genialiter conuiuia, & ipsa se suggerens victus affluentia, indolentia immortalis, iucunda victus ratio. Non enim frigus illis, non æstus est grauis, sed temperatus aer funditur, mitibus solis radijs illustratus.

M V N D V S,

Ex Minutio Felice, in Oratio.

Descriptio C V.

QVID enim potest esse tam apertum, iam confessum, tamque perspicuum, cum oculos in cælum sustuleris, & que sunt infra, supraque, iustraueris, quàm esse aliquod numen præstantissimæ mentis, quo omnis natura inspiretur, moueatur, alatur, gubernetur? Cælum ipsum vide, quàm latè tenditur, quàm rapidè voluitur, vel quod in noctem astris distinguitur, vel quod in diem sole iustratur: iam scis, quod sit in eo summi moderatoris mira, & diuina libratio: vide & annum, ut solis ambitus faciat, & mensem; vide ut Luna auctu, senio, labore circumagat. Quid tenebrarum, & luminis dicam recurrentes vices, ut sit nobis operis, & quietis æterna reparatio? Relinquenda verò astrologis prolixior de syderibus oratio, vel quod regant cursum nauigandi, vel quod arandi, metendique tempus indicant: quæ singula, non modo ut crearentur, fierent, disponerentur, summi opificis, & perfectæ rationis egerunt; verum etiam sentiri, perspicui, intelligi, sine summa solertia, & ratione non possunt. Quid, cum ordo temporum, hæc frugum stabili varietate distinguitur? nonne auctorem suum, parentemque testatur; ver aquè, cum suis floribus, & æstas cum suis mellibus, & autumni maturitas grata, & hyberna oliuitas necessaria: qui ordo facillè turbaretur, nisi maxima ratione consisteret.

Iam prouidentia quantæ? ne hyems sola glaciæ viceret, aut æstas sola ardore torqueret,

autumni, & veris inferere medium temperamentum, & per sua vestigia reuerentia anni occulti, & innoxij transitus laborerentur. Mari intente, lege littoris stringitur; quicquid arborum est, vide quàm è terræ visceribus animatur; aspice oceanum, refluit reciprocis æstibus; vide fontes, manant venis perennibus; Fluuio intueri, eunt semper exercitibus lapsibus.

Quid loquar apte disposita recta montium, collium flexa, porrecta camporum? Quidve animantium loquar aduersus sese intellam multiformem? Alias armatas comibus, alias dentibus septas, & fundatas ungulis, & spicatas aculeis, aut pedum celeritate liberatas, aut elatione pinnarum: ipsa præcipue formæ nostræ pulchritudo, Deum fatetur artificem. Status rigidus, vultus erectus: oculi in summo, velut in specula constituti: & omnes cæteri sensus, velut in arce compositi. Longum est ire per singula, nihil in homine membrorum est, quod non & necessitatis causa sit, & decoris, & quod magis mirum est, eadem figura omnibus, sed quædam vnicuique lineamenta deflexa, sic & similes vnicuique videmur, & inter se singuli dissimiles inuenimur. Quid nascendi ratio, quid cupido generandi? nonne à Deo data est? & ut vbera partu maturefcente lactescant, & ut tener fetus vbertate lactei roris adoleat.

Vide quæ Marcus Tullius habet in eo argumento libro secundo de natura Deorum.

PARA

PARADISVS
terrestris.

Descriptio CVI.

Ex imagi-
nibus P. R.
cheamii no-
stra Latinit.
expressis.

IN voluptuarios hortos devenimus, quos si nondum videtis, animo, & cogitatione efformate. Regio in primis amoena, quippe situ præcella, specie eximia, bonis opulenta, omni deliciarum genere affluens: Terra partim in planiciem exspatiens, partim in colliculos molliter assurgens, vernantem frugeferarum arborum copiam explicat; in ipso hortorum apice fons est eximius, qui primum argenteis aquarum vorticibus ebulliens, mox diffusus in fluvium sinuosis flexibus, atque meandris concisus oberat, & felicia arva percunibus fecundat rivulis. Ad summum in quatuor salientes diuisus celeberrimos amnes efficit, qui varias terrarum plagas interfecantes, pingui, ac feraci limo rigant.

Primus, opinor, Phison arenulas aureas, & illustre collucentium margaritarum decus egerit ad ripas, quas ob colonorum inopiam nemo colligit, avidius post hæc tantæ opulentia non ita simplex posteritas inhiabit. Cæli admodum iucunda temperies, quippe clementius renidens solis fulgor, vel minimas nebulæ maculas tempeſtue discutit. Ignis cæteroqui violentus in suo feriat regno, & aeri leniter insidens calor, & luminis iucundissimam terris temperiem impertit.

Iam verò, & hæc pratorum herbescens viriditas intermicantium florum varietate picturata, & hæc arborum pubes enatis modò flosculis lasciuens, præsentis, opinor veris præbet argumentum. Cum eodem suas partes agunt, reliquæ tempeſtates. Itaque & iam æſtatis beneficio aristas molliter flauescere, & in his pomariorum delicijs fructus matureſcere videas, qui carpentis inuitent manû. Ex altera parte autumnus gratam oliuitatem, & vites diffusa corymborum luxurie collibus inferpentes, & iam præmaturis racemis vestitas, etiã ante Noemii tempora, speciosius ostentat. Nullus hic hyemis rigor, ita vim omnem recundunt, partim clementiores solis radij, qui felicem plagam

circumſectiunt, partim etiã molles fauoniorum animæ, quorum flabellis, & placidissimo murmure regio tota circumquaque ventilatur. Diceres quatuor hic tempeſtates vna concinere, vere tamen superiores partes semper obtinente. Hinc nemorum tractus densissimo frondium vestitu diffusi, quarum aliæ simpliciori cultu vireſcunt, aliæ paulatim è viridi tum cæruleas, luteasque, tum purpureas, & igneas tranſeunt in maculas, quales in arcu cælesti cum voluptate miramur. Atque eo ipſo tempore Psittaci, & quæcunque vario plumarum cultu aues emicant, ad gravissimum partum aduolantes, augent oblectationem: cum folia, & fructus, atque adeo ipſæ alites varijs colorum picturis in certamen vsque luxuriant.

Quid quod non modo certant pulchritudine auculæ: sed fractis vocalium modulis mellitissimos cantus fundunt? inter quas Iucinia pertinaci, vt solet, spiritu, modò in longum numeros trahit, modò summa quadam varietate ſelectit, modò concisa voce distinguit. Fugerat me pene ales ille paradisiacus, quem ex palma suspensum cernitis, est tenui imprimis corpufculo verſicolore plumarum amictu, in eo diuinitus ludente natura, superbiens, lutei capitis maiestate n interlitus ceruicis viros irradiat: pennæ mediocriter implumatae purpuraſcunt, reliquû corpus auro ſubrutilo iucundissime flauescit.

Beatus ille cælestium ciuis, & nature parentis delicia, numquam appellit ad terras: ita in aere perpetuum sibi fixit domicilium. Neque verò pedes habet, neque eorum vsum desiderat, si quando enim post variam agitationem ſubit defatigatio, duabus pennis longiusculis se, veluti filis æneis, applicat ad arbores, & ex iisdem spectabile corpus librat. Leonum, tigrum, atque elephantorum greges, quos in varia spatios videtis, omni feritate deposita placidissimos lucos oberant, & ſuis alumnis blandiuntur, nec mirum, si Adamus, & Eua belluarum ingenia conſili, sine vilo timore propius accedunt, & inter easdem vagantur liberius.

REGIONES.

INDIA.

Ex Q. Curt. stylo historico.

Descriptio. CVII.

Vide Sicilia descript. a. pud Iustini in iis lib. ubi de mari Scylla Cba. r. ybi. & c. portenta.

India tota fere spectat orientem, minus in latitudinem, quam in recta regione spatiosa. Quae austrum accipiunt, in alius terrae fastigium excedant, plana sunt caetera. Multis, & inclytis amnibus, Caucaeo monte ortis, placidum per campos iter praebent. Indus gelidior est, quam caeteri: aquas vehit a colore maris haud multum abhorrentes. Ganges omnium ab ortu fluuius eximius, a meridiana regione decurrit, & magnorum montium iuga recto alveo stringit: in eum obiectae rupes inclinant in orientem, utque rubro mari accipitur, & findens ripas, multas arbores cum magna soli parte exorbet: saxis quoque impeditur, quibus crebro reuerberatur. Vbi mollius solum reperit, stagnat, insularumque moerit. Accines cum auget: Ganges in mare decursurum interceptus, magnoque motu uterque colliditur: quippe Ganges asperum os influenti obicit, nec repercussa aqua cedunt. Dyardenes minus celeberrimus auditu est, quia per vltima Indiae currit. Caeterum, non Crocodilos modo, ut Nilus, sed etiam Delphines, ignotasque alijs gentibus bestias alii Etimanthus crebris flexibus subinde curvatus, ab accolis rigantibus carpitur. Ea causa est, cur tenues reliquias, iam sine nomine in mare emittat; multis praeter hos amnibus, tota regio diuiditur: sed ignobilibus, quia non adeo inersuunt. Caeterum, quae propiora sunt mari, austrum maxime deunt; incohibiti montium iugis, ad interiora non penetrant, ita alendis frugibus mites: sed adeo in illa plaga mundus, statutas temporum vires mutat, ut cum alia feruore solis exaestu, Indiam nives obruant: iustusque ubi caetera rigent, illic intolerandus aestus existat. Mare certe, quo alluitur, ne colore quidem a caeteris abhorret; ab Eritraeo rege inditum est nomen, propter quod ignari rubere mare existimant. Terra lina ferax, inde plerisque sunt vestes, libri arbo-

rum teneri, haud fecus, quam cerae literarum notas capiunt. Aues ad imitandum humanae vocis sonum dociles sunt. Animalia inuisitata caeteris gentibus, huic inuecta. Eadem terra, & Rhinoceros alit, non generat. Elephatorum maior est vis, quam quos in Africa domitant, & viribus magnitudo respondet. Aurum flumina vehunt, quae leni, modicoque lapsu segnes aquas ducunt. Gemmas, margaritasque mare litoribus infundit: neque alia illis maior opulentiae causa est, utique posteaquam vitiorum commercium vulgauerit in exteras gentes. Quippe aestimantur purgamenta astuantis freti pretio, quod libido constituit: ingenia hominum, sicut ubique apud illos quoque locorum situs format.

BRASILIA.

Maffaus, in Indica historia.

Descriptio. CVIII.

EST autem Brasilia noui orbis pars, quam paulo post Capitis accessum, Americus Vespucius Florentinus eiusdem Emmanuelis auspicijs, accuratius explorauit, atque a duobus ab aequatore gradibus, partibusque ad gradus quinque & quadraginta in austrum excurrens, trigoni oblongi speciem refert: cuius basis in aequatorem, ac Septentrionem obuerfa, ab oriente in occidentem recta protenditur. Angulus extremus ignotas ad meridiem regionem attingit: latus in orientem spectans, interposito mari hesperijs Aethiopijs adiacet; alterum latus a Provincia Peruana determinat iuga montium adeo celsa, ut ipsos auium volatus fatigaret dicantur, vno dumtaxat, quod adhuc exploratum sit, eoque difficilissimo transitu, regio ferme tota in primis amena est: Coeli admodum iucunda, salubrisque temperies: lenium quippe a mari ventorum commodissimi status matutinos vapores, ac nebulas tempestiue disijciunt, solesque purissimos, ac nitidissimos reddunt. Scarsa ea tota plaga fontibus, ac syluis, ac amnibus inclytis, e quibus (ut reliquos taceamus), quem argenteum vocant, leucarum quadraginta ostio, in mare fertur, adeo violentus, ut inde nautae dulces

dulces hauriant latices, priusquam ex alto tellurem conspiciant. Terra partim in planitiem expansa, partim in colles elementer assurgens, foelix praepinguis glebis, & riguo solo, semperque vernante: crederet semina multiplici reddi faenore, ac sacchari praesertim est ferax, quod coeleste est donum.

T A P R O B A N A.

Ex Maffeo, lib. 3.

Descriptio CIX.

HAec ovali maxime figura ducentarum circiter, & quadraginta leucarum ambitu, leucas in longitudinem septuaginta octo pater, in latitudinem quatuor, & quadraginta, atque Cori promontorio, ut supra diximus, auulsa frero vadoso Piscariae, quam appellant, ora protenditur: ea clementia caeli, soli ubertate, & copia fluminum, aquarumque pereantium, ut primorum parentum sedes olim perhibeatur fuisse: varia pecorum armata, nec non elephantos gignit egregie bellicosos, ac doctiles: caeteris metallis caeter. ferrum incola effodiunt: plurimas fert gemmas, verum praecipua claritate sapphirus, chrysolitos, pseudopalos, ac pyropos, itemque aromata preiosa, cinnama, cardomomum, piper, ac palmas eximia bonitatis.

Ad haec, vel in primis iueundo spectaculo, syluosi montes, ad effigiem theatralem inflexi, vastam planitiem oblongo circuitu in cauea formam includunt: quorum vnus in arduam, & surrectam altitudinem pene septem leucarum exurgit.

P L A G A F R I G I D A.

Ex Curtio.

Descriptio CX.

PAtropamifadae appellantur, agreste hominum genus, & inter barbaros maxime inconditum: eorum asperitas, hominum quoque in genti durauerat. Gelidissimum septentrionis axem ex magna parte spectant: Bactri-

anis ad occidentem coniuncti sunt. Meridiana regio ad mare Indicum vergit: Tuguria latere primo struunt, & quia sterilis est terra materiae, vdo etiam montis dorso vsque ad summum adificium fastigium eodem laterculo vruunt. Caeterum structura latior ab imo paulatim incremento operis in arctius cogitur: ad vltimum in carinae maximae modum coit. Ibi foramine relicto supernè lumen accipiunt: ad medium vites, & arbores, si quae in tanto terrae rigore durare potuerunt, obruunt: penitus hyeme defossae latent, cum niue discussa aperiri humus coepit, caelo, solique redduntur. Caeterum adeo altae niues premunt terram gelu, & perpetuo rigore constricta, vne auium quidem, feræ vllius vestigiū extet, obscura caeli verius ymbra, quam lux nocti similis premit terram, vix ut quae propè sunt conspici possint, in hac tamen omnis humani cultus solitudine destitutus excidit, quicquid malorum tolerari potest, pertulit, inopiani, frigus, lassitudinem, desperationem, multos exanimauit rigor insolitus niuis, & multorum adussit pedes, plurimorum oculos. praecipue perniciosus fuit fatigatis, quippe in ipso gelu deficientia corpora sternebant, quae cum moueri desissent, vis frigoris ita adstringebat, ut rursus ad surgendum conmitti non possent.

P L A G A T O R R I D A.

Ex eodem Curtio.

Descriptio CXI.

AQarum (ut ante dictum est) penuria, priusquam desiderio, desperatione bibendissimi accendit: per quadraginta stadia, ne modicus quidem humor existit: arenas vapor aestiui solis accendit, quae vbi flagrare ceperunt, hand secus, quam continenti incendio cuncta torrentur. Caligo deinde immodico terra feruore incitata lucem retigit: campumque non Asia, quam vasti, & profundi aequoris species est, nocturnum iter tolerabile videbatur, quia rore, & matutino frigore corpora leuabantur. Caeterum, cum ipse aestus oritur, siccatur, omnemque naturalem absorbet humorem siccitas, ora, visceraque penitus vruntur.

Cccc 3 HOR.

H O R T V S.

Philostratus in Amoribus.

Descriptio CXII.

ΜΩΝ ἑωκὸς ἢ ἴ ἀνά τ' κήπον εὐωδί-
ας, ἢ βραδύνην ἢ τὸ τοιοῦτον, ἀλλὰ προ-
θύμους ἀκχε. προσβαλεῖ γὰρ σε με-
τὰ τὸ λόγος, καὶ τὰ μήλα. πύρροι δὲ οὗτοι φου-
τῶν, ὅδοι πορεύονται. τὸ μίση δὲ αὐτῶν ἐλευ-
θερίαν βαδίζειν, πόα δὲ ἀπαλή κατέχει τὸς
δρομάς, οἷα, καὶ χατακλιδένια σρωμνὴν εἶναι
ἀπ' ἀκρων ἢ τ' ὄρων μήλα χρυσῶ, καὶ πυρσῶ,
καὶ ἡλιώδη προσάγονται, τ' ἐσμὸν ὄλον τ' ἐρω-
τῶν γεωργεῖν αὐτά.

Numquid ejus, quæ in horto est, beneuo-
lentia quicquam sensisti? an hoc serò te
adijce: sed prompto audias animo, te enim
vna cum oratione mala quoque percipient,
hi quidem plantarum ordines recti incedunt,
per quorum medium ambulandi facultas da-
tur, mollis autem herba curriculos obtinet,
ut strati instar iacentibus sit. A summis au-
tem ramis mala aurea, ruæque, ac lu-
cida, ad se excolenda uniuersum
cupidinum exa-
men attra-
hunt.

Vide Ciceronem, de Senectute num. 59.

Item, ex Aristeneto, epist. 3.

ΕΝΘΑ ΠΛΑΤΑΝΟΙ ἢ ἀμφιλαφῆς τε, καὶ
σύσκιοι. Ἰπερμαζόμετρον, καὶ πόα
μαλθακὴ, ὥρα δὲ εἰς ἑταυθεῖαν εἰσδέσθαι,
ἐπὶ τὸ πεδίον χατακλιδένια. Οἱ τ' ὄρων πολυ-
τελεσάτων δαπέδων δένδρεται, πολλαὶ τ' ὀπω-
ρας πησίον ὄχνη, καὶ βοτάναι, καὶ μήλας ἀγλαό-
καρποι. φάη τις ἀν' χαθομνήζων, τ' δὲ ὀπα-
ρινῶν αὐτοδινομῶν τὸ χωρίον. ἢν ἢ οὖν
ταῦτα, καὶ ἕτερα δένδρα πησίον, &c. quæ
sic Latinè redduntur.

NAm ibi platanus densa ramis, opacaym-
bra, aura modica, herba mollis, & tem-
perata æstiuâ florere docta: confedimus
humî, qua ditissimus campus, arborelq; iuxta
crebra frugifera.

Punicaque, & spiritus, & fructu gratissima ma-
lus.

Dicat quis, Homericeum versum refe-
rens, pomaijs nymphis sacrum locum:
sed his, alijsque iuxta arboribus florentes ra-
mi, fructus vberes, suauissimo odore per-
mulcent amœnum locum. Decerptum egn
folium coma, laxa uigigitis, tum admoui
naribus, id mihi odorem spirauit longè
dulcissimum: iuxta pampini patula, al-

taque admodum, amplexæ nostra diu ten-
ere in flexu colla, dum circularim pendulas
vvas attendimus, quarum turgent alia, alia
primulo nigrore maturefcunt; acerbæ
quædam, alia florentes adhuc videntur.
Ergo ad maturiores alius reptans ascendebat,
alius sublimis è terra, summa læua quantum
poterat, adprehensa arbore ascendebat in ra-
mos, alius decerpebat dextera, alius ex arbore
manum tendebat cano colono. Sub platano
fons amœnissimus fuit aquæ tam frigida,
ut pede rigorem sentias: lepidus fons, inquam,
sed & iucundè temperatus Fauoni spiritus
tempestatis æstum demulcens, dum dulcem,
& canoram sonum inspirat, & multam ex
arboribus suauitatem odorum secum trahens
respondet suauissimis N.

unguibus, miscetque odores simul, & se-
rè æquabili suauitate recreat sensus, nisi
quod paulum superabat vnguentum, mea
sententia hoc solo, quod Limona vn-
guentum erat: sed & auræ vocalis sonus ar-
gutum resonabat sonoro cicadarum sono,
quæ & meridici æstum leniebat: dulce lusciniæ
circumuoitantes cantillabant: Alias
quoque suauifonas auiculas vsurpauimus au-
ribus veluti medulatis caticis colloquies ho-
minibus: adhuc mihi ante oculos habere cas
vi-

videat, quarum illa in silice requiescit, illa a
lani refrigerat, siccata alia, estque ex aqua quid
trahat, est quae cernua terram despectet, victū
inde quaesitura.

Vide quoque apud Aelianum, libro 12. de avi-
malibus, cap. 18. egregiam descriptionem hor-
ti Regis Indorum.

M O N S.

Lx Massæo, lib. 5.

Descriptio CXIII.

Sed præcipua camino Tarnatenfi nobilitas,
mons in nubes affurgit excelsus, & arduus,
cuius inferiora densis nemoribus vestiuntur:
superiora ex incendijs glabra, & horrida
sunt: in vertice crater hiatus vasto in plures
circulos circumductos maiores minoribus, ad
speciem amphitheatri discedit, inde per equi-
noctia, maxime certis flantibus ventis, cum
horrifono fremitu flammæ atro mista fumo,
& fauillis erumpunt, & omnia late loca ci-
neribus complent.

FLVVIVS EXVNDANS.

Plinius, lib. 8. epist. 17.

Descriptio CXIII.

Nunc istic quoque immitte, & turbidum eg-
lum, hic assiduae tempestates, & crebra
diluvia: Tyberis alucum excessit, & de-
missioribus ripis a hinc superfunditur, quam-
quam fossa quam providentissimus Impera-
tor fecit, exhaustus, premit valles, innarat cā-
pis: quaque planum solum pro solo cernitur:
inde, quæ solet flumina accipere, & permista
deuehere, velut obitus retro cogit, atque ita
alienis aquis operit agros, quos ipse non tan-
git.

Anno delicatissimus annis, ideoque ad iacē-
tibus villis velut inuitatus, ac retentus, mag-
na ex parte nemora, quibus inumbratur, & fre-
git, & rapuit. Subiit montes, & decidentia
mole pluribus locis clausus, dum amissum i-
ter quaerit, impulit tecta, ac se super ruinas e-

uexit, atque extulit. Viderunt hi, quos excel-
sioribus terris illa tempestas non deprehen-
dit: alibi diuitum apparatus, & grauem sup-
pellectilem, alibi instrumenta ruris, alibi bo-
ues, aratra, rectores, hic soluta, & libera armē-
ta: atque inter hæc, arborum truncos, aut vil-
larum trabes, atque culmina varie lateque
fluitantia, ac ne illa quidem loca malo vaca-
uerunt, ad quæ non ascendit annis, nam pro
amne imber assiduus, & deiectionibus turbi-
nes, prompta opera, quibus pretiosa rura cin-
guntur, quassata, atque etiam discussa moni-
menta, multi eiusmodi casibus debilitati, ob-
ruti, obruti, & aucta luctibus damna.

FLVMEN ALDVABIS.

Ex Caesare lib. 1. de bello Gallico.

Descriptio CXV.

Flumen Alduabis, ut circinō circumductis,
penē totum oppidum cingit: reliquum
spatium, quod non est amplius pedum
DC. quæ flumen intermittit, mons continet
magna altitudine, ita ut radices eius montis
ex vtraque parte ripæ fluminis contingant.
Hunc murus circumdatus arcem efficit, & cum
oppido coniungit.

PONS IN RHENO.

Ex eodem lib. 4. de bello
Gallico.

Descriptio CXVI.

Cæsar Rhenum transire decreuerat, sed
nauibus transire, neque satis tutum esse
arbitrabatur, neque sine, neque populi
Romani dignitatis esse statuebat. Itaque et-
si summa difficultas faciendi pontis propo-
nebatur, propter latitudinem, rapiditatem alti-
tudinemque fluminis; tamen id sibi con-
tendendum, aut aliter non transducendum
exercitum existimabat. Rationem igitur pon-
tis hanc instituit. Tigna bina sesquipedia,
pau-

paulum ab imo præacuta, dimensa ad altitudinem fluminis, intervallo pedum duorum inter se iungebat. Hæc cum machinationibus immissa in flumine defixerat, sistucisque adegerat, non sublicæ modo directa ad perpendicularum, sed prone, ac fastigiata, ut secundum naturam fluminis procumberent. His item contraria duo ad eundem modum iuncta; intervallo pedum quadragenum ab inferiore parte fluminis conuersa statuebat: hæc utraque bipedalibus trabibus immixtis, quantum eorum rignorum iunctura distabat, binis utrimque fibulis ab extrema parte distinebantur. Quibus disclusis, atque in contrariam partem reuinctis, tanta erat operis firmitudo, atque ea rerum natura, ut, quo maior vis aquæ se incitauisset, hoc arctius illigata tenerentur. Hæc directa materia iniecta contexebantur, ac longioribus, cratibusque consternebantur, ac nihil lecius sublicæ ad inferiorem partem fluminis obliquæ adigebantur, quæ, pro pariete subiecta, & cum omni opere coniuncta, vim fluminis exciperent: & alia item supra pontem mediocri spatio; ut si arborum trunci, siue naues, deijciendi operis causa, essent à barbaris missæ, his defensoribus earum rerum vis minueretur, neu ponti nocerent.

F O N S.

Ex Apuleio in metam.

Descriptio CXVII.

NAmque ibi saxum immensi magnitudine procerum, & inaccessa salebritate libricum, medijs de faucibus lapidis, fontes horridos euomebat: qui statim proni foraminis lacinijs editi, perque procliuæ delapsi, & angusti canalis exsecuto coniecti tramite, proximam conuallem latenter incidebant, dextera, lauaque coribus cauatæ perserpunt, & longa colla porrecti sæui Dracones, inconniua vigilæ luminibus addictis, & in perpetuam lucem populis excubantibus.

CLITVMNVS
fons

Plinius, lib. 8. epist. 8.

Descriptio CXVIII.

VIdistine aliquando Clitumnum fontem si nondum: (& puto nondum, alioqui narraffes mihi) vide quem: ego (ponit tarditatis) proximè vidi.

Modicus collis assurgit antiqua cupressu, numerosus, & opacus: hunc subter fons exit, & exprimitur pluribus venis, sed imparibus, eluctatusque facit gurgitem, qui lato gremio patefcit purus, ac vitreus, ut numerare iactas stirpes, & relucentes cakulos possis. Inde, non loci deuexitare, sed ipsa sui copia, & quasi pondere impellitur. Fons adhuc & iam amplissimum flumen, atque etiam nauium patiens, quas obuias quoque, & contratio nisu in aduersa tendentes transmittit, & perfert: adeo validus, ut illa, qua properat ipse, tanquam per planum solum, remis non adiuuetur.

Iucundum virumque per iocum, & ludum fluitantibus, ut flexerint cursum, laborem otio, otium labore variare, tipæ fraxino multa, multa populo vestiuntur; quas amnis perspicuus, velut mersas viridi imagine muniuerat.

Rigor aquæ certauerit niuibus, nec color cedit, adiacet templi prisicum, & religiosum. Stat Clitumnus ipse amictus, indutusque prætexta: præsens numen, atque etiam facidicum indicant sortes. Sparsa sunt circa sacella complura, toridemque Dei simulachra, lva cuique generatio: suum nomen: quibusdam verò etiam fontes: nam præter illum, quasi parentem cæterorum, sunt minores capite discreti, sed flumini nascuntur, quod pōte transmittitur: is terminus sacri, profanisque in superiore parte navigare tantum, infra etiam nare concessum: Balineum Hispellates, quibus illum locum Diuus Augustus dono dedit, publicè præbent, & hospitium: nec desunt villa, quæ sequuntur fluminis amœnitatem margini insistent, in summa nihil erit, ex quo non capias voluptatem.

Nota in Clitumnum fontem.

Vide, quem ego proximè vidi.

Notæ suæ hypotyposes τὴν φωνασίαν ἀρτυροῦ, quærem cæteroque absentem, legen: ium penè subijciat oculis.

Modicus collis, &c. Fontem arborum ramis opacatum significat: quod tantoperè *Ælianum*.

in suis huiusmodi praeclara de Ponte, καὶ ἴσθμιον
αὐτῆς ἡσυχία ἐκ τῆς παραπεφυκότων δένδρων,
καὶ τῶν ὑψηλῶν κλάδων τίκεται. Multa
circa fluvium umbra ex assitis arboribus & im-
pendentibus ramis oritur.

Fluctatus. Ehsari videtur fons, cum in or-
tu argenteos vortices glomerat: imbullantes vomit.
Amplissimum flumen. Clitumnus agri Fa-
lisci ceber fluvius, de quo Virgil. 2. Georg.

Hinc albi Clitumne greges, &c.

Eius enim aqua pota candidos faciunt boues,
ut memorat Plinius, l. 2. c. 103.

Illam qua properat. Qui declivi, inquit, flu-
mine nauigant, nulla remigatione indigent: qui
aduerso flumine obluantur alueo, illum a ger-
rimo contris, remisque superant, ita rapido cursu
ferunt incitatus.

Per iocum, ludumque fluitantibus: am-
nisi, ut ait Salustianus, animi causa nauigantibus.

Viridi imagine. Praeclara de hoc Statius in Ti-
burtino Manly Vopisc.

— Nemora alta citatis

Incubere vadis, fallax responsat imago

Fronibus, & longas eadem fugit umbra per
vadas.

Arbores igitur, velut merfas ita lucenti an-
ne, numerari significat, cum re ipsa umbra sensu
fallant.

Templum priscum. Clitumni opinor, plena
non modo superstitionibus urbes, sed & agri ipsi.
Vnde & Plinius in i. rariano dicit: iustrare sal-
tes, excutere cubilibus veras, superare immensa
montium iuga, & horrentibus scopulis gradum
inferre. Inter haec pia mente adire lucos, & occur-
sare numini: quia ubique etiam, inter has
solitudines sparsa fana, & simulachra.

Clitumnus amictus, ornatusque praetexta.
Fluviorum statua proripis stabant consecrata, &
virilis quae in specie. Talis Nilus, & Phasis apud
geminos Philostratos. Talis hic Clitumnus in
superpraetextatus ut Patricius: Non accipio de
area, aut lapide: praetexta, sed vera. Mox enim
antiquorum simulachra vestiebat. Quod ex
Tranquillo discere est, c. 22. in Caligula. Quin
& praegnantem mulielem molliorem partum sibi
pollicebantur, si idolorum vestibus essent ami-
cti. Hoc Tertullianus indicat. lib. de anima, c.
39. Omnes inquit, idolorum obsterica nascun-
tur, dum ipsi adhuc vsuri insulis apud idola coeferis,
redimunt, gemina sua demontorum candidata
poscentur.

Fatidicum indicant fontes. Tenuis foribus, &
fortilegijs eo tempore fuit Italia.

Hinc Praxestina, illinc Tirimbia. Hic & Fa-
liscia omnes Tiberis auihore Tranquillo discen-
tere conatus est, ne sic in annos principis inquirere-
rent. Sed Praenestinarum sortium maiestate ter-
ritus desistit c. 63.

Is terminus sacri profanique.

Clitumnus nemp. sacra pradia & agros à profa-
nis distinguit.

Hispellates. Agri (opinor) Falisciiicola.

Multa multorum inscripta. De tabulis vo-
tuis, luculentum habes Theodoretus testimoni-
um in oratione de martyribus, de qua alibi dixi.

FONS AESTIVOSVS.

Plin. epist. 30. lib. 4.

Descriptio CXIX.

ATtuli tibi ex patria mea pro munusculo,
quaestionem altissima ista eruditione di-
gnam: fons oritur in monte, per saxa de-
currit, excipitur coenatiuncula manu facta:
ibi paulum retentus in larium lacum deci-
dit. Huius mira natura: ter in die stans aucti-
bus, ac diminutionibus crescit, & decrescitque:
cernitur id palam, & cum summa voluptate
deprehenditur iuxta recumbis, & vesperis, at-
que etiam ex ipso fonte (nam est frigidissi-
mus) potas: interim ille certis, diuinitisque
motibus, vel subtrahitur, vel affurgit; annu-
lum, seu quid aliud ponis, in sicco alluitur,
sensim, ac nouissime operitur. Detegitur rur-
sus, paulatimque defertur: si diutius ob-
serues, utrunque iterum, ac tertio videas:
spiritusque aliquis occurtior, os fontis, &
fauces modo laxat, modo includit, prout in
latus occurrat, aut deceffit expulsius; quod in
ampullis, ceterisque generis eiusdem videmus
accidere: quibus non hians, nec statim pa-
tens exitus est. Nam illa quoque, quanquam
prona, & vergentia per quasdam obluantem
anima moras, crebris quasi singultibus sistunt
quod effundunt. An quae Oceano natura,
fonti quoque, quaque impellitur ratione, aut
resorberetur ille, haec modicus hic humor vi-
cibus alternis supprimitur, vel egeritur: an,
ut flumina, quae in mare deferuntur, adue-

Dddd

144

sanctibus ventis, obuioque aestu retorquentur. Ita est aliquid, quod huius fontis excursum per momenta repercutiat: an latentibus venis certa mensura, quæ dum colligitur, quod exhauserat, minor riuus est, & pigrior, cum collegit, agilior, maiorque profertur? an nescio quid libramentum additum, & cœcum, quod cum exinanitum suscitatur, & elicit fontem: cum repletum moratur, & strangulat.

Nota.

Questionem. Ea questio est, qua curiosi Prometheus in Caucaſo fixit crucem. Multas hic diversissimæ rationes affert Plinius.

Sed quis rem acu tangat? Possidonius sugillat Aristotelem, qui æstum fieri dixerat, propter sublimia littora, quibus aqua repercuteretur. Apollonius in ea. quam ad Indos scribit epistola, ait, ὡς κτανὸν ἰψὸς τοῖς ἑλαυνόμενον πνέμασιν, ex multis hianibus, qui partim sub ipso, partim in terra circa ipsum sunt, ad exteriora diffundi, ac rursus retrocedere. Bona pars hanc πλῆμυρὶδα tribuit luna, in quibus est Iulius Caesar, l. 4. de bello Gallico, satius enim Antij hilo concludere.

Θαδμαβία δαμβωσε τὸ μυρίον, οὐδὲ ματέω.

Σημῶσι μ ἀρήτω ταῦτα μέμλε φάσει.

FONS AMMONIS.

Ex Curtio, lib. 4.

Descriptio CXX.

Est etiam illud Ammonis nemus, in medio habet fontem: aquam solis vocant. Sub lucis ortum tepida manat: medio die, cum vehementissimus est calor, frigida eadē fluit, inclinata in vesperam caleſcit: media nocte feruida exæſtuat, quoque propius nox vergit, ad lucem multum caloris decreſcit: donec sub ipsum diei ortum, flucto tempore languescat. Id, quod pro Deo colitur, nam eandem effigiem habebat, quam vulgò dijs artifices accommodauerunt. Umbilico maxime similis est, & habitus smaragdo, & gemmis congmentatus: hunc cum responſum pe-

titur, nauigio aurato gestant sacerdotes, cum multis argenteis pateris, ab utroque nauigio latere pendentibus. Sequuntur matronæ, virginisque patrio more inconditum quoddam carmen canentes: quo propitiare Iouem credunt, vt certum edat oraculum.

T E M P E.

AElianus, variæ hist. l. 3. c. 11.

Ἐστὶ δὴ χῶρος μεταξὺ κείνων.

Descriptio CXXI.

Est itaque locus inter Olympum, & Oſſam situs: sunt autem hi montes altitudine immensa præditi, & quasi diuina quadam cura disuncti, atque in medio locum complectuntur, cuius longitudo ad quadraginta stadia porrigitur: latitudo verò in alijs partibus pedes centum, in alijs paulò etiam plus continet. Per hunc medium labitur fluvius, qui Peneus appellatur, in quem reliqui fluij confluant, & aquam ei communicado, magnis augent incrementis: hic locus habet varia, & omnis generis oblectamenta, non manibus hominum facta opera, sed spontanea natura, quæ tunc ei plurimum ad pulchritudinem ambitiosè contulit, cum locus primum nasceretur, nam in eo hedera copiosa, & admodum hisura viget, ac floret, & instar generosarum vitium, in proceras arboras ascendendo serpit, a que ipsis adnascitur. Est & similitis magna copia, quæ collem ipsum ascendens saxum inumbat, ita vt illud quidem lateat, cernatur verò nihil, præter viridantem herbam, sitque veluti quedam oculorum panegyris. In ipso campo, & plantie varij sunt luci, & scenæ continua, æstiuo tempore gratissima viatoribus receptacula, in quibus suauiter alsum captare possunt: diffluunt etiam riuus crebri, & aquæ frigida, atque ad bibendum suauissima. Has aquas perhibent prodesse etiam lauandibus, & ad sanitatem conferre. Concinnant etiam aues hinc inde dispersæ, & in primis mûſicæ, quæ sitientes aures mirificè recreant, atque indefessos cum voluptate deducunt viatores, modulationibus suis prætereuntium laborem.

sub.

Subleuantes. Ad vtrumque latus fluminis oblectamenta illa sunt, de quibus antea dixi; & remissionibus, quietique apta loca. Per media vero tempe Peneus venit, quiete, & leniter fluens, in modum olei, hic umbris densissimis opacatur: quæ ab assitarum arborum ramis ortæ, maxima diei parte solares radios arcent à flumine, & nauigantibus temperatam frigore nauigationem præbent.

ELYSII CAMPI.

Lucianus, in vera historia, l. 2.

Ἀὐτῆ μὲν οὖν ἡ πόλις.

Descriptio CXXII.

Isa autem ciuitas tota aurea, murus vero smaragdo lapide cingitur; porro portæ septem sunt omnes ex integro ligno, & amomo. Pavimentum vero ciuitatis, & quæ intra mœnia est, terra eburnea; omnium autem Deorum templa beryllo lapide constructa sunt, & altaria in eis maxima, vno è simplici lapide amethysto constant: in quibus dijs immolant: Circa ciuitatem vero fluiuius defluit vnguento optimo, huiusque latitudo regaliū cubitorum centum: altitudo quanta natantibus sufficiat: porro ipsius balnea domus magnæ sunt, vitreæ, cinnamomo succensæ: at qui pro aqua, ros tepidus in peluibus seruatur: videntur autem vestibus purpureis tenuissimis araneorum telis: hi corpora non habent, sed & impalpabiles sunt, & absque carne. Formam autem, & effigiem solam habent, ac ostendunt: incorporci rama cum sint, stant, mouentur, intelligunt, vocemque emittunt, omninoque videtur eorum anima nuda quadam circumuagari, corporis similitudine circumdata: si quis autem non tetigerit, non credit, quod videtur non esse corpus. Sunt enim vt umbræ rectæ, non nigræ: senescit nemo, sed ea ætate, qua se eò cõtulit, permanet. Denique hic haudquaquã est nox, sed dies: neque admodum clara, sed quale crepusculum esse solet, iam Aurora apparente ante orientem solem. Talis lux terram habet, quare & vnũ solum anni tempus nouere. Semper enim apud eos ver est, & vnus ventus spirat zephyrus, At locus cunctis quidem floribus, omni-

bus mansuetis plantis, & floribus viuet. Quæ illic sunt vineæ, duodecies quotannis ferunt, & singulis mœnibus viuas reddunt. Mala verò granata, ac malos, cæteraque poma terdecies ferre dicebant. Nam mensis, quia apud eos Minois appellatur, bis ferre fructum: pro frumẽto verò spicæ, in summitate paratos panes emittunt, vt fungos. Fontes sunt per ciuitatẽ, aqua quidem quinque, ac sexaginta, & trecẽti: mellis vero alij totidem, vnguenti quingenti: verum & hi minores sunt: flumina lactis septem, & vini octo. Conuiuium verò celebratur extra ciuitatem, in campo, qui Elysius vocatur: etenim pratam est pulcherrimum, & circa illum nemus omni arborum specie constitum, umbram discumbentibus faciens, stratum autem substernunt è floribus, ministrant autẽ, ac cuncta afferunt venti, præterquam quod vinum non miscent. Siquidem ea non iadigent: nam circa conuiuium arbores sunt vitreæ, magnæ, è micante vitro: harum fructus, pocula sunt omni specie operis, ac magnitudinis. Vbi autem quis ad conuiuium accesserit, vnum ex illis, vel duo mensis decerpia apponit: ea confestim vino replentur: pro festis verò lusciniæ, canoræque volucres cæteræ, flores è proximis pratis ore legentes, cū cantu eos superuolant, asperguntque. Porro vnguntur ad hunc modum: densæ nubes vnguentum combibentes è fontibus, ac flumine, supraque coauuium sparsæ, sensim exprimentibus ventis tenuissimum quiddam, velut rorem distillant, in cœna musica, & cantilenis vacant. Canuntur autem imprimis Homer: versus, qui & ipse adest, & cum illis conuiuatur, supra Vlysem discumbens: choreæ autem sunt è pueris, & virginibus. Præ sunt verò illis, & concinunt: Eunomius Locrus, & Arion Lesbius, & Anacreon, & Sestecorus: Nam, & hunc apud eos vidi, iam ipsi Helena reconciliata. Vbi autem hi quiescunt, secundæ choreæ succedunt, è cygnis, philomenis, ac hirundinibus. Posteaquam & illæ canere cœperint, iam tota sylua resonat, præfidentibus ventis. Hoc autem maximum ad lætitiã habent, fontes duo sunt circa conuiuium, vnus quidem iustus, alter verò voluptatis. Ex horum ambobus, in initio conuiuij omnes bibunt, deinde reliquum laxi, ac ridentes exiunt.

Nota.

Hæc descriptio, ut apparet, & exquisitè inuentis, & elegantiarum delicijs tota affluit: cum eadem conferri poterunt hypotyposes: quas habent Homerus edyss. d. Pindarus Olymp. lid. 6. Aristophanes Eccl. 154. Sibylla dog. 6. Virgilius 6. Æneid. Tibullus: sed Valla locupletior inuenitur. Adde ad hoc argumentum Paradisi terrestrijs descriptionem quam ex P. Richeonio latinam feci. Gilbertus Cognatus hic affert descriptionem Elysiorum camporum, quam totam inuenies apud Muræum.

VILLA IULIANI.

Expressa ex Iuliano Imp.

Σοφικησίδιον μικρόν, &c.

Descriptio CXXIII.

Radium exiguum quatuor agrorum, quod à Theta mihi datum in Bithynia est, tuæ sapientiæ, beneuolentiæque dono: do vilius me hercule munus, quam quod opibus celebre, & beatum existimatione, & sermone hominum efficere possit. Verum non vsque ad eò iucundum, nec insuaue, si tibi singulis partibus, & circumstantijs illud descriptum eò oculos ponam. Nihil verò obstat, quominus tecum iocemur homine abundante gratijs, atque eruditione. Dissitum est à mari stadijs non plus viginti, vt neque mercator, neque nauta nugator, aut incuriosus huic loco sit molestus. Neque tamen prorsus Nerei gratijs destituitur: sed piscem semper habet recentem, & palpitantem. Progressus autem ab ædibus in collem quendam, eò Propontidem, insulasque oculis perlustrare potiss: iremque urbem à ger ex iso, ac strenuo rege cognominatam. Non algis, muscoque insistit, neque vbi periculum sit, ab electis in litus, & arenam, mitibus omnino, fereque non nominatis. Sed in hedera, cepisque, & herba fragrante: ibi am conissimum est, recubantem, cum librum inspexeris: deinde visum recreare, atque in naues, & mare, summa cum voluptate transmittere. Ea mihi adolescenti prorsus tenero habitatio, videbatur iucundissima. Nam & fontibus non

malis prædita est, & balneis non inamcenis, hortoque, & arboribus. Posteaquam vero ad vitilem, & constantem ætatem peruenit, esset, veteris illius consuetudinis viuendi me desiderium cepit, venique sæpè, neque inanis, aut inutilis ille nobis conuenit fuit.

At ibidem agriculturæ meæ paruum quoddam monumentum, vinea breuis, quæ vinum suauiter fragrans, atque dulce gignit: non expectans, donec à tempore Bacchus aliquid accipiat. Videbis gratias, botrus tum in vite, tum sub torculari pressus, rosas olet. Mustum iam in cadis contentum ita est, quasi è nectare haustum sit, si Homero credimus. Qui factum est ergo, vt non magna copia sit eiusmodi vitium, neque in complura iugera sint transfusa? forte quoniam negligentius insitionem curauit; sed cum sobrius Bacchi crater mihi sit & frequentatio nympharum, tantum parauit, quantum ad meum, meorumque necessariorum, qui pauci sunt, vsum pertineret. Nunc verò tibi charum caput dono, te quidem ipsa paruum, gratum tamen amico ab amico profectum, domo doinum, iuxta sapientissimum vatem Pindarum. Literas ad lucernam hiulcè, & tractim scripsi: quam obrem, si quid peccatum est, velim id non accuratius examines, vt Rhetor Rhetorem.

Nota.

Από τῆς τῆθους quæ sit illa Theta non vides. Melius opinor, si nihil λέω σολογοῦ, τῆς τῆθους, αὐτὴν, quod ipsum verbum sonat, dixerimus. Νηρείας χάριτα, Nerei charites: sunt pisces, vt ex eo παροιμία, ἔχου δὲ ἰχθῆν πρόσφατον αἰεὶ, ἀρωαίοντα.

Pisces Nerei charites

Ἐπὶ τὸν μὲν πάλιν τῶ γενοῦ αἰὲς Κασιλῆως, Antigoniam intelligit, ab Antigono rege conditam, et que cognominem, quæ & Nicaea postea dicta est, Strabo lib. 12. καὶ ἰσμετὲς Ἀντιγόης, ὅς αὐτῆν Ἀντιγονίαν προσέπειν. Hæc autem Bithynia vicina, in qua hæc prædictum.

Antigonia urbs.

Ὅδῃ ἀναμίνοντα locus hic erat confusus, quem germano sensui restitui: quid enim volebat? Non expectans, donec à tempore Bacchum accipiat: significat, non esse ex vinis aspersus, quæ oporteat tempore conditi, ac mitigari.

Νικτος & ἀποπρόξ Ομήρω πιστεύοντι. Allusio ad illud Odyssee 9. vers. 359. Ἀλλὰ τὲ δ' ἀμβροσίης, ἔχενταρος ἐπιπέπορῶς.

Vini latic Nectarum.

Verum

Verum hoc ambrosia, & nectaris est latex,
inquit de vino generoso, quod postea Panyasis est
imitatus.

Νεφέλιος δὲ τῆς Διονύσου κρατῆρος. Α-
qua dicitur Ἐσχυλῆος, in Eumenidibus aquam
vocat, καὶ ἀσίνης νεφέλια μελίγματα.

Hanc autem frugum statem in Iuliano commen-
dat Ammianus, lib. 25. & immanem fuisse (ut
cuius verbo utar) asseuerat.

Iuliani im-
manis fru-
galitas.

Omitto prolixas villarum descriptio-
nes, quas vide apud Plinium lib. 2.
epilt. 17. & lib. 5. ep. 6. & apud Sido-
nium Apollinarem, li. 2. ep. 2.

SOLITUDO TORRIDA.

Ex Curtio, lib. 4.

Descriptio CXXIV.

AC primo quidem, & sequenti die tolera-
bilis labor visus, nondum tam vastis so-
litudinibus aditis, iam tamen sterili, &
moriente terra: Sed ut se aperuerit campi al-
to obruti sabulo, haud secus, quam profundum
aëquor ingressi: terram oculis require-
bant. Nulla arbor, nullum culti soli occurre-
bat vestigium, aqua etiam deuexerat, quam
vtribus cameli deueverant, quam vtribus ca-
meli deueverant; & in arido solo, ac feruido
sabulo nullæ erant. Ad hæc sol omnia accen-
debat, siccaque, & arida erant omnia, cum re-
pente siue illud Decorum munus, siue casus
fuit: obductæ cælo nubes, solam vigente æ-
stu fatigatis, etiam si aquæ deficeret auxiliū.
Enimvero, ut largum quoque imbrem excuf-
ferunt procellæ, pro se quisque excipere eū,
quidam ob sitim impotentes sui, ore quoque
hiante captare cœperunt.

SPELVNCA.

Apuleius, lib. 4. metam.

Descriptio CXXV.

Mons horridus, syluestribusque frondi-

bus umbrosus, & in primis altus fuit. Huius
per deuexa obliqua, qua faxis asperrimis, &
ob id inaccessis, cingitur: conualles lacunose,
caueeque nimium iaggeratæ, & qua qua versus
repositæ, naturalem tutelam præbentes am-
biebant. De summo vertice fons affluens,
bullis ingentibus scaturiebat, perque prona
delapsus, euomebat vndas argentæas, iam-
que riuis pluribus dispersus, ac valles illas
amnis stagnantibus irrigans, in modum
stipat i maris cuncta cohibebat. Insurgunt
verò speluncæ, qua margines montanæ de-
sunt, turris ardua, caula summa, solidis crati-
bus, ouilique stabulatione commoda, porte-
tis vndique lateribus, ante fores exigui tra-
mites, vice structi parietis attendun-
tur.

Adde Corycium specum qui describitur à
Pomponio Mela. l. 1. c. 13.

CORYCIVS SPECVS.

Ex Pomponio Mela, lib. 1.

cap. 13.

Descriptio CXXVI.

Supra specus est nomine Corycius singu-
lari ingenio, ac supra quam ut describi fa-
cile possit eximius. Grandi namque hia-
tu patens, montem littori appositum, & de-
cem stadiorum cliuo satis arduum, ex sum-
mo statim vertice aperit. Tunc alte demissus,
& quantum dimittitur amplior, viret lucis
pubentibus vndique, & totum se nemoroso
laterum orbe complectitur: adeo mirificus
ac pulcher, ut mentes accedentium primo a-
spectu consternat, vbi contemplari durauere,
non faciet. Vnus in eum descensus est, an-
gustus, asper, quingentorum & mille pas-
sum, per amenas vmbas, & opaca
sylvæ quiddam agreste reso-
nantis, riuis hinc atque
illinc fluitanti-
bus.

Dddd ;

RV.

R V P E S.

Curtius lib. 6. & 8.

Descriptio CXXVII.

Prærupta erat rupes, quæ spectat occidentem, eadem, quæ vergit ad orientem, leuiore submissa fastigio: multis arboribus obstita. Perennem habet fontem, ex quo large aqua manant. Circuitus eius nonaginta duo stadia comprehendit. Petra, non vt pleræque modicis, ac mollibus cliuis, in sublime fastigium crescit, sed in metæ maximæ modum erecta est, cuius ima spatiosiora sunt. Altiora in altius coeunt, summa in acutum cacumen exurgunt. Radices eius Indus amnis subit præaltus, vtrimque asperis ripis. Ab altera parte voragine, eluioneque præruptæ sūt, nec alia expurgandi patebat via, quam vt replerentur.

V I T I S.

Ex Diuo Ambrosio, Hexam.
lib. 3. cap. 12.

Descriptio CXXVIII.

Primum omnium, nihil gratius florentis odore vitis: siquidem de flore earum succus expressus, poculi genus conficit, quod & voluptati, & saluti sit. Deinde, quis non miretur, ex acino vinaceo, vitem vsque in arboris summum cacumen prorumpere, quam, velut quodam amplexu fouet, & quibusdam brachijs ligat, & circumdat lacertis, pampinis vestit, fertis vuarum coronat? Quæ ad imitationem vitæ nostræ primum viuunt, defigit radicem; Deinde, quia natura flexibilis, & caduca est, clauiculis, quasi manibus quibusdam, quicquid apprehenderit stringit, hisque se erigit, & attollit.

S E G E S.

Ex eodem D. Ambrosio, lib. 3.
hexam. cap. 8.

Suscipit igitur granum tritici putris gleba, & spatium cohibet occasio, ac velut materno terra gremio fouet, ac cõprimit. Inde, cum se granum illud resoluierit, herbam germinat: grata ipsa iam species herbescens viriditatis, quæ statim genus satum similitudine sui prodit, vt in iplo sua stirpis exordio, cuius generis herba sit cognoscas, atque in herbis fructus appareat, paulatimque adolescit in scenum, culmoque pubescens erigitur, & affligit. Ast vbi se geniculata iam spica sustulerit, vaginæ quædam futuræ frugi parantur, in quibus granum formatur interius, ne tenera eius primordia, aut frigus lædat, aut solis æstus exurat, aut ventorum inclementia, vel imbrium vis sæua discutiat. Succedunt quidam ordines spicæ, mirabili arte formati, vel ad speciem grati, vel ad tutamen nexu quodam iuter se naturalis colligationis adstricti, quam prouidentia diuina formauit. Et ne frugis numerosioris pondere, velut quædam cedat futura culmorum, vaginis quibusdam ipse culmus includitur, vt geminaris viribus frugem possit multiplicem sustinere, nec impar arbor onere curuetur in terram. Tum supra ipsam spicam vallum struitur aristarum, vt quasi quadam in arce prætendat, ne auium minorum morsibus suis exuatur fructibus, aut vestigijs proceratur.

Compara qua habet Cicero, lib. de Senectute.

PALMA INDICA.

Maffæus, lib. 7.

Descriptio CXXX.

Mltis rebus ad victum necessarijs carent incolæ, sed pro ijs omnibus vna est palmasic eam appellant, Iudaicis, & Africanis careotas ferentibus longè præstantior: quippe non proceritate solum, & pulchritudine excessit; verum etiam rora prorsus in vfu est, ipsa multiplici, vt vulgo, si quem frugi, & industrium laudibus efferre volunt, palma vtiliorem appellant. Tengam Naricæue Indicorum, seu nucem indicam Luffini

cani dixere. Humani ferre capitis magnitudine: duplici operimento: quorum exterius in summo læue, stupea intus densitate (caïrum vocant) netur, ac textur, cannabis, & sparti modo, cum aliis in vsus, tum præcipue in vitulum nexus, & anchoralia: Neque materia vlla ad nauticos funes, & maris impetus obsequentior: namque vt saluginem amat, ea planta. Cairum quoque ex ea prognatum, & marinis aquis immersum idendidem renirefcit: & Anchoris illigatum fluctuantes salo naues egregie continet. Non tam ab innata duritie, vel operis firmitate, quam viriditate ipsa, & lentitia quadã, ad instar corij: vt se vel in altum elato nauigio, miram in tenuitatem extendat: vel recedente rursus in crassitudinem contrahat.

Quod secus in nostris cucurbitentibus: quæ nimirum ipsa vi, ac pertinacia sæpe rumpuntur. Interior autem calix, rufo colore, & globosa rotunditate prædurus, addito auro, vel argento in pocula figuratur: ipsa vero pommaro, amygdala in modum pinguedine quadam, & gratò sapore lactescens, non per se tantum in cibo grata est, ac salubris: verum etiam vbi vitum fuerit, exhausto lacte paulatim in oleum eliquatur: Totus autem racemus dum ex eo tener adhuc emicat, fructus, nodo constrictus, ac leniter incisus, in abdita oris angustia vasculã opimum instillat succum: ex quo varijs artibus, coctionibusque, veteri (vt Strabo ipse testatur) inuento, mel seu saccharum, vinum, acetumque perficitur, iam folia cum & librarijs, pro papyro sint, & loco regularum imposita domibus arecant imbres: tum etiam in vestis formam facili stimul, ac spisso contextu nectuntur: denique vna, eademque arbor omnia profuis ad rem nauticam instrumenta, ac materiam præbet: quippe truncum, & ramos in malum, assamenta, clauosque comam in vela: Cairum in funes (vt dictum est) omnium optimos: filaque ad laterum futuras, postremo cocum ipsum, quæque ex ipso conficiuntur in onera: Ita non sine miraculo quodam omnibus plane rebus ex semet apta, & instructa nauigat palma, eademque discussa per hyemem vniuersas ad prunas, lenta igniũ alimenta suppeditat.

Incolæ importato lino, sericoque talares tunicas eleganti opere, texunt, quibus honestius multo, quam ceteri Indi velant corpora. Piscantur etiam palmeis verriculis minuta

conchyliã, sunt qui veneret Conchæ genus purent, miro splendore, & colorum varietate: hæc saburra loco in onerarias indita, ac diuersas in regiones euecta, apud Gangaridas, & Sionios, vilioris monetæ explent vicem: ad res parui pretij roemendas: apud Hesperios autem Aethiops, cum rebus etiam carioribus permutantur. *Maff. l. 7.*

VIOLA MARTIA.

Descriptio CXXXI.

HÆc humilis per terram repit fragaria: *Ex hist. plant. modo, folia fundens à radice multa, lata, tarũ Ro-* oenosa, per ambitum leuiter serrata, *uillii. l. 7.* hederæ folijs minora, rotundiora, tenuiora, nigrioraque, præsertim parte superiore, inter quæ medijs exeunt pediculi tenues, teneriusculi, singuli singulos flores ferentes, pulchros, odoratos, colore in nigro purpureos, nonnumquam pallidiores, nonnumquam candidos, ex quinque folijs compositos, ac deinde pensiles folliculos, vasculave rotunda per maturitatem in tres partes dehiscencia, semen minutum, album in rotunditate oblongum, miliaceum, medullosum complectentia, radices tenues sunt, & fibratæ.

OCELLVS.

Damascenus Loiollet.

Descriptio CXXXII.

FOLIJS est longis, carnosis, duris, angustis, in extremo acuminatis, inanis, esuliculis *Rouillius* multis, iuncis rotundis, geniculatis læuis *l. 7.* bus, cubitalibus, aut altioribus, cocuntibus pyridatim internodijs, in quorum, & ijs adnatorum cacuminibus calices sunt longi, teretes glabri, obiecto superiore denticulati, & quibus flores omnium speciosissimi prodeunt, ex senis foliolis, qui simplices sunt, ex multo pluribus multiplices per extremas oras scitè fimbriati Caryophyllorum odoratu, sed longe suauissimo, colore alias purpurascente dilutius, alias intensiores rubore nitente, alias candido.

Sunt

Sunt & non pauci albi, & purpureis punctis aspersis yescicolores, quæ coloris varietate, & odoris suavitate, cum rosis de principatu certant.

L I L I V M.

Ex D. Ambrosio, c. 8. lib. 3. Hexam.

Descriptio C X X X I I I.

Considerate lilia agri, quantus sit candor in folijs, quemadmodum stipata ipsa folia ab imo ad summum videantur assurgere, ut Scyphi expriment formam, ut auri species quædam intus effulgeat, quæ tamen vallo in circuitu floris obsepta, nulli pateat iniuria.

Idem expressum ex Plinio, &c.

NVra vero talis est lilij pulchritudo? num excessiva species? Num maiestate cinctum caput, cuius oneri vix collum sufficit? num argenteorum foliorum striati ordines? num paulatim in latitudinem se explicantes angustia? num resupina per ambitum labela, num delicatissima, quæ interius sunt fila? num florum stantia crocis aureolis capita? num odor, num candor eximius, satis istud, vel me tacente, prædicant: egregio flore digna vestis, cuius viror radiat, fulget purpura, aurum rutilat, crocus accenditur, tot enim sunt in lilio colores, ut Theophrastus, Plinius, & Dioscorides naturalis historię antesignani auctores memorant, quin & lilia to-

tã rubentia narcissos vocant, O flos natura corculum, & mundi delictum: mactæ ista specie, mactæ tam vario colorum apparatu. Felix quidem in multis, sed in vno omnium felicissimus, quod præconem habes tuarum laudum, non Apollinem, sed Christum, qui te regis magni opulentia anteposuit.

L I L I V M P E R S I C V M.

Ex Rouillo, l. xv.

CAulis est Lilio Persico ternum cubitorum, quem fusè ambiunt folia ex cœuleo vitentia, mucronata, lilijs cruentis paria; flores nutantes, nolarum effigie obsoleta purpura nigricant: radix bulbosa, filia, minimè squamis loricata, albida, auesia parte sessilis, & plana, porrectis subtus obscure flauentibus.

R O S A.

Ex D. Ambrosio.

Descriptio 134.

SUreerat antea floribus immixta tenens sine spinis rosa, & puicherrimus flos sine vlla fraude veinabat: Postea spina sepsit gratiam floris, tanquam humana speculum præferens vitæ, quæ suauitatem perfunctoris sue finitimis curarum stimulis sæpe occupat.

Amb. H. x. l. 3. c. 11.

V E R.

Ex Theophrasto.

Descriptio C X X X V.

Ὅλον τὸ διαβῆναι παρὰ τὸν ὕδαλον ἄς ἢ δὲ τὸ ζέφυρον ὑποκινῶν ἡρέμα τοὺς κλάδους, ποικίλαι δὲ τῆς ἀνθρώπων ὠδῆς, καὶ ἀνθρώπων χροῖας, καὶ λευκῶν δάμων, τὰ μὲν γεωργίας ἔργα, τὰ δὲ φύσεως δῶρα, πάντα εὐδὴ γῆς ὑγιανέσεως χομοί, τότε νυμφῶν ἐν τοῖς οὐκ ἐπιφανέσιν. δεσφίτον γὰρ δὲ.

Lect præterlabentem riuiulum transgredi: Quam verò suaviter Zephyrus tacito strepitu mouet ramos, ac frondes? Ad hæc varia auiu cantiones accedunt, florum colores, pratorum frutices, partim agricolationis opera, partim naturæ dona: omnia suauissimo odore fragrantia: terræ humores saluberrimi: Nympharum verò antrum non laudabo: requirit enim Theocritum.

Argo.

Argumentum istud copiosum est, & passim occurrit: prolixè Libanius id exequutus est in ἑαυτοῦ ἐκφράσει, triumphat quoque in eo genere Gregorius Nazianzen. cuius ego descriptionem Latine reddo libro decimo quarto.

R V S.

Ex eodem Theophylacto.

Descriptio CXXXVII:

Ο Κορύδων εὐδαίμων ἀνὴρ καὶ τῆς τύχης φίλος ὡς τοῖκεται, αἱ ἀμπελοὶ τὰς ἐσπερίαι ἀχθονται, αἱ ἀχράδες βρίζουσι, καὶ τῶν ζυγίωντων ὀρέγονται. αἱ ἐλαῖαι τῆ γῆ προσνεύουσι. καὶ τῶ πλῆθει τοῦ ἐνεγκαιμέτους κλάδους βράζονται, οἱ λειψυδὲς καὶ ἰσχυροὶ ἢ ἄλλως τὰς νελοῦσας ἐφάμιλλοι ἀλλάξουσι. ἀλλὰ καὶ τὸ γύναγον μετὰ τῶν ἄλλων εὐφραίνει τὸν ἀνδρα. τοῦτο γὰρ πάντες αὐτῶν καὶ δαναῶν, καὶ ἀγύπτιον τὰς εὐτεχνίας νικᾷ. ἄλλοι μὲν γὰρ ἐστὶν ὑπομάζουσι. ἄλλοι δὲ γαλβύχαιας ἐπαύσατο. ἕτεροι δὲ ἐρπύσαι μὴ τῶν ὀρέδης βαδίσουσι ἀπαρξάμενοι. ἔτιοι παραβουλίβουσι, καὶ τοὺς ὀδόντας ἀμείβουσι; ἄλλοι δὲ ἀκμῆς ἐπιβάνουσι. καὶ τοὺς παύσας εἶναι κεκλήρωται σύριγγου δένδρον αὐτῶν ἢ τῆς ἡλικίας αὐτῶν τὰς ἐσωτέρας.

Corydon homo beatus, & fortunæ amicus, vt apparet, vites grauantur botris, pyri onustæ sunt, & vindemiatores postulant, oliuæ ad terram inclinant, & præ multitudine ferentes ramos onerant: prata comis luxuriant; area palcis æqualis est, fulcis. Sed & vxorcula cum reliquis hominem oblectat, tot enim sunt ei liberi, vt etiam AEgyptum, & Danaum, liberorum felicitate superet: alius enim adhuc mammellis adheret, alius iam lactere desijt, cæteri repunt, qui nondum rectè gradi cœperunt: quidam balbutiunt, & dentes efferunt: reliqui ad vigorem ætatis accedunt, & iam adolescentiam grandiorem fortiti sunt: ad nodum distinctionum tibia, series ætatis est ei composita.

H Y E M S.

Ex eodem Theophylacto.

Descriptio CXXXVIII.

Απὴν τὸ μετώωρον, καὶ ὄχει μὲν ἀπὴν τῶν γῆ ἢ θάλασσα, τὰς γαλιναίας σπυδαὺς διελύσατο, οἱ πλείους τοὺς λιμένας ὡς σιατῆρας ὄντας ἠπάραζοντο. καὶ ὄρεωργός ἐπὶ τὴν ἑαυτῆς ἀλειαν κατέφυγε καὶ ὁ μύρμηξ ἐν τῆς λαγούσι τῆς γῆς, καὶ τοὺς πόδας εἶχεν ἐπὶ τῆς ἐπιπέδου.

PRÆTER IIT Autumnus, & iam hycems terræ ingruit; mare tranquillitatis fœdera rupit: nauigantes portus, quasi sospitatores amplectuntur: & rusticus ad focum confugit, & formica in cauernis terræ suis laboribus parto victu fruuitur.

Eccc

TEM.

T E M P E S T A S,

Legendus Curt. li. 4. Val. l. r. c. 8. Liuius, lib. 21. & 40. circa finem. D. Chryf. epist. 1. ad Olympiadem Diaconifam, & cæteri. Difertè quoque de fcript. Maff. his verbis.

Descriptio CXXXVIII.

Oceani fauientis, ventorumque furentiū ea præcipuè regna funt, in id spatium audacius, quam feliciter ingressis Maio mense Lusitanis: flammeus cometes horribili specie, in decimum vsque diem continenter apparuit: iamque variante sæpius cælo ac pelago, atræ, ac fordidæ nubes, ad Septentrionem conglobatæ, omnem in se flatum, quasi reciprocando collegerant: mare languidum erat; infidiosa et. tranquillitas: nauatæ locorum ignari, ac tempestatum, ad auram vndique captandam, totos velorum expanderant sinus, cum ex ijs, quas dixi nubibus, vniuerso repente imperu sese effundens aquilo, transfertas quatuor naues, quarum ad contrahendū minus aptè disposita fuerant armentaria, in spectantibus cæteris, momento ita euertit, & obruit, vt è tanto hominum numero vemo profusus euaserit. In ijs Bartolom. Diazius, cuius supra meminimus, rei nauticæ gloria in primis illustris, cum è tot iam, ac tantis periculis antea fuisset ereptus, miserandum in modum interijt; saluti alij. fuere, vel demissa raptim antennæ, vel vbi id non licuit, vela ipsa vento disrupta: eo tam horrendo spectaculo exanimati, qui super fuerant confanguineos alij, alij caros, amicosque oculis frustra require: ad lachrymas, & cōploratiōnem, prout vti que in mœrorem ex interitu alieno sui cuiusque periculi metus obstupefaceret. Quippe Boreæ pertinaciter flante pelagus identidem intumescere, fluctus modo ad astra ferri, modo ad tartara pœne ima subsidere: Naues cum extremo salutis discrimine propè modum inter se collidi. Ad hæc atræ caligo, & rudentium stridor, & dissonæ voces, varia, & incerta iubentium, non oculorum modo, sed etiam aurium vsu abstraherant: Quæ, & salum ipsum interdum piceo, noctu igneo colore terebat.

TERRÆ MOTVS.

Ammianus lib. 17. cap. 7.

Descriptio CXXXIX.

Idem diebus terræ motus horrèdi per Mæcedoniam, A sianque, & Pontum; assiduis pulsibus oppida multa concussit, & mōtes. Inter monumenta tamen multiformium ærumnarum eminere Nicomediæ clades, Bithyniæ urbium matris, cuius ruinarum euentum verè, breuiterque absoluaui.

Primò lucis exortu ad diem Nonum Cal. Septemb. concreti nubium globi nigra tium latam paulò ante cæli speciem confuderunt: & amandato solis splendore, nec contigua, vel apposita cernebantur. Ita oculorum obtutu perstricto humo inuolutus crassa caliginis squalor infedit. Dein velut à numine summo fatales contorquente manubias, ventoque ab ipsis excitante cardinibus, magnitudo furentium incubuit procellarum: cuius imperu pulsorum auditus est montium gemitus: & clisi littoris fragor: hæcque sequuti Typhones, atque præsteres, eum horrifico tremore terrarum ciuitatem, & suburbana funditus euerterunt; & quoniam accliuitate collium ædes pleræque vehabantur: aliæ super alias, condecabant, vel languētibus eunctis, sonitu ruinarum immenso. Interim clamoribus varijs excelsa cūlmina resultabant, querantium coniugum, liberosque, & si quid necessitudinis arētē constringit.

Post horam denique secundam, multò ante tertiam aer iam sudus, & liquidus, latentes retexit funereas strages. Nonnulli enim super ruentium ruderum vi nimia constipati, sub ipsis interiere ponderibus; quidam collo tenuis aggeribus obruti cū superesse possent, si qui iuuissent, auxiliorum inopia necabantur. Alij aliquorum extantium acuminibus fixi pendebant: vno ictu cæsi complures: paulò ante homines, nunc promiscuæ strages cadauerum cernebantur. Quosdam donorum inclinata fastigia intrinsecus ferebant intactos angore, & inedia consumendo.

Vide quoque Dionem, seu Xiphilinum in Traiano.

D I L U V I U M.

Ex Basilio Seleuciae oratione in Noemum.

Descriptio CXL.

Ανωθεν οὐρανός χειμάρρους ἠκόντιζε, κατὰθεν ἠπειρος ἀβύσσος ἀνέωμιπε, καὶ πρὸς τὴν ὕδατος φύσιν ἡ κήσις ἐσχεύετο. οὐκ ἐτιξήρας, καὶ θαλάσσης διακρίσις, ἐνὶ βέβητο τὰ πάντα σιωπηρῶς, οὐκέτι πηγῶν, καὶ λίμναι, καὶ κρήναι σὺν χάριτι φέουσαι, ἀλλ' ἀχρὶ πελάγεσι χεραπεπωνίζοντο τὰ σύμψαντα οὐ βλασημάτων κάλλη, καὶ δένδρων ἀνθη, οὐ πόλις, οὐ πελιάδες, οὐχ αἱ τ' ὄρεων κορυφαί, ἀλλὰ πάντα τοῖς κύμασιν ἐναυάγει, κοινῶν χαλυπτόμῳ τάφῳ. οἱ πολυαἰθριῶτες δῆμοι σὺν τῇ χεῖρὶ τῆς γνώμης ἐκυβίστων ἐν μνήμασι. ἦν γὰρ ζῶντες ἐμὸλυκον, ἀποδύνησκον ἀπ' αὐτῆς οὐκ ἔξιεντο. οὕτω μὲρ σὺν τῇ τῷ χετακλυμῷ περιβληθέντες σαγήνῃ, ἐν ταῖς τῶν κυμάτων πληγαῖς σφενδονόμοι πρὸς ἐλεεινὸν θανάτῳ ὅσῳ ὑπεφέροντο, ταῖς ἀλλήλων συμφοραῖς τιμαρζύμενοι. οἱ μὲν ἀθρῶν χωδέντες τοῖς ὕδασι, νεκροὶ ταχέως ἀπεδείκνυτο. οἱ δὲ ἐμπνέοντες, ἀπώθηται τῷ πάθος μακρὸν ὑπεδέχοντο θάνατον. ἄλλοι δὲ καὶ πρὸς βραχὺ προσκαρτερήσαντες, μακροτέρην τῷ θανάτῳ τὸν τιμωρίαν ὑπέμεναν. πόσι πρὸς τὰς τῶν ὄρεων κορυφὰς ἀναβραμόντες ἀκαίρῳ φυγῆ τὸν ῥόβον δέηλεξαν, πόσι πρὸς τοῖς τ' φυτῶν ἀκροείας ἀνέρποντες χεταλαμβάνοντο, χεθάπαιρ πηρῶ τῶν τάχει τῶν ῥεύματων, ἐπέκειτο δὴκων ὁ κατακλυσμός προσαναβαίνων τοῖς ὕψεσι, κατόπιον ἔφερε τὰ σύμπαντα, ἕως ἀπ' αὐτῶν δῆσας, ὁ αὐτὸς θάνατος ὁμοῦ, καὶ τὰ φῶς ἐγένετο. ἐρπετὰ τοῖς ἀνθρώποις νεκρωθέντα σιωπεπὸλαζε. ἄλλοι δὲ φύσις μετὰ θάνατον τοῖς λογικοῖς σιωεῖχτο. κύνες ἀνδράσιν ἐνὶ χαλυπτόμῳ κύματι, καὶ πῆσιον ἀλλήλων λαῶν περιδινόμοι, κοινῶν τὸ ζῆν ἀπε-

Superne caelum torrentes iaculabatur, inferne terra abyssos relaxabat, & dum aquae emergebant, ad aquas clementares creatae res redigebantur. Nulla iam aridae, marisque discretio, vnus fluenti aluco continebantur omnia, non iam scaturigines, & lacus, non fontes cum voluptate fluentes, sed in manibus vndis demergebantur vniuersa. Non geminum species, & arborum flores, non vrbes, non planities vlla, non montium vertices, sed omnia fluctus inter naufragium communi aperta sepulchro, frequentissima gentes vna cum animi improbitate volutabantur in monumentis, quae enim viuentes se conspurcuerant, ab ea morientes non crebentur abungi. Ita diluuii sagena comprehensi inter fluctuum vortices rotati, ac mutua calamitate puniri miserando mortis genere surripiebantur: hi confestim aquis oblimati, confestim mortui videbantur: illi spirantes non sine mali sensu longam excipiebant mortem: alij modico durantes tempore longius morte cruciamentum sustinebant. Quam multi mortium capita incurstantes, intempestiua fugatrepidationem inutilem ostenderunt: quid frequentes, qui ad arborum vertices adcreperat, comprehendebantur rapidissime vndis aduolitantibus? Instabat accerrime diluuii ad alta quaeque ductu, a tergo ferebat omnia, donec simul omnibus implicatis idem mors esset, & tumulus mortua cum hominibus reptilia tummis aquis iuuabant. Rationis exfors, conforsque natura vna morte comprimebantur: canes cum hominibus iisdem operi fluctibus, ac deinceps propere inuicem circumuoluti communiter vitam ponebant. Noemus vero solus per omnium gentium stragem vita fruebatur propinata. Quemadmodum gubernator quispiam in nauis meditullio fidei tractas gubernacula, & diluuiio circūquaque obfessus inconsumptus manebat, qui creaturarum seruabat reliquias, qui Dei creaturis custos appositus erat, qui in arca velut arce stadii decurrebat, qui creatura naufragium faciente placide solus enauigabat, qui fide & ligno diluuii vnum afferbat.

Ecc 2

τίττε

πίθεντο νῶε ἢ μόνον ἐν πανδήμῳ θανάτῳ ζῶν ἐκαρπώετα παράδοξον, καθάπερ τις κῶ-
 βερνήτης ἐν μέσῳ δὲ σκάφει τοὺς τὴ πίσειας μεταχειρίζομενον οἰάκας, καὶ τῷ κατακλισμῷ
 πάντοθεν πολιορκούμενον, ἀνάλαττον ἐμῶν δὲ κτίσειας λειψάων ταμείας, ὁ φύλαξ τὴ τῆ
 δεῦρὲς δημιουργημάτων ταχδεῖς, ὁ καθάπερ ἐν ἀκροπόλει τῆ κίβωτῷ σαρδισίας, ὁ τὴ κτίσειας
 ναυαγίας μόνον γαλιῶν ὡς διαπεύσας, ὁ πίσει, καὶ ξύλω τὴ κατακλισμὸν βιασάμενον.

PARVVLVS IN AQVIS SVFFOCATVS.

Ex eodem autore in Moysē.

Descriptio CXLII.

ΚΑὶ ἦν δράμα παράδοξον, τῆς δημιουργίας ἢ ἐπὶ τῶν χεῖρας βασιλέως διχέι-
 ρες τοῖς ὑδατιτῆν πλάσιν ἀπώλειον, καὶ παντάχῃ τῶν ὀδίνων ἦσαν κατάσκαπτοι, καὶ ποταμὸς τῶν τικτομένων ἐχειροτονεῖτο δὴ μόνον νόμον ἐγράφετο καὶ αἰσῆς ἠδύνητο, καὶ πράξις ἐκρίνετο, ὡδίνες κατεδικάζοντο, καὶ τόκον ἐδοκιμάζετο, καὶ φύσει παρρησία σπύλλητο. ἔλοκα δὲ ποταμὸς τὰ λεχτόμενα, καὶ διεδέχετο τὰς τῶν μητέρων γαστέρας, ἢ τῶν ρευμάτων γαστέρας. ἀρτί βρέφαι ἐτικτετο, καὶ μίτω τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας δευόμενον, πρὸς τὰς τῶν ποταμῶν ὀδίνων ἐπέμπετο. πρᾶγμα πάντων ἐλεινότερον φανεῖς οὐκ, καὶ τὰς ποταμὸς τῶν τικτομένων ἐγίνετο, καὶ τόκος τῶν θανάτων σφύρον. ἀνάρσεις τῆ γεννήτει σιωπῆσε, καὶ μητέρες ἀχρητῶν ὀδίνων ἐρχόμεναι, γένεσθαι μητέρες ἀπύχοντο, ἀγνοία δὲ τικτομένης ἔπειτα τὰς ὀδίνων εὐχόμενοι, προλαβεῖν ὀπίσθισσιν τῶν θανάτων τὸ τόκον, ἵνα μὴ τῶν ποταμῶν μητέρες ὑπάρξωσι. πένθον ἦν αὐταῖς πρὸ τῶν τόκων τὸ τικτόμενον, καὶ γαστέρες ἀκαρπῶι μετὰ γόνον, καὶ τόκον ἠρῆσχοιο, καὶ ὀδίνων τὰ βέλη λεχόμενα, δεῖξαι τῶν πόνων τοὺς καρπούς οὐκ ἠδύνητο. τὰς ὀδίνων ὑπέμεινον καὶ τῶν ὀδίνων τὸ καρπῶν οὐκ ἐδέχοντο. ἄωροι βόρυσες ἐξυγῶντο τῆς φύσειας, τοιαύτη μὲν ἢ τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεὸν φιλονείκια.

ERatque facinus per quam insolens. Quod Dei manus efformabant, regis manus aquis obliterabant. Ubique erant genituræ speculatores, & fluius natorum carnifex constituebatur. Lex feruabatur, & natura multabatur, & si qua periculi redemptio, iudicio erat obnoxia. Parturæ damnabantur, & partus explorabantur, naturæ quoque libertas spoliabatur. Fluius partum insidijs excipiebat, & matris alio fluminis alueus succedebat. Fœtus recens editus, ac nondum solare iubar contuitus ad fluij dolores transmittebatur. Rem sane commiseratione dignissimam! infantium iugulator erat fluius, pariter & sepulchrum, ac genitus morti cœuus, stragesque cum generatione concurrebat, quæque matres ad partionis usque molestiam processerant, genitricis fieri deprecabantur; quod pactum futurum ignorarent, stare suos dolores præoptantes, & mortem ante pactum oppetere gestientes, ut ne fluius genuisse viderentur. Partus illis ante partum luctum pariebat, & post conceptum partumque ventres fructu priuati reperiebantur. Nec quæ in partura erant expertæ dolorum spicula, fructum commonstrare poterant: pariendi molestiam sufferebant, nec ullum ex doloribus fructum capiebant. Immaturi naturæ ræcemi vindemiabantur. Talis erat hominum cum Deo contentio,

TEM.

T E M P L V M.

De urbibus, templis, & ædibus dixi superiori libro, non erit tamen hic abs re audire Egnatium de Venetiani templi structura.

Descriptio CXXI.

TEMPLUM D. Marci Venetijs, non tam magnitudine, & vastitate sua, quam ornatu insignis: & in primis augustum, si primum ingrediare, crucis figuram præferre videtur: cuius anguli in altissimas consurgunt turres, ac testudines: quarum fastigia, vt reliqua templi facies, plumbeis tegulis adoperta, ad centum viginti stadia ex alto ad urbem nauigantibus, inter eminentissima urbis ædificia occurrant, superbissimi ad id fornices, mira inter se arte cocuntes totam molem fulciunt. Quicquid operis est à media templi parte, purissimo fulget auro, Musliuo opere mirifice varietatum: in ipso testudinum connexu Grecanici operis vetustissimæ imagines, moesta quadam, ac venerabili præsentia horrorem cum religione mixtum oculis spectantium inferunt, marmoreæ vndique tabule, ad pavementum vsque ipsum, varij marmoris occurrunt, tanto artificio sibi ad inuicem compositæ, vt eadem inter se similes videri possint. Sedilia circum eadem marmorea. Pavimentum vermiculato opere marmoreis frustis distinctum. Columnæ complures parij lapidis, vel Tapfici, aut Numidici, cum duplici suggestu marmoreo. Cautum decreto publico fuerat, vt quicquid egregij operis Veneti, ipsi nauigantes, quocunque terrarum ambirent, id ipsum Venetias deferrent. Vestibuli aurei fornices, trecentis, & amplius fulciuntur columnis, magnitudine, & colorum varietate conspicuis, intercolumnia, & quicquid in area ipsa operis est cum ipso pavimento, marmoreis tabulis pro tectorio renidet, vestibuli partem superiorem, equi quatuor ænei diuerso statu, varioque exornant, templi supercilium senis sese pinaculis explicat: quorum singula in ta-

bernaculi speciem surrecta singulas habent ex candido lapide statuas, nudi genij, aliaque splendidissimi aspectus simulachra, suo quæque statu operibus inserta, miro quodam modo ipsam pinnarum exornant intercapedinem. Extructum ferunt sub Sebast. Ziano: duce ab architecto Constantinopolitano.

D O M V S.

Ex Apuleio.

Descriptio CXXII.

Iamque sufficienti recreata somno, placidior surgit animo: videt lucum proceris, & vastis arboribus consitum; videt fontem vitreo latice perlucidum, medio luci meditullio, propè fontis ad lapsum domus regia est, ædificata non humanis, sed diuinis manibus, ac artibus. Iam scies ab introitu primo Dei cuiuspiam luculentum, & amicum te videre diuerforium. Nam tumma laquearia citro, & ebore curiosè cauata, subeunt aureæ columnæ: parietes omnes argenteo calamine conteguntur. Bestijs, & id genus pecudibus occurrentibus ob os introcuntium. Mirus prorsus magnæ artis homo, Imò Semideus, qui magnæ artis subtilitate tantum effigauit argentum: Enimvero pauimenta ipsa lapide pretioso casum diminuto in varia picturæ genera discriminantur vehementer. Iam cæteræ partes longè, lateque dispositæ domus, sine pretio prætiosæ, totique parietes solidati massis aureis splendore proprio eoruscant, vt diem suum sibi domus faciat, licet sole nitente: sic cubilia, sic porticus, sic ipsæ valuæ fulgurant. Nec secus opes cæteræ maiestati domus respondent, vt equidem illud rectè videatur ad

conuersationem humanam magno Ioui fabricatum
cæleste palatium.

Eccc 3

NA

N A V I S.

Ex Luciano.

Descriptio CXLIII.

Αλλά μεταξὺ τῶν λόγων ἡλικὴ ναὺς εἰκοσι καὶ ἑκατὸν πήχεων ἔλεγεν ὁ ναυπηγὸς τὸ μήκος, εὐρὸς δὲ ὑπὲρ τὸ τέταρτον μάλιστα τέρτιον, καὶ ἀπὸ τοῦ καταστρώματός ἐς τὸ πυθμένα ἢ βαθύτατον κατὰ τὸν ἀντονον, ὀρθῶς πρὸς τοὺς εἰκοσι, τὰ δὲ ἄλλα ἡλικὸς οὐδὲ ὁ ἴσος ὄστω δὲ ἀνέχει τὴν κερῶσαν, οἷον δὲ πρότονον κέχρηται, ὡς δὲ ἢ πρόμνα οὐδὲ πᾶν ἔσκεν ἡρέμα καμπύλη χρυσῶν κοίτην ὀπίσκειμένη, καταντικρὺ δὲ ἀνάλογον ἢ πρῶτα ὑπερβέβηκεν ἐς τὸ πρόσω ἀπὸ μηκυνομένη τὴν ἐπιπέδον τῆς νηὸς θεὸν ἔχουσα, τὴν ἴσιν ἑκατέρωθεν.

Ὁ δὲ γὰρ ἄλλος κόσμος, αἰχμηφαί, καὶ ἱστία τὸ πρᾶσιον πυραυγίς, καὶ πρότῳτων αἰγκυραὶ, καὶ τροφεῖα, καὶ περιαγωγῆς, καὶ αἰ μετὰ τὴν πρόμναν οἰκήσεις θαυμαστὰ πάντα μοι ἔδοξε, καὶ τὸ τῶν ναυτῶν πλῆθος στρατοπέδω ἂν τις εἰκόσειεν ἔλεγτο δὲ καὶ τοσούτων ἄγειν σίτον ὡς ἱκανὸν εἶναι πᾶσι τοῖς ἐν τῇ ἀπικῇ ἐνιαύσιον πρὸς Ἰσοφίην.

Sed interea dum sermone serimus, quanta nauis hæc centum, & viginti cubitos in longitudinem porrecta: latitudine autem supra quartam maximè partem mensura huius patens: tum à summis foris, ad summum vsque, quo profundissima est, eo loci videlicet, quo sentina defluit, nouem, & viginti eubitos alta. Præterea autem quantus malus, quantamque sustinet antennam: quanto autem rudente vititur: ut autem ipsa quidem puppis paulatim affurgit inflexa, atque aureum anserculum superne habens, impositum: è regione vero equa proportione prora prominat, in anteriorem partem, longe porrecta, cognominem nauis Deam ipsidem videlicet, utrimque additâ habens.

Nam cætera quidem ornamenta uti pictura, & veli flammeus ille, atque prasinus color, & ante hæc, anchoræ quoque, & vertendi circumagendique instrumenta, & habitaculones illæ post puppim, omnia admiratione digna visa mihi sunt. Iam, & nautarum multitudo, cum exercitu comparari posset, dicebatur autem tantum frumenti numerum portare, quantus in annum victum sufficere omnibus in Attica posset.

S C Y P H V S.

Ex Turfelino.

Descriptio CXLIV.

HENRICVS III. cum Lauretanam Virginem, publicis implicitis negotijs visere, ac muneribus colere ipse non posset, Lusitanum vnum ex proceribus Galliaë suo loco ad eam destinauit, cum regali munere, anno M. D. LXXXIV. donum votiuum, Scyphus egregius erat, Virgini ut

virilem Regi, regnoque stirpem impetraret, munus, & materia, & opere maxime insigne, Scyphus ipse, ex gemma excavaata lapidem Lazuli vocant hodie (ut quibusdam placet) saphyrum appellabant. Hæc gemma eximia magnitudine est, & aureis intermet venis. Operculum Scyphi crystallinū tornatile, quod auro circumclusum clarissimæ gemmæ distinguunt. Porro in summo operculo Angelus aureus Gallici regni insigne Liliū adamantinum sustinet manu. Constat quippe liliū ex tribus adamantibus mira arte alligatis. Scyphi pes smaragdinus auro obducitur, atque sub-

substernitur, circa gemmis eximijs, & vnionibus adornatus: in ipsa smaragdini pedis solea, quam auream esse diximus, doni auctor, & causa literis incisiva.

S C L O P V S.

Ex Massæo.

Descriptio CXLV.

Nondum apparuerunt gentibus ijs, nouæ subtilitatis, & operis admirandi balistæ:

oblongum in tubum, & æqualiter teretem, ex ære fusili figurata: qua non funibus aut neruis intentæ singula mittunt spicula: sed inexcogitata priscis ratione: ad applicitos tenui ab tergo foramine igniculos, cum incremento multiplici rapiendos, certo primuna nitratæ, ac sulphurei pulueris modulo temperata: dein insertos ore patente ferreos ex auro globos, catenasque, & alia obturamenta, fulminum instar flammis cluuantibus, cum horrendo fragore contorquent.

V E N A T I O.

Philostat. in amoribus.

Descriptio CXLVI.

Μηδὲ δ' λαγῶδες ἡμᾶς ἐκενοσὶ διαφευγέτω. σωθηράσω μὲν ἢ αὐτὸν τοῖς ἔρωσι. τὸ τὸ δὲ θηρίον ὑποκαθήμενον ταῖς κηλέαις, καὶ σιτῆ μύρον τὰ πύλοντα χαταλείπων, διαθνήσκῃ οὗτοι, καὶ τὰ ρά τῆσιν. ὁ μὲν, κρότω χειρῶν. ὁ δὲ, κεκραγῶς, ὁ δὲ ἀνασείων τὴν χλαμύδα. καὶ οἱ δὲ, ὑπερπέτονται τῷ θηρίῳ καταβοῶντες. οἱ δὲ, μεθέωρον αὐτὸ περὶ κατ' ἰχνῶ. ὅθ' ὡς ἐπὶ ῥίφων ἑαυτὸν ἄρμησε καὶ τὸ θηρίον ἀλλῶ ἐζάπετο ὁ δὲ, ἐπιβλεῦει τῷ σκέλει τῷ λαγῶ. τὸν δὲ, καὶ διαλίθησεν ἡρηκότα. γελῶσιν οὖν, καὶ καλαπεπλάκασιν. ὁ μὲν, εἰς πνευρᾶν, ὁ δὲ, πρηνῆς. οἱ δὲ, ὀππιοι, πάντες, εἰ τοῖς τῆς διαμαρτίας σχήμασι. τοῦ εἶναι ἢ οὐδεῖς, ἀλλὰ πειρώνται αὐτὸν εἰεὶν ζῶντα, ἰσρέων τῇ Αφροδίτῃ ἡδίστον.

NE lepus quidem ille nos fugiat, sed eundem venemur, vna cum cupidinibus. Hanc feram sub malis sedentem, que poma cædiua, partim edit, partim semesa relinquit; amores venantur. Hic quidem manuum plausu, ille vero clamitans, tertius chlamydem concutiens; & alij superuolant leporem clamoribus incessentes: alij verò ipsum per vestigia insequuntur. Hic autem, quo impetu se ipsum immisurus irruit? sed fera alio est conuersa. At hic leporis cruri insidiatur: huius verò è manibus lapsus est. Itaque rident, & ipsi ceciderunt, hic quidem in latus, hic verò pronus. Hi omnes supini, errorem vario indicante habitu: nullus autem sagittas in eum mittit, sed viuum capere conantur. Veneri suauissimam hostiam.

P R A E.

P R A E L I V M.

Ex varijs Poetarum Græcorum & historicorum sensibus, maximè verò Libanii, qui in *ἔπειται πλομαχίας* id prolixè describit.

Descriptio CXLVII.

IN lato, patenti que campo instruitur acies, stant in procinctu milites, ex hac parte glomerari inter se pedites, pes pedi, vir viro, clypeus denique clypeo confertus adhæret. Ex illa alarum vice explicantur equites, cristasum vmbriis opacati, ære, ferroque cataphracti, vnus est omnium ardor, & scintillant oculi, spirat in vultu furor Martius, fiduciaque permixtus horror, virtutem quasi subditis stimulis incitat: hinniant interim equi, volitant signa, fulgent gladij, concinunt litui, clangunt tubæ, & immani quodam strepitu tympana personant: iam congressus, iam pugna, etiam pulueris nubes, varijque discursus: iamque tormentorum flammæ, & fragores, missiliumque globulorum concitata gradines: mox collisæ inter se in modum rostratarum nauium acies; trudunt, trudentur, feriunt, cædunt, vicissimque feriuntur, & cæduntur; alternis veluti fluctibus reciprocatæ: sequuntur inde varia, quæ solent fortunæ ludibria, cædes multiplices, deuictorum fuga, clades nunc singulorum, nunc vniuersorum: eques, pedesque confusi, armatis incermes, integris debiles impliciti, equi suffossi, in cruore lapsantes, trunca capita, succissi poplites, spirantia cadauera, morientium gemitus, insulantium clamores: atque inter hanc rerum faciem flumen exundans sanguinis.

NAVMACHIA BRVTI
cum Massiliensibus, Cæsar. lib. I.
de bello ciuili.

Descriptio CXLVIII.

DVm hæc ad Ilerdam geruntur, Massilienses vsq. l. Domitij consilio, naues longas

expediunt, numero xvii. quarum erant xi. rectæ. Multa his minora nauigia addunt; vt ipsa multitudine nostra classis terreatur, magnum numerum sagittariorum, magnum Albicorum imponit; atque hos præmijs, pollicitationibusque incitant. Certas sibi deposcit naues Domitius, atque has colonis, pastoribusque quos secum adduxerat complet. Sic, omnibus rebus instructa classe, magna fiducia ad nostras naues procedunt, quibus præerat D. Brutus, hæc ad insulam quæ est contra Massiliam, stationes obtinebant. Erat multo inferior numero nauium Brutus, sed delectos ex omnibus legionibus fortissimos viros antesignanos, cæturiones Cæsar & classi attribuerat, qui sibi id muneris deposcerant, ij manus ferreas, atque harpagones parauerant, magnoque numero pilorum, tragularum, reliquorumque telorum, se instruxerant; ita cognito hostium aduentu, suas naues ex portu educunt, cum Massiliensibus conflagunt. Pugnatum vtrique est fortissimè, atque acerrimè, neq. multum Albici nostris virtute cedebant, homines asperi, & montani exercitati in armis; atque ij modo digressi à Massiliensibus recentem eorum pollicitationem animis continebant; pastoresque indomiti spe libertatis excitati, sub oculis domini suam probare operam studebant. Ipsi Massilienses & celeritate nauium, & scientia gubernatorum confissi, nostros eludebant, impetusque eorum excipiebant, & quod licebat, latiore spatio, producta longius acie, circūuenire nostros, aut pluribus nauibus adoriri singulas, aut remos transcurrentes detergere, & possent, contendebant: cum propius erat necessario ventum, ab scientia gubernatorum atque artificij, ad virtutem montanorum confugiebant. Nostri quod minus exercitatis remigibus, inuisque peritis gubernatoribus vtebantur, qui repente ex oneratis nauibus erant producti, neque dum etiam vocabulis armamentorum cognitis, tum etiam grauitate & tarditate nauium impediuntur. Factæ enim subito ex humana materia, non eundem vsus claritatis habebant. Itaque dum locus comminus pugnandi daretur, æquo animo obieciebant, atque iniecta manu ferres, & retenta vtraque naue, diuersi pugnabant, atque in hostium naues transcendebant; & magno numero Albicorum & pastorum interfecto, partem nauium deprimunt, nonnullas cum hominibus capiunt, reliquas in portum compellunt.

DAVI.

DAVIDIS ET GOLIATH MONOMACHIA, EX
Basilio Seleuciae.

Descriptio CXXV.

ΚΑΙ ΔΗ ΠΑΡΩΝ Ο ΓΟΛΙΑΘ, ΠΟΛΥΣ ΜΕΡ ΤΗΝ
 ΡΑΜΜΗ, ΒΑΡΥΣ Ξ ΤΗΝ ΘΕΑΜ. ΜΕΓΑ ΠΝΕ-
 ΑΡ, Ξ ΒΑΡΙΑΝ ΕΦΑΛΜΙΛΛΑ ΜΕΓΑΛΑ
 ΦΘΕΓΓΟΜΕΝΟ, Ξ ΤΗ ΘΕΑ ΤΩΝ ΦΘΟΓΓΩΝ ΠΙΣΤΕ-
 ΜΕΝΟ: ΟΣ ΔΙΚΑΙΩΣ ΦΑΝΟΜΕΝΟ, ΠΡΟ ΤΗΣ
 ΣΥΜΒΟΛΗΣ ΦΥΓΑΔΑΣ Τ ΜΑΧΗΣ ΤΟΥΣ ΠΟΛΕΜΩΝ-
 ΤΑΣ ΕΙΡΓΑΣΑΤΟ ΑΣΠΙΔΙ Ξ ΔΙΑΡΑΚΗ, Ξ ΠΕΡΙΚΕ-
 ΦΛΑΚΑ ΛΑΜΠΩΜΕ Ο, ΔΟΡΑΙ ΧΡΑΜΜΟΣ ΑΥ-
 ΑΛΟΓΩ Ξ ΣΩΜΑΤΟ, ΤΩΤΕ ΤΗΝ ΝΙΚΩΝΤΙ Τ ΔΟΡΑ-
 ΤΩΝ ΤΑ ΜΕΤΣΑ, ΟΘΝ ΦΕΡΩΝ Τ Τ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΦΥ-
 ΣΕΩΣ ΤΟΥΣ ΘΥΣΕΣ ΥΠΕΡΙΚΟΝΤΙΖΕΜ. ΟΝ ΚΥΚΛΩ ΤΟ Τ
 ΑΛΦΟΥΛΩΝ ΣΗΣΑΣ ΤΡΑΤΩΠΕΔΟΝ ΤΟΥΣ ΤΩ ΙΣΡΑΗΛ
 ΑΡΙΣΤΕΣ ΠΡΟΣΕΧΑΛΕΙΤΟ ΠΡΟΣ ΜΟΝΟΜΑΧΙΑΝ, ΑΘ-
 ΛΟΝ ΕΙΝΑΙ ΤΩ ΝΙΚΩΝΤΙ Τ ΝΙΚΗΣ ΤΗΝ Τ ΗΠΗΘΕΝΤΑΜ
 ΔΕΛΕΙΑΝ ΕΠΑΓΓΕΛΟΜΕΝΟ. ΦΟΒΕΡΕΣ Μ ΟΥΩΜΕ-
 ΝΟ, ΦΘΕΓΓΟΜΕΝΟ Ξ ΦΘΕΡΑΤΕΡΟ, Ξ ΦΟΒΟ
 ΦΟΒΟΝ ΠΕΡΙΦΕΡΩΝ ΔΙΑΔΟΧΟΝ Ο ΣΑΟΥΛ ΟΝ ΔΟΡΕΩ
 Ο ΙΣΡΑΗΛ ΟΝ ΔΕΛΕΙΑΣ ΕΛΠΙΔΙ. Ο ΦΟ Ο ΕΧΑΛΙΝΘ
 ΤΗΝ ΔΥΝΑΜΙΝ, Η ΘΕΑ ΤΟΥΣ ΩΠΛΙΣΤΗΝ ΕΦΩΝΙ-
 ΖΕΜ. ΑΠΘΕΙΛΑ ΤΗΝ ΨΥΧΗΝ ΠΡΟΚΑΤΕΠΛΗΘΙΜ, Ε-
 ΠΙΠΤΩΝ ΑΝΔΡΕΣ ΠΡΟ Τ ΣΩΜΑΤΩΝ ΦΦΡΩΝΗΜΑΤΙ.
 ΟΣ Ξ ΤΟ ΠΑΝ ΗΛΕΓΧΕΤΟ ΤΡΑΤΕΥΜΑ, Ξ Ο ΣΑΟΥΛ
 ΟΝ ΚΙΝΔΥΝΩ ΤΟΤΕ ΠΡΟΑΓΗ ΠΡΟΣ ΜΕΤΣΗ ΤΗΝ ΕΑΥ-
 ΤΗΣ ΤΡΑΤΩΠΕΔΩ Η ΧΑΡΙΣ, ΤΙΣ ΕΡΓΗΣ ΔΕΙΚΝΟΥΣΑ
 Τ ΑΛΗΘΕΙΑΣ ΒΑΣΙΛΕΥΟΝΤΑ. Ξ ΑΡΘΑΖΕΙ Τ ΜΑΧΗΣ
 Τ ΠΡΟΚΛΗΣΙΝ Ο ΔΑΥΙΔ, Ξ ΠΡΟΒΕΡΑΤΕΥΕΙ ΛΟΓΩ
 ΤΗΝ ΨΥΧΗΝ ΣΑΟΥΛ ΤΕΤΩΜΕΝΩ, Ο Ξ ΔΥΣΤΕΛΩΣ
 ΑΜ. ΑΠΩΙΣΤΗΝ ΜΕΝ ΉΘΕΛΕ, ΠΙΣΤΕΥΕΙΝ Ξ ΗΝΑΓΧΑΖΕΤΟ.
 ΝΙΚΩΜΕΝΟ Ξ ΦΟΒΟ ΤΟΥΣ ΑΠΟ Τ ΗΛΙΚΙΑΣ ΠΡΟΣΕ-
 ΕΑΛΕΠ ΛΟΓΩΣ. ΟΥ ΜΗΔΙΩΜΗΘΗ ΠΟΡΕΥΘΗΝΑΙ ΠΡΟΣ
 Τ ΑΛΦΟΥΛΩΝ, ΠΟΛΕΜΗΣΑΙ ΠΡΟΣ ΑΥΤΟΝ, ΟΣΙΣΤΟ
 ΠΑΘΑΡΙΟΝ ΕΙ, Ξ ΑΥΤΟΣ ΑΝΗΡ ΕΣΤΙ ΠΟΛΕΜΙΣΤΗΣ ΕΚ
 ΝΕΟΤΗΤΟ ΑΥΤΟ. ΗΓΥΟΙ Ξ ΑΡΑ ΟΤΕ Τ ΦΟΒΟΝ
 ΔΕΙΚΝΟΥΣ, ΤΗΝ ΝΙΚΗΝ ΕΒΑΙΟΥΜΑΣΕΜ. ΑΛ' ΟΣΧ ΑΠΕ-
 ΤΣΕΠΕ ΛΟΓΟΙΣ, ΟΝ Η ΧΑΡΙΣ ΚΑΛΩΠΙΖΕ. ΠΑΡΕΘ-

ACiam praesens aderat Goliath ingens ro-
 bore, grauis aspectu, immane spirans, ne-
 que incessu dispar, altum vociferans, &
 vociferationem aspectu comprobans. Qui
 cum instar montis extaret hostem ante con-
 sistum cogebat pugnam detractare scuto, lo-
 rica, galea resplendens, qua utebatur hasta,
 erat pro modo corporis, tantoque hasta
 communis modum superabat, quanto supra
 humanam naturam terminos ille se offerebat.
 Alienigenarum exercitu in orbem & stati-
 onem composito, Israelitarum optimos ad
 singulare certamen euocabat victorum ser-
 uitude in praemium victori promissa. Ter-
 ribilis aspectu; ac voce terribilior terrorem
 terrore geminabat, lateque spargebat. Saul
 interim in tumultu erat, Israel in expectatio-
 ne seruicis, terror ipse vires restanabat, ho-
 stis aspectus Israelitas vel armatos de sta-
 tione deturbabat, minae inremptiuam ani-
 mos percellabant, ante viri mente, quam cor-
 pore consisterebantur. Cum autem nullus e
 toto exercitu probaretur satis, essetque in
 periculo Saul, tunc militem suum producit
 in medium gratia vere regem factis decla-
 rans, dum pugnae prouocationem Dauid a
 se rapit, & oratione consueciarum Saulis
 animum praesana. Qui cum aegre inducer-
 retur in spem, credite tenuisset, nisi ad id ne-
 cessitate compellus fuisset. Terrore victus a-
 tatis excusationem praetextabat, non uales rest-
 flere. *Pr. istis illi, nec pugnare aduersus eum; 1. Reg. 1. 7.*
 quia puer es, hic autem vir be latior est ab ado-
 lescentia sua. Ignorabat quod terrore praemon-
 strato victoriam admirabiliorem faceret.
 Sed quem obarmabat Gratia, a pugna non
 auertit Saulis oratione, *ni ne ualiam, inquit,*
Et percussiam eum, Et auferam opprobrium de
populo. Quoniam qui est hic mecum est ius qui
ausus est maledicere exercitus Dei uidentis.
 Quia ratione a proposito certamine conatus
 es auertere, acrius, o rex, ad pugnam exa-
 cui-

Ffff

και γαρ, φησι, & πατάω αὐτόν, & ἀφελῶ
 σημερον ονειδίζω Ἰσραήλ. διότι τίς ἔστιν ὁ ἀ-
 περίμητις αὐτός, ὃς ονειδίζει παρὰ τὰ ἐν
 δεξιῶν, ὡς ἀποδέσσει νόμοις βασιλεὺς,
 τούτοις πλεονεχῶς τὴν μάχην παρὰ τὴν
 αὐτῶν γὰρ πολεμιστῶν, ἐγὼ δὲ πολέμων ἀ-
 πώερατός. δια τούτου θαρρῶ, ὅτι μὴ χερσὶν ἐ-
 μῶν, ἀλλὰ χάριτι παρὰ τὰ ἴσχυρα. θεὸς ἀν-
 διζέτω, καὶ τίς οὐ πρὸς μάχην ὀπίσθητο; αὐτὸν
 ἔχω τὸν ἑβριζόμενον σύμμαχον, αὐτὴν ἔπο-
 λεμίστην βλάστησαν γλώττων ἔχω τὴν νίκης
 ἐπέχουρον, σαματικὰν δάρακι πέτσιδερ. ἐγὼ
 δὲ ἀθανάτω σκέπη τεχιζομαι. ἀσπίδα προ-
 κείμεται πόσῳ μᾶλλον ὁ θυρεὸν τῆ οὐρανοῦ
 προβαλλόμενος. οὐ φοβέμαι πολέμιον ὑπὸ
 τοῦ θεοῦ πολέμιον μου. γέγραφα κεν τῶ πα-
 ραταθόμενον ἑσπότην, ἔρχανον ἔσομαι μάχης
 ὀφείμενος ἀποράτως τοῦ εὐόντι. ἀδείης ὁ δα-
 βίδ, ἀλλ' ἰσχυρὸς ὁ παραταθόμενος. μετρώ-
 κιον ὁ δαβὶδ ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ὁ μαχόμενος, ποι-
 μὴν ὁ σαυδοῦ μὲν, ἀλλὰ ποιητὴς τῶ παντός
 ὁ μετατοίμης. χαρῶ ἀπιστῶμενος. ἀρχεῖ μοι
 πρὸς νίκην ἢ πῶς πέθειται μόλις τῆς ῥήμα-
 σιν ὁ σαυλ, καὶ τὸ φόβον χαλάσας τῆς οἰκείας
 ὀπίσθη τὸ δαυὶδ ἑσπράκσει, καὶ τὴν βασιλικὴν
 τῶ πολέμου σολὴν ἀποδέξας δὲ δαυὶδ περιήθησι,
 καὶ τῶς μετὰ τὸ ὄπλων, ὁμολογῆ καὶ αὐτὸς
 τὴν τῶ δαυὶδ βασιλείαν. ἀπὸν ὁ σαυλ τῶ τὸ
 χάριτος ὑπερήκει βαλῆματι, καὶ σωματω-
 δέτο τῆ σολὴ τὴν ἀξίαν, κοσμήσθ' ὄπλοις. ἐν ὁ
 χάρις προλαβῆσα κεκόσμηκεν. ἀλλ' ὁ δα-
 υὶδ πολεμικῶς ὄμει, καὶ βασιλικῶς ἐκεκό-
 μητο. δέεινσι δὲ θεός, ὡς θεὸς τυμωπολεμῆνος
 ἔπιον οὐ χρεῖα. ἀπὸ οὐρανοῦ τὸν ὄπλων
 ὡς ἐμπαθῆναι νίκης. παρὰ τῆται τὸ δάρακα
 ῥίπτει τὴν περικεφαλαίαν, ἀποπέθειται τὴν ἀ-
 σπίδα, ἐλευθεροῦ τὴν χεῖρα τῶ δόρατός, τὸ δὲ
 πολέμου σολὴν ἀποσείτω, σολὴν ποιωδὴν καὶ
 ῥά τῶ καὶ τῆρα δάρακιζεται, μετ' ὧν αὐτὸν ἡ
 χάρις πρὸς βασιλείαν ἐχειροτόνησε, μονονυχί
 πρὸς αὐτὸν λεγόμενος τὸ χάριτός, οὐ χρεῖα ἑ-
 σπράκτων ὄπλων, μετρώ- ἐνέων τὴν νίκης τὴν εὐκλε-
 αμ. ἐμὸν, ἔταξαι σὺν τῶ δαυὶδ, τὰ χαρῶ ἰσχυροῦ
 1018

cuius. Hic quidem bellator, ego vero belli in-
 expertus, quae res animos mihi facit: neque
 enim viribus meis fretus, sed Gratia in aciem
 prodeco. Deo contumelia dicitur: nequis in pu-
 guam non armetur? Ipsum Deum contume-
 lia laesitum in auxilijs numero, maledi-
 cam illam inimici linguam, victoriae pignus
 teneo. Corpore praesidens est & thorax; ego
 vero immortalis defensione munitior: scutum
 obiectat; verum hostem à Deo oppugnatum
 non metuo ego, cui caelum pro clypeo est,
 cum eo manus confero, cum res cum Deo. Deo
 instrumentum ero visibile, qui invisibilia
 iacit tela. David imbecillus est; sed fortis,
 qui mihi praesto est in acie: David puer: sed
 aeternus, qui praestatur: pastor apparet, sed fe-
 cit uniuersum, qui me reficit armatum. Satis
 mihi est ad victoriam fides. Oratione per-
 suadetur Saul, & remisso timore proprijs ar-
 mis Davidem lorcat, regioque belli ornamento exuto Davidem circundat, simulque
 ipse Dauidi regiam publicitus adscribit po-
 testatem. Imprudens Saul diuinae Gratiae
 decreto obsecundabat, & cum ornaret
 armis, quem ante ornaret Gratia, or-
 namenta dignitatis exuebat. Verum enimuo-
 xo cum Dauid regie iuxta, ac bellicè esset ar-
 matus, declarat Deus, vt nihil opus sit armis
 Deo bellum adiuvante. Quare armataquam
 victoriae impedimenta Dauid exiit, recusat
 thoracem, galeam abiecit, scutum deponit,
 manum hasta liberat, bellicam stolam excu-
 tit, stola pastoritia, & virga ac pera obarmat-
 tur, quibus cum rebus ad regnum promouit
 Gratia. Quasi haec ad eum loqueretur; nihil
 tibi eiusmodi opus armis, quae partem gloriae
 bellicae sibi arrogent, & omniniceur inter nos
 belli decus. Ne victoriae gloriam ad se tra-
 hat armorum potentia. Videam te pastoris
 habitu deprehantem, Gratiae, non armistrop-
 haeum ascubatur. Hoc arcano verborum te-
 nore Dauid actus in bellum cum tali habitu
 in alienigenarum ferrur propugnatores.
 Deinde Goliath videns puerum pugnae in-
 census amore, oculorum elegantiam, gena-
 rum florem, & alienum à belli studijs schema,
 in risum effusus est, spectaculum ludicram
 dicens armaturam huiuscemodi. Carebat
 enim oculo fidei, quo auxiliatorem inconspi-
 cium cerneret, ac certe daemonum opera fa-
 ctus elator superbi loquētia perterrefaciebat,
 canumque ventres pro sepulchro promit-
 tebat. Qui verborum fastuque Dauid auxilia-
 1018

μητην δὲ ἀντὶ νίκης ἐλευσῆ τὸ πᾶν ἢ δόνα-
 μιν, ποιῶν μοι φωνὴ μαχομένου μὴ γινέ-
 σθαι τὸ πᾶν τὸ Ἰσραὴλ, ἀλλὰ χόρηται. τῶ-
 τοις τοῖς ῥήμασιν ὁ δαυὶδ ἀποφράτως στρατη-
 γόμενος, μετὰ τοῖς σχήμασι πρὸς τὸ
 ἀλλοφύλων κατεπέθετο πρόμαχον ἐπὶ τῶ-
 τοις ὀφθαλμοῖς αἰσίων μετὰ κλονομένην προθυ-
 μόμενος, ὀφθαλμοῖς κάλλος, παρειῶν ἀν-
 θος, καὶ σχῆμα πολέμων ἀλλόφρων διεχέυθη
 πρὸς γέλωτα, παδείαν τῆ παρατάξει τὴν
 θέαν ἠγόμενος. οὐ γὰρ εἶχε πτεῖρας ἐφθαλμόν,
 ἵνα τὸ ἀόρατον θεωρῆται σύμμαχον. καὶ οὐ
 τοῖς δαίμοσιν ἐπαρομένους λόγους κατέπληθε
 τὰς τῶ κενῶν γαστέρας τῶν αὐτῶ ποιήσεων
 ἐπὶ αὐτοῦ γελώμενος. ἀντιπεθεῖ τῶ τοῖς λόγοις ὁ
 δαυὶδ κηρύττων τὸ σύμμαχον, δεκνύς ἐκείνῳ
 τὸ οὐρανὸν ἀντίπαλον, προφητεύων τὴν νί-
 κην, καὶ νικητὴν μαρτυροῦμενος. εὐγνωμοῦν
 οἰκτιρῆς πρὸ τῶ ἔργου, τὸν τῶ ἔργου καρπὸν ὡς
 δεσποτῆ προσφέρει. οὐ γὰρ ἔρχη φησὶ, πρὸς
 11. μεσὶ βομφαῖα καὶ δόρατι, καὶ σὶ ἀσπίδι. ἐγὼ
 12. ἢ ἔρχομαι πρὸς σε σὶ νόματι κυρία σαβαὼθ
 13. θεὸς παντοκράτῃ Ἰσραὴλ. οὐ γὰρ εὐτελεῖς ὁ-
 ρᾶς ὡς πολέμισα, τὸ φανόμορον, καὶ οἷς ὄρας
 τὰς τῶ μάχης ἐλπίδας μετρίεις. ἐγὼ δὲ θεὸς
 ἀνελκτάτω πλέμισον. γνώτω θεὸς δεξιάν ὡς ἀ-
 φανῆς ἀριστέων. οὐ τῶς ἐμαῖς ταύταις χερσίν, ἀλλὰ τῶς τῶ θεῷ καθοπιζομαι, καὶ σὶ με-
 τὰ τῶ ζωῆς τὴν κεφαλὴν ἀφορῶν ἔσται. δὲ γὰρ σε μηδὲ μετὰ θανάτου ὡς κληρῆς ἀγνοεῖν ἐ-
 παύσθαι τιμωρίαν μακροτέραν θανάτου. οὐ γὰρ πιστεύω τὴν νίκην, τὸ τῶ καὶ τῶ νίκης προλή, ὡς τῶ
 Ἰσραὴλ. ὡς φιλοθέων ῥημάτων, καὶ πρὸ τῶ νίκης νενικηκότων. ἢ μὴ οὐ γλώττω περιπίπτει ἐφίλο-
 σόφει πρὸς ἀπίστον, ἢ ἢ χεῖρ τὴν σφενδόνην ἢ ἢ βέβαιε, τῶς ἀγῶσιν ὑπερηφανοῦσαι τῶ πτεῖρας ὁ οὐ
 οὐν λίβη ἐπαίμαται, τὸ ἢ κράνος ἐρρήγματο, ἢ ἢ κεφαλὴ τὴν πλῆγην ὑπεδέχεται, καὶ ἢ ψυχὴ τῶ
 σῶματι ἐλευγῆ. καὶ νέκρος ἐρρήπιτο γολιάδ, σὶ οὐκ ἔστι τῶ πάθος, κλαυθῆς τῶ θανάτου τῶ
 αἰσθητῆ, ἐρρήπιτο τῶ ἀλλοφύλων ὁ πύρι. τὸ τῶ λαφύρον πτεῖρας. Ἰσραὴλ χάριτος, τῶ ἀθεμ
 συμμαχίας τὸ γνῶσιμα, βλασφημίας ὁ ἐλεγχος, εὐλη νεκροβίτης θρασυτή.

forem, quem promulgabat, opponebat, osten-
 tans illi de caelo adversarium, praedicens vi-
 ctoriam, ac victorem contestatus Gratus fer-
 uis, qui vel ante operā opera fructum offert,
 domino. Tu venis, sicut David, ad me cum
 gladio, & hasta. & clypeus; ego autem venio ad
 te in nomine Domini exercituum, Dei agminum
 Israel. Tu quidem contentim intuetis, o bel-
 lator, quod ob oculos est, & rebus, quas vides,
 pugnae spes metiris; ego vero Deum tibi ad-
 versarium oppono. Cognosces Deum caeca
 dextera prospere bellantem. Non hisce meis
 manibus, sed diuinis obarmatus sum, tibi que
 cum vita caput adimam. Neque enim te ig-
 norare par est, quae post mortem fustinebis,
 infligam tibi poenam morte diuturniorem.
 Quo enim Deo credo victoriam meam fore,
 eius ope victoriae praedico modum. O plenas
 amoris diuini voces, vel ante victoriam po-
 titas victoriae! linguas de fide cum incredulo
 disci utabat, manus autem fundam in usum
 certaminis pro fide suscepti optabat. Misso
 igitur lapide galea rumpebatur, plagam ca-
 put admittebat, & anima de corpore fugie-
 bat, fatique celeritate sensu mortis caruit:
 sternitur mortuus Goliath, sternitur alic-
 nigenarum turris. Hoc fidei spoliū est
 trophaeum Gratiae, auxilij caelestis
 iudicium, blasphemiae co-
 erctio, columna in-
 dex extinctae au-
 daciae.

DIREPTIO VRBIS.

Ex Ammiano, lib. 31.

Descriptio C.L.

Tunc erat spectare cum gemitu, facta diu,
 visusque praedita, attonitas metu scemi-
 na. flagris concerpantibus agnati, foeti-

bus grauidas adhuc immaturis, antequam
 prodirent in lucem impia tolerantibus
 multa. Implicatos alio matribus paruulos,
 & puerum audire lamenta: puellarumque
 nobilium, quarum stringebat fera captiuitas
 manus. Postque adulta virginitas, castitasque
 nuptiarum ore affecto fletus vltima diceba-
 tur: mox profanandum pudorem optans mor-
 te (licet cruciabit) praevenerit: inter que
 Fff 2

cum belluæ ritu traheretur ingenuus pauld ante diues, & liber, de te fortuna, vt inclemēti, querebatur, & caeca, quæ cum puncto temporis breuioris extortum, & dulcedine charitatum, domoque extortem, quam concessisse vidit in etherem, & ruinas, aut sacerandum membratim, aut feruiturum sub verberibus, & tormentis, crudo deuouisti victori.

Martem, Iouem illum suum, non magis regno, quàm vitij principem, in terrenis amores cum ipsis suis fulminibus ardentem; Nunc in plumas oloris albescere, nunc aureo imbre defluere: nunc in pubescentium pueroꝝ raptus, ministris auibus proflire: Quæ nunc an possit esse, qui spectat, integer, vel pudicus.

SCENICI LVDI.

Ex D. Cypriano, ep. 2. lib. 1.

Descriptio CL.

Coerte hinc vultus ad diuersa spectacula, non minus pœnitenda contagia: in theatris quoque conspicies, quod tibi, & dolori sit, & pudori.

Cothurnus est tragicus prisca facinora carmine recensere: de parricidijs, & incastis horror antiquus: expressa ad imaginem veritatis actione replicatur, ne sæculis transeuntibus exolescat: quod aliquando commissum est, admonetur omnis ætas auditu fieri posse, quod factum est: nunquam æui senio delicta moriuntur. Nunquam temporibus crimen obruitur: nunquam scelus obliuione sepelitur: exempla fiunt; quæ esse iam facinora destiterunt, tum delectat in mimis turpitudinum magisterio, vel quid domi gesserit recognoscere, vel quid gerere possit, audire. Adulterium discitur, dum videtur, & lenocinante ad vitia publicæ autoritatis malo, quæ pudica fortasse ad spectaculum matrona processerat: impudica de spectaculo reuertitur. Adhuc deinde morum, quanta labes, quæ probrorum fomenta, quæ alimenta vitiorum, histrionicis gestibus inquinari? videre contra foedus, iusque nascendi patientiam incestæ turpitudinis elaboratam. Eurantur mares, honor omnis, & vigor sexus eneruati corporis dedecore molliuntur: plusque illic placet, quisquis virum in sceminam magis fregerit: in laudem crescit ex crimine, & peritior, quo turpior iudicatur. Spectatur hic, pro nefas! & libenter. Quid non possit suadere, qui talis est: mouet sensus, mulcet affectus, expugnat boni pectoris conscientiam fortioꝝrem: Nec deest probri blandientis autoritas, vt auditu molliore perniciēs hominibus obrepant: expriment impudicam Vencem, adulterum

SALTATORES.

Missæus, lib. 1.

Descriptio CLI.

NAires autem penes quos totius rei militaris est cura, vt septimum circiter ætatis annum attigere, teneri corpusculi nervis diu, multumque distentis, laxatisque compagibus, adhibita frequenti vnctione sesamini olei per aliptas peritissimos, ad agilitatem pene incredibilem perducuntur: Itaque velut exosses artus, omnem in partem arbitratu suo torquere, ac flectere saltus retrorsum æque, atque in aduersum edere longillimos, & in lueta varios nexu pariter implicare, atque explicare condiscunt.

CONVIVIA, ET LVXVS.

Apulcius, lib. 6. metam.

Descriptio CLII.

NEc mora cum cæna nuptialis affluens exhibetur, accumbebat summum torum maritus, Psyche gremio suo complexus, sic & cum sua Luone Iupiter, ac per ordinem deinde tori, Dei. Tunc poculum nectaris, quod vinum Deorum est, Iouis quidem suus pocillator ille rusticus puer, cæteris vero liber ministrabat. Vulcanus cœnam coquebat. Horæ rosas, & floribus purpurabant omnia. Gratie spargebant balsama, Muse quoque canora personabant. Apollo cantauit ad cytharam, Venus suauis musicæ superingressa formosa saltauit. Cum Musæ quidem chorus canerent, tibias inflaret satyrus, & Paniscus ad fistulam disceret.

Vide, quæ
libet D.
Ambr. lib.
Eliæ, & it.
iunio c. 1.

ITEM

I T E M.

Expressum ex varijs Græcorum, & Latinorum sensibus.

Non conuiuium dixisses, sed amphitheatrum quoddam voluptatum, in quod omnes sensuum cupiditates de palma decretaturæ conuenerant. Primum quidem ad oculi lasciuientis delicias, composita cœnatio quicquid auri, argenti, & margaritarum usquam fuit, partim in vasis, partim in simulachris, partim etiam in parietum ornamentis expendisse videbatur, qui licet toti auro, ac gemmis collucerent, & parietum splendore pauimentorum responderet nitor, nihil tamen laqueari fuit admirabilis, quippe in lucentis globi testudinem ad cœli speciem fornicatum, noctes, diesque mouebatur, varias identidem micantium syderum formas, & cœlestia simulachra, non sine magna admiratione referens: & ne quid peritus hæc delectatione oculis vacarent nares, arcanis ex ipse fistulis emissa balsama, conuiuias gratissimo omnium spectaculo respergebant. Ad aurium oblectationem tres chori compositi fuerunt, quorum vnus nympharum fuit, alter Apollinis, & Musarum, tales enim sibivultus pueri Symphoniaci sumpserant, tertius ex auribus constabat, quæ stans legibus quasi iustæ mellitissimos temperabant cantus.

Sux quidem, & tactui voluptates, fuerunt: sed gustui primas omnes deferrebant. Is enim vt expleretur, bellum cœlo, terris, & mari, ad interuentionem usque fuerat indictum, vt ex omnibus elementorum spolijs vna mensa confurgeret. Itaque duo lectissima autum, septem verò piscium millia ordine alphabetico per vices, in vno conuiuium sunt allata, inter quæ prodigiosa patina, nouo genere luxuria consecrata, in qua Scarorum recinora, Phasianorum, & Pannonum cerebella, linguæ Phœnicopterorum, Murenarum lactes, à Carpathio usque, fretoque Hispaniæ per nauarchos, & triremes petitarum.

Addite pro nefas! aues humani sermonis dociles, vt inter cœtera ciborum portenta imitatio hominis manderetur. Aurei præterea panes, atque aurea obsonia, & ingens vis margaritarum aceto subacta delicatissi-

mis pulmentis aspergebatur, ne quid ad luxus nepotinos deesse videretur. Ministrabant pueri, & virgines ex omni pulchritudine delecti, pro Dijs, Deabusque ornati, interdum etiam mensæ arcanis rotulis incitatae suopte nutu ad manus epulantium accedere, ad aliquod deinde tempus subsistere, mox dilabi, atque diffuere videbantur. Additi erant Pincernæ aurei, & crystallini, quorum alij myrrhatum vinum, alij calidam, alij etiam frigidam temperabant. Inter hæc spectacula sedebant omnes conuiuiæ coronati, marceidi, ebrii, non tam vino, quam delicijs.

PANCARPIA VENATIO.

Descriptio CLIII.

Nec mora totus circus varijs arboribus *Vide Cal-* confitus in speciem viridissimi nemoris *purn y uer-* visus est: Conclufi deinde varij belluas. *hic niseos* rum, partim ferarum, partim etiam cicurum *lepores, &* greges, quos in id muneris vndique conquisi *non sine* tos munificentia tolerauerat. Mox direp- *cornibus a-* tioni condictus dies, qui vbi primum illuxit *pros, &c.* omnium votis expetitus, venatores, partim *pedites, laris armati venabulis, partim etiam* equites omnes numerofo canum agmine *stipati præsto sunt: spes quoque potiunda præ-* da, nonnullas è mulieribus viragines, & *e-* phebos militariter armatos effuderat. Inten- *ti omnes signum expectabant, cum infano* clangore tubæ personuerunt: ad hunc sonum *instar rapidissimi fluminis effusi in sylvam* inuolant: varia tum oboritur certaminis *species, quippe cum pernicibus cursu, dolo cum* astutis, ferro cum robustis, ad interuentionem *vsque variè dimicatur. Hinc cerui fugaces per* abrupta nemoris concitatissimis pedibus *fesuntur, illinc lepores acerrimanum canum vim* fugitantes, sexcentos flexus, & Maandros *implicant. Hinc animosi leones, non viribus de-* secti, sed multitudine obruti, inter cruenta *venabula generosas animas excutiunt. Illinc* apri rabido furore præcipites induunt *fer-* rum: & si quando, vt sæpe fit, dominantur *fer-* ra, cruentos mortalium artus, aut incurfan- *tes obruerunt, aut rabidis faucibus insultantes* dilacerant; Parte alia trahuntur cicutes *minori dispendio, sed inter ipsas trahentium* manus membratim disceptæ euanescent.

Caesis belluis rapina conuertitur in arbores, quae radicitus euulsa à valentissimis brachijs exportantur: hic quae frondens sylua fuerat,

campus est permixtus hominum, & ferarum cadaueribus, & ciuentis arborum stragibus oppletus.

L V C T A.

Philostrat. in amoribus.

Descriptio C L I V.

Λέξω καὶ τὴν πάλλω. καὶ γὰρ τῆς ἐκλιπαρεῖς. ὁ δὲ ἤρκε τ' ἀντίπαλον, περιπλάσας αὐτὸν κατὰ τ' ἄνωγων, καὶ εἰς πνίγμα ἀπολαμβάνει, καὶ χαλαρὰ εἰς τοῖς σκέλεσιν. ὁ δὲ, οὔτε ἀπαγορεύει, καὶ ὀρθὸς ὑπανάσταται, καὶ διαλύει τὴν χεῖρα, ὑφ' ἧς ἄγχεται, σφραγίσσας ἕνα τ' δακτύλων. μεθ' ὧν, οὐκέτι οἱ λοιποὶ ἔχουσιν, οὐδὲ εἰσὶν ἐν αὐτῷ ἀπαρῆς. ἀλλὰ ἡ σφραγὶς ἀμύθη, καὶ κατεδίει τὰ παλαιὰ τὸ σῶς. ἔθεν δυσχεραίνουσιν οἱ δεώμενοι τ' ἐρώτων, ὡς ἀδικεῖντι, καὶ ἐκπαλαῶντι. καὶ μάλιστα αὐτῶν καταλιθῶσι.

Dicam luctam, quando & hoc deprecaris. Hic quidem aduersarium superauit, & in eius dorsum inuolans arripit, ut suffocet, iamque cruribus illaqueat. Hic vero, neque deficit, & rectus assurgit, manumque, qua angitur dissoluit, vnum de digitis reflectens, post quem non amplius reliqui tenaciter continent. Doler enim contortus, & luctatoris aurem mordet. Vnde spectantes indignantur cupidines, quod, & iniquæ, & præter luctantium morem faciat, pomisque ipsum appetunt.

T R I V M P H V S.

Curtius, lib. 9.

Igitur (ut supra dictum est) æmulatus Patris Liberi, non gloriam solum, quam ex illis gentibus deportauerat, sed etiam famam, siue ille triumphus fuit ab eo, primum institutus, siue bacchantium lusus. Staruit imitari, animo super humanum fastigium exalto. Vicos per quos iter erat, floribus, coronisque sterni iubet. Luminibus ædium, crateras vino repletos, & alia eximia magnitudinis vasa colligi. Vehicula deinde constrata, ut plures capere milites possent, taberna-

culorum in modum ornari, alia candidis velis, alia veste pretiosa. Primi ibant amici, & cohors regia, varijs redimita floribus, coronisque. Alibi tubicinum cantus, alibi lyrae sonus audiebatur. Item in vehiculis pro copia cuiusque adornatis comestabundus exercitus, armis, quæ maximè decora erant, circumpendentibus, ipsum, conuiuasque curus vehabat, crateris aureis, eiusdemque materiarum ingentibus poculis prægrauis. Hoc modo per dies septem bacchabundum agmen inces- sit.

Romanorum triumphos, quia prolixius descripsi ab historicis, & cuique noti, inbenserim.

Finis Libri Vndecimi.

DE